Halûk Kırcı _ Zor Zamanda Kurt Duruşu
ZOR ZAMANDA

Roman
HALUK KIRCI
Burak Yayınları: 88 Halûk Kırcı: 4
Kurt Duruşu / Halûk Kırcı
Baskı: Lord Matbaacılık
Cilt: Bayrak
İstanbul Eylül 2002
Pazarlama: Mahmut S. Erişikoğlu
ISBN: 975-7645-82-62
BURAK YAYINLARI
Ankara Cad. No: 46
Cağaloğlu-İstanbul
Tel-Fax: (0212) 527 05 77.
Zor Zamanda KURT DURUŞU
- ROMAN -
HALÛK KIRCI
SEVGİLİ EŞİM VE ÇOCUKLARIMA...
YAZARDAN...
Ülkemiz uzun yıllar anarşi ve teröre karşı müthiş bir savaş verdi. Büyük bedeller ödenerek kazanılan bu savaşta, görünür-görünmez binlerce kahraman görev aldı. Kahramanlardan kimileri ıssız bir dağ başında veya sessiz bir köşede kurulan kahpe pusularda hayatlarını feda edip şehit oldu; kimileri ise görevlerini yapmanın huzuruyla, sessiz sedasız köşelerine çekildi.
İşte o müthiş savaşın, karanlık günlerin, o zor saatlerin estirdiği sert "rüzgarların" hafiflediği, etkisini kaybettiği günlerde ülkemizde bazı olaylar meydana geldi. Bu olayları bahane eden birçok güç ortalığa dökülerek doğru-yanlış, binlerce bilgiyi insanlarımızın beyinlerine boca ettiler. Şahsen ben zikrettiğim olaylar neticesinde ortaya atılanları, yazıp çizilenleri, elimden geldiğince inceleme fırsatı buldum; çoğunluğu maksatlı yazılmış kitapları okudum. Ve gördüm ki, ideolojik yaklaşımlardan tutun, intikam saikine kadar sayısız HİKÂYE anlatılmaktadır. "Hikâye" diyorum, çünkü anlatılanlara, yazılıp çizilenlerin çoğuna "HİKÂYE" demekten başka bir isim bulamadım.
Yukarıda bahsetmeye çalıştığım "hikâyeleri" okuyup inceledikten sonra, "Niye ben de bu olaylar çerçevesinde bir "HİKÂYE" yazmayayım." Diye düşündüm ve elinizde tuttuğunuz kitabı kaleme aldım. Bu kitap: Ne birilerinin anlattıkları hikâyelere bir cevap, ne de anlaşılmayanları anlatmak için yazılmamıştır. Ayrıca "Örtüldü" denilenlerin "altında" kalanlarla hiç bir ilişkisi yoktur!..
Değerli okuyucularımdan, tamamen muhayyileme dayanan bu hikâyeyi okurlarken diğer "hikâyelerle" mukayese etmemelerini özellikle rica ediyorum.
H.Kırcı Ödemiş Hapishanesi
I
Arabayı buluşma yerine doğru, dalgın dalgın sürüyordum. Yanımdaki arkadaşlarım kendi aralarında konuşup, gülüşüyorlardı. Yol boyunca kafamda sorular birikmiş, bilinmezliğe açılışımda, beynimi meşgul eder olmuşlardı. İstememe rağmen yol arkadaşlarıma katılamıyor, onların neşeli sohbetlerine ortak ola-mıyordum. Genç arkadaşlarımın sorumluluğunu da üstlenmiş olmam sıkıntımın bir kat daha artmasına neden oluyordu. Hayatımın bir dönemece girdiğini hissediyor, bundan da garip şekilde ürperti duyuyordum.
Buluşma noktası olarak verilen köprünün altına geldiğimizde, arabayı kenara çekerek, motoru durdurdum ve iç lambayı yaktım. Verilen talimata göre, buluşma noktasına geldiğimizde aracımızın iç lambasını yakacak, bizi almaya gelecek olanları bekleyecektik. Bekleyişimiz uzun sürmedi, yanımıza yaklaşan siyah bir otomobilden inen, uzun boylu bir şahıs yarı açık bulunan kapı camına doğru eğilerek, "Yavuz kim?" diye sordu. "Benim." Deyip kendimi tanıttıktan sonra, başka birşey söylemeden, yalnızca kendilerini takip etmemizi istedi. Ve, hızla aracının direksiyonuna geçip hareket etti. Siyah araçta bir kişi daha vardı ama yüzünü tam olarak seçememiştim.

Ankara'yı henüz çıkmıştık ki, dikkatle takip ettiğim önümdeki arabanın, genelde kamyoncuların durduğu bir benzin istasyonuna girdiğini gördüm. Peşlerinden istasyona girdim ve arkalarına park ettim. Önümdeki arabadan inen aynı şahıs, yanımıza gelerek, aşağı inmemizi istedi. Tıkabasa, üstüste bindiğimiz aracımızdan inerek, olacakları beklemeye koyulduk. Yol arkadaşlarıma dağılmamalarını söyledim.

Araçlarımızı benzin istasyonunun yan tarafına çekmiştik. Etraf yeterli derecede aydınlık değildi. Kendi aramızda konuşurken, diğer araçtan inerek yanımıza gelen ikinci şahısı fark edememiştim. Uzun boylu, geniş omuzlu, elli yaşlarında görünen, kısa bir süre sonra "Amca" kod adı vereceğimiz adam, dudaklarının arasına sıkıştırdığı sigarasından duman savurarak, kayıtsız bir ses tonuyla, ortaya konuşur gibi, "Yavuz gel bakalım." dedi. Cümlesini tamamlar tamamlamaz da dönerek, geldikleri arabaya doğru yürüdü. Hemen arkasına takılarak, bindiği araca bindim. Direksiyon tarafına oturan Amca, sigarasından çektiği derin nefesten sonra, izmaritini camdan dışarı attı ve bana dönerek, talimatlarını sıralamaya başladı:

"Ankara'dan yeni bir araba gelecek, birlikte aynı araba ile devam edeceğiz. Arkadaşlara söyle yanlarındaki şahsi eşyalarını, kimlikleri dahil, gelecek olan arkadaşlara teslim edecekler. Dönene kadar hepinizden sorumluyum; arkadaşlarından ise sen." Durdu, birşeyler düşünüyormuş gibi, başını kapının camına doğru çevirdi sonra, "Geldiğiniz araba kime ait?" diye sordu. Arabanın benim olduğunu, arkadaşların yurtdışından geldiklerini söyledim. "Aracınızı da gelen arkadaşlara teslim edeceğiz, dönüşte diğer eşyalarınızla birlikte teslim alırsınız." Dedi ve konuşmama fırsat tanımadan arabadan inerek yolun kenarına doğru yürüdü.

Otoriter ve sert yapılı bir insanla karşı karşıya kaldığımızı hemen anladım. Onun ardından indim ve, bahar serinliğinde sigaralarını tüttürerek sohbet eden arkadaşlarımın yanlarına döndüm. Onlara yeni "patronumuzun", elektrik direğine yaslanmış vaziyette, yolu gözleyen ihtiyar olduğunu söyledim. Yol arkadaşlarımdan Selim, gülerek, "Aynı büyük amcama benziyor, o da aynen bunun gibi burnu hep dik durur!" dedi. Diğerleri Selim'in bu sözlerine gülmeye başladılar, elimle susmalarını işaret ettim. Sükuneti sağladıktan sonra da yol arkadaşlarımı etrafımda toplayarak, Amca'nın verdiği talimatları aktardım.

Yola çıktıktan sonra bizi nelerin beklediği noktasında epey düşünmüştüm. Ne yapıyorduk, nereye gidiyorduk, kimlerle nasıl bir çalışma yapacaktık?.. Benzer sorular beynimi meşgul edip durmuşlardı. İçimde, yıllardır pek hissetmediğim heyecan kıpırdanmaları yaşıyordum. Ama belirsizlikler ve bilinmezlikler sıkılmama neden olmuyordu. Şimdi netleşen durum biraz rahatlamama yol açmıştı. Galiba buna, keskin yüz hatlarına sahip Amca'nın güven veren hali, kendinden emin yapısı ve otoriter kişiliği neden olmuştu.

Bir müddet sonra beklediğimiz araç geldi. Mavi renkli kapalı minibüsten iki kişi indi. Biri oldukça genç, diğeri orta yaşlarda atletik yapılı görevliler, minibüsten iner inmez göze çarpacak bir disiplin içinde Amca'nın yanma giderek konuştular ve onun talimatlarını aldılar? Bu arada biz aracımızın başında, Amca'dan gelece, hareket emirlerini bekliyorduk. Daha sonra Amca'nın yanından ayrılan genç görevli veya Amca'nın adamı, yanımıza gelerek, eşyalarımızı minibüse taşımamızı söyledi. İstanbul'dan hareket etmeden önce yanımıza almamız gereken eşyaların listesini Hızır Abi tek tek vermişti. Bizde onun talimatına uygun olarak, eşofman, spor ayakkabısı, yeterli miktarda iç çamaşırı, diş fırçası., gibi malzemeleri küçük birer valiz içinde yanımıza almıştık. Valizlerimizi aracımızın bagajından alarak, minibüse taşıdık. Taşıma işlemi bitince de, bir poşetin içine arkadaşlarımdan topladığım şahsi eşyalarımızı koyarak, yanımızda taşınmamıza nezaret eden genç adama teslim ettim.

Kısa sürede, verilen emirleri yerine getirmiştik. Son olarak arabamın anahtarını, genç adama teslim etmiştim. Artık harekete hazırdık. Amca ile birlikte gelen uzun boylu genç adam .arabaya binmemizi söyledi. Arka koltuklarının bir kısmı sökülmüş

minibüsün arkasına geçerek oturduk ve geldiğimiz araçları geri götürecek olan adamlarla konuşan Amca'yı beklemeye başladık. Direksiyona Amca ile gelen genç

adam oturmuştu. Diğerlerini yolcu eden Amca'da ön tarafa bindikten sonra, akşam ka-ranhğında, Ankara'nın boz kırlarına doğru yola çıktık.
Minibüsün içini sessizlik sarmıştı. Motor sesinden ve sökülü koltukların bulunduğu yerdeki sandık ve diğer eşyalardan yayılan seslerden başka ses duyulmuyordu. Hepimizi saran sessizliği Amca bozdu. Minibüsün iç lambasını yakan Amca, arkaya dönerek, "Yavuz'u tanıyorum, diğerleriniz kendinizi tanıtın." Dedi, emreden sesinde hiç bir yumuşaklığa yer vermeden.
Yanımda oturan Selim'den başlayarak, arkadaşlar kendilerini ismen tanıttılar: Selim, Metin, Ali, Yusuf, Murat. Kendilerini tanıtan arkadaşlarımın yüzlerine dikkatlice ve içlerini okumaya çalışıyormuş gibi derinden bakan Amca, arkadaşların kendilerini tanıtmaları bitince, lambayı söndürerek önüne döndü ve yine sessizliğe büründü. Hepimizde bir çekingenlik başgöstermişti. Amca'nın ve yanındaki genç adamın tavırları, sessiz kalışları, az konuşmaları sanki bize de yansımıştı. Hepimiz gözlerimizi yola dikmiş, iç dünyamıza dönmüştük. Bir müddet sonra sessizliği bozarak, Amca'ya, "Sigara içebilir miyiz?" diye sordum. Arkasına bile dönmeden, "İçebilirsiniz." Dedi. Bir sigara yakarak, devam eden sessizlik içinde düşüncelere daldım.
Yusuf, Ali, Metin, Selim ve Muratda Avrupa'dan kalkıp gelmiş genç insanlardı. Anadolu'yu, Anadolu'nun gerçeklerini ancak izine geldiklerinde görüp tanımışlardı. Kimi orada doğmuş, kimi çocuk yaşında Avrupa'ya gitmişti. Yıllardır vatanlarından ayrı kalmalarına rağmen/ülkelerinden ve ülkelerine olan bağlılıklarından kopmamışlardı. Hepsi içinde bulundukları durumdan memnun görünüyorlardı. Severek ve isteyerek bir göreve gitmenin huzurunu, sevincini gözlerinden okuyabiliyordum.

Bu genç insanları Hızır Abi, Avrupa'da kaldığı birkaç haftalık süre içinde bulmuş ve Türkiye'ye getirerek benimle tanıştırmıştı. Hepsini yeni tanımıştım ama sevmiştim. Belki hayatlarında ciddi sıkıntılar yaşamamış olan bu insanların gönüllülük esasına dayalı olarak bizimle birlikte hareket etmeleri, bilerek bazı riskleri kabullenmeleri, sevgimin yanı sıra saygı duymama da neden olmuştu.
Selim, yurtdışından gelen arkadaşların en küçüğüydü. Uzuna yakın boyu, her zaman bakımlı saçları, geniş omuzları, düzgün yüz hatlarıyla, daha sonra kendisine takacağım "yakışıklı" lakabına uygunluk arz ediyordu. Almanya'da meslek lisesini bitirmiş, iyi derecede Almanca konuşuyordu. Esas mesleği elektronikçilik olmasına rağmen, Almanya'nın Frankfurt şehrine yakın bir kasabada fabrika işçiliği yapıyordu. Bekar olan Selim, ailesiyle birlikte oturuyordu.
Amatör güreşçi olan Metin'e arkadaşlar "Pehlivan" diyorlardı. Bürüksel doğumlu olan Metin, çok iyi Fransızca konuşuyordu. Hızır Abi'nin eski bir arkadaşının küçük kardeşi olan Pehli-van'ı ağabeyi bizzat Hızır Abi'ye tavsiye etmiş ve yanma almasını istemişti. Sevimli ve atak bir genç olan Metin'in tek kusuru isyankâr oluşuydu. Zaman zaman fevri hareketler yapabiliyor, sinirlendiği anlarda düşünmeden harekete geçiyordu. Bir müddet sonra, ilişkilerimiz gelişip, samimiyetimiz ilerledikten sonra, ona "deli!" demeye başladım. Metin'de bekardı ve ailesiyle birlikte Bürüksel'de oturuyordu. Herhangi bir işte çalışmıyor, zamanının çoğunu spor salonlarında geçiriyordu.
Genç yol arkadaşlarımın içinde evli olan tek insan Ali idi. Aynı zamanda en yaşlıları olan Ali, yirmi altı yaşındaydı ve Frankfurt'ta taksi şoförlüğü yapıyordu. İşçi çocuğu olarak küçük yaşlarda Almanya'ya gitmiş ve ilkokulu Almanya'da bitirmişti. Ağn'lı ve kurt kökenliydi. Kürtçesinin fena olmadığını, evlerinde çoğu zaman annesi ile kürtçe konuştuklarını söyle-

misti. Almanca'yı iyi konuşmasının yanı sıra, akrabalarının çoğu Hollanda'da oturduklarından, gide gele Flemenkçeyi de çat-pat sokmuştu. Bir işçi ailesinin kızı olan eşi Türk'tü ve eşi ile birlikte Türk Derneklerinde aktif görevler üstlenmişlerdi. Ali'yi de Hızır Abi'ye dostu olan bir dernek başkanı tavsiye etmiş. Hızır Abi Ali'ye konuyu açıp, birlikte olmayı teklif ettiğinde, Ali hiç düşünmeden sevinerek kabul etmişti.
Hataylı bir ailenin çocuğu olan Murat, Viyana doğumluydu. Liseyi Avusturya'da okumuş, yüksek tahsil için Almanya'da bir okula devam etmiş ama yarım bırakmıştı. Almancayı bir Alman kadar iyi konuşan Murat, Almanya'da oturma ve çalışma izni almış, bir arkadaşıyla birlikte nakliye işleri yapıyordu. Oldukça

esmer ve kısa boylu olan Murat ile samiyetimizin ilerlediği dönemlerde, kendisine "çapkın" lakabını vermiştim. İngilizce de bilen Murat, sosyal ilişkilerde oldukça- atak ve hareketli bir yapıya sahipti.
İşçi ailesinin çocuğu olan Yusuf'ta, küçük yaşlarda Almanya'ya gelenlerdendi. Alman çocuklarıyla anlaşamadığından ilkokulu yarım bırakmış, kendini spora vermişti. Vücut olarak bir hayli gelişmiş olan Yusuf, kendine yetecek kadar Almanca biliyor ve konuşuyordu. Ailesi ile birlikte oturuyor ve bir Alman firmasında depo görevlisi olarak çalışıyordu. Yıllardır yaptığı Uzak-Doğu sporlarının da etkisiyle, oldukça soğuk kanlı ve kontrollü davranabilen Yusuf'u, Hızır Abi'nin arkadaşı olan küçük amcası tavsiye etmiş ve bizimle birlikte olmasını sağlamıştı.
Kısaca tanıtmaya çalıştığım yol arkadaşlarımla, yaklaşık üç günden beri birlikteydik. İlk tanışmamda kendilerine ısınmıştım. Ankara'ya hareket etmeden iki gün önce İstanbul'a gelmişler ve Hızır Abi tarafından karşılanmışlardı. O gece kalacakları otele yerleştikten sonra da benimle tanıştınlmışlardı. Avnı günün akşamı, hep birlikte yemeğe çıkmış, geç saatlere kadar sohbet etmiştik. Sohbetimizin konusunu bizi biraraya getiren konu-

lar oluşturmuş, daha çokta Hızır Abi'nin misyonumuz hakkındaki konuşmalarını dinlemiştik. İlk gençlik yıllarımızda, acemi militanlara yaptığı gibi, genç arkadaşlarımız, motive etmekten ' geri durmamıştı. Kendinden emin ve hakim ses tonuyla masadaki arkadaşlarımızı etkilemişti. Ankara'ya hareket edeceğimiz ana kadar, birkaç kez daha bir araya gelmiş, sohbet etmiştik. Hareketlerinde bir teslimiyet ve inanmışlık vardı. Misyonlarının onlara yüklediği sorumlulukların tam manasıyla farkında olma-salarda, heyecanlı olmaları, samimi davranmaları ve teslimiyetleri beni yeteri kadar cezbetmişti. Yıllarca Avpura'da yaşamış, dünyaya farklı pencerelerden bakmış, ülkelerinin gençlerinden nispeten kopmuş bu genç insanların, görev kabul etmelerinden etkilenmemek mümkün değildi. Hele, bizlere karşı saygılı davranışları, bizi bir idol gibi görmeleri, ağzımızdan çıkan her kelimeyi büyük bir dikkatle dinlemeleri, onların farklı insanlar olduklarını ve güven duymamız gerektiğini göstermişti.
Ankara'ya gelirken, yolda değişik mevzularda konuşmuştuk. Tek arabayla yola çıktığımız için sıkışık vaziyette yol alıyorduk. Aracı ben kullandığımdan dikiz aynasında, her arkaya bakışımda, arka koltukta oturan Metin'le gözgöze geliyordum. Birazda latife olsun diye, "Sana kim dedi Avrupa'da rahatını bı-rakta gel buralarda tıkış tıkış yolculuk yap diye. Daha zorun ba7 şındasm, bundan sonra görürsün!" dedim. Sözlerimin etkisiyle yüz hatları gerilen, hafifçe de kızaran genç irisi Metin, cevap verip vermemekte bir müddet tereddütte kaldıktan sonra, "Abi, ben buraya macera olsun diye gelmedim. Hızır Abi bana bu göreve niçin katılmam gerektiğini anlattığında düşünmeden kararımı verdim. Sizinle birlikte olduktan sonra ölüme kadar da giderim. Ne seni ne de Hızır Abi'yi tanımam ama ta küçüklüğümden beri ağabeyimden sizler ve sizin gibi ağabeyler hakkında çok şeyler dinledim. Şimdi elime sizinle birlikte olmak gibi bir fırsat geçti. Rahatlık, sıkıntısız yaşamak insanın eline yine geçe-

bilir ama sizinle birlikte olmak ve birlikte bir şeyleri paylaşmak bir daha mümkün olmayabilir. İnan ben halimden çok memnunum." Dedi. Yer yer kırık Türkçesiyle, bir çırpıda cevabını sıralayan Metin'e karşılık vermedim ve sadece memnuniyetimi belirtir şekilde gülümsedim. O'nun samimi cevabından anlamıştım ki, bu insanlar bizlere "bağlanmışlardı" ve bağlanmıştık teslimiyetle birlikte gelirse, bağlanılanlara çok büyük yükler yük-lüyordu.
Bağlılık rüzgarlarına gençlik yıllarımızda bizlerde kendimizi kaptırmıştık. Bağlandıklarımız bizim için herşeyden önemliydiler. Onların bir bakışı, bir sözü gözü kapalı olarak ölümlere bile atılmamıza yeterliydi. Böylesine bir bağlılık yaşamak, normal hallerle açıklanabilecek bir ruh hali olmadığı gibi, her zaman için insanlara mutluluk getirmiyordu. İnsanın bağlandıkları bağlılıkları "hak" etmediklerinde, bağlıların yıkılması çok kolay oluyordu.
Aklımdan yol arkadaşlarımı ve yol arkadaşlarımın bizlere yükledikleri bağlrlık sorumluluğumuzu geçirirken, aracımız Orta Anadolu'nun içlerine doğru, yoluna hızla devam ediyordu. Mola yerinden ayrılalı nerdeyse bir saat olmuştu. Geçen zaman içinde minibüsün içinde sessizlik pek bozulmamış, birkaç kez Amca aracı

kullanan genç adamla konuşmuştu. Konuşmalarından, alınması gereken malzemeler hakkında birşeyler söylediğini anladım. Dikkat ettim, aracı kullanan genç adam Am-ca'ya karşı çok saygılı davranıyor, her seferinde "efendim" diye hitap ediyordu. Bir saat kadar daha yol aldıktan sonra Amca, yanındaki genç adama dönerek, "Temiz bir yerde durda çay içelim" dedi.
Çay içmek ve ihtiyaç gidermek için mola verdiğimiz benzin istasyonunda, arkadaşlarla beraber tuvalete gittik ve ben onlardan önce dönerek, çay içmek için mola yerinin çayhanesinden içeri girdim. Amca bir masaya oturmuş, getirilen çayını içiyor-
15
du. Yanma giderek oturdum. Çayını yudumlayan Amca, çayhanenin ön tarafında park ettiğimiz minibüsün ön camlarını silmekle meşgul olan genç adamı göstererek: "Arkadaşımızın ismi Arif, birlikte olduğumuz sürece bizimle olacak. Arife bana göstereceğinizi saygıyı göstereceksiniz. En küçük laubalilik ve itaatsizlik istemiyorum. Yaşça senden küçüktür ama görev gereği ilişkileriniz ast-üst gibi olacak. Arkadaşlara tembih et, davranışlarında dikkatli olsunlar. Ayrıca yerimize gittiğimizde daha geniş konuşacağız, Arifi sizinle tanıştıracağım." Dedi. Amca'nın bu izahından sonra, birkaç saattir, aracımızı kullanan, canımızı teslim ettiğimiz yol arkadaşımızın ismini öğrenmiş oldum. Zaten daha sonra görüp, idrak edecektim ki, Arif, Amca'nın eli, ayağı, koruması, oğlu, arkadaşı... herşeyi dir. Amca, Arifi çok seviyor, aşırı derecede güveniyordu. Bozulmamış Anadolu delikanlısı olan Arifte Amca'nın bu sevgisini, güvenini fazlasıyla hak ediyordu. O'na karşı yapmacıksız bir saygı gösteriyor, Amca'nın verdiği emirleri eksiksiz yerine getirmek için çaba harcıyordu. Arif ile samimiyetimizin ilerlediği günlerde onun anlatımlarından Arifin Amca'nın yetiştirdiği, halende onun tedrisinde olan elemanı olduğunu anlayacaktım. Birlikte geçirdiğimiz üç hafta zarfında, Arifin Amca'ya olan bağlılığına, saygısına ve sadakatine daha yakından şahit olacaktım.
16
II
Herşey, sebep yokken, Hızır Abi'nin sık sık Ankara'ya gidip gelmesiyle başladı. O sıralar, külçe alüminyum ithalatı işiyle meşgul olan, yaptığımız ticarete bu yolla katkıda bulanan Hızır Abi, mal almak için gittiği Romanya dönüşünden sonra Ankara seyahatlerine hız verir olmuştu. Şirketin işlerine fazla ilgi göstermiyor, gelişmeler hakkında verdiğim bilgileri bile dikkatle dinlemiyor, işlerle ilgisini kesmiş gibi görünüyordu. Oysa yeni yeni oturtmağa çalıştığımız ihracat işimizle baştan beri yakmen ilgileniyor, her gelişmeden haberdar olmak istiyordu. Son zamanlardaki bu ilgisizliği dikkatimi çekmişti ama üzerine fazla gitmemiştim. Neler oluyordu, niçin sıksık Ankara'ya gidip geliyordu bir fikrim yoktu. Bir keresinde, Ankara'ya niçin bu kadar sık gittiğini sormama rağmen tatmin edici bir cevap alamamıştım.
O akşam evimin telefonu çaldığında eve yeni gitmiş, yorgun vaziyette kendimi kanepeye atmış, günün yorgunluğunu çıkarmaya çalışıyordum. Arayan Hızır Abi idi ve ben onu yine Ankara'da biliyordum. Ne yaptığımı sordu, eve yeni geldiğimi, biraz uzandığımı söyledim. "Bize gelsenize, yengen çok güzel tatlı yapmış, biraz da konuşuruz." Dedi. Ankara'dan dönmüştü. "Tamam" dedim ve eşimi alarak, Hızır Abilere gittik.
Hızır Abi oturma odasında, elinde televizyonun kumandası olduğu halde bizi karşıladı. Oturup biraz hoşbeş ettikten ve tatlılarımızı yedikten sonra, Hızır Abi, eşimle sohbet etmekte olan
17
İÜ
eşine dönerek, "Biz çayımızı salonda içelim, siz keyfinize bakın." Dedi. Hanımları oturma odasında bırakarak, salona geçtik ve karşılıklı oturduk. Doğrusu ben Hızır Abi'nin ticari meselelerimiz hakkında benimle konuşacağını zannediyordum. Oysa hiç aklıma gelmeyecek konularla karşılaştım. Oturduğu koltuktan bana' doğru eğilen, yüzüne hafif bir tebessüm oturan, biraz da alçak sesle konuşan Hızır Abi, "Teklif var!" dedi. Söylediğinin ne mana taşıdığını bir anda kavrayamadım. Yüzüne boş gözlerle bakarken o konuşmasını sürdürdü: "Teklif Ankara'dan! Bazı resmi görevliler birlikte olmamızı, kendilerine bazı konularda yardımcı olmamızı istiyorlar. Üst düzeydeki kimi görevlilerle

görüşmeler yaptım. Tekliflerinde kararlı ve istekliler. Her konuda teminat veriyorlar. Kendilerine güvenmemiz noktasında çok açık davranıyorlar..." Hızır abi, Ankara'daki bazı görevlilerin tekliflerini ve neler istediklerini uzun uzun anlattı. İlk baştaki şaşkınlığımı üzerimden atmış, zaman zaman sorduğum sorularımla sözünü kessem de dikkatlice, anlattıklarını dinliyordum. Bizim geçmişimizi, geçmişte yaptıklarımızı bilenler, bir anlamda bizi göreve çağırıyorlardı. Görevlerinin onlara yüklediği sorumluluk çerçevesinde bir plan yapmışlardı ve bizim de planlarının bir parçası olmamızı istiyorlardı. Yapacağımız hizmetin karşılığında, bazı konularda yardımcı olacaklarını söylemişlerdi.

"... Anladığım kadarıyla bu adamlar yaptıkları işin başarıya ulaşması için yemin etmişler. Hedeflerinde ilk görünen ise, terör örgütleri tarafından katledilen arkadaşlarının intikamını almak!.. Biliyorsun, bazı grupların liderliğini yapanlar, birçok görevlinin ölüm emrini bulundukları ülkelerden verip duruyorlar. Bunlarda, bir zamanlar bizim başımıza geldiği gibi, arkadaşlarının tabutlarının altına girmekten bunalmış vaziyetteler. İntikam yeminlerinin arkasında durmak istedikleri bir tarafa, akan kanı da durdurmak istiyorlar. Amaçlarının biri de ayrılıkçı teröristle-

rin lojistik destek imkanlarını ortadan kaldırmak. Onların, özellikle, Avrupa ülkelerinde rahatça hareket etme kabiliyetlerini ortadan kaldırmayı hedefliyorlar. Bunlar için ne yapılması gerekiyorsa, yapmaktan asla çekinmeyeceklerini alenen söylüyorlar..."

İyi, güzel, adamlar kararlı bir şekilde, görevlerinin gereği olarak, kendi çizdikleri planlar dairesinde, güçlerini kullanarak mücadele etmek istiyorlardı. Bütün bunlar yapılması gereken işlerdi. Buraya kadar kimsenin diyeceği bir söz olmazdı. Fakat bu planın içinde bize biçilen görev ne olacaktı?.. Böyle bir planın içinde yer almakla, kendi dünyamızda yaşayıp gittiğimiz şu günlerde, başımıza bir nevi iş açmış olmayacak mıydık?.. Hem sonra bu adamlara ne kadar güvenebilirdik, yakın geçmişte bazı arkadaşlarımızın yaşadıkları ortada durmuyor muydu?... Arkadaşlarımızın açmazlarından hareket eden kimi görevliler çok geçmeden onları "açığa!" düşürmemişler miydi?.. Aynı durumları bizim de yaşamayacağımızın bir grantisi var mıydı?... Sonra, bizden istenilen yapılanmada kimler, nasıl yer alacaklardı?... Yine yakın geçmişimizde bizzat devletin baskılarına maruz kalmış, içlerinde Hızır Abi'nin de bulunduğu, sıkıntılar çekmiş, işkenceler görmüş arkadaşlarımız, dostlarımız bu işlere ne diyeceklerdi?..

Birbiri ardına kafama takılan o kadar çok soru vardı ki, hangisini soracağımı şaşırmıştım. Tamam, Vatanın çıkarları için, akan bunca kanın durması ve milletimizin çektiği sıkıntıların sona ermesi için, birileriyle işbirliği içinde çalışıp, çabalamak güzeldi. Belki böyle bir çalışmanın içinde yer almak insanın nefsine de hoş gelebilirdi ama sonucunu kestirmek oldukça zordu. Sonuçta ortaya' çıkabilecekleri göğüsleyecek gücü bulabilecek miydik? Önümüzde bir örnek vardı ve bu örnek hiçte iç açıcı değildi. Ülkemizin zor günlerinde, çaresiz ve sıkıntılar içinde yurdrşmda bazı görevlilere angaje olan arkadaşlarımız, işleri

bittiğinde, angaje olup, güvendikleri adamlar tarafından "yakılmışlardı!." Böyle bir sonun bizimde başımıza gelmeyeceğinin garantisi var mıydı?..

Sonu belli olmayan bir maceraya atılmak istemiyordum. İlk gençlik yıllarımızdan beri, çoğu insanın bir ömre sığdıramaya-cağı şeyleri yaşayıp görmüştük. Benim kafamda ne kadar soru birikip dursa da Hızır Abi, daha şimdiden, en azından benimle istişare yapmadan , yapılan teklife olumlu baktığını anlattıklarıyla ortaya koyuyordu. Bir an önce çalışmaya başlamaya hevesli görünüyor, sorularıma sakin ses tonuyla cevaplar veriyor, bir anlamda da beni ikna etmeye çaba gösteriyordu.

Gerçekte, Hızır Abi, düşünmeden hareket eden, kendini ne taraftan eseceği pek belli olmayan rüzgarlara kaptıran kişiliğe sahip değildi. Her zaman, itidalli, etrafında bulunan insanların görüşlerine önem veren, dinlemesini bilen, acele etmekten çok, seri hareket etmeyi seven bir kişiliğe sahipti. Fakat bu konuda öyle davranmadığını hissediyordum. Kontrolünü kaybetmiş gibiydi. Kafasında yapacaklarını planlamış gibi davranıyor, uyarıcı nitelikteki sorularımı dikkate

almadan, konuyu başka noktalara çekiyordu. Bir manada ben hiyerarşik yapımızıda bozmuştum. Çünkü o cezaevinden çıkıp yeniden biraraya geldiğimizde, geçmişteki hiyerarşimizi koruma noktasında karar almış, bunu hayatımızın her noktasına yaymıştık. Ticaretimizde bile böyle davranıyorduk. Yani Hızır Abi, geçmişte olduğu gibi, yine başkanımızdı ve onunla istişare bir tarafa, kararlarına saygı ve teslimiyet göstermek gerekiyordu. Geldiğimiz nokta da işte ben bu sınırı aşmıştım! Hızır Abi'yi adeta sorguya çekiyordum:
"Abi, iyi, tamam, haydi diyelim adamların teklifine şartsız 'tamam' dedik. Yurt dışında kullanacağımız kadroyu nasıl oluşturacağız? Oralar burası gibi değilki, eski arkadaşlarımızdan birkaçını biraraya getirip, yapılacak işlerin peşinden koşturalım.
20
Dikkat etmek gerekir, sonra bir açmazın içine düşüp, kendimizi sıkıntıya sokmayalım. Benim anladığım kadarıyla, bu işin ucunda Avrupa'nın orta yerinde silahların patlaması dahil birçok şey var. Oralarda, Avrupa'nın göbeğinde bunları nasıl başaracağız, aklım pek almıyor."
"Bunları fazla düşünme. Ben, kafamda bir şekil oluşturdum ve o şekil üzerinden çoğu meseleleri çözeceğime inanıyorum. Benim senden istediğim, görevde bana katılmaya karar verirsen, kağıt üzerinde bir teşkilat oluşturman ve Ankara'ya vereceğim ciddi bir rapor yazman, son görüşmemizde benden bir çalışma raporu istediler. Bu rapora neler istediğimizi, nasıl bir yapı oluşturacağımızı, kuracağımız teşkilatın çalışma biçimini geniş biçimde yazmalıyız. Bir şablon oluşturalım ve isteklerimiz üzerinde kararımızı verelim. İyi, tutarlı ve disiplinli bir yapı kurarsak sıkıntıları aşmakta fazla zorlanmayız. Ayrıca senin kafanda oluşan istihamlara da hak veriyorum, geçmişte yapılanlara tepki göstermen normal ama, bu adamlar diğerleri gibi de-
Sil-"
Geçmişte kalan ve Hızır Abi'nin yakın birkaç dostununda yer aldığı, arkadaşlarımızın katıldıkları operasyonları anlattı. O operasyonların altında yatan bazı gerçekleri yakın arkadaşlarından dinlediği için, bana bazı mahrem bilgiler verdi. Yapılan çalışmaların neticesinde Batı'lı istihbaratçıların oynadıkları oyunlardan bahsetti. O yapılanlarla şimdilerde yapılması düşünülen çalışmaları birbirinden ayırmamız gerektiğini söyledi. İnsiyati-fin bizde olmadığı, aklımızın yatmadığı hiç bir eylemin veya çalışmanın içinde yer almayacağımızı vurguladı.
Onun düşüncesine göre, eskimiş yüzlerle, bilinen, tanınan insanlarla birlikte hareket etmemiz mümkün değildi. Kafasında oluşturduğu projeye göre, genç, bizim çevrelerimize pek girmemiş, özellikle de yurtdışından toparlanmış insanlardan grup oluşturacaktık. Ayrıca çalışmalarda eski arkadaşlarımızdan yar-
21
dımlar almamız sözkonusu olabilirdi ama bu genel yapımıza zarar vermezdi. Gizliliği esas alacağımızdan endişeye gerek yoktu. Tecrübesiz ama istekli genç insanları motive ederek yetiştirmek de o kadar zor değildi. İyi dil bilen, yurtdışında yaşamış, yol, iz bilen genç insanları hedefe kilitlemek ise bizim görevimiz olacaktı.
"Biliyorsun defalarca yurtdışına çıktım. Gittiğim yerlerde öyle heyecanlı, öyle vatansever gençlerle karşılaştım ki, bugün onlara haydi dağlara savaşmaya gidiyoruz desek, inan, koşarak gelirler. Onlarla kuracağımız tutarlı bir yapıyla bu işlerin üstesinden geleceğimize inanıyorum.
Dün beraber olduğumuz, bugün birçoğuyla görüştüğümüz arkadaşlarımız ne derler?!. Ne düşünürlerse düşünsünler! Bizim birilerine askerlik yapmak, birilerinin emrine girerek kendimizi onlara teslim etmek gibi bir düşüncemiz yok. Kimle böyle bir ilişkiye gireriz. Hem sonra, biz bu işlere katılmakla bir nevi alış-verişte yapacağız. Halen hukuki problemleri devam eden arkadaşlarımızın bu sıkıntılarından kurtulmaları için, bize teklif getirenlerin yardımlarını sağlayacağız. Sonra, bu işlere başarılı olmak, netice almak için gireceğiz. Eğer başarılı olur, güzel neticeler elde edersek kimsenin diyeceği bir söz olmaz; olsa kıskançlıklar olur, bu da normaldir. Tek kötü ve istenmeyen şey başarısızlıktır. Başarısız olmamız halinde, herkes herşeyi konuşur, kanı beş para etmeyen adamlar bile hakkımızda ahkam kesmeye başlarlar.

Arkadaşlarımız ne derler?.. Arkadaşlarımız ne derler diye bahsettiklerinin birçoğu benim yaşadıklarımı yaşamadı, benim çektiklerimi çekmedi. İhtilal döneminde, askeri mahkemeler huzurunda, akla gelmedik suçlamalarla ipe çekilmeye çalışıldığımda onlar ortalıkta yoktular. Askeri cezaevlerinde zorlu işkencelerden geçtiğim günlerde akıllarına gelmiyordum. O gün-, lerde öylesine acılar çektim, öylesine baskılara maruz kaldım ki,

hepsini anlatsam inanmazlar bile. Gün geldi yiyecek ekmek, içecek su bulamadım. Oruç tutmak için sahura kalkmama müsade edilmedi. Bütün bunları ben yaşadım ve birileri millet adına kendilerini yetkili görerek bana, bize bunları reva gördüler diye, şimdi elime geçen intikam fırsatını geri mi çevireyim, hem de 'arkadaşlarım ne derler' diye!.. Varsın bu işin sonunda arkadaşlarım beni kınasınlar, yanlış işler yaptığımı söylesinler,, hatta kenara çekilip, böylesine işlere kalkıştığımız için bize küfürler yağdırsınlar; bunların hiçbiri beni bağlamıyor. Ben, dün kar, çamur, yağmur demeden, gözyaşları içinde cenazelerini kaldırdığımız arkadaşlarımın cenaze törenlerinde ettiğim yeminlerin arkasmdayım ve ölerte kadar da arkasında durmaya devam edeceğim."

Eski günleri, eski arkadaşları yad ettiğim zamanlardaki gibi, yüz hatları gerilmiş kaşlarını çatmıştı. Kararım vermişti ve bu kararından kimsenin onu vazgeçirmeye gücü yetmezdi. Geldiği noktada tek beklentisi, güvendiği bir insan olarak benim ona destek vermemdi. Tereddütlerime ve kafamda oluşan belirsizliklere rağmen, onu bu işte yalnız bırakamayacağımı çok iyi biliyordum. İlk gençlik yıllarımdan bu yana, kader birliği yaptığım, bütün imkansızlıklar ve olumsuzluklara rağmen omuz omuza çarpıştığım, sırlarımızı namusu gibi taşımasını ve "kem" gözlerden uzak tutmasını başarmış, arkadaş, yoldaş, ülküdaş olmaktan çok dost olmayı bilmiş bir insandı. Ona her zaman güvenmiştim ve güvenimi hiçbir yerde ve hiçbir zaman boşa çıkarmamıştı.

Ona, "Yok Abi, ben bu işte yokum." Diyemezdim; girişeceği savaşta yalnız bırakamazdım. Aklımı zorlayarak, onu bu işten caydırmak için birşeyler bulmaya çalıştıysam da, ciddi, onu ikna edebilecek birşey bulamadım. Ayrıca onu iyi tanıyordum, fikrinden, kararından caydırmak için göstereceğim çabayı fark edecek, benim ona katılmam için ısrarcı olmayacak, "İyi o za-

man sen işlerin başında ol, hakkımızda hayırlısı neyse o olsun." Diyecekti. Belki de, yıllar önce bir eyleme giderken tereddüt gösteren arkadaşlarımıza gösterdiği tavır gibi bir tavır sergileyecek, benim bir korkak olduğumu söyleyecekti.

"Yıllar seni değiştirmiş, sen eskiden böyle korkak değildin!"

Böylesine ağır bir cümleyi onun ağzından duymak istemiyordum. Kararlılığın karşısında da yapabileceğim en doğru şey ona katılmaktı. "Yarın ne yapmam gerekiyor." Demekten başka çıkar yol kalmamıştı.

"Anlıyorum, bu iş senin kafanda bitmiş, bu saatten sonra bir-şey demek istemiyorum. Nereden nasıl başlamamız gerekiyorsa hemen başlayalım." Dedim.

Mimiklerinden ve gözlerindeki memnuniyet ifadesinden sevindiğini anladım. Oturduğu koltukta geriye doğru yaslandı, bir süreden beri elinde tuttuğu sigarasını yaktı, derin bir nefes çektikten sonra, "Çok geç oldu, isterseniz burada kalın, yarın şirkette oturur şu rapor meselesini şekillendiririz." Dedi.

Hızır Abi'nin "Teklif var!" cümlesiyle başlayan sohbete, yer yer sorulu cevaplı devam eden konuşmaya öyle dalmıştık ki, vakit bir hayli ilerlemişti. Hatta bir-iki kez eşim oturduğum salona gelerek kalkıp eve gitmemizi istemiş, sohbeti kesemediği-miz için kalkmamıştım. Eve gitmemizin uygun olacağını söyledim ve sabahın ilk ışıklarıyla birlikte gitmek için yola koyulduk.

Eve gelip, yatağa uzandığımda, yorgun ve uykusuz olmama rağmen bir türlü gözüme uyku girmedi. Konuştuğumuz konulardan, Hızır Abi'nin izahlarından, ısrarlı tutumundan beynim yorulmuştu. Yataktan kalktım salona geçerek, sokaktan gelen günün ilk gürültüleri arasında, kafamı toplayarak düşünmeye başladım. Yeni bir teşkilat, yeni tiplerden oluşacak gruplar, dillerini, yollarını bilmediğim ülkeler de hainlere karşı verilecek mücadele... Dünün sorumsuz, yaptıkları kendinden başkasını bağlamayan, uçarı genç insanları değildik. Artık sorumlulukla-

rımız vardı. Sorumluluk dairemize ailelerimiz, elimizden ekmek yiyen çalışanlarımız, çocuklarımızın geleceği girmişti. İkileme düşmüştüm. İlk gençlik yıllarımızda böyle bir teklif gelse hiç düşünmez, sevinerek koşa koşa böyle bir çalışmanın içinde yer alırdım. Yapılması gerekenler bana eğlence gibi gelir, belki sevincimden uykularım kaçardı. Kendimi zafer hayallerine kaptırır, zafer şarkıları söylerdim. Ama şimdi... Küçük çocuklarım, tütmesi gereken bir ocak, kaynaması gereken bir kazan önümde duruyorlardı ve bunların hepsi "yeni savaşta!" içimi sıkıyorlardı!
Sıkılsamda, kafamın içinde oluşan olumsuzluklar beni rahatsız etse de, hayatın gerçeklerinden kaçış yoktu. Kader kendi sırları ile yaşamam gerekenleri kurgulayacaktı...
Birkaç saat kestirdikten sonra, kalkıp şirkete gittim. Şirketimizin merkezi iki katlı bir binada yer alıyordu. İş konusunda geldiğimiz yer için bayağı bir mücadele vermiştik. Hızır Abi cezaevinden çıktıktan sonra ve birlikte olmaya karar verip ticarete atıldığımızda yakın çevremizin desteğini görmüştük. Küçük sermaye ile işe başlamış, çevremizin de etkisiyle tekstil pazarında kendimize yer edinmiştik. Şirket merkezimizin alt katında, modelhane, kesimhane gibi birimler kurmuş, buralarda hazırladığımız tekstil ürünlerini fason yaptırarak hem iç, hemde dış pazarlara sunuyorduk. İç pazarımızın büyük kısmını Laleli piyasası teşkil ediyordu. İşe başladığımız günlerde, bu piyasayı bilen bazı arkadaşlarımızın yardımlarıyla, mesafeler almış, zaman içinde de işi oturtmuştuk. Bulunduğumuz noktada işin sıkıntılı tarafını atlatmış, giderek işin ve piyasanın inceliklerini daha iyi kavradığımızdan maddi olarakta oldukça rahatlamıştık. Tekstil işimizde mesafe aldıktan sonra, Hızır Abi ithalat işine el atmış, ithal ettiği bazı mallan getirterek iç piyasada satıyordu. Bu iş içinde ayrı bir şirket kurmuştuk. Yani, işimiz ve düzenimiz yerindeydi. Kimseye muhtaç olmayacak, kimseye ihti-

yaç duymadan ayakta duracak pozisyona gelmiştik. Hedefimiz büyümek ve büyüdüğümüz süreçte hedeflediğimiz bazı noktalara varmaktı.
O gün, öğlene doğru şirkete gittiğimde, Hızır Abi henüz gelmemişti. Şirketin günlük işlerine dalmış çalışıvorken, Hızır Abi geldi ve ortak kullandığımız odaya geçti. Elimdeki işi bitirdikten sonra, büro olarak kullandığımız odaya geçtim. Hazır Abi, her zaman yaptığı gibi, kahvesini söylemiş, sigara ile kahvesini yudumluyordu. Üzerinde çalıştığımız yeni model bayan elbisesinden biraz bahsettikten sonra, bir gece önceki konumuza girdim:
"Nasıl bir rapor hazırlayacağız, çerçevesini çizelim de ona göre bir taslak hazırlayayım."
Devamlı olarak yanında taşıdığı çantasını açıp içinden bazı notlar çıkaran Hızır Abi, notlarını inceledikten sonra:
"Öncelikle, bir teşkilat şeması çıkart. Şemada üstten aşağı doğru, hiyerarşik yapı olsun. Tepe noktada bulunan şahsa, yani bana bağlı olarak çalışacak olan bir veya iki grup bulunsun. İki ayrı grup şeklinde teşkilatlanma planı çıkaracak olursan, hücre sistemine benzer şekilde grupları ayır.."
Taslağını hazırlamaya çalıştığımız rapor hakkında epeyce konuştuk, karşılıklı bazı fikirleri ortaya atarak bunları tartıştık. İki ayrı grup yerine bir grup üzerinde anlaştık. Şemanın genel hatları ortaya çıktıktan sonra, teşkilatın içinde yer alacak olanların görevleri üzerinde notlar çıkardık. Teşkilat içinde yer alacak tecrübesiz tiplerin eğitimleri hususu üzerinde durduk. Yapının gizliliği esasına atıfda bulunarak, özellikle teşkilat şemasının tepesinde yer alan şahsın haricinde hiç kimsenin, merkez hakkında bilgi sahibi olmayacağını vurguladık.
Teşkilat şeması üzerinde çalışma yaparken ve yazacağım rapor için notlar çıkarırken aklıma işin ekonomik boyutu geldi. Yapılacak çalışmaların ekonomik olarak bir bedeli olacaktı ve bunun nasıl karşılanacağı konusunu Hızır Abi'ye sordum:

"Abi, böyle bir yapının aktif halde olması ve hareket kabiliyeti kazanabilmesi için paraya da ihtiyaç var. Bir operasyon yapılmaya kalkışılsa, milyarlar

tutacak faturalar ortaya çıkacak. Raporda da yer verelim mi, miktar belirterek para isteyelim
mi?"
Yokluklardan geldiğimiz için, para konusunda oldukça titiz davranıyordum. İsraftan kaçınıyor, şirket işlerinde, belki de biraz aşırıya kaçan tedbirler uyguluyordum. Bu nedenle Hızır Abi ile zaman zaman anlaşmazlıklar yaşıyordum. Hayatımızın hiç bir döneminde maddi şeylere önem vermeyen Hızır Abi, benim titiz davranışlarıma, dikkatli harc'amalarıma kızıyor, bazen de beni cimrilik yapmakla suçluyordu. Yukarıdaki soruma karşılık aklına tutumlu davranışlarım gelmiş olacaktı ki, gülümseyerek, "Yine ekonomistliğin tuttu! Adamlar eşek değiller ya, elbette gereğini yapacaklardır. Fakat yine de sen raporun 'İsteklerimiz' bölümüne, 'Bütün harcamalar Ankara'ya ayrıntılarıyla rapor edilir, aynı zamanda operasyon öncesi operasyona katılacak olanlara takribi ödeme yapılır.' Gibi birşeyler yaz. Sakın genel bir bütçe veya miktar belirterek para falan istediğimizi söyleme." Dedi.
Adamlar devletin üst düzeyinde yer alıyorlardı. Hızır Abi'nin söylediğine göre de güçlü ve kolları her yere uzanan bir yapıları vardı. Bizden kendilerine yardımcı olmamızı istiyorlardı ve biz de yardımcı olmaya karar vermiştik. Bunun karşılığında bize kesin çizgiler içinde bir vaadde de bulunmamışlardı. Halen sıkıntı içinde, hukuki problemler yaşayan arkadaşlarımıza yardımcı olacaklarını söylemeleri ise görünür, elle tutulacak bir yardım biçimi değildi. Hızır Abi'ye biraz bunları anlattıktan sonra, "Devletin üst kademelerinde yer alan bu adamlar bize başka türlü yardımda bulunamazlar mı?" diye sordum. Bunun nasıl olacağını soran Hızır Abi'ye şunları söyledim:
"Ne bileyim, mesela bize bir şirketin ana bayiliğini alabilirler, hergün onlarca değişik devlet ihaleleri yapılıyor, onlardan

birinin bize verilmesi için aracı olabilirler veyahut kendi birimlerinin alımlarında bize bir şirket kurdurup üzerimizden alım yapabilirler."
"Yine ticaret damarın tuttu!" diyen Hızır Abi, beni meseleye fazla çıkarcı bakmakla suçladı. Ona göre, isteyen taraf biz olmayacaktık. Onlar bizi iyi etüt etmişlerdi, içinde bulunduğumuz her şartı iyi biliyorlardı, yeri zamanı geldiğinde ellerini uzatırlardı. Hem sonra bizler bulunmaz Bursa Kumaşı da değildik, güvenlerini boşa çıkaracak şartlar ileri sürmek yanlış olurdu.
Raporun genel çerçevesi üzerinde yaptığımız çalışma bittiğinde epey not almıştım. Notlarıma göz atarken, bir taraftan da kafamda raporun yazılış biçimini tasarlıyordum. Raporu üç ana başlık altında ele alacaktım. Birinci bölümde, gerek ülkemiz, gerek dünya tarihinden örnekler vererek, sivil yapılanmalarla nasıl şaki kovalandığını, devletlerin nasıl belalardan kurtulmak için bazı "Sivil sapmalara" başvurduklarını izah edecektim. İkinci olarak, kuracağımız sivil teşkilatlanmanın şemasını, yapılanmasını, çalışma biçimini, insan unsurlarının profillerini, teşkilatın esaslarını... ortaya koyacak, bunları detaylı olarak yazacaktım. Son olarak ise, istediklerimizi sıralayacaktım. İsteklerimiz içinde, yeni kimlikler, kullanmamız gereken diğer malzemeler, para ve bazı lojistik destekler yer alacaktı.
Notlarım üzerinde çalışıp, kafamda yazacağım rapora son şeklini vermeye hazırlanırken Hızır Abi, son olarak, şunları eklemeyi ihmal etmedi:
"Konuyu kesin çizgiler içinde ve bir bütün olarak ele al; adamlardan yapamayacakları şeyleri isteme. Bir de, bize yurtiçinde de yardımcı olunması için gerekli çalışmaların yapılmasını iste. Unutma, biz ne kadar profesyonelce davranırsak onlarda bizi o kadar ciddiye alır ve ilişkilerini ona göre ayarlarlar."
Raporu ne kadar zaman içinde kaleme almam gerektiğini sordum. Hızır Abi ne kadar çabuk olursa o kadar iyi olacağını

söyledikten sonra "Sen yaz getir üzerinde çalışır son şeklini veririz, olmazsa daktilo eder, yeniden yazarız." Dedi.
RAPORDAN...
Raporun girişinde, milletin bekası, devletin ebed-müddet devam etmesi için, karşılaşılacak tehlikelere her yoldan müdahale edilmesinin bir zorunluluk olduğunu vurguladım. Gerektiğinde, bu karşı koyma eylemini yaparken, sivil

güçlerden faydalanılması lüzumu üzerinde durdum. Böylesi bir karşı duruşun hukuk kurallarını ihlal etme anlamı taşımayacağını, bilakis bunun bir hak olduğunu yazdım. Türk Milleti'nin tarihi sürecinde bu tür yaklaşımların ve çalışmaların olduğunu anlatarak bazı örnekler verdim:

"... Eskilere gidecek olursak, Osmanlı Devleti döneminde bu türden örneklere rastlamak mümkündür. Balkanlar'da, değişik milletlere mensup eşkıya grupları, Türk varlığına yönelik saldırılarını sıkıştırdıklarında, o günlerde devleti yönetenler, eşkıyanın saldırılarına karşı sivil unsurları kullanmakta tereddüt etmemişlerdir. Bu durum Balkan Savaşı ve Birinci Dünya Sava-şı'nda da devam etmiştir. Ordumuzu arkadan kuşatma hesapları yapan güçlere karşı, devletin çıkarlarını düşünen yöneticiler, birtakım 'suçluları' dahil cepheye sürmekten imtina etmemişlerdir. Cumhuriyet tarihimizden de örneklere rastlamak mümkündür. Kıbrıs'ta Türk'ün milli varlığına kast eden EOKA militanlarına karşı tedbirler geliştiren Cumhuriyet Hükümetleri, adadaki sivil Türk unsurlarla işbirliği yapmaktan çekinmemişlerdir. Adaya gönderilen idealist subaylarımız, mücahit grupları eğitip, silahlandırmışlar ve Kıbrıs'ın Türk kalmasına büyük hizmetler, vermişlerdir..."

"... Soğuk Savaş'm alabildiğince hüküm sürdüğü yıllarda, Sovyetler Birliği'nden gelebilecek bir istila hareketine karşı planlar geliştiren kurmaylarımız, değişik savunma hatları kur-

muşlardır. Bu savunma hatlarından biri de sivil unsurların teşkilatlanarak, istila karşısında harekete geçirilmesi biçiminde şekillenmiştir. Gerilla harbine dayanan böyle bir savunma hattı için gerekli teçhizatlar bile hazır hale getirilmiştir..."

"... Bütün bunlar göstermektedir ki, Türk Devlet geleneğinde, ciddi tehlikeler başgösterdiğinde, düşmanı bertaraf etmek için, sivil unsurların harekete geçirilmesinde bir beis görülmemektedir. Bu nevi çalışmaların altında milli refleksler yer almaktadır. Dünyanın değişik milletlerinin de zaman zaman kullandıkları bu yöntem, iyi kullanıldığı zaman olumlu ve kesin neticeler alınmasında inkar edilmeyecek başarılar göstermişlerdir..."

Yaygın ve düzensiz eşkıya gruplarıyla, düzenli biçimde teşkilatlanmış kolluk kuvvetlerinin her zaman mücadele etmesinin mümkün olmadığını bu mücadelede çoğu zaman, mücadele alanlarının etkili olduklarını söyledim. Mücadele alanını genişleten grupların zarar görmeleri için, onların alanlarına müdahale edecek güçlerin oluşmasının önemine dikkat çektim. Düşmanın kullandığı alanlara sızmanın her zaman için mümkün olmadığından dem vurarak, bunun için resmiyette inkar edilmesi gereken unsurlara ihtiyaç olduğunu açıkladım. Böyle bir gücün hazırlanıp, harekete geçirilmesi için dirayetli ve insiyatif kullanabilecek yöneticilere ihtiyaç olduğunu, özellikle vurguladım.

Raporumda yer alan ikinci bölüm için bazı konuları şöyle sıraladım:

"... Teşkilatta insan unsuruna, elden geldiğince az yer verilmeli, kadro sınırlı tutulmalıdır. Tek hücre biçiminde örgütlenecek olan yapının üst noktasında bulunan yöneticinin ilişkileri ve bağlantıları, kadro elemanları tarafından asla bilinmemelidir. Gönüllülerden oluşturulacak alt birim elemanları, amaca uygun olarak eğitilmeli, operasyonlar için hazır hale getirilmelidirler. Kadro elemanlarını, kadronun başındaki sorumlu tespit etmeli

ve bağlantılarına bildirmelidir. Yetiştirilen bu kadro elemanları, gizlilik esasına dikkat etmeli, yapılacak çalışmaların temelini gizliliğin ve sır saklamanın oluşturduğunu, baştan itibaren bilmeliler..."

"... Teşkilatın dar çerçevede tutulması, pratikte çalışmaların başarısına hizmet edecektir."

"... Kadronun içinde yer alacak elemanların en az bir yabancı dil bilmeleri gereklidir."

"... Basit düzlem esasına göre kurulacak olan teşkilat, tepeden tabana doğru örgütlendiği gibi, yapının sıhhatli çalışmasına da katkı sağlayacaktır."

"... Operasyonel kabiliyette olması gereken kadro elemanlarının yetiştirilmelerinde mutlaka pratik yapmalarına imkan verilmelidir..."

"... Kurulacak yapının bütün dinamikleri, kesin teslimiyet kuralına göre işlerlik kazanmalıdır. 'Sorunların, acabaların, güvensizliklerin' yapı içinde yer almaması için her türlü tedbir, baştan düşünülmeli ve alınmalıdır..."
Ankara'ya verdiğimiz raporun üçüncü kısmına onlardan istediklerimizi sıralamıştık. İsteklerimizin bazılarının başlıkları şöyleydi:
1- Finans
2- Kadroda yer alacak olanların gerekli hallerde, kullanacakları belgelerin temini.
3- Teknik teçhizatın sağlanması, lüzumlu hallerde sevk edilmeleri.
4- Yine gerektiği hallerde, kadro elemanlarının yurt içinde de rahat hareket edebilmeleri için, gerekli kolaylıkların sağlanması, bunun için tedbirler alınması. Örneğin: Kadro elemanlarının kendilerini koruyabilmeleri için, silah taşımalarına müsade edilmesi.
31
5- Bazı durumlarda, yurda girişlerde ve çıkışlarda kolaylıkların temin edilmesi.
İsteklerimizi, kendi düşüncem ve görüş alanım içinde, epeyce uzatıp, sıralamıştım. İstediklerimizin bazılarında olması mümkün gibi görünmeyenler de vardı. İşi biraz yokuşa sürmeyi düşündüğümü iyi hatırlıyorum.
Genel hatları, yukarıda sıraladığım gibi olan raporumu yazıp bitirdiğimde Hızır Abi'ye sundum. Hızır Abi, okuduktan sonra genel olarak güzel bulduğunu, ancak bazı eklemeler ve çıkarmalar yapması gerektiğini söyledi. Aradan birkaç gün geçtikten sonra ve kendi el yazısıyla rapora son şeklini veren Hızır Abi, bana vererek okumamı istedi. Benim yazdıklarımda yer yer değişiklikler yapmıştı; özellikle, isteklerimiz bölümünde bazı maddeleri olduğu gibi çıkarmış, bazı yeni maddeler eklemişti. Raporu okuyup bitirdiğimde üzerinde fazla bir yorum yapmadım. "Güzel olmuş" gibi yuvarlak sözlerle geçiştirerek, ne zaman ilgililere sunacağını sordum. Haftasonu Ankara'ya geçeceğini ve görüşmeler yaparak, raporu, vereceğini söyledi.
Gerçekte bu rapor Hızır Abi ile birlikte yazdığımız ilk rapor değildi!
Ankara'dan son teklif gelmeden yaklaşık bir yıl önce, bir rapor daha yazmış, üzerinde bayağı tartışmıştık. Olaylar şöyle gelişmişti:
Sovyet İmparatorluğu yıkılmış, İmparatorluğun geniş coğrafyası üzerinde yer alan birçok devlet yeniden bağımsızlığına kavuşmuşlardı. Birçok halkın kazandığı bağımsızlıklar, tam bağımsızlık çerçevesinde görünmese de, ortaya çıkan yeni yapılanmalar kendi muhaliflerini de doğurmakta geç kalmamışlardı. Ortaya çıkan muhalif hareketler ise yeni yönetimler tarafından pek kabul görmemiş, enterne edilmeleri için değişik tedbir-.ler ve baskılarla karşılaşmışlardı. Bu baskılar karşısında, kimi muhalif liderler ve kadroları, ülkelerini terk ederek, sığınmak
32
zorunda kaldıkları ülkelerden çareler aramaya başlamışlardı. Ülkelerine dönmek ve iktidarı ele geçirmek için çalışıyorlar, projeler üretiyorlardı.
İşte Sovyetler Birliği dağılıp, bağımsız cumhuriyetler kurulduktan sonra ülkesindeki yönetimi ve sürmekte olan baskı uygulamalarını reddeden, kurulan sisteme muhalif olup, karşılığında zulüm ve şiddet gören bir lider, o günlerde ülkemize sığınmıştı. Bu lider sığınmak zorunda kaldığı ülkemizden, muhalif çalışmalarına devam ediyor, ülkesindeki siyasi yapının değişmesi için çaba harcıyordu. Aynı Lider bu süreç içinde, bazı dostları tarafından Hızır Abi ile tanıştırılmıştı. Hız*ır Abi'nin geçmişini, düşüncelerini, siyasi hayatı boyunca sürdürdüğü bütünlüğü tanıyıp anladıktan sonra, kendisiyle birlikte çalışması yolunda bir teklifte bulunmuştu. Hızır Abi'nin elinden geldiğince kendisine yardımcı olacağını söylemesi üzerine de birlikte bazı planlar yapmaya başlamışlardı.
Bu zatla tanışıp, görüşmelerini sürdüren Hızır Abi, bir müddet sonra konuyu bana açarak, liderle beni tanıştırmıştı. Böylece birkaç kez, o günlerde İstanbul'da oturan liderin evine gittik ve değişik konularda kendisiyle sohbetler ettik. Uzun boylu, oldukça kibar, ırkının özelliklerini simasında taşıyan, Türkiye türkçesine yakın bir türkçe ile konuşan liderin Türk Dünyası üzerindeki düşüncelerini ve samimiyetini gördüğümde içim ısınmış, onu sevmiştim. İddiaları noktasında kendinden emin görünen, şair ruhlu liderin tek düşüncesi ülkesinde milli bir devletin kurulmasına öncülük etmekti. Atatürk'ten ve onun fikirlerinden oldukça etkilenmiş görünen muhalif lider, ülkesindeki Rusya

yanlısı yönetimin ortadan kaldırılması için her bedeli ödemeye hazır görünüyordu.
Hızır Abi, uzun uzun konuştuğu lideri çok sevmişe benziyordu. İnsanlar hakkında çoğu zaman övgü dolu cümleler kur-rnaktan çekindiğini iyi bildiğim Hızır Abi, muhalif lider için
33
övücü sözler söylemekten imtina etmiyor, onun hakkında ve yapmayı planladıkları şeyler hususunda şunları söylüyordu:
"Adam oldukça samimi fakat bazı güçler tarafından kullanılmak isteniyor. Bu oyunların bazılarının kendiside farkında ama bazılarının farkında olduğunu sanmıyorum. Bizim yetkililer ise bölgede halen sürdürdükleri politikalarına uygun olarak, adama gerekli desteği vermiyorlar. Bizimkilerin güttükleri politikanın altında veya arkasında değişik versiyonlar olmadığından, yani alternatif politikalar uygulanmadığından, adam yalnız kalıyor. Gerekli desteği bulamayan, Türkiye'den gerekli ilgiyi göremeyen lider ise, kimi güçlerin kendisine yaklaşım göstermesi karşısında, en azından niyetleri konusunda yetersiz kahyor. Çünkü, adamın ülkesinin bulunduğu bölgede, birden çok ülkenin dış politika uzmanları ve ajanları, her türlü ihtimale karşı politikalar geliştirip uygulamaktan geri durmuyorlar.
Kendisiyle çok değişik konular üzerinde konuştum, bu meseleler üzerinde tartıştım. Anlattıklarını dinleyerek, bazı güç odaklarının oralarda ne yapmak istediklerini anlamaya çalıştım. Liderin ne istediğini, hangi hedeflere varmak için çabaladığını, kısa vadede olsun, uzun vadede olsun varmak istediği noktaları kavramak için çaba harcadım. Görüp anladım ki, bir kere, adam kendi ülkesinde tanınıyor ve seviliyor. Ayrıca büyük bir ailenin ferdi, küçümsenmeyecek kadar taraftara sahip, ama şu anki yönetim, adamı enterne etmek için değişik önlemler almaya devam ediyormuş. İşin daha ilginç yanı, adamı ortadan kaldırmak, en azından etkisiz hale getirmek için Rus istihbaratı da yönetime yardımcı oluyormuş. Rusların sevmedikleri, ortadan kaldırmak için uğraştıkları bu adam kötü bir lider olsa bile yardım edilmeyi, birlikte hareket edilmeyi hak ediyor.
Yaptığımız fikir cimnastikleri neticesinde, kendisine yardımcı olabileceğimiz en iyi alanın, liderin ülkesinde iyi yapılanmış, ciddi kurumları olan, tutarlı ve devamlı bir teşkilat kurmak ol-
34
duğuna karar verdik. Bizim onlara desteğimiz ancak böyle bir yapı içinde kendini gösterebilir. Böyle bir teşkilatın kurulması ve o ülkede faaliyete geçmesi için neler yapılabileceği üzerinde uzun uzun düşündüm ve kendisine kapsamlı bir rapor hazırlamaya karar verdim.
Ülke hakkında iyi bir çalışma yapalım. Ülkenin iç dinamiklerini, sosyal hayatını, siyasal yapılanmasını, kültürel işleyiş biçimini... etüt edelim, konu hakkında bilmediğimiz hususları kendisine sorarak yardım alalım ve birlikte, bütünlüğü olan bir rapor yazalım. Raporumuz üzerinde kendisi arkadaşlarıyla çalışsın, eğer beğenir ve rapordakileri hayata geçirmek isterlerse o zaman elimizden gelen yardımları yaparız."
Hızır Abi'nin olaya bakış açısında belki fikri bir boyut vardı ama, bu boyutun pek o noktadajkalacağmı sanmıyordum. Aksi-yoner yapısını ve kişiliğini bildiğim Hızır Abi, işi fikri boyutta veya fikri katkı noktasında bırakmayacak, daha ileri giderek, işin göbeğine girecekti. Böyle bir gidişin veya işin eylem boyutuna girmesinin çok değişik mahzurları olabileceğini düşündüm ve konu hakkında fikirlerimi söyledim:
"Lideri ben de sevdim; en azından şu andaki yönetimden daha milli bir siyaset takip ettiği ve edeceği belli. Gerçi sende dü-şünmüşsündür, bu adama bugünkü reel politikalar doğrultusunda pek rol verileceğine inanmıyorum. Belki bizimkilerde bunu bildiklerinden dolayı adamı burada ve rezervde tutuyor olabilirler. Böyle bir durum karşısında senin onu yönlendirip, hele fiili bir yapının içine doğru sürüklemen herkesi rahatsız edebilir. Rahatsız olan bu güçlerin, rahatsızlıklarını nasıl dile getireceklerini bilmemiz ise mümkün olmayabilir. Yani kaş yapalım derken göz çıkarmış olmayalım diye bunları söylüyorum. Dengelerin bozulması, uzun vadede aklımıza gelmeyen sonuçlan da

beraberinde getirirse faturayı kimin ödeyeceğini de kestirmek güç olur." Dedim. Hızır Abi bütün bu söylediklerimi ken-
35
I
disininde düşündüğünü, hatta lideride bu konuda ikaz ettiğini söyledikten sonra, rapor konusunda anlaştıklarını, kendisini bağlayan sözler söylediğini anlattı ve en kısa zamanda rapor için çalışmaya başlamamı istedi.
Çok geçmeden, değişik kaynaklara ulaşarak bir ön çalışma yaptım. Sonrasında Hızır Abi ile bir araya gelerek ve liderin de istediklerini gözönüne alarak bir rapor taslağı meydana getirdik. Raporu hazırlarken, geçmişte yaşadığımız tecrübelerimizden de oldukça faydalanmıştık.
Muhalif örgütlenmeye temel teşkil edecek raporumuzun iki ana başlığı vardı. Birincisi: Kurulması planlanan teşkilatın legal yapılanmasını oluşturuyordu. Buna göre, o ülkenin kanunlarının imkan verdiği ölçüde, kanuni bir yapı oluşturulacak, bu yapının alt ve üst birimleri tutarlı biçimde teşkilatlanacaktı. İkinci başlığı ise illegalite oluşturuyordu. İllegal teşkilatlanma o ülkenin gerçekleri üzerine bina edildiği gibi, dar bir kadro hareketi olarak şekillenecek. Bu yapı gerekli olmadıkça kendini açığa vurmayacak. Şiddeti bir metod olarak kabul etmemekle birlikte, çok gereken hallerde, illegal yapı vasıtasıyla bundan da geri durulmayacaktı.
Kurmayı planladığımız teşkilatın asıl amacı, o ülkede karışıklık çıkarıp ihtilal yapmak değildi. İstediğimiz: İyi organize oluş, hedefleri belli ve açık ciddi bir muhalif hareket başlatmak ve demokratik yollardan iktidarı ele geçirmek. İstenilenin elde edilmesi için, belirli bir strateji içinde çalışılacak, yığmlıktan kaçınılacak. Gerekirse kısa vadede şiddet kullanmaktan çekinil-
meyecek. Eğer, bir bedel ödenmesi şart olursa, bu bedel de ödenecekti.
Hızır Abi, diktatörler gibi ülkeyi yönetenleri- güçlü bir muhalif hareket karşısında şiddet kullanmaktan geri durmayacaklarını söylüyordu. Gerçekten de öyle idi, ortaya çıkan yeni cunv huriyetlerin başında bulunan yöneticilerin birçoğu, eski yöne-
36
tim zamanında yetişmiş, o sistemin kültürünü almış, Sovyet mantığından kopmakta zorlanan insanlardı. Bu yöneticiler kendileri gibi düşünmeyenlere hoşgörülü davranmıyorlar, demokratik yapının kökleşmesine veya kurumsallaşmasına izin vermiyorlardı. Geçmişten kalan alışkanlıklarını terk etmeyen yöneticilerin karşılarında oluşacak güçlü muhalefet hareketlerine izin vermeyecekleri açıkken, bu tür hareketleri bastırmak için zor kullanmaktan çekinmeyeceklerini de tahmin etmek zor değildi. Bu hal karşısında yönetimle mücadele etmek büyük riskler taşıyordu. Hele kurulacak yapının illegal unsurları bünyesinde taşıması yöneticilerin iyice zıvanadan çıkmalarına, şuursuz şiddet kullanmalarına neden olabilirdi. Bir bastırma hareketi karşısında zayıf olan teşkilatlanma, umulmadık şekilde dştğılabilirdi ki, bunun önüne geçmek için daha işin başında çok tutarlı olmak ve gizliliğe riayet etmek elzem haje geliyordu. Yani, hangi açıdan bakılırsa bakılsın, kurulması hedeflenen muhalif teşkilatın büyük açmazları ve riskleri vardı ve bu açmazları en aza indirgemek için hassas davranmak gerekiyordu.
Olabilecek ve ilerde ortaya çıkabilecek zorlukları bilmemize rağmen, raporumuza son şeklini verdik. Raporun giriş kısmında, dünyadaki değişik siyasi muhalif hareketlerin çalışmalarından, nasıl başarıya ulaştıklarından demler vurarak, hareketi geliştirecek olanları yüreklendirmeye gayret gösterdik. Aklımıza gelen her olumsuzluğu ve bu olumsuzlukların oluşumda açabileceği gedikleri de belirtmekten geri durmadık. Küçük bir kitap hacmindeki bu çalışmamızı Hızır Abi ile birlikte, muhalif liderin evinde, bazı misafirlerin huzurunda ele aldık. Yazdıklarımızı ben yüksek sesle okuyup bitirdiğimde, orada bulunanlar ve lider tarafından çok beğenildi. Rapor hakkında takdir sözleri bittikten sonra, konu hakkında liderlerin başlattığı bir tartışma açıldı. Konu uzun uzun konuşuldu ve ortaya bazı fikirler atıldı. Birkaç saat sonra ise, çalışmanın çekirdeğini oluşturmak, ilk adı-
37
I

mı atmak için, liderin ülkesinden bir grup gencin Türkiye'ye getirilerek bir eğitimden geçirilmelerine, siyasi bilinç almaları için çalışmalar yapılmasına karar verildi. O ülkeden gelecek gençlerin teşkilat ruhu kazanmalan, teşkilatlanma bilgisi alıp, ülkelerine dönüşlerinde uygulamaları için yapılması gerekenleri Hızır Abi üzerine aldı.
Bu toplantının sonrasında Hızır Abi'yi tatlı bir heyecan sarmıştı; gözlerinin içi gülüyor, bana şunları anlatıyordu:
"Düşünebiliyor musun, civa gibi gençler gelecek, onları Türk Milliyetçiliği hedefleri doğrultusunda yetiştireceğiz. Kendilerine güvenen, inançlarıyla bütünleşmiş bu genç insanlar bir zaman sonra kimsenin aklına gelmeyecek başarılar elde edecekler. Belki gün gelecek bu gençlerin yönettikleri ülkelere ayak basacağız, onların büyükTuran ideali için yaptıklarını görecek, bununla gururlanacağız. Daha şimdiden o günlerin hayalini kuruyor, içten içe seviniyorum."
Genç, idealist çocuklar geldikleri zaman neler yapacağını, onları yarınlar için nasıl hazırlayacağını anlatıyor, anlattıkça da heyecanlanıyor, yerinde duramaz bir hal alıyordu. Yıllarca hayalini kurduğumuz Türk Birliği fikrinin hayata geçirilmesi için yapacaklarını kurguluyor, bu da onu hiç yapmadığı gibi, konuşup anlatmaya sürüklüyordu. Yapacaklarını anlatırken daldan dala atlıyor, coşkun hayalini bastırmakta zorlanıyordu.
"İnan olacakları ben daha önceden gördüm! Askeri cezaevinde kaldığım sıralar, bazen çok sıkıntılı olduğum anlar oldu. Kendi başıma volta atar, hayallere dalardım. Hayallerimin çoğunu Büyük Turan oluşturur, bazen de bu hayallerim rüyalarıma taşınırdı. Böyle hayallere daldığımda sıkıntılarımdan uzaklaşır, hayallerimin rüyalarıma taşınmasıyla da huzur içinde uyanırdım." diyordu.
İşlerin eyleme dönüşme noktasında olmasına rağmen, ben meselelere Hızır Abi kadar olumlu bakamıyordum. Çok hassas

dengeler üzerinde yürüyen bölge politikalarının kolay kolay muhalefetin lehine dönmeyeceği hususundaki ısrarımı sürdürüyordum. Dünyadaki belli güçlerin bölgedeki çıkarlarına gölge düşürecek yapılanmaların yaşama şanslarını az görüyor-dum. Ayrıca, başta Türkiye olmak üzere, bağımsızlıklarının emekleme devresinde olan bu ülkelerin istikrarlarının bozulmaması için çalışacaklarına inanıyordum. Rapora katkı sağlamam ve toplantıya katılmama rağmen, gördüklerimi Hızır Abi'ye de söylemekten çekinmiyordum.
Hızır Abi, bazı düşüncelerime hak vermekle birlikte, beni çok fazla komplo teorisi üretmekle suçluyor, halkın istemesi halinde hiçbir gücün değişime "dur" diyemeyeceğini söylüyordu. "Ben, Enver Paşa gibi, eksi kırk derece soğukta Turan hayallerini kurmuyorum, Artık olgunlaşmış ve ortaya çıkmış gerçekler var ve ben bu gerçeklerden hareketle, düşüncelerimi dile getiriyorum, bazı şeyler planlıyorum. Ortaya çıkmış bulunan böylesi gerçekler ışığında talepleri dile getirecek yapının peşinden koşuyorum. Ayrıca birilerinin, tarihi süreç bütünlüğünde bize oldu bittilerle sunduklarını kabul etmiyor, doğru bildiklerimizin hayata geçirilmesi için uğraşmayı istiyorum.
Kim ne derse desin, ne düşünürse düşünsün, o topraklarda yaşayan insanlarımız bu dayatmaları da yıkacak, istedikleri düzene kavuşacaklardır. Bence zaman komplo teorileri geliştirmek, onların yalancı görünüşlerine aldanarak görevden kaçmak zamanı değildir. Büyük Turan Ülkesi'nin bir parçası olan o topraklarda; bizi hedefe taşıyacak, ne yapılması gerekiyorsa onu yapmaktan geri durmayacağım."
Raporu liderin evinde okuyup tartışmamızdan sonra, yukarıda anlattığım biçimde, konu ile ilgili olarak bir defa konuşmuş, ondan sonra önemli bir gelişme olmadığından, konu gündemimize girmemişti. Zaten bir müddet sonra rapor çerçevesinde yapmayı planladıklarımız tamamen gündemimizden düştü; o da şöyle oldu:

Bir öğlen sonrası şirkette oturuyorken, daha önce tanımadığım bir şahıs gelerek Hızır Abi'yi sordu. O sırada Hızır Abi şirkette olmadığından, gelen şahsı misafir ederek oturttum ve ne içir Hızır Abi'yi aradığını sordum. Kendisine bir mesaj getirdiğini söyleyen misafir, eğer geç gelmeyecekse beklemek istediğini söyledi. Geleceğini söylediğimde ise Hızır Abi gelene kadar sessizce oturup bekledi.

Hızır Abi şirkete geldiğinde, daha önceden tanıdığı belli olan misafirle birer çay içtikten sonra kalkıp beraber çıktılar. Hızır Abi'nin arabasına binecekleri esnada yanlarına gittim ve Hızır Abi'ye dönüp dönmeyeceğini sordum. Muhalif liderin kendisini çağırttığını söyleyen Hızır Abi, "Belki dönmem." Diyerek misafirle birlikte gitti. Ertesi gün, muhalif liderin kendisini niçin çağırttığını sormam üzerine de Hızır Abi şunları anlattı:
"Bazı umulmadık gelişmeler olmuş ve adamımız yurtdışına çıkacakmış. Gelişmelerin ne olduğunu pek fazla izah etmemekle birlikte, benden rapor çerçevesinde yapacaklarımıza bir süre ara vermemizi istedi. Ben de konunun üzerine gitmeyerek hayırlısı olur İnşaallah demekle yetindim."
Bu gelişmeden sonra, raporla başlayan ve Hızır Abi'nin büyük hayallere daldığı çalışmamız son buldu. Takip edebildiğim kadarıyla muhalif lider Türkiye'ye gelip gitsede, kalmayı pek tercih etmiyordu. Neler olmuştu, nasıl bir gelişme liderin planlarını ertelemesine sebep olmuştu bunu hiçbir zaman öğrenemedim; Hızır Abi'de bir daha konuyu açıp, bilgi vermedi.

III

Hızır Abi, hazırladığımız raporu yanma alarak Ankara'ya gitmişti. Ben ise günlük hayatıma dönmüş, şirketin işleriyle uğraşıyordum. Her ne kadar günlük meşgale içinde koşturuyor olsam da, son gelişmeleri kafamda değerlendirmekten geri duramıyordum. Ankara'daki yetkililere ulaşmış olan raporun kabul edilmesi halinde neler olacaktı?.. Gelişmeler bizi nereye sürükleyecekti?.. Yeni bir maceranın içine doğru mu sürükleniyorduk?.. Bu ve benzeri sorulan kafamdan atamıyor, bu soruların getirdiği sıkıntıyı yaşıyordum. İşin daha kötü yanı, sıkıntıma kaynaklık eden meseleleri kimse ile paylaşamıyordum. Konunun gizliliği esas olduğundan, kimselere açılamıyordum. Halin böyle olmasına aldırmadan, sonunda, çoğu zaman yaptığım gibi, gidip, üstü kapalı şekilde de olsa, İsmail Abi'ye açılacaktım. Eskilerin dediği gibi, İsmail Abi, "Akîl" adamdı. O bana yol gösterir, en azından kafamda biriken bazı sorulara açıklık getirerek, cevaplar verirdi.
İsmail Abi'yi yıllar önce tesadüfen tanımıştım. O'nu tanıdığım günlerde ülkemiz kan ve gözyaşına boğulmuş şekilde, çok sıkıntılı günler geçiriyordu. Soğuk Savaş'm getirdiği açmazlar bütün şiddetiyle zuhur etmiş, bunun neticesinde de bazı illerde sıkıyönetim ilan edilmişti. O günlerin gerçekleri içinde bizler de şiddet olaylarının içinde yer almıştık ve bütün gücümüzle sol şiddet unsurlarının saldırılarına karşı koyuyorduk. Tabiatıyla, şiddetin içinde yer alınca bazı sıkıntılarda beraberinde geliyordu. Kimi arkadaşımız karıştığı bir olay neticesinde cezaevine

düşüyor, kimi de polis takibinden kurtulmak için kaçak yaşamak zorunda kalıyordu. İşte böylesi bir sıkıntıya duçar olmuş arkadaşlarımdan biri, kaçak durumuna düşmüş, polisten kaçmak zorunda kalmıştı. İstanbul'da kalması uygun olmadığından, başka bir şehre geçmesini kararlaştırmıştık. Gideceği yere kadar ona refakat etme görevi ise bana verilmişti. Görevim, arkadaşı emniyetli şekilde Trabzon'a kadar götürmek ve oradaki arkadaşlarımıza teslim etmekti.
O günlerin imkanları dairesinde, gideceğimiz yere otobüsle gitmekten başka çaremiz yoktu. Trabzon'a otobüsle gidecektik gitmesine de, çok önemli bir açmazın, çaresizliğin bizi beklediğini de biliyorduk. Çünkü, o günlerde ülkemizde yaşanan ekonomik kriz nedeniyle, akaryakıt bulunmuyor, bu nedenle birçok otobüs seferi yapılamıyordu. Yine de bir ümitle şehirlerarası otobüs terminaline giderek, bizi Trabzon'a götürecek bir araç aramaya koyulduk. Durum beklediğimiz gibiydi, birçok otobüs seferi ya iptal edilmiş ya da tarihi belli olmayan zamanlara ertelenmişti. Trabzon'a yakın bir ile gitmek için karar verdik ve diğer otobüs firmalarını gezmeye başladık. Bir firmanın Erzincan'a gidecek olan otobüsünde iki kişilik yer olduğunu görünce hemen biletlerimizi alarak, Erzincan'a doğru yola çıktık. Amacımız, Erzincan'dan başka bir vasıtayla Trabzon'a geçmekti, çünkü, arkadaşımın acilen İstanbul'u terk etmesi gerekiyordu. Trabzon'a gidecek otobüsleri beklemeye tahammülümüz yoktu.
Ocak veya Şubat ayının en soğuk günlerinden birini yaşıyorduk. Mecburiyet karşısında bindiğimiz otobüsle, kazasız belasız Sivas'a ulaştık. Sivas otogarında, firmanın peronuna yanaşan otobüsümüz, belirlenen zamanın geçmesine

rağmen, bir türlü hareket etmiyordu. Meraklanmıştım, otobüsten inerek, durumu sormak amacıyla firma yetkililerinin yanma gittim. Firma yetkilileri, otobüsün mazot ihtiyacı olduğunu, bu ihtiyacı temin etmek için uğraştıklarını söylediler. Ne kadar daha bekleyeceği-
42
nıizi sorduğumda hareket saatinin belli olmadığını, fakat her şart altında bizi Erzincan'a ulaştıracaklarını anlattılar.
Birkaç saatlik bekleyişten sonra, firma yetkilileri, beklemekte olduğumuz otobüse gelerek, yakıt bulamadıklarını, Erzincan'a gidecek yolcular için bir minibüs temin ettiklerini, yola bu minibüsle devam edeceğimizi söylediler. Erzincan'a gitmek için, bizimle birlikte bekleyen on kadar yolcu ile, firmanın yetkilisinin gösterdiği minibüse geçerek yola koyulduk. Oldukça eski ve her tarafından ses gelen minibüsün kaloriferi bile yanmıyordu. Fakat yine de o günlerin gerçekleri içinde, yola devam etmek için araç bulduğumuzdan şanslı sayılırdık. Kimsenin aracın eski olmasından, kaloriferinin yanmamasmdan şikayet ettiği yoktu.
Minibüste yol alan yolcuların içinde en genç olanı bizdik. Akşam üzeri Sivas'ı terk eden aracımızdan kendi gürültüsü hariç tam bir sesizlik hüküm sürüyordu. Kimse konuşmuyor, belki de soğuk havanın tesiriyle biran önce evine, ocağına dönmenin umuduyla yolun bitmesini bekliyordu. Minibüsümüz, kış şartlarına uygun olarak yavaş yavaş yol alırken, Sivas'ın ilçesi İmralı'ya vardık. Minibüs şoförü ihtiyaçlarımızı gidermek ve çay içip biraz ısınmamız için kısa bir mola verdi. İmralı'yı beş-on kilometre çıktıktan sonra ise, hiç arzu etmediğimiz bir olay gelişti, aracımız arıza yaptı. Hafif bir rampada arıza yapan aracı yeniden hareket ettirmek için, şoförümüzün çabaları yetersiz kalıyordu. Bir ara, dışarıda esen sert rüzgara rağmen hepimiz aşağı inerek, aracı çalıştırmak için ittik ama bu çabalarımızda fayda vermedi. Hava gittikçe soğuyor, rüzgara karışan kar taneleri de, tipinin geleceğini haber veriyordu. Çaresiz kalmıştık, gecenin soğuğunda ve dağ başında sabahı beklemenin imkansız olduğu noktasında hemfikirdik. Bunun üzerine şoförümüz, aracımızı yolun kenarına çekmemizi ve rampanın başında bulunan benzin istasyonuna sığınmamızı teklif etti. Teklifi itirazsız kabul
43
ederek, söyleneni yaptık. Aracımızı itekleme suretiyle, trafiği engellemeyecek bir yere çektik ve hızını arttıran rüzgara aldırmayarak, benzin istasyonuna doğru hareket ettik.
Yolun sol tarafında yer alan benzin istasyonu, Anadolu'nun her tarafında sıkça görülen benzerleri gibi, sıradan bir mekandı. Müştemilatında, pek de küçük sayılmayacak çayhanesi vardı. Tahta sandalye ve masaları bulunan çayhanenin orta yerinde, büyük boy kömür sobası gürül gürül yanıyordu. Hepimiz çok üşümüştük ve sobanın etrafında toplanarak, çaylarımızı içip sohbet etmeye başladık. Yolculuk maceramızın nasıl biteceğini, Erzincan'a ne zaman ve nasıl ulaşacağımızı kimse bilmiyordu.
Zaman geçtikçe çaylar birbiri ardına tazelenip, sıcağın etkisiyle rahatladığımızda, yolcular arasında yakı? laşma başlamış, sohbetin konusu başka mecralara taşınmıştı. Aramızda bulunan yaşlı bir amca, içinde bulunduğumuz şartların müsebbibi olarak hükümeti eleştiriyor, bir başkası anarşik olayların neticesinde ekonomik kriz yaşadığımızı iddia ediyordu. Ekonominin tahlilinin yapıldığı, siyasi eleştirilerin birbiri ardına geldiği sohbete ben ve arkadaşım katılmıyorduk. Kimi esnaf, kimi memur, kimi köylü olan sohbet ehline kulak verip, kendimizce halkın nabzını dinliyorduk. Bu arada dikkatimi, karşımda oturan, düzgün giyimli biri çekti. Yolcular arasında yer alan kırk-kırkbeş yaşlarında, bıyıksız, ayazda kavrulmuş gibi bir tene sahip kısa saçlı, orta boylu şahısda bizim gibi, sohbete katılmıyor, efendice ve saygılı tavırlarıyla konuşulanları dinliyordu.
Yolcular arasında bulunan ve Erzincan'da esnaf olduğunu söyleyen bir zat konuşma sırasını kapmış, yüksek sesle hükümeti eleştiriyordu. Bu zat bir ara öylesine ileri gitti ki, işi çığrın-dan çıkararak, devleti yönetenlere küfürler savurmaya, haklarında yüksek perdeden atıp tutmaya başladı. Onun ateşi düşüp, bir başkası lafı aldığında, o da, artık millet olarak yok olduğumuzu, bu gidişle bir daha toparlanma imkanımızın olamayaca-

ğını, İÇ savaş çıkacağını, neticede yabancı bir ülkenin işgaline uğrayacağımızı falan söylemeye başladı. Sohbete katılanlar büyük bir ümitsizlik ve yeis çemberi kurmuşlar, kurdukları bu çember içinde sohbetlerini dinleyen bizlere karamsarlık pompalamaya başlamışlardı. İşte sohbetin olumsuzluklar içinde doruklara ulaştığı noktada, sobanın etrafına oturduğumuzdan beri sükûnetini koruyan, bıyıksız, ortayaşlı, efendi görünüşlü adamın sohbete girmesiyle, ortalıkta dolaşan hava bambaşka bir hal aldı.

Adam önce, rakamlar vererek, geçmişten örneklemeler yaparak, değişik ekonomik istatistikleri de sıralayarak, geniş manada bir ekonomik tahlil yaptı. Ses tonundaki sakinlik, türkçeyi kullanmasmdaki güzelik, tahlillerindeki derinlik, sobanın başında sohbeti dinleyenlerin ilgisini çekmeye yetmişti. Adam konuşuyorken hepimiz suspus olmuş, bütün dikkatimizi konuşmacıya vermiş, anlattıklarını dinlemeye koyulmuştuk. O ise, arasıra elinde tuttuğu çayından küçük yudumlar alıyor, kendinden emin, bilgili insanlarda görülen tavır içinde, konuları dağıtmadan, sıradan insanların anlayacağı bir dille sohbetine devam ediyordu. Anlattıkları, diğer konuşmacılara bir cevap vermek, o günkü hükümet edenleri savunmak veya yeni tezler üretmekten çok, soba başındaki karamsar havayı dağıtmaya, insanlara moral vermeye yönelikti. Ekonomi üzerine anlattıklarını bitirdikten sonra tarih konusuna girdi. Yakm tarihimizden başlayarak, o güne kadar gelen kısa bir tarih sohbeti yaptı. Millet olarak en olmadık zamanlarda, en olmadık dertlere, sıkıntılara duçar olduğumuzu söyleyerek, "Bu kadar kötümser olmamız, bu kadar aha vaha düşmemize gerek yok. Biz millet olarak daha ağır ve daha kötü şartların altından kalkmasını bildik. Şahsen ben, bugünlerin getirdiği olumsuzluklardan da sıyrılıp çıkacağımıza, tarihin bize yüklediği misyonu yerine getirmek için, yeniden şahlanacağımıza tam olarak inanıyorum. Gün birbirimizin mo-

ralini bozarak, milleti karamsarlığa sürükleme günü değildir. Birbirimizle dayanışmalı ve kenetlenmeliyiz. Türkiye'yi iyi yö-netmeyenlere sandık başında gerekli dersi vermek, onları görevden uzaklaştırmak bizim elimizdedir. Moralimizi bozmayalım, kendimize güvenelim ve dayanışma içinde bu zor günlerin üstesinden gelmek için çabalıyalım. Her fırsatta olumsuzlukları dile getirmek, yanlışları eleştirmek, yönetenlere küfürler savurmak işin kolay tarafıdır.."

Uzun bir konuşma yapan yol arkadaşımızı belki de en dikkatli dinleyen kişi bendim. Adamın konuşma kabiliyetine, konulara olan hakimiyetine hayran kalmıştım. Karşımda bilgi dolu, aydın bir insan olduğunu fark etmiş, anlattıklarından etkilenmiştim. Konuşmasını bitirip, sağında solunda oturanların bazı sorularına yine o vukûfiyeti ve asude ses tonuyla cevap vermeye başladığında, alkışlamak istedim desem yalan olmaz. Sobanın başında onu dinleyen bütün yolcular da etkilenmiş görünüyorlardı. O ise, meydana getirdiği hayranlığın farkında değilmiş gibi davranıyor, mütebessim bir yüz ifadesiyle, çevresindeki insanlarla ilgileniyordu. Dayanamayıp sordum:

"Ağabey, kusura bakmayın sizi tanımak istiyorum; ne iş yapıyorsunuz?"

Derin ve manalı bakışlarını gözlerime dikti ve insana cezbe-dici gelen, huzur veren bir yüz ifadesiyle, "İsmim İsmail, Astsubayım." dedi. Şaşırmıştım. Bu kadar engin bilgi birikimine, bu kadar konulara hakim bir astsubayın olabileceğini hayal bile etmediğimden olacak bir an söyleyecek birşey bulamadım. O ise, benim durakladığımı görünce, benim ismimi ve ne iş yaptığımı sordu. Şaşkınlığımı, yüzümde biriken inanmamışlık ifadesini silmeye çalışarak, "Öğrenciyim, ismim Yavuz." Dedikten sonra yanımda oturan firar arkadaşımı da göstererek, "Biz Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okuyoruz, tatil için İstanbul'da oturan ailelerimizin yanma gitmiştik. İmtihanları-

mız var Erzurum'a gidiyoruz ama malum araç bulamadığımızdan Erzincan'a kadar gitmek için otobüse bindik..." mealine gelebilecek cümlelerimi ardı ardına sıraladım. Adam gözlerime öylesine derin ve manalı bakıyordu ki, bir an kendimi açıklama yapmaya mecbur hissetmiş, yalanlarımı söylemiştim. Memnun olduğunu, İnşaallah Erzincan'a varınca araç bularak imtihanlara zamanında yetişmemizi temenni ettiğini söyledi. Zaten bu sırada soba başında toplanmış olan sohbet halkası yavaş yavaş dağılıyordu. Etkili yanan sobanın başından kimi yolcular

birer ikişer uzaklaşarak, yan masalara taşınıyorlardı. Bir müddet sonra Astsubay'da gayet kibar bir dille çevresinden izin isteyerek yerinden kalktı ve duvar dibinde bulanan masalardan birine geçerek, tek başına, şoförden gelecek haberi beklemeye koyuldu.
Minibüsün şoförü benzin istasyonuna geldiğimizde orada bulduğu bazı imkanlarla aracının başına gitmiş, arızayı gidermeye çalışmıştı. Geri döndüğünde işi başaramadığını söylemiş, geceyi çayhanede geçirmemiz gerekliliği böylece doğmuştu. Hepimiz çekildiğimiz masalarda, uzun ve soğuk kış gecesini oturduğumuz yerden geçirmenin hazırlıklarına girmiştik. Arkadaşımla bende, boş bulduğumuz kapıya yakın bir masanın etrafında oturmuş kah çay içerek, kah sohbet ederek zamanı geçirmeye çalışıyorduk. Tahta sandalyenin üzerinde uyumanın imkanı yoktu. Gecenin ilerleyen saatlerinde, biz yarı uyur vaziyetteyken, sandalyesini yanında getiren Astsubay selam vererek masamıza oturdu.
"Sizde uyuyamadmız herhalde?"
Hemen toparlanarak, masamıza gelen misafirimizi buyur ettik. Hava şartlarından sandalyelerin rahatsız oluşundan bahisle, uyumanın imkansızlığını söyledim ve arkadaşımı çay getirmesi için çay ocağına yolladım. Çaylarımız geldikten sonra, o gece sabahın ilk saatlerine kadar Astsubay ile sohbet ettik. Üniversi-

te öğrencisi oluşumuz dikkatini çekmişti ve bizimle yakınlaşmak istemişti. Fakültedeki bölümlerimizi sorduğu, "Tarih Bölümü (!)" cevabını aldığında sohbeti tarih konularına çekmiş, bize unutulmaz bir tarih konferansı vermişti. Şahsen bende ne içinde bulunduğumuz sıkıntılı halden ne de uykudan eser kalmamıştı. Can kulağıyla, engin tarih bilgisine sahip Astsubay'ı dinlemiştim.
Sohbetin sonlarına doğru bize nasihatten de geri durmayan İsmail Abi, şunları söylemişti:
"Gençler! Memleketimizin ne halde bulunduğunu görüyorsunuz; bir an evvel okullarınızı bitirin ve kendi ilim konunuzda en iyisi olmaya gayret gösterin. Bizim millet olarak yaşadığımız sıkıntıların altında yatan tek gerçeğimiz var o da tarih şuurundan yeterli nasibi almadığımızdır. İnanın, bulunduğumuz coğrafya bize çok ağır sorumluluklar yüklemekte. Yüklenen sorumluluğun altından, ancak fert fert yeterli tarih şuuruna erersek kalkabiliriz. Sizin tarihçi olarak hayata atılacak olmanız, daha büyük iş düşürüyor onun için çok çalışmanız lazım. Tarihi doğru okumalı, doğru anlamalısınız. Biriktirdiğiniz doğrulan genç nesillere, sizden sonra gelecek olanlara doğru şekilde anlatmalı, insanlarımızın tarih şuuruna ermelerine yardımcı olmalısınız..."
Arkadaşım da, ben de İsmail Başçavuş'u çok sevmiştik. Ca-nayakm, sözü sohbeti dinlenir insandı. Günün ilk ışıklarıyla birlikte masamızdan kalkarak, "Sabah oluyor, biraz gözlerimizi dinlendirelim, İnşaallah hayırlısı olur." dedi ve geldiği masaya döndü.
Sabah, şoförümüzün İmralı'ya giderek getirdiği yeni bir araçla, Erzincan'a doğru hareket ettik. Uykusuzluğumuz had safhaya ulaştığından, aracımız hareket ettikten bir müddet sonra, ikimizde derin bir uykuya daldık. Erzincan'a kadar da uyanmadan yol aldığımızdan İsmail Abi ile bir daha sohbet etme im-

kanımız olmamıştı. Aracımız Erzincan'a vardığında, elinde tuttuğu küçük valiziyle yanımıza gelen İsmail Abi, bize hayırlı yolculuklar dileyip, ikimizide yanaklarımızdan öperek, şehrin içine doğru yürüyerek uzaklaştı.
Aradan dört yıldan fazla zaman geçmişti. 1980 yılında askeri darbe olmuş, darbeyi takip eden günlerde, binlerce insan gözaltına alınmıştı. Şiddet hareketlerini durdurmaya azimli görünen askerin şiddetinden ortalığı toz-duman kaplamıştı. Silahlı halk devrimi yapacaklarını iddia eden solcu militanlar, askerlerin yönetime el koymalarının akabinde, hiçbir direniş göstermeden, bir gecede teslim olmuşlardı. Solun bu teslimiyetçi tavrı karşısında, kendilerini "denge!" politikalarına kaptıran askeri yetkililer, çok geçmeden bizim arkadaşlarımızı da suçlu-suçsuz ayrımına tabi tutmadan tutuklamaya, işkencelerden geçirmeye başlamışlardı. O furyadan nasip almamak için, okuluma bir süre ara verdim ve bulunduğum şehri terk ettim. O sırada birlikte olduğum, bazı eylemlere beraber katıldığımız kimi arkadaşlarım da yakalanmışlardı. Bazıları polis, bazıları askeri sorgulardan geçen bu dostlarım, bütün işkencelere, baskılara rağmen beni "satmamış"lar, ismimi ve katıldığım

eylemleri, sorgucula-ra söylememişlerdi. Bu arkadaşlarımdan bazıları tutuklanmış, askeri cezaevlerinin ağır şartlarında kalıyorlardı. Ben şanslıydım ve bir anlamda askeri darbenin hışmından pay almayarak, ucuz kurtulmuştum. Darbenin olumsuz havası geçip, tehlike bulutları dağılmaya yüz tuttuğunda ise okula dönerek, son sınıftan kalan derslerin imtihanlarını verdim ve mezun oldum. Diplomamı aldığım yıl, Milli Eğitim Bakanlığı'nm açtığı bir imtihanı kazanarak, Elazığ'da bir orta okula sınıf öğretmeni olarak atandım. Elazığ'a sevinerek gitmiştim. Bir dönem fikirlerinden etkilendiğim, şiirlerini ezbere bildiğim, aksiyon adamı H.Nihal Atsız'da bu şehirde öğretmenlik yapmıştı, bu durumda bana ayrı bir şevk veriyordu. Elazığ'da göreve başladıktan son-

ra, kısa bir zaman içinde güzel dostluklar kurmuştum. Şehirde sosyal hayat pek canlı olmasada, gerek dışardan gelen arkadaşlarla, gerekse şehirden edindiğim dostlarımla iyi zaman geçiriyordum. Av mevsiminde ava gidiyor, diğer boş zamanlarımızda biraraya gelerek güzel sohbetler yapıyorduk.

O günlerde seçimler yapılmış, askerler kışlalarına dönmüşlerdi. Ortaya çıkan yeni siyasi gelişmeler neticesinde toplumda rahatlama meydana gelmiş, insanlar siyasi konular üzerinde geniş geniş konuşur olmuşlardı. Tabiatıyla, dostlarla biraraya geldiğimizde, bizimde sohbetlerimizin konusunu siyasi gelişmeler oluşturur olmuştu. Siyaset ısınıyordu, hele cezaevinde olan liderimiz yeni gelişmeler hakkında ne düşünüyordu? Nasıl bir tavır almalıydık? Hangi parti etrafında toplanacak, gelecek adına neler yapacaktık?.. Kendi aramızda bunları tartışıyor, değişik fikirler üretiyorduk.

Yine, günün konularını konuşup tartıştığımız pastahanede arkadaşlarla otururken, yan masamızda oturup, kahvelerini yu-dumlayan üç kişiye gözüm takıldı. İçlerinden birini tanıyor gibiydim. Biraz dikkatli bakıp, hafızamı zorladığımda, üç kişiden birinin yıllar önce meşakkatli yolculuğum esnasında tanıdığım İsmail Abi olduğunu hatırladım. Hemen yerimden kalkıp yanına gittim ve elimi uzatarak, kendimi tanıttım. İsmail Abi beni tanımakta fazla zorlanmadı, hemen masasına davet ederek arkadaşlarıyla tanıştırdı.

O gün, İsmail Abi ile kısa bir sohbet yaptık. Niçin Elazığ'da bulunduğumu anlattım. Öğretmen olup, görev yaptığım için çok memnun olduğunu söyledi. Kendiside Erzincan'dan sonra, Balıkesir'de kısa bir müddet çalıştığını, sonra yine Doğu hizmetine geldiğini, Elazığ garnizonunda görevli olduğunu anlattı. Gitmesi gereken bir yer varmış, onun için sohbetimizi uzatmadık ama kalkarken mutlaka benimle görüşmek istediğini söyledi ve telefon numaramı aldı. Bende aynı arzu da olduğumu söyleyerek, onun telefon numarasını aldım.

f

İsmail Abi ile, pastahanede tesadüfi karşılaşmamızdan sonra, görüşmeyi hiç kesmedim. Elazığ'da bulunduğum süre içinde, hemen her fırsatta, bir araya geldik. Aramızda çok iyi ve mesafeli bir dostluk geliştirdik. Onun bilgisinden, görgüsünden, hayat tecrübelerinden çok faydalandım. Defalarca beni evine davet etti. Muhterem bir hanımefendi olan eşi ve çocuklarıyla tanıştım. O yıllarda Ankara'da üniversitede okuyan iki oğlu, daha sonra okullarını bitirerek evlendiler. İsmail Abi'de Elazığ'daki görevinden sonra emekli oldu ve İstanbul'a yerleşti. Öğretmenlikten ayrılıp, İstanbul'a, döndükten sonra da İsmail Abi ile buluşmaya, görüşmeye devam ettim. Çalışmayı seven, boş durmaktan hoşlanmayan, boş oturan veya miskinlik yapanlara çok kızan İsmail Abi, İstanbul Bahçelievler'de açtığı emlak-çı bürosunda, küçük çaplı emlak işleri yapıyor, küçük dükkanında dostlarıyla biraraya gelerek zaman geçiriyor, dükkanının bir köşesinde bulunan kitaplığındaki kitaplarıyla hemhal oluyordu. Emekli olması günlük yaşantısında pek fazla değişikliğe neden olmamıştı. Yine erkenden kalkıyor, günlük traşım oluyor, her zamanki titizliğiyle temizce giyiniyor, kahvaltıdan sonra, erken saatlerde dükkanını açıyordu. Dışarda yemek yememeye özen gösteriyor, müsaitse öğlen yemeği için evine gidiyor, müsait değilse eşi yemeğini dükkanına getiriyordu.

İsmail Abi'nin aile yaşantısı, huzurun, insan saadetinin yansıması gibiydi. Eşi Berrin Hanım ile görenleri kıskandıracak, karşılıklı saygıya dayanan ilişkileri vardı. Evlerine gidip geldiğim süre içinde, birbirlerine, "Hanım, Bey" diye hitap etmeleri dikkatimi çekmişti. Evlerinde müthiş bir sevgi havası vardı ve

dışardan gelenleri bile kısa zamanda o hava sarıp kuşatıyordu. Çocuklarının anne ve babalarına karşı saygılı davranışları da görülmeye değerdi. Kısacası İsmail Abi, aile çatısı altında, inandıklarını hayata geçirmesini becerebilen ender aile reislerinden biriydi. Birgün İsmail Abi'ye, gıbta ettiğim evliliği ve aile düze-
51
ni hakkında sorular sormuştum, o da bana, "Yavuzcuğum, dünyanın hiçbir yerinde mükemmel evlilik olmaz, mükemmele yakın evlilik ve yuva kurma işi ise nasip, inanç ve sabır meselesidir." demişti.
İşte, böylesine tesadüfler neticesinde tanıştığım ve dost olduğum İsmail Abi'ye, Hızır Abi ile kararlaştırdığımız ve ilk adımını attığımız çalışma ile ilgili olarak akıl danışmaya gittiğimde, öğlen saatleriydi ve dükkan kapalıydı. Yemek için eve gitmiştir diye düşünürken, dükkanın kapısına iliştirilmiş küçük not dikkatimi çekti. Notta, "13.30'da döneceğim." Yazılıydı. Dükkanı tek başına idare ettiğinden, belki bir müşteriyi ev bakmaya götürmüştür düşüncesiyle, dükkanın giriş basamağına oturarak beklemeye başladım.
Çok geçmeden, İsmail abi yolun karşı tarafında göründü. Başında henüz çıkarmadığı beyaz takkesi vardı. Camiden geldiğini anladım. Dükkanın kapısında beni bekler vaziyette görünce, yüzüne o tanıdığım ve insana huzur veren tatlı gülümsemesi yayıldı. Yoldan karşıya geçerken takkesini başından çıkardı, itina ile katlayarak arka cebine yerleştirdi. İbadeti gösterişten, de-sinlerden uzak seven, her zaman ibadetini gizlemeye çalışan İsmail Abi, dini çıkarları için kullananlara nefretle bakar, bu tip insanlardan uzak durmaya gayret gösterirdi. Ben onun beş vakit namaz kıldığını, Elazığ'da karşılaşıp görüşmeye başladıktan çok sonra öğrenmiştim.
Dükkanın kapısına geldiğinde tokalaşıp öpüştük. Kapıyı açarken,
"Hayırdır İnşaallah, öğlen saatlerinde pek ortalıkta görünmezdin Hoca!"
Öğretmenlik yaptığımdan, İsmail Abi zaman zaman bana "Hoca" diye hitap etmekten hoşlanırdı.
"Ağabey, birkaç gündür hep aklımdasın, gelip seninle sohbet etmek istedim; kısmet bugüneymiş. Öğlen boşluğundan faydalanıp sana geldim."
52
İsmail .Abi'nin küçük dükkanında masasının haricinde, iki misafir koltuğu, bir sehpa ve köşenin birinde üst üste konulmuş birkaç plastik tabure vardı. Duvarlarda birkaç hat ve Atatürk posteri asılıydı. Kapının hemen karşısındaki duvarda ise, boydan boya kitaplık şeklinde düzenlenmiş raflarda bütün kitaplar itinalı şekilde sıralanmışlardı. Dükkanın küçük vitrininin önünde sıralanmış saksı çiçekleri mekana ayrı bir güzellik katıyordu. Her zamanki gibi temiz ve aydınlık dükkan eşya ve insan uyumunu yakaladığından, huzur veren bir yapıya sahipti.
Kısa bir hal hatır sorma faslından sonra, İsmail Abi kalkarak kitaplığın altında bulunan dolaptan küçük gaztüpünü ve çay takımlarını çıkararak çay demlemeye koyuldu. Masasının önünde bulunan misafir koltuğuna oturmuş konuya nasıl gireceğimi düşünüyordum. Tam o esnada Hızır Abi'yi sordu, ne yapıyordu, nerelerdeydi, epeydir görememişti..
Hızır Abi'den İsmail Abi'ye, daha o cezaevindeyken çok bahsetmiştim. Hızır Abi cezaevinden çıktıktan sonra ikisini tanıştırmıştım. Her ikiside birbirlerinden hoşlanmışlar, özellikle Hızır Abi, İsmail Abi'nin olgun kişiliğinden etkilenmiş ve bana defalarca kendisinden sitayişle bahsetmişti. Zaman zaman bira-raya gelmiş güzel saatler geçirmiş, verimli sohbetler yapmıştık. İsmail Abi'nin Hızır Abi'yi sormasını fırsat bilerek konuyu açmayı planladım.
"O'da çok iyi, birkaç gündür Ankara'da, bazı işler için gidip geliyor. Ne zaman döneceğini bilmiyorum ama Ankara'daki işlerinde biraz sıkıntı var!"
Ankara ile ilgili bir ticaret yapmadığımızı, Ankara ile ilgili bir işimizin olmadığını bilen İsmail Abi "Ankara'daki işlerinde sıkıntı var." Cümleme takılmakta gecikmedi. Karşımdaki misafir koltuğuna oturarak "Hayırdır ne işi, Hızır Ankara'da ne iş yapıyor?" diye sordu.
53
Meseleye direkt olarak giremezdim. Konuyu açıklığıyla anlatıp, "Ne yapmamı öneriyorsun?" gibi sorular soramazdım. L&flarımı yuvarlamanın da İsmail Abi gibi zeki bir insanın karşısında geçerliliği olmayacağını biliyordum. Onun için bir

çırpıda şunları söyledim, söylerkende laflarımın konuyu nerelere kadar taşıyacağını bilmiyordum:
"Ağabey, resmi güçlerle sivillerin, gayri resmi yollarla çalışması, sivillerin resmi güçlere fiilen yardımcı olmaları ne kadar doğrudur?" dedim.
Tüpün üzerinde kaynamaya başlayan çayı demlemek için yerinden kalkan İsmail Abi, sorum karşısında durdu, yüzündeki merak ifadesi kayboldu ve bana bir cevap vermek yerine, düşünceli bir tavırla eğilerek, tüpün üzerinde kaynayan küçük demlikteki çayı demledi. Tüpün altını kıstıktan sonra, yine konuşmadan gelerek karşıma oturdu; bir müddet yüzüme manalı manalı baktıktan sonra;
"Bu işe Hızır ne diyor?"
İsmail Abi izan sahibi insandı ve beni de çok iyi tanıyordu. Arife tarif gerekmez misali, sorumun altında yatan niyeti hemen anlamıştı. Soruşunu konuya odaklayarak, "Kimler, nasıl oldu, ne yapmanız isteniyor?.." diye sormamıştı. Zaten ne o gün, ne de daha sonra yaptığımız konuya ilişkin sohbetlerimizde, detaylara ilişkin soru sormadı ve benim anlattıklarımın haricinde birşeyler öğrenmek için çaba sarfetmedi. Hep benim sorularıma veya öğrenmek istediğim fikirlerine yer verdi.
"Zaten teklif ona geldi. Hızır Abi teklifi tereddütsüz kabul etti, ben de ona katıldım. Fakat, ona katılmama rağmen, kafamda oluşan bazı açmazlar ve çözmekte zorlandığım problemler var. Böyle bir kabulün neticesinin ne olacağını bilmiyor, sonucunu kestirmekte zorlanıyorum."
"Böyle konularda sonucuna bakmak ve neticenin ne olacağını kestirmek yerine öncesine bakmak gereklidir! Askerlikte bir

kural vardır, eğer savaşa giden asker, daha silahlar patlamadan öldüğünü kabul ederse, daha rahat savaşır; ama yaşamak, hayatta kalmak için savaşa gider ve bunun için çabalarsa savaş ona zor gelir, zorluklar çeker.
Anladığım kardarıyla, bu da öyle bir savaşın ilk adımı gibi. Ve sen işi daha başında kabul etmiş ve Hızır'a katılmışsın, öyleyse sonucun ne olacağını düşünmek, onun için kafa yormak bence yanlış olur. "Konuşmasına ara verdi, bir süre vitrinin önündeki çiçeklerine baktı, ellerini yüzüne götürerek, yüzünü sıvazladı. Ela, parlak gözlerini gözlerime dikerek, "Hayırlısı olur İnşaallah" dedi.
"Ağabey" dedim. "Sen beni yanlış anladın. Ben neticenin ne olacağını düşünürken veya neticeden endişe duyarken şahsım için değil, başarı noktasında kalıyorum. Zamanında yurtdışında arkadaşlarımızın başlarına gelenleri hatırlayıp, sıkıntıya düşüyorum. Onlarda neticenin ne olacağına bakmadan, bütün sami-miyetleriyle birtakım işlerin içine girmişlerdi ama neticede birileri çıkıp onları bozuk para gibi harcadılar. Hiç olmadık iftiralarla karalanmaya çalışılmaları da cabası. Hedef tahtası durumuna getirilmek gibi bir durum var. Bazı güçler sağ gösterip sol vurabilirler. Bir başarısızlık durumunda günah keçisi olabiliriz. Bizim üzerimizden plan yapanlar parsayı toplamak için, bizi olmadık işlere sürükleyebilirler. Kendi acizliklerini, başarısızlıklarını bize fatura edebilirler. Ne bileyim, bir yere kadar bizimle hareket edip, sonrasında bizi tu kaka ilan edebilirler. Sıkıntımın kaynağı biraz da güvensizlikten geliyor, adamlara güvenemiyorum.
Bunların hepsini Hızır Abi ile konuştum. Aklıma takılanları birbir kendisine de sordum. O, bu teklifi getiren adamların samimiyetlerine inanıyor. Bunları diğerleriyle karşılaştırmamı doğru bulmuyor. Zaten ben kabul etmeseydim de o kararım vermişti ve tek başına da olsa bu işi sonuna kadar götürecekti. Böyle bir durum karşısında onu yalnız bırakamazdım."

İsmail Abi sigara içmez, sigara içilen ortamlarda bulunmayı hiç sevmezdi Onun bu hassasiyetini bildiğimden, yanında olduğum zamanlar sigara içmemeye özen gösterirdim. O gün bunları konuşurken canım müthiş sigara istedi. Dayanamadım, İsmail Abi'den izin istiyerek bir sigara yaktım. O'nu rahatsız etmemek içinde dükkanın dış kapısını hafifçe araladım. Dışarda güzel bir ilkbahar havası vardı. Dem alan çaylarımızı dolduran İsmail Abi şunları söyledi:
"Seni anlıyorum; söylediklerinde haklı olabilirsin. Dahası, şimdi aklına gelmeyen daha kötü, sonuçlarlada karşılaşabilirsiniz. Bunlar olmayacak şeyler değil. Böylesi kötü, istenmeyen sonuçlar sadece sizi de beklemeyebilir. Sizinle

birlikte olmayı planlayan, bunun için çalışma yapan resmi kişi veya kurumlarda kötü akıbete uğrayabilirler. Yakın tarihimizde bu tipte olaylar vardır ve neticesinde inisiyatif kullanan kimi resmi kişilikler olmadık suçlamalara duçar olmuşlardır. Böyle örneklere bakarak bu olayı yorumlamak, insanı her zaman doğru tahminlere, doğru kestirmelere götürmez.
Benim anlamak istediğim; bu tür çalışmaların, bu tür kararların normal olmadığı, normalmiş gibi ele alınmasının yanlışlığıdır. Bu bir 'fedailik' yaklaşımıdır. Fedai neticelerle, neticenin ne olacağıyla ilgilenmez. Fedailik gönüllülük esasına göre işlerlik kazanır ve fedai, beynini kullanmaktan çok duygularını kullanarak üzerine aldığı vazifeyi sonuçlandırmak için çaba harcar. . Yani, Fedainin işi: İleri atılmak, geriye bakmamaktır. Ayrıca fedai eğer görev kabul etmişse, artık geri dönemeyeceğini bilir, bilmelidir.
Bu anlayışı şöyle izah edebiliriz: Devleti bir insan olarak düşün. Bu insanın elinde kendini düşmanlarına karşı korumak için bir tabanca tuttuğunu tahayyül et. Elde tutulan tabancanın görevini yerine getirmesi için, yani o insanı koruması ve kendini savunmasına imkan vermesi için, tabancada mermi olması ge-

reklidir. Mermisi olmayan tabancanın basit bir baltadan daha aciz savunma silahı olacağı açık bir gerçektir. İşte devletlerin hayatlarında öyle zamanlar gelir ki, ellerinde tuttukları silahlarına mermi doldururken, diğer mermilerden farklı bir mermiyi de namlularına sürmek durumunda kalırlar. Namluya sürülen bu mermi, şarjörde bulunan diğerlerinden farklıdır. Bunlar hedefe atılırlar ve unutulurlar!.. Kimse bir daha bunlara dönüp bakmaz! Bu mermilerde ya hedefe ulaşır hedefi enterne ederler veya bir yere çarparak deforme olurlar! Her iki halde de 'mer-mi'lerin bir hak iddia etmeye hakları yoktur. Hatta bunlardan geriye kalan boş kovana bile kimse dönüp bakmaz! Kimse onların varlığına değer vermez, eline almaz, sahip çıkmaz.
Ben meseleye böyle bakıyorum, 'mermi' benzetmesinin bu tip işlerle örtüştüğüne inanıyorum. Gidip gelmek veya gelmeyi hesap etmemek... Yoksa, doğacak sonuçları tartışarak bir yere varmayı planlamak doğru yaklaşım olarak ele alınamaz. Sana tavsiyem, olayları böyle algılayarak, aldığın kararı bu zemin üzerine oturtmandır. Eğer meseleye böyle bakar, kabullerini bu zemin üzerine tartmayı becerebilirsen, aklındaki sorulardan, içindeki sıkıntılardan sıyrılırsın. Aksi halde 'Evet' dediğin, bir-şeyler yapmak amacıyla çıktığın bu yolda hep birşeyler eksik kalacaktır."
O gün İsmail Abi ile, daha birçok konu üzerinde, uzun uzun konuştuk. Bana tarihten örnekler vererek açıklamalarda bulundu. Yapmam gereken şeyin, kendi iç dünyamla bağlantılı olduğunu anlattı. Kabul ettiğimiz çalışmadan iyi ve güzel gelecek beklemenin yanlış olacağını söyledi. Ona göre ateşten bir gömleği üzerimize geçirmeyi kabul etmiştik ve bu gömlek bize şan, şöhret, mal-mülk getirmeyecek, belki de hayat boyu en ağır sıkıntıları taşımamıza neden olacaktı. Fedailerin, kendini feda etme psikolojilerini herkesin anlamasını beklemekte, ayrı bir açmaz olarak karşımızda hep duracaktı. Ayrıca şunları anlattığını da hatırlıyorum:

"... Ayağa kalkıp, milletler arasında hak ettiğimiz yere gelmemize düşmanlarımız ve uzun vadeli hesaplar yapan bazı güçler müsade etmiyorlar. Dikkat et, ne zaman ekonomik olarak bir hamle yapsak, kalkınma hızımızı arttırsak, önümüze bir engel çıkarıyorlar. Bu engellerle bizi oyalayıp, hızımızı kesmenin planlarını yapıyorlar. Önce suni yaralar açıyorlar, sonra bu yaralar üzerinde oynaşmaya başlayan mikroplan tahrik ederek acımızı arttırıyorlar. Bizden olmayanlar, tarih boyunca olduğu gibi bizi sevmiyorlar. Bu coğrafyada yaşamamızı hazmedemiyorlar. Güçlü bir birliğimizin olmasını istemedikleri gibi, olan birliğimizide zedelemek içinde her türlü melanete başvuruyorlar. Bize çıkış yolu, yükselmemiz için basamak bırakmamaya çalışıyorlardı.
Bu durumda ne yapmamız gerekiyor?.. Onlara teslim olmak, onların çıkarları için sessiz kalmak hangi aklın kârı olabilir?.. Bak, bugünlerde Güneydoğu'dan gelen haberler hiçte iç açıcı değil. Bazı dağlarımız, kimi kasabalarımız eşkıyanın kontrolüne geçmiş. Dahası, askerlerimiz esir alınarak karşı koz olarak kullanılmak isteniyor. Çakalların bu yaptıkları bir devlet için utanılacak durumdur. Kendi toprağında otorite kaybeden devlet, halkın can ve mal

güvenliğini nasıl koruyacak, nasıl teminat altına alacaktır?.. Kısacası dağlarımızda, ovalarımızda, şehirlerimizde çakallar kol geziyor, bizde kan kaybediyoruz. Böyle bir durum karşısında hangi devletin topyekün savaşmaktan başka çıkar bir yolu vardır?.. Bu zamanda sivil-resmi ayrımı yapmaya kalkışmak ne kadar doğru olur?.."
"... Bak, sana, Japon ahlak sisteminde bulunan ilginç bir kuraldan söz edeyim: Japonların CHU adını verdikleri, imparatora kesin itaat anlamına gelen anlayışları vardır. Her şerefli Japon CHU'ya inanır ve CHU'sunu yerine getirmek için canını bile seve seve imparator için feda eder. Bunun için bir emir alması, birinin onu yönlendirmesine ihtiyaç yoktur. Eğer imparator,
58
dolayısıyla imparatorun temsil ettiği Japonya toprakları tehlikeye girmişse, Japon ahlak sistemiyle donanmış olan Japon, sonucun ne olacağını düşünmeden görevini yerine getirir, yani feda-ileşir!
Şu an karşımızda duran tabloya göre hepimizin fedai olmak, diğer deyişle Japonlar gibi, CHU'muzu devreye sokmak mecburiyetimiz vardır. Sanıyorum sizinde üstlendiğiniz, yapmayı planladığınız çıkış bu anlayışın ifadesidir..."
"... Bizim millet olarak en büyük eksikliklerimizden biri de hafızamızı diri tutamamamızdır. Yaşadıklarımızı, çektiklerimizi, acılarımızı çabuk unuturuz. Bu "durum birazda tarih şuurundan bihaber olmamızdan kaynaklanır. İşte bu nedenle bu gün yaptıklarınız veya yapacaklarınız, yarın çabuk unutulur ki işin karanlıkta kalacak yanı, sizi zorlayacak tarafı da budur. Sert rüzgarlar geçtikten sonra, esecek olajt ılık meltemler altında hafızalar geçmişe sünger çekmekte hiç zorlanmazlar!... İyi niyetler, dürüst çabalar, çekilen eziyetler, deyim yerindeyse rafa kalkar. Bunlar olduğunda, kendinden özveride bulunanlar aha-vaha düşmemelidirler. Milletin, devleti yönetenlerin bu tavırlarını, eksikliklerini baştan bilmeli, kendilerini ona göre donatmalı ve hazırlamalıdırlar..."
İsmail Abi doğruları söylüyordu. O anlattıkça iyice anlıyor ve kavrıyordum ki, olanları ve olabilecekleri, onun sağlam mantığı üzerine bina etmem gerekiyordu. Ya kendimi "Ölü!" ilan edip, arkama bakmadan koşturacaktım veya daha işin başında mızıkçılık yapıp, "Ben oynamıyorum!" diyecektim.
Sohbetin sonunda vedalaşıp yanından ayrıldığımda hafiflemiş olduğumu hissetim. Kafamda biriken sorular ve içimdeki sıkıntılar yok olmuştu. Yürüyeceğim yolun hangi zemin üzerine yükseldiğini anlamıştım. Ayrıca ben, 70'li yılların kuşağına dahil olanlardandım. Bizim kuşağın yetişme, olgunlaşma sürecinde hep idealizmle romantizm birlikte yer almışlardı. Bizim
59
kuşağın olayları anlayış biçiminde, kavrayışında, ahlak bütünlüğünde, yoldaşını yarı yolda koymak yoktu, ben de yoldaşımı yarı yolda koymayacaktım. Sonra öyle veya böyle, hepimizin birbirimize bir şekilde can veya vefa borcu vardı!..
-IV-
Anayolu terk ettikten sonra, toprak yolda bir müddet daha yol aldık. Aracımız, büyük sürgülü kapısı bulunan, ağaçların çevrelediği çiftlikten içeri girerek, tek kapılı bir binanın önüne park etti. Aracımızın sesine, binadan çıkan ve başında kasket bulunan bir adam aracın kapısına doğru gelirken ortalığı yakından gelen köpek sesleri kapladı. Amca ve Arif araçtan inerek, yanımıza kadar gelen adamla kısa birşeyler konuştular; akabinde, bizim bulunduğumuz arka tarafın kapısını açan Arif, eşyalarımızı alarak aşağı inmemizi söyledi.
Eşyalarımızı toparlayıp binaya doğru yöneldiğimizde, kasketli adam ile Amca binaya girmişlerdi. Bizlerde eşyalarımız ellerimizde, Arif ile beraber, yan tarafında taraça bulunan, tek katlı binadan içeri girdik. Vakit geceyarısmı çoktan geçmişti.
Binanın çift kanatlı geniş kapısı oldukça uzun bir koridora açılıyor, koridorda sağlı sollu dizili kapılar dikkat çekiyordu. Açık duran sağdaki ilk kapıdan Amca'nm sesi geliyordu. Elimizdeki eşyalarımızla bu odaya doluştuk. Burası enine uzanan geniş bir salondu. Oldukça sade döşenmiş olan salon da uzun sayılabilecek bir masa, masanın etrafına sıralanmış demir akşamlı bir sürü sandalye, geniş camın önünde eski bir kanepe, iki
60

deri koltuk ve sıkı sıkı kapatılmış kaim perdeler ilk göze çarpan eşyalardı. Cılız bir ışıkla aydınlatılan salonun zemini ahşaptı. Ayakta duran Amca, bizim salona doluştuğumuzu görünce, aracımızı karşılamaya gelen orta yaşlı, kavruk yüzlü, çipil gözlü adama dönerek, kalacağımız odayı göstermesini istedi. Arif ve Amca'yı salonda bırakarak, önümüze düşen adamın arkasından, kalacağımız odaya yöneldik.

O çiftlikte kaldığımız sürece yatakhane olarak kullanacağımız oda da dört adet ahşap karyola ve bunlara ilaveten yere serilmiş, iki yün yatak vardı. Basit bir gardolabm yanı sıra, her yatağın başında bir tane de etajer bulunuyordu. Kapının girişine ise pek büyük olmayan eski bir kilim serilmişti. Belliki bu oda çiftliğe gelen yatılı misafirler için hazırlanmış, duvarları badanalı, temiz ve şirin bir mekan olarak düzenlenmişti.

Kasketli adam bize odayı gösterdikten sonra, yatakları paylaşarak, yerleşmeye koyulduk. Ahşap karyoladaki döşeklere baktım sünger olduklarını gördüm. Oldum olası sünger yatakları sevmediğimden, yere serili döşeklerin yün olması hasebiyle, arkadaşlarıma yerde yatmak istediğimi söyledim. Onların "olmaz, niye yerde yatıyorsun" gibi itirazlarına aldırmayarak, kapının girişinde sol tarafa serili olan yatağa kendimi attım. Temiz çarşafların serildiği yün döşek mis gibi kokuyordu.

Yatakları paylaşıpta, eşyalarımızı yerleştirdikten sonra, yol arkadaşlarıma "Nasıl, beğendiniz mi?" diye sordum. Hepsi hallerinden memnun olduklarını, böyle bir yere geleceklerini tahmin bile etmediklerini söylediler. Biz kendi aramızda bulunduğumuz yerin istişaresini yaparken odaya giren Arif, Amca'nm beni çağırdığını söyledi.

Amca binanın dışına çıkmıştı; taraçadaki ahşap kanepeye oturmuş, karanlıkta seçilebilen çiftliğin ana binasına doğru dalgın vaziyette sigarasını içiyordu.

"Beni istemişsiniz efendim."

Geriye doğru yaslandı, elinin birini kanepenin arkasına doğru sarkıttı, başını bana doğru tam olarak çevirmeden: "Arkadaşlar kahvaltılık birşeyler hazırlayacaklar, yiyin ve yatın. Sabahleyin hepinizi, saat yedide, salonda hazır olarak bekliyorum; gecikmek yok! "sigarasından derin bir nefes çekerken, başını biraz daha bana doğru çevirerek, "Sormak istediğin birşey var mı?" dedi. Birşey sormak istemediğimi söyledim, kendisine iyi geceler diledim ve yatacağımız oda da Arif ile konuşan arkadaşlarımın yanma dönerek durumu aktardım. "Saat yedide hazır olmamız gerekiyormuş" dediğimde, lafa giren Arif, "Aman dikkatli olun, verilen emirlere riayet etmede titiz davranın onu kızdırmaya gelmez." Dedi ve daha lafını bitirmeden de dış kapıdan gelen Amca'mn tok sesiyle beraber hızla odadan çıkıp onun yanma gitti.

Bizi karşılamaya çıkan kasketli, çipil gözlü adamın, salona hazırladığı kahvaltı sofrası oldukça zengindi. Peynir çeşitleri, tereyağı, haşlanmış yumurta, değişik yeşillikler... Amca ve Arif gittiklerinden, arkadaşlarımla neşe içinde yemeğimizi yedik ve yatmak için odamıza çekildik. Yol hepimizi yeteri kadar yormuştu.

Amca'mn otoriter yapısının etkisinde kaldığımdan mı, sorumluluk duygumun bana yüklediği sıkıntıdan mı, yoksa yatağımı garipsediğimden mi bilmiyorum, oldukça erken uyandım. Yatakta biraz döndükten sonra kalktım, koridorun sonunda bulunan banyodaki lavaboda yüzümü yıkadım, odaya dönerek spor kıyafetlerimi giyindim ve dışarı çıktım. Gün aydınlanmıştı ama saat yediye daha epey vakit olduğundan, derin uykuda olan arkadaşlarımı kaldırmadım.

Misafir bulunduğumuz çiftlik çok şirin görünüyordu. Tel örgülerin çevrelediği geniş alan üzerine kurulu çiftliğin esas binası, giriş kapısının hemen yanında bulunuyordu. İki katlı, beyaz

boyalı, iki güzel balkonlu evin önünde, biri yabancı plakalı iki lüks otomobil park etmişti. Evin hemen alt kısmında ahır ve kümeslerin yer aldığı, tek katlı uzun binalar vardı. Bizim bulunduğumuz bina çiftliğin en alt kısmında yer almasına rağmen, arkamıza düşen ve tel örgülere paralel duran, nispeten küçük katlı bir bina daha göze çarpıyordu.

Çiftliğin bahçesi oldukça bakımlı ve düzenliydi. Bahçe içinde bulunan bütün binalar küçük, zarif parke taşlarla birbirine bağlanmıştı. Tel örgü boyunca çam,

kavak, salkım söğüt ağaçları ekilmiş ve bu ağaçlar çiftliği tabii bir duvar gibi çevrelemişlerdi. Dar bir vadinin içinde yeralan çiftlik, insana hoş gelen genel görünüşüyle, zengin birinin kafasını dinlemek için yaptırdığı mekan izlenimini veriyordu.
Etrafı biraz kolaçan ettikten sonra kaldığımız binanın girişine oturarak, Anadolu'nun temiz sabah havasını içime çektim. Karşımda bulunan tepelere dalarak düşündüm. Neyin peşinde koşuyordum, binbir zorlukla kurduğum bir dünyam vardı ve şimdi o dünyanın gerçekleri ile alakası olmayan bir dünyanın eşiğinde, belki de aklımın ucundan geçmeyecek olayların, gelişmelerin içinde yol alacaktım. Bilinmezlikler, hayatın akışında yer alan değişiklikler, insanı cezbetmiyor da değildi... Herşeye rağmen, tepelerin ardından yükselen güneş ışıkları eşliğinde yaşadığım an güzeldi. Sabahın erken saatlerinde sessizlik, manzaranın güzelliği ve temiz hava, olumsuz düşüncelerde saplanıp kalmaktan beni kurtarmışlardı. İçimde biriken, yaşama sevincimin artmasına neden olan enerji ile yerimden kalktım ve arkadaşlarımı uyandırmak için içeri girdim.
Amca'mn talimatına uygun olarak, saat yediden önce hepimiz hazır vaziyette salonda toplanmıştık. Çok geçmeden Arif ve Amca birlikte içeri girdiler. Arkadaşlarıma önceden tenbih ettiğim gibi, hepimiz birden ayağa kalktık ve Amca'yı karşıladık. Yüzünde olumlu bir mimik beliren Amca, eliyle oturmamızı

işaret etti. Arif Hoca, (çiftlikte bulunduğumuz süre içerisinde Arife, "Hoca veya Arif Hoca" diye hitap edecektik.) bizim gibi spor kıyafet giymişti. Amca ise, koyu renkli oduncu gömleğinin üzerine haki renkli avcı yeleği ve yine haki renkli, diz hizasında geniş cepleri bulunan, bol dökümlü keten bir pantolon giymişti. Ayağındaki koyu renkli keten ayakkabılar, Amca'nm giyindiği elbiseleri uyumlu bir şekilde tamamlıyordu. Uzun boyu, atletik yapısı, dimdik duran başıyla Amca, Amerikan filimlerinde-ki komando subaylarını andırıyordu. Masanın baş tarafına geçerek ve yüzündeki ciddiyet ifadesini hiç bozmadan, gözlerini sabit noktada tutarak konuşmaya başladı.
"Buraya hangi amaç için geldiğinizi biliyorsunuz. Amacımıza varmak için, kısa bir müddet beraber olacağız. Sizden ciddiyet ve disiplin istiyorum. Eğer bunlara dikkat ederseniz, bu kısa zaman aralığı içinde hedefimize varmakta zorlanmayız. Size ameli ve nazari olarak, bazı bilgilerimizi aktaracağız. Derslerde Arif sizlere hocalık yapacak. Bazı derslerinize ben de nezaret edeceğim. Ayrıca, burada bulunduğunuz süre içinde bana göstereceğiniz itaat ve saygıyı, aynı şekliyle Arife de göstereceksiniz. En küçük bir şikayet almak istemiyorum."
Konuşmasına ara verdi, gözlerini üzerimizde gezdirerek, söylediklerini anlayıp anlamadığımızı ölçer gibi, bakmdıktan sonra, yine yüksek olmayan ama tok ve emredici ses tonuyla konuşmasını sürdürdü:
"Grubun kendi içindeki sorumlusu Yavuz'dur. Bir isteğiniz olursa ona söyleyeceksiniz. Şimdi Arif kursun programını verecek ve programdan sapmadan bu kursu bitireceğiz. Sorusu olan
1?"
var mı'.
Salondaki havaya Amca o kadar hakimdiki, kimseden çıt çıkmadı. O an için istesekte soru soramazdık, çünkü, Amca kapalı tuttuğu ağzının içinde dişlerini sıkmış, kaşının birini havaya kaldırarak, kısık gözlerle bize doğru bakıyordu. Bizlerden soru

gelmediğini görünce, "Allah utandırmasın" dedikten sonra döndü ve dışarı çıktı. Amca konuşurken onun yanında ve saygı ile ayakta bekleyen Arif Hoca o gittikten sonra, cebinden çıkardığı kağıdı bana uzatarak, "Ders programımız bu, programa harfiyen riayet edelim. Büyüğümüz, (Bizlerin 'Amca' diye adlandırdığımız eğitimcimize Arif Hoca 'Büyüğümüz' diyordu. Birlikte olduğumuz eğitim boyuncada Amca'nm gıyabında, bazen bize uyarak Amca dese de, çoğunlukla Büyüğümüz diye konuştu. Yanyana geldiğinde ise, 'Efendim'den başka bir hitap şekliyle konuştuğuna şahit olmadırn.) program ve yapacaklarımız hususunda olduça titizdir, aksaklıklardan asla hoşlanmaz!" Arif Hoca'nm bana uzattığı programa göz attım ve arkadaşlarıma okudum:
1- 06.00 Kalk.
2- 06.00-07.00 Temizlik ve sabah sporuna hazırlık.

3- 07.00-08.00 Sabah sporu.
4- 08.00-09.00 Sabah kahvaltısı ve istirahat.
5- 09.00-12.00 Ameli ders alanına hareket ve ameli ders.
6- 12.00-14.00 Öğlen yemeği ve istirahat.
7- 14.00-17.00 Ameli ve nazari eğitim.
8- 17.00-20.00 Akşam yemeği ve serbest saat.
9- En geç, 22.00'da yat.

Eğitim programımızı okuyup bitirdiğimde, yeniden konuşmaya başlayan Arif Hoca şunları anlattı:

"Arkadaşlar programımız bu. Yemeklerimiz çiftliğin ana binasından getirilecek. Hizmetimizle ilgili olan arkadaşlarla fazla içli dışlı olmanızı istemiyorum. Bizim kim olduğumuzu, ne için burada bulunduğumuzu bilmeleri gereksiz. Ayrıca burada kaldığımız süre içinde televizyonumuz olmayacak ve telefonda kullanmayacağız. İsterseniz günlük gazeteleri getirtirim. İstirahat saatlerinde radyo dinleyebilirsiniz. Sigara, sabun gibi temel

ihtiyaçlar için bana liste vermeniz yeterli, bunlar hemen temin edilecekler. Şimdi, aracımızda bulunan malzemeleri yattığınız odaya taşıyalım. Malzemeler kurs süresince odanızda kalacak. Alana çıktığımızda kapıyı kilit altına alacağız. Yani günlük eğitimde kullanacağımız malzemeler hariç diğerleri sizin odanızda bulunacak. Odanın anahtarını bir kişi üzerine alsın ve çıkış girişlerde mutlaka odanın kapısını kilitlesin..." Durdu aklına birşey gelmiş gibi, elini kaldırarak," Önemli bir konuyu unuttum, her akşam nöbet tutulacak! Yat saatinden sonra her arkadaş iki saat nöbet tutacak. Nöbetçi arkadaşlarda bir adet tabanca bulunacak ve nöbeti bittiğinde sıradakini kaldırarak nöbetini teslim edecek. Sabah 04:00-06:00 nöbetini tutan arkadaş diğerlerini kaldırarak, sabah için hazırlık yapılmasını sağlayacak. Nöbet tutan arkadaşlar ister salonda, isterlerse binanın dışında durabilirler, ancak uzaklaşmayacaklar. Bunlar sayın Büyüğümüzün emirleridir."

Karayağız Anadolu delikanlısı Arif Hoca'yı hepimiz sevmiştik. Cana yakın duruyordu, hiç kibirli görünmüyordu. Onun bize karşı yaklaşımındaki sıcaklıktan da güç alarak, nöbet konusuna itiraz ettim:

"Hocam, nöbet işine ne gerek var, burada güvenlik içinde değil miyiz?"

"Büyüğümüz böyle istedi, ben bu konuda yorum yapamam. Yalnız şu kadarını biliyorum, nöbet işinin güvenlikle bir alakası yok!"

Amca kendi mantığı içinde bizi disiplin altına almak, yaptığımız işe bir ciddiyet kazandırmak, günün her saatinde kursun havasını hissetmemizi sağlamak istiyordu. Konunun üzerine fazla gitmeyi, Amca'ya itirazımı götürmeyi uygun bulmadım. Zaten daha sonra arkadaşlarım bana hürmeten, nöbet tutmamı istemediler. Onların bu kararına itiraz edip, "Ben de tutacağım"

diye diretmede bulunmam da para etmedi. Çiftlikte kaldığımız ve kurs gördüğümüz zaman içinde kader arkadaşlarım, hergün iki saat kaydırarak, sıra ile nöbet tuttular ve benim nöbet tutma-yışımda kimse tarafından konu edilmedi.

Arif Hoca'nm nöbet işini açıklaması üzerine aramızda, arka-daşlarımmda katıldığı güzel bir sohbet başladı. Biz sorduk, Arif Hoca sakin ses tonuyla ve samimi tavırlarıyla cevap verdi. Eğitimi nasıl yapacaktık, Amca eğitime katılacak mıydı? Spor için neler düşünüyordu? Malzemeler içinde neler vardı?... Sohbet koyulaştıkça arkadaşlarıma dikkat ettim, hepsi sabah mahmurluğunu üzerlerinden atmışlar, canlanmışlar, arzulu şekilde Hocamızın anlattıklarını dinliyorlardı. Selim, "Hocam ne zaman başlayacağız?" diye soruyordu.

Arif Hoca sorulu-cevaplı sohbetin sonunda, kavaltı yapmadan önce malzemeleri odaya taşımamızı, sonrada kısa bir sabah sporu yapmamızı teklif etti. Hep beraber dışardaki aracın yanına giderek, Amca ile Arif Hoca'nın beraberlerinde getirdikleri, kurs süresince kullanacağımız malzemeleri içeri taşımaya başladık. İki büyük sandık, rulo haline getirilmiş kağıt toplan, hedef levhalarının konulmasına yarayan, demir akşamlı çerçeveler, çerçevelere takılacak olan kontraplaklar, küçük bir çuval içine yerleştirilmiş aletler... hepsini taşıyarak, kaldığımız odanın bir köşesine istif ettik. Sabah sporu için dışarı çıkarken, odanın kapısı üzerinde duran anahtarı Ali'ye verdim ve bundan sonra, giriş çıkışlarda kapının kapatılması görevinin kendisine ait olduğunu söyledim.

Spor için binanın önünde toplandığımızda Hoca, önce hafif bir koşu yapacağımızı, daha sonra ise kültür-fizik hareketleriyle sporumuzu tamamlayacağımızı söyledi. Kendisi önümüze düşerek bulunduğumuz binaya yakın, tel örgülerin uzantısında bulunan bir kapıdan çıkarak, karşı tepelere doğru koşuyu baş-

lattı. Birkaç yüz metre sonra, inişli çıkışlı patika yolları takip ederek, çiftlikten uzaklaşmıştık. Hoca oldukça yavaş ve tempolu koşmasına rağmen, benim gibi antremansız ve birazda göbekli olan Ali ile ben çok geçmeden gruptan koptuk. Yıllardır içtiğim sigara ve uzun zamandır hareketsiz kalışım hemen kendini göstermişti. Krosa benzer koşunun bedenime yüklediği efor, bende adım atacak hal bırakmamıştı. Ali dinlenerekte olsa koşu parkurunu tamamladı ama ben bunuda başaramadım ve önüm sıra kopup giden grubun dönüşünü bir taş üzerine oturarak bekledim. Bu durumum gün içinde arkadaşlar için iyi bir malzeme olmuştu!

Çiftliğe döndüğümüzde, bir müddet soluklanmamıza müsa-de eden Arif Hoca, daha sonra önümüze geçerek yaptığı hareketleri tekrarlamamızı istedi. Oldukça antremanlı görünen, fiziği oturmuş, yağsız vücuduyla her hareketi nizami yapan Hoca, başta benim yaptığım aksaklıklar olmak üzere, hareketleri hakkıyla yapamayanları ikaz edip duruyordu. Kendi halime içimden gülmek gelse de olayın ciddiyetini kaybetmemek için kendimi tutuyordum. Halimiz görülmeye değerdi. Bir çiftlik bahçesinde, yerlerde yuvarlanmak dahil olmak üzere, sabah sporu yapan askerler gibi yaptıklarımızı yüksek sesle sayarak, hareketler yapıyorduk.

Sabah sporunu tamamlayıp içeri gidiğimizde, iki kişinin salonda kahvaltı hazırladıklarını gördüm. Terimizi silip yüzümüzü yıkadıktan sonra, güzel bir kahvaltı yaptık. Kahvaltı esnasında, bana bakıp bakıp, bıyık altından gülen Metin'e ne olduğunu sorduğumda, "Abi, koşarken yanımızdan hızla biri geçti göremedim. Geri dönerken bir baktım sen missin, bizi geçmiş, dönüşümüzü bekliyorsun." Deyince masada kahkaha koptu. Ben de, "siz beni birde bir hafta sonra görün, her sabah size üç tur bindireceğim."diyerek işi pişkinliğe vurdum.

Neşe içinde yaptığımız kahvaltıdan sonra, Malzemelerimizin bulunduğu odaya geçerek Hocamızın önderliğinde, hepsini ambalajlarından çıkarıp, odanın orta yerine sıraladık. Sandıkların içinden değişik çaplard? yarı otomatik ve otomatik tabancalar, bunlara ait bol miktarda mühimmat, silahların temizlenmesi, bakımlarının yapılması için yağ ve harbiler, iki tip kurmalı bomba, bunlara ait patlatma düzenekleri çıktı. Malzemelerin başına geçen Arif Hoca, bizim oturmamızı istedikten sona bazı bilgiler vermeye başladı:

"Ameli eğitimde öncelikle, tabancaların kullanış tekniklerini öğreneceğiz. Bu tabancaları tanıyacak, sökülüp takılmaları, bakımları dahil nazari bilgiler edineceğiz. Seri, sabit ve hareketli atışlar yapacağız. Atışlar için yanımızda getirdiğimiz nişangahları kullanacağız. Atış için buraya beş dakika mesafede bulunan bir dere yatağına gideceğiz. Diğer malzemelerin kullanış biçimlerini, nelere dikkat edileceğini, hasıl kurulacaklarını bilahare göreceğiz. Şimdi herkes, tabancalardan birer tane alsın. İlk gün için ikişer kutu mermi yeter, mermileri ve nişangahlarımızı alarak dere yatağına hareket edelim."

Hocamızın talimatı doğrultusunda, aynı çap ve marka tabancalardan birer tane alarak bellerimize soktuk. Diğer malzemeleri ve mühimmatı da alarak, eğitim alanımıza gitmek için aracımıza bindik ve yola koyulduk. Çiftliğin ön kapısından çıkarak, taşlı ve engebeli arazi yolunu takip ederek, iki tepe arasında bulunan dere yatağının üst başında durduk. Malzemelerimizi alarak, küçük bir suyun aktığı dere yatağına doğru indik.

Atış sahamız dere yatağının genişlediği, tepelerin arasında güzel bir yerdi. Tepelerin yamaçlarında yer yer meşelikler vardı. Genişleyen dere yatağının çimenlerle bezeli düzlüğü otuz metre kadar bir boşluk meydana getirmişti. Bizde bu dü/lüğün bitiş noktasına, Hocamızın gösterdiği yerlere nişangahlarımızı diktik. Nişangah demirlerinin içine geçecek şekilde kesilmiş

kontraplakları yerlerine yerleştirdikten sonra, baskılı hedef kağıtlarını kontraplanklarm üzerine bantlayarak, sabit atış poligonumuzu hazır hale getirdik. Poligon çalışmamız bittikten sonra, bizleri etrafına toplayan Arif

Hoca, ilk derste göreceğimiz tabancalar hakkında nazari bilgilerini aktarmaya başladı.
"... Bu tabancaların en büyük özellikleri mermi seçmeyişleri-dir. Kalibresi tutan her mermiyi, marka ve barut hakkı ayırımı yapmadan atarlar. Dengeli ve atış hassasiyeti olan tabancalarımız, hedefe yöneldiklerinde kullanana büyük kolaylık sağlar. Ele iyi otururlar, gez ve arpacağmda bulunan fosforlu noktalar sayesinde, karanlık ortamlarda nişan almayı kolaylaştırırlar. Bu silahlar tam anlamıyla operasyon silahlarıdır ve kullanış kolaylıkları sayesinde, operasyonel gruplar tarafından yaygm olarak kullanılmaktadırlar. "Elinde tuttuğu tabancayı söken Hoca, namlunun ucunda bulunan ateş gizleyicisini söktükten sonra, "Elimde tuttuğum bu parçanın ismi, ateş gizleyicidir. Karanlık ortamlarda yapılan atışlarda karşı tarafa hedef olmamayı sağlar. Namludan çıkan ateşi gizleyerek, atıcıya yardımcı olur. Ayrıca bu parça sökülüp çıkarıldığında, ortaya çıkan dişlilere susturucu takılır, bunu ayrı bir derste uygulamalı olarak göstereceğim."
Atış alanında ilk dersimiz, görmekte olduğumuz tabancanın sökülüp takılmasını öğrenmekle başladı. Hoca'nm gösterdiği biçimde ve sıralamayı takip ederek, tabancalarımızı hızla söküp takmaya başladık. Arif Hoca, kullandığı silahı iyi tanımayan, gözleri kapalı şekilde söküp takamayan ve hakkını vererek silahının bakımını yapamayanlar için silah kullanmanın manasız ve gereksiz olduğunu söylüyordu. Bir saatlik bir çalışmadan sonra ise, Hoca'nm istediği çabukluk ve pratiklikle silahı söküp takmaya başlamıştık, hatta çocuklar bunu oyun haline bile getirmişlerdi. Selim bir gayretle, gözlerini sıkı sıkı kapatıyor, önünde dizdiği tabanca parçalarını birleştirerek bizlere gösteri yapıyordu. Onun yaptıkları Arif Hoca'nm hoşuna gidince, aynısını -

bizlere de yaptırmaktan geri durmadı. Buna içerleyen ve parçaları gözü kapalı olarak toparlamakta zorlanan Yusuf, Selim'e Hoca'nm duymayacağı şekilde takılıp duruyordu, "Ben sana gözlerin nasıl kapanacağını gösteririm!"
O güne kadar değişik çap ve markalarda tabancalarla ateş etme imkanı bulmuştum; hatta, bazen bu silahların kimileriyle olaylara da katılmıştım. Ama hiç bir zaman böylesine bir disiplin ve bilgi akışı içinde tabancaları tanımamıştım. Gençlik yıllarımızda olayların içinde silah kullanırken, karadüzen denilebilecek yapı içinde silahları tanımış ve onlarla haşır-neşir olmuştum. Tabancalar hakkında bildiğim tek şey, şarjöre mermi doldurmak ve mekanizmayı çekerek, hedefe doğrulttuğum silahın tetiğine basmaktı. Hiç kimseden eğitim almadığımız gibi, silahları tanımak için bir çaba da harcamıyorduk. Bazı arkadaşlarımızın atmadan-denemeden öğrendiklerini aktarmaları, bizim o günler için silahşorluğumuzun temelini oluşturmuştu. O günlerin acemilikleri içinde arkadaşlar arasında şu minval üzere konuşmalar geçtiğini hatırlıyorum.
"Bak bu tabancayı yeni aldım, el yapımı! Sen onun el yapımı olduğuna bakma, bir kutu mermi attım banamısın demedi!"
"Babamın tabancası, ona da asker arkadaşı hediye etmiş. Haberi olmadan aldım taşıyorum. Yassı olduğu için belde hiç belli olmuyor..."
Bir başkası:
"Şu gördüğün tabanca öye güçlü ki, su dolu tenekeye ateş ettim, teneke kutuyu delip geçti! Fakat bir kötü tarafı var mermisi bulunmuyor..."
Bilgilerimizin çoğu sathiydi. Çoğumuz belimizde taşıdığımız silahların sökülüp takılmasını bile bilmezdik. Kaçakçılardan veya elde yapılan, "Laz Yapısı" adını verdiğimiz, güvenliği tartışılır yerlerden alman silahları taşıyıp duruyorduk. Fakat şimdi karşımda, bir silah ve atış ustası duruyor, bilgilerini benimle

paylaşıyordu. Hoca'nm anlattıklarından iyice ve bir kez daha anladım ki, silahla olan geçmişteki tanışıklığım amatörden öteye geçememişti.
Çimlerin üzerinde otururak yaptığımız nazari dersten sonra, nokta hedefler üzerinde atışlara başladık. İlk olarak Arif Hoca kendi tabancasıyla, yaklaşık yirmi metreden mükemmel bir atış yaptı. Tabancasını adeta kalem! gibi kullanıyor hedefte istediği noktalara kurşunları isabet ettiriyordu. Hoca'nm yaptığı bir nevi gösteri atışından sonra, öğrettiği atış tekniği içinde, bizler de tek tek nokta atışları yapmaya başladık. Hoca hepimizle ayrı ayrı ilgileniyor, silahlan tutuşumuzdan, nefeslerimizi ayarlamaya kadar her ayrıntıya dikkatimizi

çekiyordu: "Tetik boşluğunu almayı unutmayın, kollarınızı yeteri kadar gergin tutmuyorsunuz, atış yapmakta acele etmeyin, nefesinizi ayarlayın, ayaklarınızı omuz genişliğinde açın..." gibi uyarılarını sık sık tekrarlayarak, atış tekniğini kavramamıza çalışıyordu.
Nokta atışlarının ilkinde hemen hepimiz başarısız olmuştuk. Bu durum belki genç arkadaşlarım için önemli değildi ama benim onlara göre daha iyi olmam gerekiyordu. Çünkü, geçmişten tabancalara karşı aşinalığım vardı. Oysa, ben de onlardan farklı değildim. Belki de böyle olmasının sebebi, uzun zamandır elime silah almayışımdı. İlk gençlik yıllarımdan bu tarafa elime tabanca almamıştım. Ava gittiğim zamanlar kullandığım av tüfeği hariç, geçen zaman içinde ateşli silah kullanmamıştım. Başarısız atış yapmam beni bir anda kamçıladı ve Hoca'nm söylediklerini, gösterdiklerini daha dikkatli dinleyip, takip ederek atışta başarılı olmaya karar verdim.
Arif Hoca, atışlardaki başarısızlığımıza fazla takılmadı. "Olur, yavaş yavaş ilerleyeceksiniz; yeter ki benim söylediklerime dikkat edin, bunları öğrenmek için hem zamanımız, hem de yeterli miktarda mühimmatımız var." diyerek bizi yüreklendirmeye çalıştı. Atış yaparken gördüğü eksikliklerimizi, yumuşak

bir üslupla gidermeye çalıştı. Hatalarımızı anlatırken bana şunları söylüyordu: "Silahı kavramada bir problem yok, yalnız acele ediyorsun. Nefesini iyice ayarlamıvorsun. Atış yapmadan önce derin derin nefes al, rahatla, sonra bir nefes daha çek ve nefesini tututarak tetiği çek. Bir de parmağını tetik korkuluğunun içine tam sokmana gerek yok, eğer öyle yaparsan parmağının baskısıyla namlunun sola doğru çekilmesine neden olursun..."
Öğle saatine kadar atış sahamızda, nokta hedeflere yönelik çalışmalarımızı aralıksız olarak sürdürdük. Gerektiğinde arkamıza geçip, kollarımızdan tutarak atış inceliklerini öğrenmemize yardımcı olan, bu tekniğin ayrıntılarını öğreten Hocamız çok ta sabırlı davranıyordu. Yaptığı işe kendirıi kaptırmış görünüyor, olanca iyi niyetiyle bizi çalıştırıyordu. Öğlen yemeği için çiftliğe hareket ederken tabancalarımızı yanımıza aldık, hedef tahtalarını yerlerinde bıraktık. Çiftliğe geldiğimizde soframız hazırdı ve zengin bir menü bizi bekliyordu. Arif Hoca da bizimle birlikte yemek yedi ve yemekten sonra, fazla vakit kaybetmeden yine atış sahamıza döndük.
Öğleden sonra atış sahamıza dönünce, sabit hedeflere atış talimimize devam ettik. Hocamızın her, "Doldur, boşalt!" emrinden sonra, hedeflerimize atışlar yaptık. Zaman ilerledikçe ve Hoca'nm talimatlarını uyguladıkça, mesafe katediyorduk. Hedef kağıdmdaki puanlarımızda yükselmeler meydana gelmeye başladı. Hele atışlarda başarı oranlarımız yükseldikçe, Yusuf'un hali görülmeye değerdi. İyi puan aldıkça heyecanlanıyor, çocuklar gibi seviniyor, ara vermeden Hoca'ya sorular soruyor, atış sırası kendine geldiğinde, azami dikkat sarf ederek atışını yapıyordu. Diğer arkadaşlarımın da Yusuf'tan farkları olduğunu söyleyemem. Onlar da yaptıkları işe kendilerini kaptırmış görünüyorlardı. İlk başlardaki tutuklukları ve heyecanlan gitmiş, çalışmalara kısa zamanda adapte olmuşlardı. Hocamızın verdiği sigara molası esnasında Murat şunları söylüyordu:

"Avrupa'da yüzyıl yaşasam burada gördüklerimi rüyamda bile göremezdim. Size katılmakla ne kadar isabetli bir iş yaptığımı şimdi daha iyi anlıyorum. İnan çok huzurluyum "Selimde Yusuf'un söylediklerine katıldığını belirttikten sonra , "Abi, buraya gelirken bulunacağımız ortam hakkında endişem vardı; ama daha şimdiden, buraları ve yaptıklarımızı sevdim, iyi ki gelmişiz." diyordu.
Eğitimin birinci günü, akşam üzerine kadar atış sahasında kaldık ve güneş batmadan önce, malzemelerimizi toplayarak çiftliğe döndük. Arif Hoca, malzemelerimizin bulunduğu yatak odasında bizleri toplayarak, atış yaptığımız silahların bakımları ve temizlikleri hakkında bilgiler vermeye başladı. Tabancalarımızı Hoca'nm gösterdiği şekilde temizledik ve yağladık. Hoca, bakımlarını yaptığımız tabancalarımızı tek tek kontrol etti. İşini hakkıyla yapmayanları uyardı. Atış konusunda titiz davranan Hoca, silahların bakımı ve temizliği konusunda da tititizlik gösteriyor ve, "Hakkıyla temizlenmeyen bir silah 'cünup' sayılır, onunla yola gitmek uygun değildir! "diyerek, espriyle karışık bizleri uyarıyordu. Tabancalarımızın bakımı bittikten sonra ise Arif Hoca, yat saatine kadar serbest olduğumuzu söyledi.

Amca ortalarda görünmüyordu. Zaten bizde Arif Hoca ile olmaktan dolayı rahatsız değildik. Sert mizaçlı, asık suratlı, her haliyle otoriter Amca ie birlikte olmak yerine artık arkadaş olduğumuz, seviyeli bir ilişki kurduğumuz Arif ile olmak daha iyiydi. Konusuna hakim, iyi bir öğretmen ve alçak gönüllü Arif Hoca'yı arkadaşlarımda sevmişlerdi. Zaman zaman yaptığı espriler, rahat tavırları, dostane yaklaşımları Hocamızı bize yakın-laştırmıştı. Beraberliğimiz-daha bir günü doldurmadığı halde, birbirimize ısınmıştık. Şimdilik herşey umduğumdan daha iyi gidiyordu.

Akşam yemeğini bizimle birlikte yiyen Arif Heca, yemekten sonra gitti. O gittikten sonra, çiftlik evinden gelen çaylarımızı içtik ama hiçbirimizde daha fazla oturucak hal kalmamıştı. Hepi-jniz yeteri kadar yorulmuştuk. Temiz hava, ilk günün gerginliği, fazla ağır olmasa da sabah yaptığımız spor, atış sahasındaki heyecanımız fazlasıyla bedenlerimize ağır gelmişti. Erkenden, daha doğrusu günlük plana göre "yat saati" gelmeden yataklarımıza çekildik. Yatmadan önce arkadaşlarıma nöbet çizelgesi hazırlamayı da ihmal etmedim. Daha önce anlattığım gibi, kısa bir çekişmeden sonra arkadaşlar benim nöbet tutmamı istemediler. Bunun üzerine Yusuf'tan başlayarak, hergün iki saat ileri gidecek biçimde bir nöbet çizelgesi hazırlayarak, kapının arkasına astım.

Sabah kalkıp spor için dışarı çıktığımızda, Amca'yı Arif Hoca ile birlikte bizi beklerken bulduk. Erkenden kalkmış, günlük traşmı olmuş, her zamanki ciddi ve donuk yüz ifadesiyle dimdik vaziyette bizi bekliyordu. Hemen yanyana dizilerek, hazır duruma geçtik. Yüz ifadesinde değişiklik olmayan Amca,"Gü-naydm" dedi. Bizlerde karşılık verdikten sonra, "Nasıl, bir ihiti-yacmız var mı?" diye sordu. Hemen bir adım öne çıkarak, bir ihtiyacımızın olmadığını, elimizden geldiği kadar Arif Hoca'nm öğrettiklerini öğrenmeye gayret ettiğimizi, şikayetimizin olmadığını söyledim. Anlattıklarımı gözleri yerde dinleyen Amca, "İyi memnun oldum." diyerek Arife döndü ve "Başlayabilirsin" dedi.

Arif Hoca, dışarı çıktığımızdan beri hiç konuşmadan, Am-ca'nm yanında büyük bir saygı ile, hazırol vaziyetinde bizi bekliyordu. Amca'mn "Başlayabilirsin" komutunu duyar duymaz, hemen önümüze düşerek birgün evvel yaptığı gibi, sabah koşusunu başlattı. İlkgün yaptığım spor bütün adalelerimin dengesini bozmuştu! Ham olan adelelerim, müthiş şekilde ağrıyordu. Bu nedenle, çok geçmeden yine gruptan koptum. Önüm sıra ko-

şan arkadaşlarıma pek ayak uyduramıyordum. İyi kötü, gittikçe açılan araya rağmen koşmaya devam ediyordum ki birara, koştuğumuz alana hakim bir tepenin üzerinde duran Amca'yı gördüm. Tepenin üzerinden bizleri seyreden Amca ellerini arkasına bağlamış, başını yukarı kaldırmış, bir komutan edasıyla bizleri denetliyordu. Onun o halini görünce olan gücümle, kendimi zorlayarak gruba yetişmeye çalıştım.

O günden sonra birçok kez sabah merasimleri böyle başladı. Sabah bizlere nezaret etmeye geldiğinde Amca, hep hakim bir tepeye çıkarak koşumuzu gözetledi ve biz koşuyu bitirmeden de ayrılıp gitti. Karizma sahibi olan Amca'nm, hakim tepede sfenks gibi duruşu, gözleriyle bizi takip etmesi, hepimizin dikkatli ve düzenli olmasına yol açıyordu. Amca'nm otoriter ve kendinden emin hallerinden etkilenmemek mümkün değildi.

Amca her zaman yanımıza gelmiyordu. Eğitimimizi tamamen Arif Hoca'ya bırakmıştı. Zaman zaman çalışmalara nezaret ediyordu. Arazide yaptığımız çalışmalara katıldığında, hareketlerimizi seyrediyor, yaptığımız hataları bize söylemek yerine Arifi uyarıyordu. "Olmuyor, yeterli değiller!.. Tabanca balta gibi tutulmaz... Silah hakimiyetlerini beğenmedim..." gibi cümlelerle, Hoca'yı uyarıyordu. Hocamız da ona cevap vermiyor, sessiz bir şekilde yaptığımız hataları düzeltmek için uğraşıyordu. İşin kötüsü, o geldiği zamanlar daha dikkatli olmaya çalıştığımız halde, daha fazla hata yapıyorduk. Onun otoriter tavırları, mesafeli yaklaşımları hepimizde olumsuz etkiler meydana getiriyordu. O olmadığı zamanlar daha başarılı atışlar yapıyor, Ho-ca'nm öğrettiklerini daha iyi şekilde uyguluyorduk.

Günler geçtikçe Arif ile ilişkilerimiz daha gelişti. Artık dost olmuştuk. Benden küçük olduğu için bana "Abi" diye hitap ediyordu. Derslerden arta kalan

zamanlarda koyu sohbetler yapıyorduk. Benim geçmişimi de bildiği için saygıda kusur etmiyor- •
76
du. Bir akşam bu yakınlaşmadan da güç alarak, Arife Amca'nm kim olduğunu, ne iş yaptığını sordum:
"Büyüğümüz kim, görevi ne, sizleri nerde yetiştirdi?"
Arif, Amca hakkında sorduklarımdan pek memnun olmamıştı. Cevap vermeden önce biraz durdu, düşündü ve şunları söyledi:
" O Allah'ın aslanıdır! İsmi, görevi o kadar önemli değil. Belki ilerde bunları öğrenirsiniz. Ama şu kadarım söyleyebilirim ki, bu yaşma rağmen dağ-taş demez, zorluklara aldırmaz. Üç gün uyumadan savaşır! Onun talebesi olmaktan, onunla birlikte bulunmaktan son derece memnunum. Ne öğrendiysem ondan öğrendim. Babam kadar severim. İnan "öl" dense, hiç düşünmeden ölürüm! O gerçek manada hizmet adamıdır. Ortalıkta gezinmekten, kendini pazarlamaktan şiddetle kaçınır. Ben bu kadarını söyleyeyim gerisini sen anla."
İlk bir hafta değişik mesafelerden tabanca atışları yaptık. Kullandığımız, ilerde kullanacağımız planlanan tabancaları iyice tanıdık, bunların sökülüp takılmaları ve bakımları üzerinde egzersizler yaptık. Sabit atış tekniği üzerinde çalışma yaparken, sayısız mermi attık. Birinci haftanın sonuna doğru, atışlarda bayağı iyi puanlar almaya başladık. Hocamız, tabanca atışlarında başarımızı gördükten sonra, ikinci haftaya otomatik tabancalar üzerinde çalışarak başlayacağımızı söyledi.
Eğitim için getirilen otomatik tabancalar üzerinde Hocamız tam bir uzmandı. Atış sahasına bu tabancalarla gittiğimizde bize mükemmel bir gösteri yaptı. Gözlerini bir bez parçasıyla bağlatan Arif Hoca, dizlerinin üzerine çökerek müthiş bir süratle silahını parçalara ayırdı, sonra aynı süratle taktı ve gözlerini açarak, yaklaşık otuz metredeki hedef tahtasına üst üste tam isabet atışlaryaptı. Daha sonraki günlerde bu atışların başka versiyonlarım da bize gösterecekti. Onun bu tabancalar üzerindeki hakimiyetine," kullamşmdaki üstünlüğüne gıpta etmemek mümkün
77
değildi. Füimlerde bile görmemiştim. Kendisini tebrik ettiğimde, tevazu içinde "Bunlar Amca'nın (Artık, Artif Hoca'da bize uyarak, zaman zaman Amca'nın arkasından, ona Amca diye hitap ediyordu.) talebesi olmanın getirdiği beceriler, başka bişey değil." demişti.
Üzerinde çalışmaya başladığımız otamatik tabancalar üç yarı tipe sahipti. Aynı kalibre mermi atan tabancalar, dünyanın birçok yerinde operasyon silahı olarak kullanılıyorlardı. İyi bir atıcının elinde, hedefi imha kabiliyeti yüksek olan bu tabancalarla, önceleri tekli atışlar yaptık. Sökülüp takılmaları üzerinde çalıştık. Silahların bakımları hakkında bilgiler aldık. Daha sonraki günlerde bu tabancalarla hareketli hedeflere nasıl atış yapılacağını, uygulamalı olarak gördük. Koşarken, üçlü-beşli ateş etmenin tekniklerini, herhangi bir siperden nasıl ateş edilmesi gerektiğini, yine uygulamalı olarak öğrendik.
Seri atış yapmada çok etkili olan bu silahların iyi kavranılması ve sıkı tutulması halinde hedef şaşırma ihtimali yoktu. Bu silahlarla değişik atış biçimleri öğrenirken, Hocamız atış panolarından koridor hazırlıyor, bizi bu koridorların içine sokarak, hedefleri vurmamızı istiyordu. Bunu yaparken de saat tutuyor, en kısa zamanda en iyi atış yapanlarımıza taltif edici sözler söylerken, başarısız olanlarımıza sınav çektirerek ceza veriyordu.
Bazı günler, eğitim alanımızdan çiftliğe erken dönüyor, kaldığımız bina içinde çalışmalar yapıyorduk. Bu çalışmalarımızda Arif Hoca, boş silahları kullanarak bina girişleri ve oda operasyonları hakkında bilgiler veriyordu. Uygulamalı olarak yaptığımız bu çalışmalar esnasında, profesyonelliğini konuşturan Hoca, yapılması gerekenleri önce kendi gösteriyor, sonrasında bizlere tekrar ettiriyordu.
"Bir operasyon esnasında kapıdan giriş çok önemlidir. Burada dikkat edilecek husus karşıdan gelebilecek tehlikeyi bertaraf etmektir. Öncelikle hedef küçültmek gereklidir. İçeri girildiği
78
esnada, odanın göremeyeceğiniz taraflarını taramak ve karşıdan gelebilecek ateşi karşılamak için çok seri olmak, işin en önemli yanıdır..."

Hocamız çok gayretliydi. Bitmez tükenmez bir enerji ile kısa zaman içinde, çaylak bir ekipten iyi bir tim oluşturmak için çabalayıp duruyordu. Sorunlarımıza, merak ettiğimiz konulara usanmadan, bıkmadan cevaplar veriyordu. Her fırsatı değerlendiriyor, yemek saatlerinde bile konuların sohbetini yapmaktan geri durmuyordu. Bazı günler, kulanılması muhtemel patlayıcılar hakkında dersler veriyor, bazı düzenekler üzerinde çizdiği şemalarla bizleri bilgilendiriyordu. Gerçi patlayıcılar hakkında geçmişe dayanan bazı bilgilerim vardı ama, Hoca'mn gösterip anlattıklarından oldukça faydalanıyordum.
Günler ilerledikçe, kendimizi kursun havasına iyice kaptırdık. Arkadaşlar arasında tam bir Kaynaşma olmuştu. Artık her konuda sohbet ediyor, birbirimizi daha iyi tanıyorduk. Çocuklar geçmişte yaşadıklarımı merak ediyorlar, o günlerde verdiğimiz "savaş!"' hakkında bazı şeyleri öğrenmek istiyorlardı. O günler onlara hikaye gibi geliyor, ben de onların bu sorularına açık kalplilikle cevaplar veriyordum. Bunu yaparken, biraz da ileriye yönelik olarak onları hazırlamak istiyor, şunları anlatıyordum:
"O günlerde de şimdi olduğu gibi işler gönüllülük esasına göre yürürdü. Kimse kimseyi eylemlere katılma konusunda zorlamazdı. Hepimiz olayların içinde yetişirdik. Yani bir anlamda olaylar bizi yetiştirir ' iyi militan ' olmamızı sağlardı. Pratik yaparak öğrendiklerimizi birbirimize aktarır, aynı zamanda birbirimizin hocası olurduk.
Bir nevi şehir gerillası gibi hareket ederdik; vurur ve kaçardık! çoğu elde yapılmış, basit bombalarla birbirimizin hedeflerine saldırırdık. Birbirimizin diyorum, çünkü karşımızda yer alan, hedefimiz olan solcu gençlerinde bizlerden pek farkları

yoktu. Militanist yapımızı inandıklarımız, ajitasyonlarımız, gençliğimizin enerjisini ve bir anlamda, macera tutkumuz beslerdi. Devletin acz içinde olması, olaylara yeteri kadar müdahale edememesi, otorite boşluğu şiddetin artmasında ve militan sayısının çoğalmasında etkili oluyordu..."
"... Mesela, birkaç dinamit lokumunu sarılı oldukları kağıt paketlerinden çıkarıyor, bunları birarada yoğuruyor ve basit bir patlama düzeneğiyle bomba haline getiriyorduk. Bunları yapmak için özel bir eğitime falan ihtiyaç yoktu. Çetrefilli diyebileceğimiz düzenekler kullanılarak, daha güçlü bomba yapan arkadaşlarımız da vardı ama bunların sayısı oldukça azdı ve onlar da kendi merak ve araştırmaları neticesinde bunları öğrenip uyguluyorlardı. Çok dikkat ve hassasiyet isteyen bu işleri becermek ayrı bir kabiliyet ve soğukkanlılık gerektiriyordu..."
"Profesyonel manada eylemci yok gibiydi. O günlerde her-şey heyecan ve idealizm adına işliyordu. Kimsenin bir beklentisi yoktu... Kendi aramızda çok iyi dayanışıyorduk. Silahı hem saldırı, hem de savunmada kullanıyorduk. İmkansızlıklarımız vardı ama bu imkansızlıklar bizi fazla zorlamıyordu. Öyle sıkıntılarımız olurdu ki, mesela şehit edilen bir arkadaşımızın intikamını almak için mermi bulamazdık! Bunlar o devrin hiçte iç açıcı olmayan manzaralarıydı. Kendi mantığı ve mantelitesi içinde yaşanıp bitti. Ben o günlerin ülkemizde bir daha yaşanmaması için dua edenlerdenim. Soğuk Savaş'm ülkemize yansıması şeklinde tezahür eden o günlerin silahlı mücadelesi, insanlara çok acılar ve çileler çektirdi..."
Sohbetlerimizde, Arif Hoca ile ben de genç arkadaşlarımızın Avrupa'daki yaşantıları üzerine sorular soruyorduk. Onların gurbet ellerindeki yaşantılarını öğrenmeye çalışıyor, ruh hallerini anlamak istiyorduk. Bildiğim kadarıyla hiçbiri yaşadığı hayattan memnun değildi. Yabancı bir ülkede yaşamaları bir tarafa, günlük olaylarda başlarına gelen bazı hadiselerden dolayı,

kendilerini dışlanmış hissediyorlardı. Oralarda görüp, geçirdikleri onları fazlasıyla rahatsız ediyordu. Kendilerinin seçmedikleri gurbet hayatı, hepsinin ruhlarında isyan dalgalarının yer almasına neden olmuştu. Türkiye'yi, öz vatanlarını aşk derecesinde seviyorlardı. Türkiye'yi dünyanın hiçbir yeriyle değişmeyeceklerini, üstüne basa basa söylüyorlardı.
Zaman iyi geçiyordu. Eğitim sonrası sohbet toplantılarından başka, bir de çiftlikte çalışanlardan elde ettiğimiz tavlamız vardı. Bazı akşamlar idialı

tavla partileri düzenliyorduk. Çiftliğin dışına pek çıkmadığımızdan, bulduğumuz imkanlar içinde kendimizi oyalamanın yollarını deniyorduk.
Eğitimimizin sona ermesine üç veya dört gün kala, yeni bir gelişme oldu. Sabah sporumuzu yapmış, kahvaltı sonrasında keyif çayımızı içiyorduk. Birkaç gündür ortalıkta görünmeyen Amca, daha önce görmediğimiz bir adamla birlikte, oturduğumuz salondan içeri girdi. Oldukça şık giyimli, uzun boylu ve elinde küçük bir valiz taşıyan adam, Amca'nın bir adım gerisinde duruyor bizleri inceliyordu. Onları görünce hemen ayağa kalktık ve oturmaları için yer gösterdik; çay ikram ettik. Amca, bizlerle ilgili talimat verdiği zamanlar yaptığı gibi bana dönerek, "Ertan Bey birkaç gün burada kalacak ve sizlere bazı nazari bilgiler verecek. Bugünden itibaren, öğlenden sonraları araziye çıkmayacaksınız. Burada kalıp, Ertan Bey ile ders yapacaksınız. Hocanızdan iyi faydalanmaya bakın, ilerde size yardımcı olabilecek şeyler öğreneceksiniz." Deldi.
Amca ile birlikte gelen Ertan Bey, sıcakkanlı bir insana benziyordu. Amca söylediklerini bitirdiğinde, ayrı ayn isimlerimizi sordu, beklemediğim biçimde hepimizle tokalaştı. Çaylarını içtikten sonra da gitmek için kalktılar, kapıdan çıkarlarken bize dönen Ertan Bey, "Arkadaşlar saat iki-ikibuçuk arası burada toplanalım." Dedi.
81
1
Bu gelişme bizim için sürpriz olmuştu. Kimse bize bir başkasının daha gelip ders vereceğinden bahsetmemişti. Bayağı rne-raklanmıştım. Ne dersi yapacaktık, nazari bilgiler olduğu söylenen ders hangi konuları kapsıyordu. Merakımı gidermek için Amca ve Ertan Bey çıkar çıkmaz, Arif Hoca'ya gelen şahsın kim olduğunu, hangi konularda ders vereceğini sordum. Merakımı anlayışla karşılayan Arif, konudan kendisinin de birgün önce haberdar olduğunu, Ertan Bey'in istihbarat konularındaki uzmanlığını, yapılması düşünülen çalışmaları desteklemek amacıyla bizlere bilgiler aktaracağını söyledi.
Aynı gün, arazideki çalışmalarımız için atış sahamıza gittik. Artık silah ayırımı yapmadan, kullandığımız muhtemel silahlarla, karışık şekilde atışlar yapıyorduk. Bayağı mesafe almıştık. Hoca bazı çatışma sahneleri kurguluyor, saniyelere dayalı atışlarla ve şarjör değiştirerek, eğitimimizi sürdürüyorduk. Kulaklarımız silah sesine iyice alışmış, hedefleri daha iyi vurur hale gelmiştik. Hepimizin istekli çalışmaları ve Hocamızın gayretleriyle silah kullanmada ustalaşmıştık.
Öğlende, çiftliğe dönerek yemeğimizi yedik. Yemek sonrası, Ertan Bey'in söylediği saatte salonda toplanarak kendisinin gelmesini beklemeye başladık. Yeni Hocamız içeri girdiğinde yüzünde anlamlı bir tesessüm vardı. Selam verdikten sonra hepimizi masanın etrafında topladı. İlk olarak konulara girmek yerine, bizi daha iyi tanımak için şahsi sorular sordu. Hoş bir insan olduğunu, iyi zaman geçireceğimizi, onunla olmaktan memnuniyet duyacağımızı daha ilk dakikalarda anladım. Güzel konuşuyordu ve konuşurken sözlerinin arasına espiriler katmayı, anektodlar serpiştirmeyi iyi biliyordu. Bir saat kadar sohbet edip, karşılıklı konuştuktan sonra ilk dersini vermeye başladı. Derse başlamadan önce ise isteyenlerin, anlattıklarını küçük notlar halinde yazabileceğini de söylemeyi ihmal etmedi.
82
Öncelikle, bölücü siyasi hareketler üzerine tarih bilgileri verdi. Siyasi kürtçlüğün üzerinde durdu ve bu hareketin tarihi arka planını anlattı. Günümüzdeki bölücü hareketlerin yapılanması ve çalışma biçimlerini izah ederken, daha çok bu hareketlerin destek noktalarına dikkatimizi çekti.
"... Bütün bu tarihi, sosyal ve ekonomik sebepleri iyi irdeleyen düşman güçler, uzun soluklu bir savaş başlattılar. Bu savaşın kolay ve kısa zamanda bitmeyeceğini biliyoruz ve bizde nefesimizi ona göre ayarlamaya çalışıyoruz. Ayrıca biliyoruz ki bu savaş tek cepheli değildir. Bizlerde bütün gücümüzle değişik ve karmaşık cepheleri görüyor, onlara göre tedbirler geliştiriyoruz. Bakın, arkalarına aldıkları destek ve yardımlarla yaratılan, sınırlarımızdan içeri sürülen zavallılar güruhu gerilla harbi başlattıklarını söylüyorlar. Bu sıcak savaşın yansımasıdır ve üç aşamadan geçmesi planlanan savaş .tekniğidir. Birinci aşamasında küçük gruplar halinde, faaliyet gösterdikleri sahada korku ve

panik yaratmak için vurur ve kaçarlar. İyi kamufle olmaya çalışan bu güçlerin amacı otoriteye sarsmak olduğu gibi, yandaş kazanmak için de her fırsatı değerlendirmeye bakarlar. Tabi, bu faaliyetleri bir anlamda da tırnak tutturma şeklinde izah edilebilir. Yani, küçük ve hızlı hareket edebilen seyyar güçlerle, bulundukları alana 'tırnaklarını geçirirler. İkinci aşama faaliyetleri bundan sonra gelir ki bu faaliyetin adı, 'Kurtarılmış Böl-ge!"dir. Alan hakimiyetini sağladığına inanan bu güçler, daha büyük güçlerle, hakimiyetlerine aldıkları bazı bölgeleri kurtarılmış bölge ilan ederek, buralarda kendi borularını öttürmeye başlarlar. Bu savaş tekniğinin üçüncü ve son aşaması ordulaşma ve topyekün savaştır. Kurtarılmış bölgeleri birleştirerek, geniş bir alan elde edilmesinden sonra başlayacak olan ordulaşma, savaşın sonunu belirleyecek unsur olarak düşünülür.
Bizdeki eşkıya güruhu, özellikle 1986'dan sonra geniş ve sarp araziye dağılarak, birinci aşama diyebileceğimiz faaliyetle-

re giriştiler. Köyleri bastılar, insanları ayırım yapmaksızın öldürdüler, her önlerine gelene saldırdılar. Bu çalışmaları bölge genelinde korku ve panik yarattığı gibi, otoritenin de sarsılmasına neden oldu. Şimdilerde kurtarılmış bölgeler peşindeler. Bazı dağlarımızı kontrolleri altına almanın, hassas geçiş noktalarını ellerine geçirmenin hesaplarını yapıyorlar. Yerleşim birimlerimizde de sıkı bir faaliyet gösterdiklerini de aynı planı uygulamak için çaba harcadıklarını biliyoruz. Görüldüğü gibi yara azıyor; kısa bir zamanda ilacını tatbik etmezsek, milletimizi büyük felaketlerin beklediğinden şüpheniz olmasın!
Bu çapulcuların siyasi ve askeri destekçileri büyük ve kanlı bir oyun sahnelerken, piyonlarıda içimizdeki bu güçlerin lojistik destek unsurları olarak faaliyet göstermeye devam etmekteler. Şu an için, bu lojistik destek unsurlarının da enterne edilmeleri gerçeği ortaya çıkmıştır.! Onlarla, onların anladıkları dille savaşmak mecburiyetimiz vardır. Bunu yapmak için hepimiz risk almak zorundayız. İnanın, benim burada bulunmamın se-bebide budur!...
Ertan Bey, ortaya çıkan bölücü terör ve siyasi harekete tek açıdan bakıyor, meydana gelen olayları geniş bir perspektifden değerlendiriyordu. O anlatıyor, biz dinliyorduk. Zaman zaman sorduğumuz sorulara cevaplar vermesinin yanı sıra, verdiği çarpıcı örneklerle, konuyu kavramamıza yardımcı oluyordu. Bölücü örgütün lojistik destek unsurları üzerinde ısrarla duruyor, bunların Avrupa ülkelerinde kurdukları çarklarla, hangi yollardan dağdaki eşkıyaya yardımda bulunduklarını anlatıyordu:
"Uyuşturucu satışlarından elde edilen gelirler büyük meblağlara varmaktadır. Bu maddi gücü iki yoldan elde ediyorlar. Ya uyuşturucu kaçakçılığı yapanlardan örgüt adına haraç alıyorlar, ya da kendi kurdukları ağlarla, bizzat kendileri uyuşturucu kaçırarak satıyorlar. Her iki halde de elde edilen büyük pa-

ralar bölücü eşkıyanın eline silah ve mühimmat olarak dönüyor. Silahların döndüğü hedefleri söylemeye lüzum yok..."
Ertan Bey'den, bölücü örgütün Avrupa'daki çalışma şekilleri üzerinde çok şeyler öğrendik. Bize istatistiklere dayanan bilgilerin yanı sıra, örgütlenme biçimleri, eylem şekilleri, lider kadroları, yoğunlaştıkları bölgeler, dağa adam gönderme me-todları, eğitim faaliyetleri, yayın organları, propaganda yöntemleri hakkında geniş bilgiler aktardı. Bölücü örgütün yanısı-ra, "Türk Solu!" diye adlandırılan, şiddet kullanmaktan başka bir yol bilmeyen, bazı gruplarında Avrupa'daki kümelenmeleri hakkında aydınlatıcı bilgiler verdi. Çantasında getirdiği bazı belgeleri okuyarak bunlarında teşkilatlanmaları, haberleşmeleri, Türkiye'deki militanlarını yönlendirmeleri hakkındaki çalışmalarını anlattı. Bu teşkilatların, Avrupa'da kaçak olarak yaşayan kimi liderlerinin son fotoğraflarını gösterdi. Birçok polisimizin şehit edilmesinden sorumlu tutulan bu "lider"lerden söz ederken, büyük bir kin; ve nefret gözlerinden okunuyordu.
Derslerinin bir bölümünü takip konusuna ayırdı. Yaya ve araçlı olarak, insan takip etmenin incelikleri üzerinde durdu. Bazen kağıda çizdiği şekillerle, takip hususunda yapılacakları anlattı.
"... Takipte en önemli husus, takipçinin dikkatidir. Dikkatli olmayan, takip ettiği hedefe dikkatini tam olarak vermeyen takipçi çok çabuk "Yanar!" Yanmak

takip dilinde, hedef tarafından fark edilmek anlamına gelir ki, öyle bir durumda eğer he-defdeki adam kurnazsa, birkaç basit oyunla takipten kurtulur.
Takibe aldığınız şahsı mutlaka fiziki olarak iyi okumak zorundasınız! İlk gördüğünüzde bütün ayrıntılarını hafızanıza kazırsanız, hedefin hilelerine, aldığı küçük tedbirlere aldanmaz, başarılı bir takip gerçekleştirirsiniz. Bunun için hedefi gördüğünüzde boyunu, kilosunu, saç rengini, elbisesinin biçimi, takribi yaşını, fiziki yapısında olabilecek bazı ayrıntıları, mesela yüzün-
85
deki bir ben veya yara izini, göz ve kaş yapısını her ayrıntısına kadar hafızanıza kazımaksınız. Hiç bir hedefi küçümsememelisiniz. Avcı olduğunuzu asla unutmayın. Çünkü her zaman, avcıdan çok av tedirgindir!.."
Hocamız, hazırlandığımız günler içinde, muhtemel olarak takip unsurunu kullanabileceğimizi söylüyor, konuyu iyi kavramamız için bir kaç kez tekrar ettiği oluyordu. "Hedefe alınan şahıslar her zaman dikkatsiz olmazlar. Bazıları çok dikkatli ve daima tetikte hareket ederler. Böyle şahıslar en küçük şüpheli halde, izlerini kaybettirmek için her yolu denerler. Devamlı surette arkalarına "test" atarlar. Yani arkalarını kontrol etmek için bazı nitelikli hareketler yaparlar. Mesela; büyük bir alışveriş merkezine girerek, üzerlerindeki ceketi değiştirirler veya başlarına ilgi çekmeyen şapka takarlar. Böyle davranmakla, muhtemel bir takipten kurtulmaya çaba gösterirler. En iyi takipçilerin bile zaman zaman atlatıldıklarını unutmamanız gerekiyor..."
Başka bir derste şunları söylüyordu:
"... Takibin bir diğer inceliğide, takipçinin bildiği alan da hedefe yönelmesidir. Eğer takipçi bilmediği bir alanda bu işi yapmaya kalkarsa başarılı olamaz. Böyle bir durumla karşı karşıya kalırsanız, içinizden kim alanı daha iyi tanıyorsa hedefi o takibe alsın; aksi halde hedefi hiç ummadığınız bir anda kaybedersiniz. Alanı bilme ve tanıma olgusuna istihbarat dilinde, 'Çıkmaz sokağı bilmek!' denir..."
Bir elemanın iyi bir takipçi olabilmesi için, bol bol pratik yapması gerektiğini söyleyen Ertan Bey, bizim için mümkün olmayan pratik eğitim yerine anlattıklarını aklımızda tutmamızı istiyordu. Konuya ilişkin bazı çarpıcı örnekler veriyor, çok usta takipçilerin bile nasıl açığa düştüklerini anlatıyordu. Takipçinin dikkat çekmemek için, takip yaptığı alanda nasıl kamufle olması gerektiğini izah ediyor, bunlara bağlı olarak, diğer bazı konulara önemle eğiliyordu.
86
"... Arkadaşlar yurtdışında çalışacak olmanız birşey değiştir-mez, telefon kullanacağınız zamanlar çok dikkatli olmalısınız. Umumi bir telefonla konuşsanız bile sizi bir riskin beklediğini aklınızdan çıkarmamalısınız. Altı üstü 'telefon' deyip geçmeyin, telefon eylem adamı için her zaman tehlikelidir. Elinizden geldiği kadar telefon kullanmamaya bakın, telefondan uzak durun. Kullanmanız icap ettiğinde az ve öz konuşun. Şifreli konuşmaya dikkat edin, karşılıklı konuşurken birbirinizi anlamaya çalışın; muhatabınızı zor durumda bırakacak uzun konuşmala rdan, detaylardan özenle kaçının. Mümkün olduğu kadar hayati meselelerinizi yüzyüze konuşun. Faks kullanmanız icap ettiğinde de aynı titizliği gösterin. Unutmayın her hattın bir paraleli olabilir!.."
Ertan Hoca, çok neşeli bi insandı. Ciddi bir konuyu anlatırken birden konuyu değiştiriyor, bir fıkra anlatıyor, hatıralarına yer veriyor, ilgimizi başka alanlara çekmeyi başararak, zamanı ders yoğunluğundan kurtarıyordu! Onunla yaptığımız nazari dersler diğer derslere göre ciddiyetten uzak geçiyordu. Am-ca'da yanımıza gelmediğinden çok rahattık ve zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorduk. Zaten Ertan Bey'den aldığımız nazari bilgilere dayanan derslerin sonunda, küçük ve dar zamana yayılmış kursumuzda sona erdi.
Zamanın kısa ve imkanların sınırlı olmasına rağmen, başarılı denebilecek bir kursu bitirmiştik. Genç arkadaşlarıma, kurs içinde ve sonrasında güven gelmiş, mümkün olanı yaparak, isteklerini göstermişlerdi. Kurs hedefine ulaşmıştı. Planladığımız gibi olmuş, grup arasında dayanışma ve dostluklar gelişerek pekişmişti. Hızır Abi'nin gelmeden evvel verdiği talimatlara uygun olarak, arkadaşlar arasında grup şuurunun doğması için elimden geleni yapmıştım. Kursun planlanması aşamasında Hızır Abi şunları söylemişti:;
87

"Çocuklar genç ve tecrübesizler, onlarla birlikte olmanı özel-likle ben istedim. Onları motive etmelisin, kendilerine güven duymaları ve grup şuurunun ne olduğunu anlamaları için orada, içlerinde olmalı, yardım etmelisin Onlarla bol bol konuş, bazı şeylerin hedefe varması için sadece heyecanların yeterli olmadığını anlamalarını sağla.
Askerliğini bile yapmamış, eylem heyecanı tatmamış, eline silah almamış bu gençlere, eğitim süreci içinde bazı duygulan tattırmamız gerekiyor. Yapmayı planladığımız işlerde başarılı olmaları için otoriteye alışmaları gerekiyor. Elinden geldiğince yüz-göz olmadan, mesafeli durarak, bir ağabey gibi ilikşiler kur. Hata yaptıkları zaman azarla, hatta ceza vermekten çekinme, böylesi daha iyidir, zamanla saygı duyarlar. Eğitim verecek olanlara mahcup olmamamız gerekiyor, onun için bazı telkinlerde bulunmanı da istiyorum."
Hızır Abi'nin isteklerini gerçekleştirmeye çalışırken, zaman zaman zorlandım. Farklı kültür kalıpları içinde yetişmiş, yıllarını oralarda geçirmiş insanlara bazı şeyleri anlatmak ve izah etmekte zorluklar çektim. Bir kere, bizim gibi teslimiyetçi değillerdi. Ortaya çıkan bir durum hakkında, "Böyle yapmayın, şöyle davranın." Dediğim zaman, hemen "olur" demiyorlar, niçin, neden diye konuyu araştırmaya çalışıyorlardı. Bizim genel kabullerimiz veya yetişme tarzımızdaki bazı kurallarımız onlara ters geliyordu. Böyle çelişkiler doğduğunda, onları belli bir çizgiye çekmek için uyarılarda bulunuyordum.
"Beyler! Her zaman, her söylenenin altını kazımanın, sorgulamaya çalışmanın doğru olmadığını bilmenizi istiyorum. Bu gibi hallerde, uyarılara karşı Tamam' demek yeterlidir. Bir yola çıkıldığında tek başlı hareket etmek, hedefe yaklaşmakta ve hedefi yakalamakta en doğru yoldur. Bir emir verildiğinde veya bir karar alındığında altını kazımak yerine, onlara uymak doğru tavırdır. Grup çalışmalarında, grubun başında bulunana ita-
at esastır. Başarılı olabilmek için itaatkar ve disiplinli olmaya ihtiyacımız var..."
Eğitimin son günü yine sabah erkenden, spor yapmak için toplandık. Arif Hoca'nın önderliğinde sporumuzu yaptıktan sonra, hep birlikte kahvaltı masasına oturduk. Kahvaltı esnasında Arif, arazi çalışması yapmayacağımızı, Amca'yı bekleyeceğimizi, geldiğinde verdiği talimatlara göre hareket edeceğimizi söyledi. Öğleye doğru gelen Amca, hepimizi salonda toplayarak şu talimatı verdi: "Yarın sabah burayı terk edeceğiz. Sizden, hiçbir iz kalmayacak şekilde, araziden başlayarak temizlik yapmanızı istiyorum. Gerekli titizliği göstererek, temizliğinizi yapın ve arkanızda iz bırakmayın. Akşam yemeğini hep beraber yiyeceğiz" Sonra Arife dönerek, "Oğlum işiniz bitince bana haber ver, malum yerde olacağım." diyerek, çıkıp gitti.
Amca yanımızdan ayrıldıktan sonra hazırlığımızı yaparak, eğitim alanı olarak kullandığımız dere yatağına gittik. Binlerce mermi attığımız eğitim alanında bulunan boş mermi kovanlarını, adım adım araziyi tarayarak topladık. Arazide bıraktığımız diğer artıklarımız, boş sigara kutuları, pet şişeler, delik deşik olmuş hedef tahtaları ve bunlara yapıştırdığımız kağıtlar, sigara izmaritleri ne varsa hepsini biraraya toplayarak yaktık. Temizlik işini neşe içinde yapıyorduk. Şakalaşıyor, günler geçirdiğimiz güzel ve şirin atış sahamızı eski haline getirmeye çalışıyorduk. Araziyi temizleyip, eski haline getirdikten sonra da çiftlik evine dönerek, yanımızda getirdiğimiz bütün malzemeleri salona taşıdık ve hepsini açığa çıkararak, son kez bakımlarını yaptık. Malzemelerin bakımları bitince, dikkatli bir şekilde ambalajlarına yerleştirdik. Arif Hoca'nm isteği üzerine de malzemelerin hepsini, halen bizde olan ve araziye gidip gelmekte kullandığımız minibüse yerleştirdik.

Artık kursumuz bitmişti. Arkadaşlara şahsi eşyalarını da toplamalarını, sabah harekete hazır hale gelmelerini söyledim. Biz eşyalarımızı toplamak, geride kalabilecek herhangi bir izi konrol etmek için çalışırken, Arif'de yanımızdan ayrılarak, son durumu bildirmek üzere Amca'mn yanma gitti.
Akşam yemeği saati yaklaşırken her işimizi bitirmiş, salonda yemek için toplanmıştık. Bir müddet sonra da salona Amca, Arif ve Ertan Bey geldiler. Amca takım elbise giyinmişti. Sürdüğü güzel parfümün kokusu bir anda etrafa yayılmıştı. Her zamanki hakim tavrıyla geldi ve masanın baş tarafına oturdu.

Diğerleri de onu takip ettiler. Amca o gün daha az gergin ve daha yumuşak görünüyordu.
Çiftliğe geldiğimiz günden beri, çok iyi ağırlanmış ve beslenmiştik. İki çiftlik çalışanı devamlı olarak hizmetimize bakmışlar, ihtiyaçlarımızı gidermek için her türlü gayreti göstermişlerdi. Son akşam yemeğini yine zamanında getirdiler. Fakat bu seferki soframız daha zengindi. İç pilavı, kuzu çevirme gibi, ekstra denebilecek yiyecekler vardı. Adamlar yemekleri bırakıp çıktıktan sonra, servis yapmak için ayağa kalktım; Yusuf da bana yardımcı geldi. Ertan Bey'in yemekler hakkında söylediği birkaç cümleden başka, kimseden ses çıkmadı. Adeta herkes dilsiz gibiydi. Ancak yemek bittikten sonra Amca kısa bir konuşma yaptı. Hepimizi duygulandıran kelimeler seçen Amca, kendisine olan hayranlığımızı bir kat daha arttırdı.
"Arkadaşlar, buraya işinizi gücünüzü bırakarak ve gönüllü olarak koşup geldiğinizi biliyorum. Önce, böyle bir davranış gösterdiğiniz için var olun, sağ olun. Kısa zaman içinde elimizden geldiği kadar, size birşeyler öğretmeye çalıştık. Öğrendiklerinizi, yeri geldiğinde başarıyla kullanacağınıza eminim. Allah bileğinize düşmanlarımızı kahredecek güç versin. Daima birlik içinde ve sabırlı olun. Milletimiz bu badirelerden de geçmesini bilecek ve zor günlerinde kendisi için fedekarlıkla çalışan evlatlarını unutmayacaktır!"

Sözlerini bitirip gitmek için ayağa kalktığında, hepimiz birden ayağa kalktık. Kapıya doğru yöneldiği esnada durdu ve, "Birşey daha, burada görüp yaşadıklarınızdan asla kimseye, en vakmmıza dahi bahsetmemenizi istiyorum." dedi. Amca ile gitmek için kalkan Ertan Bey ise Amca'ya dönerek bizimle vedalaşmak için izin istedi. Amca'nın başıyla onay vermesinden sonra Ertan Bey bizlere dönerek, "Arakadaşlar, bu gece ayrılacağım, sizleri tanıdığıma memnun oldum. Allah yardımcınız olsun, kendinize iyi bakın, Allah'a emanet olun." Dedi ve hepimizi tek tek kucaklayarak öptü. Bizde memnun olduğumuzu, kendisine teşekkür ettiğimizi söyledik.
Son gece, Arif Hoca ile geç saatlere kadar oturduk. Değişik konularda konuştuk. Arif belki bir daha karşılaşamayacağımızı söyleyerek, haklarımızı helal etmemizi istedi. Anlattıklarından, dağlarda savaşmış, büyük badirelerden geçmiş, genç yaşına rağmen millet için fedekarlıklarda bulunmuş olduğunu anladığımız bu yiğit, vatansever Anadolu delikanlısından asıl bizim helallik istememiz gerektiğini söyledik. Kendisine iltifatlar ederek, öğrettiği şeyler için minnet duygusu taşıdığımızı belirttik. İltifatlarımızdan sıkılan, mahcup olan Hocamız, "Büyüğümüz bu çalışmayı anlatıp yardımcı olmamı istediğinde, bayağı şaşırmış ve endişelenmiştim; fakat sizleri tanıdıktan sonra, endişelerimin yersiz olduğunu anladım. İmkanım olsa, öyle bir fırsat verilse, sizinle birlikte olmayı çok isterim." dedi.
Sabah kahvaltısından sonra, aynen geldiğimiz düzen içinde minibüse binerek, Ankara'ya doğru hareket ettik. Amca yine sessizdi. Şahsen ben kendimi çok iyi hissediyordum. Temiz hava, spor, erken yatıp erken kalkmak, şehrin stersinden uzak günler çok iyi gelmişti. Arkadaşlarımın da benden farkları yoktu. Selim ve Yusuf gözle görülür biçimde kilo almışlardı. Araba yola.devam ederken, gelişimizde olduğunun aksine kendi aramızda konuşuyor, espriler yapıyor, Amca'ya fark ettirmeden

gülüyorduk. Gelirken yaşadığımız gerginlikten eser kalmamıştı. Yolculuğumuz iyi geçiyordu, hatta Amca, çay içmek ve ihtiyaçlarımızı gidermek için mola verdirdiğinde, Selim'e küçük bir espiri de yapmıştı: "Anonsları iyi takip et, otobüsü kaçırma!"
Arabamı ve diğer eşyalarımızı almak için teslim ettiklerimizle buluşmamız gerekiyordu. Fakat bu sefer buluşma yeri değişmişti. Ankara'ya gidiş istikametinden başka bir benzin istasyonuna girdik. Arif aracımızı park ederken, otomobilim hemen yanımızda, park yerinde duruyordu. Aşağı indiğimizde, arabamı teslim alan arkadaşın direksiyonda oturduğunu gördüm. O da bizi görünce aşağı indi. Vakit geçirmeden eşyalarımızı teslim aldık ve yanımızdakileri aracımıza taşıdık. Biz eşyalarımızı yerleştirirken, Amca tuvalete gitmişti. Vedalaşmak için hazırlanıp Arif ile bir araya geldik Arif Hoca yine helallik istiyordu. Hüzünlü bir vedalaşma töreni oluyordu. Arif Hoca ile kucaklaştık, birbirimize

helallik verdik, iyi dileklerde bulunduk. O sırada Amca'nın karşıdan bize doğru geldiğini gördüm. Ona doğru yürüyerek, vadalaşmak için eline uzandım. Amacım, saygı uyandıran, fedakar ve risk alan bu değerli insanın elini öpmekti. O güçlü kollarıyla elini geriye çekerek öpmeme müsade etmedi ve beni kendine doğru çekerek alnımdan öptü. Arkam sıra, Amca ile vadalaşmak için gelen arkadaşlarımada aynen bana davrandığı gibi yaptı ve hepimizin alınlarından öperek, "Kendinize iyi bakın." dedi. İstanbul'a hareket edeceğimizi bildiği için, yavaş gitmemizi, dikkatli olmamızı tenbih ederek, Hızır Abi'ye selamlarını söylememizi istedi. Dikkat ettim, Am-ca'da bu ayrılık seramonisinden etkilenmiş görünüyordu. Her zaman yüzünde takındığı sertlik ve bakışlarındaki keskinlik gitmiş hafif bir tebessüm ve hüzün sarmıştı. Vedalaşmamız bittikten sonra, aracımı getiren arkadaşı da yanlarına alarak, Ankara'ya doğru hareket ettiler. Onlar gözden kaybolana kadar ayakta takip ettik. Araçlarına biner binmez Amca yine eski dur-
ve sert tavrını takınmıştı, bir kez bile dönüp bize bakmadı, yalnızca, anayola çıktıklarında Arif dönerek el salladı.

-IV-

Üç haftalık bir zaman diliminde dünyadan kopmuştum. Geçen zaman içinde ailemi, özellikle de, o günlerde iki yaşında olan kızımı çok özlemiştim. Yol arkadaşlarımı otellerine bırakır bırakmaz hemen evime gittim. Aynı akşam Hızır Abi evime gelerek, eğitim sürecinde yaptıklarımızı ve yaşadıklarımızı öğrenmek istedi. Onunla geç saatlere kadar otururak, konuyu değerlendirdik; kendisine geniş bir rapor verdim. En çok merak ettiği, genç arkadaşlarımızın performanslarıydı.

"Çocuklar nasıldı, ne diyorsun işe yarayacaklar mı?"

Hepsinin eğitim sürecinde benden iyi not aldıklarını söyledim. Böylesine bir çalışmanın çok faydalı olduğunu, çocukların kendilerine güven duymaya başladıklarını anlattım.

"Hepsi, öncelikle istekliydiler. Samimi olarak, ellerinden geleni yaptılar. Disiplin konusunda olsun, günlük yaşantı hususunda olsun, alışkanlıklarına rağmen, oldukça olgun davrandılar. İyice kaynaştık, samimiyetimizi senin istediğin ölçüler içinde ilerlettim.

Seni görmek istiyorlar, sabah ziyaret edersen iyi olur. Ayrıca, dönmek de istiyorlar, Yusf'un izni bitmek üzere."

Yusuf çalıştığı fabrikadan izin alıp gelmişti. Grup içinde zaman problemi olan tek kişi Yusuf'tu, diğerleri izin problemi ya-

şamadıkları halde, yaşadıkları ülkelere dönmek istediklerini, sevdiklerini özlediklerini, bana dönüş yolunda söylemişlerdi. Hele Ali, oğlunu çok özlediğini, burnunda tüttüğünü durup durup dile getiriyordu.

Hızır Abi ile genç arkadaşlarımızın durumlarını konuşup, eğitimimizin genel değerlendirmesini yaptıktan sonra, memnuniyetini dile getirdi ve şunları söyledi:

"Gardaş, iyi olmuş, sevindim. Şimdi biraz tecrübe kazanmaları gerekiyor. Hareket başladığı zaman inşaallah tecrübe kazanırlar. Birde onları denemek lazım! İstekli olmaları herşeyi çözmüyor."

Şirketteki işlerimden de kopmuştum. Gerçi eğitime giderken, şirketin bütün sorumluluğunu verdiğim muhasebe işlerine bakan arkadaşım, beni aratmayacak şekilde işleri idare etmişti, yani iş kaybımız yoktu. Eğitime gitmeden önce, Moldovya'ya çorap satmak için bir pazar bulmuştum. Oraya mal pazarlayan bir arkadaşım Moldovya'lı iş adamlarından birini Türkiye'ye getirerek benimle tanıştırmıştı. Adam, "Soket" ismi verilen, spor çoraplarından istiyordu. Hemen bir araştırma yapmış ve değişik firmalardan teklifler almıştık. Bu tekliflerin üzerine, ihraç şekillerine göre fiyatlandırma yaparak adama göndermiştim. Fakat aradan bir ay gibi bir zaman geçmesine rağmen, Moldovya'lı iş adamından ses çıkmamıştı. İşin başına geçergeçmez, hemen adamla irtibata geçtim. Adam kısa zamanda gelip görüşeceğine dair, İngilizce bir faks çekti.

Faksı çekişinden bir hafta sonrada, beni kendisiyle tanıştıran arkadaşımla birlikte geldiler. Onları havaalanında karşıladım ve yemeğe götürdüm. Yemekte, arkadaşımın da yardımı ve tercümanlığı sayesinde iyi bir anlaşma yaptım, çorap

ihracı konusunda tecrübem olmamasına rağmen kârlı çıkacağımı biliyordum. Anlaşmaya göre, biz adamın sipariş ettiği çorapları yaptırıp, ihraca hazır hale getirecek ve kendi şirketimiz üzerinde ih-
94
racatlarmı gerçekeştirecektik. Adam da her yüklemenin fatura tutarının yüzde onikisini bize peşin olarak ödeyecekti. Ayrıca, tekstil ürünlerinde pek görülmediği üzere, iharacat peşin olarak yapılacaktı. Adam başka aracı kullanmak istemiyordu. İşin en avantajlı tarafı ise, her ay bir konteynır mal garantisi vermesiydi.
Ticarete sonradan girmeme rağmen, epey mesafe aldığımı görüyor ve çıtamı yükseltmek istiyordum. Özellikle dış ticareti seviyordum. Bizden önce dış ticarete girerek, tecrübe kazanan eski dostalarımızm çok yardımlarını görmüştüm. Özellikle, Hızır Abi'nin geniş çevresi, onu geçmişten tanıyan, seven, çektiklerini bilen dostları, giriştiğimiz bu işte bize büyük destekler vermişlerdi, vermeye de devam ediyorlardı. İlk ticarete atıldığımız günlere göre maddi durumumuz çok düzelmişti. Ticarette yeni atılımlar yapmak, üretime yönelik yatırımlara girişmek istiyordum.
Bizim yaş grubumuzdaki insanların çoğu hayata geç atılmışlardı. Yaşadığımız hayat, gençlik yıllarında görüp geçirmek zorunda kaldıklarımız hep "geç" kalmamıza sebep olmuştu. Çoğumuz geç evlenmiş, geç ticarete atılmış, mesleklerimizde geç yol almak zorunda kalmıştık. Sosyal hayatımızda da, ekonomik yapılanmamızda da hep "geç"lere imza atmıştık. Geldiğimiz noktada geç kalmanın handikaplarını yaşıyorduk ama bu bizim tercihimiz değildi. Hızır Abi cezaevinden çıktığında ticarete atılmaya karar verdiğimizde "geç" kalmanın değişik sıkıntılarını çekmiştim. Bizden daha genç insanların, ticarette aldıkları mesafeleri gördükçe geç kalmanın acısını daha iyi hissediyor, arayı kapatmak için çok çalımam gerektiğini anlıyordum. Elbette ticaret yapmanın, ekmek parasını bu yolla kazanmanın reel sonuçları kadar bir nasip meselesi olduğunu da biliyordum ama, yine de ticari hırsımı engelleyemiyor, işime kendimi vermek için çabalayıp duruyordum.
95
Hızır Abi'nin öylesine bir iddiası ve çabası olduğunu söyleyemem. Hayatı farklı pencerelerden gören Hızır Abi, ticaretin kendine has havasına bir türlü ısınamamıştı. Ta işin başından beri bir kopukluk yaşıyordu. Benim zorlamalarım, telkinlerim, ticaret için gösterdiğim çabalarım ona bir güç ve moral verse de çok geçmeden dikkatini başka alanlara rahatlıkla çekebiliyordu. O, herşeye rağmen aksiyoner ruhunu ticari alanlara taşıyamı-yor, geçmişin ruh halinden bir türlü kopamıyordu. O'nun çabalarıyla başladığımız Alüminyum işi de son gelişmelerden sonra iyice tavsamaya başlamıştı. Dikkatini, bütün zaman ve gücünü Ankara'nın isteklerine harcayan Hızır Abi, ticari faaliyetlerine iyice ara vermişe benziyordu. Onu iyi tahlil edip, tanıdığım için üzerine gitmemeyi uygun görüyordum.
Eğitim sonrasında geldikleri Avrupa ülkelerine dönen, grup elemanlarıyla arasıra telefonla görüşüyordum. Onlarda benim gibi günlük hayatlarına başlamış bizden gelecek haberleri bekliyorlardı. Eğitim faaliyetimiz biteli bir ayı geçtiği halde, yapılması planlanan çalışmalar için Hızır Abi'den bir ses çıkmıyordu. Doğrusu, kendimi şikretin işlerine verdiğim için, ne olduğunu, niye bir çalışma başlatılmadığını sormakta işime gelmiyordu. İşte, tam o günlerde, ağır olduğu anlaşılan ve oldukça büyük bir valizle Hızır Abi çıkıp geldi. O sırada şirketteki odamda oturuyordum. Hemen kalkıp valizi taşımasına yardım ettim ve birlikte odanın bir köşesine bıraktık. Birkaç gündür Ankara'da olduğunu bildiğim Hızır Abi'nin böyle ağır bir valizle şirkete girmesi beni meraklandırmıştı.
"Hayırdır Abi, ne var bunun içinde?"
Gülümseyerek ceketini çıkaran Hızır Abi, "Dur yahu soluklanayım biraz, hemen insanı sigaya çekiyorsun. Söylede bana kahve yapsınlar, su da getirsinler." dedi. Yardımcı kadın kahvesini ve suyunu getirene kadar da bir açıklama yapmadı. Kadın elindekileri bırakıp çıktıktan sonra, odanın kapısını kilitlememi
96
ve valizde bulunanları çıkarmamı söyledi. Büyük bir merak ve atiklikle hemen çantayı açtım ve içinde bulunanları odanın ortasına sermeye başladım. Valizde neler yoktu ki!.. Küçük ve orta büyüklükte otomatik tabancalar, bunlara ait

susturucular, birkaç el bombası, zamana ayarlanabilen patlayıcılar, yarı otomatik, bizimde eğitimini aldığımız tabancalar, bunlara ait yeterli miktarda mühimmat paketleri, bir miktar plastik patlayıcı...
Beraber kullandığımız, şirketteki odamız bir anda küçük bir cephaneliğe dönüşmüştü. Bunların Hızır Abi'ye verilmesiyle ortalığın hareketleneceğini de hemen anlamıştım. Hızır Abi, malzemelerin elinde olmasından dolayı çok mutlu görünüyordu. Belki de hareketli günlerin kokusunu alıyor, ava çıkmaya hazırlanan kurt gibi, neşeli tavırlar sergiliyordu.
"Bir tekini bile burada bırakmadan, hepsini dışarı göndereceğiz." Bunu söylerken, eline aldığı otomatik tabanca ile oynuyordu. Ben ise şaşırmıştım, ne demekti dışarı göndereceğiz. Ellerinde güç bulunduranlar niçin göndermiyorlarda işi biz yapıyorduk. Bu duruma hemen itiraz ettim:
"Onlar niye göndermiyorlar? Kendi ellerindeki imkanlar bunları göndermeye yetmiyormuymuş? Bu işi pek anlayamadım."
Hızır Abi, melzemelerin nakledilme işini kendisinin üstlendiğini söyledikten sonra, "Adamlar bunların güvenli şekilde gidecekleri yere ulaştırılması için çare arıyorlarken bizim o işi başarabileceğimizi söyledim. Teklifimi kabul etmeden, işi nasıl yapacağımızı sordular. Kafamda oluşturduğum planı anlattığımda ise kabul ettiler. Birşey olmaz, benim planıma göre bunları göndeririz. Sen yarın Orhan ile konuş, bak bakalım yükleme tarihleri hangi günler!"
Hızır Abi'nin, "Orhan" diye bahsettiği arkadaşımız, büyük çapta tekstil ihracatı yapan bir firmanın sahibiydi. Yıllar önce aynı öğrenci yurdunda kalmıştık. Orhan, okuduğu okulu zama-

nmda bitirip, zamanında iş hayatına atılan, az sayıdaki şanslı ar;. kadaşlarımızdan biriydi. Biz ticarete atıldığımızda, tesadüfi olarak bir bankada karşılaşmıştık. Konuşurken Hızır Abi ile birlikte olduğumu öğrendi ve görüşmek istedi. Hızır Abi'ye karşı saygı duyuyor, sempati besliyordu. O günden sonra, iş konularında Orhan'ın çok ta yardımlarını gördük. Bazı zamanlar borç para alıp verdiğim de oldu. Zaten Hızır Abi ile ilk görüşmelerinde, "Ağabey ne emrin olursa, ben elimden geldiğince hazırım." demişti. Gerçekten-de dostluğunu sonuna kadar göstermiş, göstermeye devam ediyordu.
"Abi" dedim, "Yüklemeden bahsediyorsun da, Orhan birçok ülkeye ihracat yapıyor bunların hangisinin zamanını soracağım?" Biraz düşündükten sonra, Almanya'nın birinci tercihimiz olduğunu, orası olmaz ise Almanya'ya yakın ülkeleri de düşünebileceğimizi söyledi.
Anladığım kadarıyla Hızır Abi, ihraç mallarının arasında malzemeleri yurtdışına göndermek istiyordu. Bunun içinde Orhan'ın firmasını kullanacaktı. Ama, bu durum beni huzursuz ediyordu. Malzemelerin nakliyesinin böyle bir yolla gerçekleşmesinden kuşkularım vardı. Gümrükçülerin işleri hiç belli olmazdı, durur durur hiç olmadık zamanda TIR'ı boşaltmaya yel-tenirlerdi. Bizim gümrük rejimimize göre, asıl olan "Beyan"di. Yani, siz malınızı hazırladığınız evraklarla gümrüğe getirir be-yanamenizi memurlara sunardınız. Beyanınızı alan gümrük memurları, sizi muayeneye gönderirlerdi. Gümrük muayene memurları isterlerse beyan ettiğiniz malları tek tek açıp incelerlerdi. Bu, genelde olmamakla birlikte, yani beyanınıza itibar etmeleri sözkonusu olduğunda, mallarınızın hepsini incelemese-lerde zaman zaman yaptıkları olurdu. İnceleme bittikten sonra TIR'ı mühürler ve gümrükten çıkmasına müsade ederlerdi. Gümrükten geçecek olan malların incelenme riski her zaman olduğundan, malzemelerin sevkiyatmda çıkabilecek bir proble-

Orhan'ın şirketini mahvedeceği de ortadaydı. Hızır Abi'nin niyetini anladıktan sonra aklıma gelen bu ve benzeri riskleri bir-bir anlattım. Beni sabırla dinleyen Hızır Abi:
"Tamam, söylediklerin doğru, bunları ben de biliyorum ama, gerekli olan tedbirleri ve sözü aldım. Malzemeler buradan çıkarken, senin söylediğin şekilde veya başka bir biçimde sıkıntı olursa adamlar müdahale edecekler ki buna sınır da dahil! TIR sınırdan çıktıktan sonra riski ve sıkıntısı bize ait."
"İyi, o zaman mesele yok demektir. Ben bütün bunları Orhan'a anlatayım mı, yoksa sen konuşurmusun?" diye sorduğumda, detayları yüz yüze kendisinin konuşacağını,

benim yükleme tarihlerini ve yükleme yapılacak ülkeleri öğrenmemin yeterli olduğunu, ayrıca, malzemeler çıkana kadar Orhan'da dahil olmak üzere telefonda bunları konuşmanın iyi olmayacağını, işlerimizi hep birebir halletmenin daha akılcı olacağım söyledi.
Malzemelerin şirkette kalmasına gönlümüz razı gelmedi. Ne olur ne olmazdı, hırsız girmesini dahi göze alamaz, emanet olan malzemelerin başına birşey gelmesine müsade edemezdik. Aramızda kısa bir müşavere yaptıktan sonra, malzemeler yurtdışına çıkana kadar Hızır Abi'nin evinde tutulmasına karar verdik. Aynı geldikleri biçimde, ambalajladım ve çantaya koyarak, aşağıda, Hızır Abi'nin otomobilinin bagajına yükledim.
Ertesi gün öğleye doğru, Orhan'ın Merter'de bulunan şirketinin merkezine gittim. Orhan şirkette yoktu; bir müddet bekledim, geldikten sonra beraber şirketin en üst katında bulunan yemekhaneye çıktık. Orhan şirkette olduğu zamanlar, çalışanlarıyla birlikte yemek yemekten zevk alırdı. Yemek yerken, masamıza şirkette çalışan bazı elamanlar oturduğundan, konuyu açmaya fırsat bulamadım. Yemekten sonra odasına döndüğümüzde, Hızır Abi'nin istediği şekilde, konunun detaylarına girmeden, Almanya'ya ne zaman yükleme yapacaklarını sordum. Ye-

mek sonrası çayını yudumlayıp, bazı evrakları incelemekte olan Orhan, "Hayırdır?" diye sordu. Ben de, pek fazla birşey bilmediğimi, Hızır Abi'nin sorduğunu, yanlış bilmiyorsam, birşeyler göndermek istediğini söyledim. Bunun üzerine sekreterini arayan Orhan, ticaret müdürünün odasına gelmesini istedi. Müdür geldiğinde gelecek günler içinde yapılması planlanan ihracatlarının tam raporunu çıkarmasını ve kendisine getirmesini istedi. Raporlar kısa zaman içinde masasına geldiğinde, onbeşgün aralıklarla Almanya'ya iki yükleme yapacaklarını, ayrıca ay içinde Fransa ve Polonya'ya da mal yükleyeceklerini söyledi. Ben her ihtimale karşı, raporda bulunan bütün yükleme tarihlerini bir kağıda yazdım.
Aynı günün akşam üzeri, Orhan'dan aldığım bilgileri şirkete gelen Hızır Abi'ye aktardım. Önümüzdeki hafta Almanya'ya yükleme yapılacağını görünce memnun oldu ve o yüklemeyle birlikte malzemeleri yurtdışına çıkarabileceğimizi söyledi. "Bu iyi, o zaman ben Orhan'ı yemeğe götürüp detaylarını konuşayım, istersen sen de gel, bulunman iyi olur." dedi. Benim evde misafirlerim vardı, yemeğe katılamayacağımı söyledim.
Orhan ile Hızır Abi yemeğe gitmişler, Hızır Abi'nin sonradan bana anlattığına göre, Hızır Abi konuyu açık bir şekilde ortaya koyup anlattığında, Orhan biraz korkmuş. "Başka bir yol bulamaz mıyız? Aksilik olursa büyük sıkıntı yaşarım gibi laflar etmiş ama, Hızır Abi yeteneğini kullanarak, onu ikna etmiş. Malzemelerin Polonya'ya Hızır Abi'nin istediği şekilde gönderilmesini kararlaştırmışlar. Almanya'ya gönderilmeleri imkan-sızmış, çünkü Almanya'ya gönderilen mallar direkt olarak alıcı firmaya ulaşıyormuş. Alıcı firmanın deposuna inen mallar arasında zulalanmış malzemeleri almak mümkün değilmiş. Ama Polanya'ya giden mallar direkt olarak Orhan'ın da ortağı olduğu şirketin deposuna indiğinden, Polonya'ya gönderilmekte bir beis olmadığını, gümrükte arıza olmadıkça da işin biteceğini söylemiş.

Hızır Abi, yemekte aldıkları kararı bana anlattıktan sonra, Orhan'm kendi kardeşini bu iş için görevlendirdiğini, yüklemeden sonra kardeşinin bize yardımcı olacağını söyledi. Hızır Abi'ye nasıl bir plan yaptıklarını, sonraki gelişmelerin nasıl olacağını sordum.
"Yükleme yapılan TIR, Bulgaristan, Romanya, Macaristan güzergahını takip ederek Polonya'ya gidiyormuş. Yolun durumuna göre de, dört gün ile bir hafta arası orada oluyormuş. Burada yüklemeyi yaptığımızda, Orhan'ın kardeşiyle birlikte Polonya'ya gideceğim ve malzemeleri orada teslim alacağım. Ondan sonra bir yol bulup diğer taraflara geçireceğiz.
İşin daha başında hata yapmamamız lazım. Adamlar bize güvenip bunları teslim ettiler. Zaman geçirmemek için Orhan'ın Polonya teklifini kabul ettim. Hele şunları bir dışarı çıkaralım, oradan dağıtımlarını yapmak için bir yol buluruz."
Yüklemeden bir gün önce planımıza uygun olarak, malzemeleri Hızır Abi'nin evinden alarak, Orhan'm şirketine götürdüm. Hızır Abi ile Orhan şirkette, Orhan'ın odasında beni bekliyorlardı. Orhan, odasına bir takım ambalaj malzemeleri getirtmişti. Hızır Abi ile birlikte, malzemeleri dikkatli şekilde

yeni ambalajına koyduk ve güzelce bantladık. Paketimiz o gece Orhan'm odasında kaldı. Ertesi gün yükleme yapılacak TIR, şirketin zemin katında bulunan depoya yaklaşıp, arka kapaklarını açtığında, Orhan'ın kardeşiyle birlikte paketi alıp depoya indirdik. Yükleme henüz başlamamıştı, paketi TIR'a yakın bir yere bıraktık. Depo sorumluları yüklemenin başlaması için hamalları beklediklerini söylediler. Hamallar gelipte yükleme için hazırlık yapmaya başladıklarında, Orhan'ın kardeşi TIR'm şoförünü yanma alarak, birşeyler içmek için kafeterya olarak kıllan > -i yemekhaneye çıkardı. O esnada da Orhan aşağıya, depoya inu. Yüklemenin başladığını gören Orhan, bir bahaneyle, kendi çalışanlarını deponun diğer başına topladı. O sırada TIR'ın arka ta-
101
rafında duran paketi aldım ve TIR'ın içine taşıyarak, hamalların bir-iki sıra isifledikleri tekstil paketlerinin arasına bıraktım. Hamallar benim kim olduğumu, ne yaptığımı anlamadıklarından ve kendilerini yaptıkları işe vermiş olduklarından diğer paketlerin arasına bıraktığım, diğer paketlere göre daha iri ambalajlı pakete dikkat etmediler. Onlara yardım ediyormuş gibi davranıp, TIR'ın içinde, bıraktığım paket kaybolana kadar da bekledim. Bizim malzemelerin üzeri kapanıp, birkaç sıra daha mal yüklendikten sonra aşağı inerek, Orhan'ın yanına gittim, başımla işin tamam olduğunu işaret ettim. Benim işaretimi alan Orhan yukarı kata, ofisine çıksa da, ben TIR'ın yükleme işi bitene kadar depoda kaldım ve TIR kapılarını kapatıp, gümrükleme için hareket edince oradan ayrıldım. Malzemelerin nakliyesi işinin birinci aşamasını böylece bitirmiştik. Artık silahlarımızın yüklendiği TIR'ın gümrük işlerinin bitmesini ve Türkiye'den çıkmasını bekliyorduk. Çok geçmeden TIR'ın kazasız belasız gümrükten çıkarak, Türkiye sınırlarını terk ettiğini Orhan haber verdi. Aynı gün, Hızır Abi ve Orhan'ın kardeşi, uçakla Polonya'ya doğru hareket ettiler. Planımız mükemmel şekilde yürüyordu ve bir aksaklık çıkacağada benzemiyordu. Bir kere herhangi bir ihbar veya şikayet olmadıkça, TIR'ın geçtiği sınır kapılarında açılıp, incelenmeye alınması veya ince aramaya tabi tutulması hemen hemen imkansızdı. Ayrıca, Orhan'ın Polonya'daki şirketi'uzun zamandır faaliyetteydi ve anlattığına göre, oranın gümrüğünde bilindiği, tanındığı için bir problem beklemiyordu. Malzemelerin nakliye işi Hızır Abi'nin planladığı gibi neticelendi. Polanya'da kendisi teslim aldıktan bir kaç gün sonra Türkiye'ye döndü.
Neler yaptığını sorduğumda şunları anlattı:
"TIR oradaki depoya gelip, boşalmaya başladığında, Orhan'ın kardeşi paketi aldı. Daha sora paketi Orhan'ın Polon-
102
ya'ya gittiğinde kaldığı eve götürdük. Fakat baktım çocuk biraz tedirgin oluyor, bizim Üzeyir'i aradım. Üzeyir'i bilirsin epey zamandır orada. Geldiğinde durumu anlattım, onunla birlikte malzemeleri kaldığı şehre götürdük ve onun evindeki garaja bıraktık. Yani malzemeler emin ellerde ama Almanya'ya nakletmek için zaman bulamadım. Şimdilik orada dursunlar, yeni bir çalışma yapar, aktarma işini gerçekleştiririz."
Hızır Abi'nin, Üzeyir diye ismini verip, malzemelerimizi emanet ettiği arkadaşımız, yıllar önce Türkiye'yi zorunlu! olarak terk eden dostlarımızdandı. Ankara'da meydana gelen bir eylemden dolayı aranıyordu ve daha askeri darbe olmadan ülkeyi terk ederek Almanya'ya gitmişti. Askeri darbeden sonra Almanya'ya iltica eden Üzeyir, orada ilk evliliğini yapmış ve Alman vatandaşlığına geçmişti. Daha sonra ilk eşini boşamış, o yıllarda Almanya'da öğrenci olarr, şimdiki eşi olan Polonya'lı hanımla evlenmişti. Eşi okulunu bitirdikten sonra Polonya'ya geçmişler ve Breslau şehrine yerleşmişler. Üzeyir orada bir cafe-bar açmış; eşide bir fabrikada mühendis olarak çalışıyormuş, Bir de erkek çocuğu olan Üzeyir, oğluna Hızır adını vermiş. Hızır Abi'ye olan bağlılığı ve sevgisinin oğluna Hızır ismini vermesine sebep olduğunu hepimiz biliyorduk. Hızır Abi, Üzeyir'de birkaç gün misafir kalmış. Polonya'lı gelinimiz, dili dönmediği için, oğluna her seslenişinde, "HİZİR" diyormuş. Hızır Abi bunu anlatırken gizli gizli güldüğünü, Üzeyir'in de Polonya'ca olarak, eşini uyardığını anlatmıştı.
Üzeyir'in hukuki sıkıntıları devam ediyordu ve onun için de, uzun yıllar hasretiyle yanıp tutuştuğu ülkesine dönemiyordu. Yine Hızır Abi'nin anlattığına göre, kendisinden Türkiye'ye dö-nebilmesi için yardım istemişti. Hızır Abi'de,

açık olmamakla birlikte, yapmayı planladığımız çalışmalar bittiğinde, kendisine dönmesi için ne lazımsa yapılmasına çalışacağının sözünü vermişti. "İşte" diyordu Hızır Abi, "Bu işlere niye giriyoruz diye
103
itiraz ediyordu. Ne kadar kaçak solcu varsa gelip teslim oldular. Adamların işleri hep bağlandı. Onlar temizdi de bizim arkadaşlarımız mı hep pisti!.. Bizimkiler çile çekmeye devam ediyorlar ve işin kötüsü kimse onlara sahip çıkmıyor, kaderlerine terk edilmiş vaziyetteler. Eğer biz başarılı olursak, hedeflenen amaçlara ulaşırsak, başta Üzeyir gibi arkadaşlarımız olmak üzere, bizimkilere de yardım edilmesini temin edeceğiz en azından onların da ülkelerine dönmelerini sağlamaya çalışacağız; bunun neresi kötü!..."
Hızır Abi, Polonya'dan döndükten bir müddet sonra, bir sabah şirkete gittiğimde Hızır Abi'yi erkenden gelmiş, odasında oturuyor buldum. Selam verip hatırını sorduktan sonra, latife olsun diye, "Abi hangi dağda kurt öldü! sabah sabah seni buralarda görmek pek mümkün olmazdı." dedim. Oturduğu koltukta geriye doğru yaslanıp, ellerini başının üzerinde birleştirdi. Alrr.anya'ya gidip gitmeyeceğimi sordu, Şirketin bütün yükünü çektiğimi, işlerle yakından ilgilendiğimi biliyor, zamanımın müsait olup olmadığını öğrenmek istiyordu. O güne kadar sınırlardan dışarı çıkmam nasip olmamıştı. Ticarete atılana kadar zaten maddi imkanlarım buna el vermezdi, ticarete atıldıktan, hele Hızır Abi sık sık yurtdışına gidip gelmeye başladıktan sonra, çok istememe rağmen bu isteğimi bir türlü gerçekleştirmemiştim. Hızır Abi'nin ağzından "Almanya'ya gitmek.." lafını duyunca hiç tereddüt etmeden, işlerin durumunu düşünmeden hemen, "Giderim." dedim.
İşte zamanı gelmişti. Nihayet ben de merak ettiğim, görmeyi çok arzu ettiğim Avrupa ülkelerini görebilecektim. Fakat Almanya'ya gidebilmem için pasaporta ve vizeye ihtiyacım vardı; bunlar önümde handikap olarak duruyordu. Durumu Hızır Abi'ye hatırlatarak, pasaport ve vize işlemlerini tamamlamam gerektiğini söyledim. Hızır Abi:
104
"Onları dert etme, Ankara'dan gerekli ayarlamaları yapacağım! sen bana üç tane, düzgün çekilmiş vesikalık fotoğraf ver yeter." dedi.
Almanya'daki görevim zor değildi. Hazırlanan pasaportla oraya gidecek ve Polonya'dan nakledilecek malzemelere gözlemcilik yapacaktım! Bir çiftlikte eğitim gördüğümüz genç arkadaşlarımız, Hızır Abi'den aldıkları talimata uygun olarak, birtakım çalışmalar yapmışlar ve nakil için hazır hale gelmişlerdi. Kendilerine gerekli talimat gelmediğinden işe girmemişler bekliyorlardı. Yapılan çalışmalarda gelinen noktayı anlatan Hızır Abi, "Pek bir problem yok, çocuklar zulalı araba işini halletiler, malzemeleri Üzeyir'den alacaklar, Almanya'ya geçirecekler. Senin Polonya'ya geçmene gerek yok. Onların çalışmalarına nezaret etmen yeterli. Bu seyahat senin açından iyi olur diye düşündüm. Oraları gör, çocuklar seni" gezdirsinler. Birkaç gün kalır dönersin."
Vesikalık fotoğraflarımı alan Hızır Abi, Ankara'ya gitti ve iki gün sonra telefonla beni arayıp, Ankara'ya hareket etmemi istedi. Eşime, Almanya'da bir tekstil fuarı açıldığını, fuarı gezmek ve iş bağlantısı yapmak için Almanya'ya gideceğimi söyleyerek, Ankara'ya Hızır Abi'nin yanına gittim. Onunla, kaldığım otel de buluştuk. Hazırlattığı pasaportu bana veren Hızır Abi, uçağımın birgün sonra hareket edeceğini, Almanya'ya indiğimde Yusuf ile Ali'nin beni karşılayacaklarını söyledi. Pasaportu inceledim, hiç kullanılmamış, vize gerektirmeyen, temiz bir evraktı.
O gece Hızır Abi ile birlikte buluştuğumuz otelde kaldık. Sabah kalktığımda, Hızır Abi'yi odasından aradım ancak cevap alamadım. Niyetim, onu da inmek için hazırlandığım kahvaltıya davet etmekti. Odasında bulamayınca, otelin kahvaltı salonuna indim. Salona girdiğimde öylesine etrafa bakmırken, Hızır Abi ile Amca'yı büyük salonun sakin bir köşesinde, başbaşa vermiş sohbet ederken gördüm. Yanlarına gittim ve Amca ile
105
tokalaştık, (Yine elini öpmeme izin vermedi.) karşılıklı hal hatır sorduk. Amca bana iltifatta bulundu, "Seni iyi gördüm, yaz sıcakları sana yaramış dedi. "Teşekkür ettim ve özel konuştuklarını anladığımdan müsade isteyerek,

yanlarından ayrıldım, uzak bir masaya giderek kahvaltımı yaptım; Hızır Abi çağırana kadar da yanlarına gitmedim.
Otelden ayrılmak için kalktıklarında, Hızır Abi bana akşam saatlerinde kalkacak olan Köln uçağına ayırtılmış biletimi verdi. Biletimin dönüşü açıktı ve birinci sınıftı. Biletimi uzatan Hızır Abi, işlerinin olduğunu, uçağın kalkışından iki saat önce havaalanında olacağını, benimde o saatte orda bulunmamı istedi. Onları otelin dış kapısına kadar uğurladıktan sonra, belirlediğimiz saate kadar bazı eski dostları ziyaret ederek, uçağın saatini beklemeye başladım.
Hızır Abi ile havaalanında buluştuğumuzda yanında, daha önce hiç görmediğim, kır saçlı, gözlüklü bir kişi vardı. Hızır Abi bu zat ile beni tanıştırmadı, sadece tokalaştık. Çıkış kapısına doğru yürürken, biraz geride kaldık ve o esnada Hızır Abi, önümüz sıra yürüyen adamı göstererek, "Her ihtimale karşı Amca bu arkadaşı gönderdi. Polis kontrolünden geçerken yanımızda bulunacak." dedi. Zarf içinde uzattığı parayı verirken, harcamalarımı not almamı, dönüşümde harcamalarımla ilişkili notlarımı kendisine vermemi söyledi. Ayrıca verdiği paranın içinden, çocukların operasyondaki harcamalarını da karşılamamı.istedi.
Artık, Türkiye sınırlarını terk etmek için uçaktaydım. Pasaport kontrolünden geçerken herhangi bir aksilik çıkmamıştı. Hızır Abi'nin yanında gelen kır saçlı adam, ben kontrolden geçerken sadece yanımda durmuş, kontrol noktasını geçtikten sonra da, yanıma gelerek iyi yolculuklar dileyip, biraz geride duran Hızır Abi'nin yanma dönmüştü. Uçağım havalandıktan sonra, beni tatlı bir heyecan sarmıştı. Yeni yerler görmenin, yeni ülkeler tanımanın beklentisi ile hayaller kuruyordum.

I
Buraya kadar planladığımız çalışmalar problemsiz şekilde yürüyordu. Geldiğimiz noktada bana bir güven gelmişti. Artık yapacaklarımızda başarılı olacağımıza daha çok inanıyordum. Hatta içten içe kendime kızıyor, işin başlangıcında gösterdiğim tereddütlerin abartılı olduğuna kanaat getiriyordum. Adamlar benim kuşkularımı boşa çıkarırcasına çalışıyorlardı. Hele uçağa binişimde gösterdikleri hassasiyet bile alkışlanmaya değerdi. Demek, Hızır. Abi onların bu istekli ve ciddi tutumlarını ta işin başında iyi görmüştü... Bu olumlu gelişmelerin bana yaydığı pozitif enerji içinde düşüncelere dalmışken, bindiğim uçak da, Almanya'nın Köln Havaalanı'na inmek için alçalmaya başlamıştı. Uçağın perceresinden dışarı baktığımda ışık kümelerinden başka birşey göremiyordum. Uçak perona yanaştığında, diğer yolcularla birlikte körüğe doğru yürüdüm ve yolcuların peşirfe takılarak çıkış kapısına yöneldim. Polis kontrol noktasına geldiğimizde, yolcuların burada kuyruğa girerek, pasaport kontrolünden geçtiklerini gördüm. Ben de bu kuyruğa takılarak sıramın gelmesini bekledim. Kontrol sırası bana geldiğinde, pasaportumun arasına koyduğum biletimi de birlikte kontrol polisine uzattım. Biletimi de pasaportumla birlikte polise uzatmamı Hızır Abi söylemişti. Hızır Abi: "Eğer birinci sınıf ve dönüşü açık biletini de pasaportla birlikte pasaport kontrol polisine verirsen ciddi bir incelemeden kurtulmuş olursun." demişti. Hızır Abi'nin dedikleri doğru çıktı. Arasında biletim bulunan pasaportumu eline alan polis, kısa bir incelemeden sonra, yüzüme bile doğru dürüst bakmadan, önünde durduğum bankın iç gözünde pasaportuma giriş damgasını vurdu, "İyi akşamlar" diyerek, pasaportumu geri uzattı. Uç-beş kelime Almanca biliyordum, ben de ona teşekkür ettim ve çıkı-Şa doğru yürüdüm.
Pasaportumda resim hariç hiçbir şey bana ait değildi. Bu durum ister istemez bende tedirginlik yaratmıştı. Bir mesele çık-

madan polis kontrolünden geçmem rahatlamama neden olmuştu. Zaten polise gerginliğimi belli etmemek için de epey efor harcamıştım. Dış kapıya çıkınca, gerginliğin yerini bıraktığı hafiflikle derin bir nefes aldım ve karşılamaya gelecek olan arkadaşları bulmak için etrafa bakınmaya başladım. İlk defa geldiğim yabancı bir ülkede mihmandarsız kalmak hiç iyi olmazdı. Gerçi her ihtimale karşı Ali'nin cep telefonunu yanıma almıştım ama, ilk bakışta ve dış kapının önünde karşılamacılarımı göremeyince kısa bir panik yaşadığımı söylemekte beis görmüyorum.

Çocuklar ortalıkta görünmüyorlardı. Elimde valizim etrafıma baka baka yürürken birden, Ali'nin elini sallayarak ve gülerek bana doğru koştuğunu gördüm. Yanıma geldiğinde sarılıp öpüştük. Elimden bagajımı alan Ali'ye ortalarda görünmeyen Yusuf'u sordum. Ali, her ihtimale karşı, Yusuf'un diğer taraftaki çıkış kapılarının orda olduğunu söyledi. Gerçi, gördüğüm kadarıyla Köln Havaalanı o kadar büyük değildi ama, değişik çıkış noktaları olduğundan arkadaşlarım böyle bir tedbir almışlardı.
Yusuf ile de buluştuktan sonra, havaalanının alt katında bulunan otoparka inerek, Ali'nin parkta bulunan otomobiliyle havaalanından ayrıldık. Yola çıkar-çıkmaz etrafımı tanımak için, çocuklara sorular sormaya başladım. Şimdi nerdeydik, nereye doğru gidiyorduk, şu uzakta ışıkları görünen yer neresiydi?.. Gece karanlığına aldırmayan arkadaşlarım, bana sabırla cevap veriyorlardı. Ali Frankfurt'a doğru gittiğimizi, beni kendi evinde misafir edeceğini söyledi. Ali'nin evli olduğunu bildiğimden, evde değilde başka bir yerde kalmak istediğimi söyledim. Ali, bunu tahmin ettiğini, onun için eşini ve çociğunu, kendisinin yakın bir yerde oturan kaymbabasınm yanma gönderdiğini, evde kimse olmadığını, rahat edeceğimi söyledi. Ayrıca kendisi çalıştığı için, izinli olan Yusuf'un sürekli yanımda kalacağını belirtti.
108
Gece karanlığında yol alıyorduk. Merak içinde etrafıma ba-
, arkadaşlarıma sorularda sorsam, pek birşey göremiyor-. Zaman zaman ağaçların yol kenarında uzandığı, güzel bir otobanda yolculuk ediyorduk. Mola vermeden geldiğimiz Frankfurt'ta yemek yemek içm, kapanmak üzere olan bir İtalyan lokantasına gittik. İtalyan lokantasında yemek yemekte hayatımın ilklerindendi. Lokantaya oturduğumuzda, çocuklara niçin Türk lokantasına gitmediğimizi sordum. Yusuf şunları anlattı:
"Bu şehirde bol miktarda Türk lokantası var ama, çoğu dö-nerci, Dönerciler bu saatlerde açık olmaz. Açık olabilecek lokantalarda ise güzel yemek olacağını sanmıyoruz. Bir değişiklik olsun diye buraya getirdik. Ayrıca, bunlar çok güzel ton balıklı pizza yaparlar; hele peynirli spagettileri çok lezizdir."
Yemekler gerçekten lezzetliydi. Nefis salata eşliğinde yemeğimizi yedikten sonra, şehir turuna çıktık. Yolların oldukça ten-halaştığı saatte olduğumuzdan, rahat rahat şehrin ana caddelerinde araba ile gezdik. Arkadaşlarım bazı önemli binaları ve bölgeleri tanıttılar. Daha sonra, şehrin yakınlarında bir köyde oturan Ali'nin evine gittik.
Birkaç ailenin müşterek olarak kullandıkları bahçeden geçerek girdiğimiz Ali'nin evi küçük fakat şirindi. Gece geç saatlere kadar, çay içerek sohbet ettikten sonra yattık. Tabiatıyla sohbetimizin konusunu, yapmayı planladığımız sevkiyat işi oluşturmuştu. Yusuf, tek engelin Polonya sınırı olduğunu söylüyor, malzemelerin Polonya sınırından sağlıklı şekilde geçirilmesinin bu işi bitireceğini ifade ediyordu.
"Bütün mesele malzemelerin sınırdan sağlıklı olarak geçmesi. Ondan sonrası çok kolay. Burada ne onları saklama, ne de bir yerden başka yere götürme problemimiz olur. İyi yapılmış planla bu işin çok kolay olacağına inanıyorum."
109
Hızır Abi'den gerekli talimatları ben gelmeden önce alan arkadaşlar, sevk için bir plan yapmışlardı. Oldukça basit olan plana göre: Murat ile Yusuf turist olarak Polonya'ya geçecekler, malzemeleri, götürdükleri zulah araca yükleyip Almanya'ya döneceklerdi. Onlara göre iş çok basitti ve iki gün içinde netice-lenirdi. Planları konusunda anlattıklarını dinledikten sonra, işi bu kadar hafife almalarına şaşırdım. Kafamda bir sürü soru oluşmuştu. Bunları tek tek sordum. Sınır kontrolü nasıldı, vize uygulaması var mıydı? İki günlüğüne Polonya'ya girip çıkmak dikkat çekmez miydi?.. Sorularıma cevap veren Yusuf, kafamda oluşan istifamlarm bir kısmının ortadan kalkmasına neden oldu. Yusuf:
"Abi, arabanın zulası fena değil, arabayı Murat ayarladı, kaliteli ve dikkat çekmeyecek bir araba. Biliyorsun Murat aynı zamanda Avusturya vatandaşı ve oranın pasaportunu taşıyor. Benim pasaportum Almanya oturumlu. Vize dersen, Polpnya'lılar vizeyi sınırda da veriyorlar ve bir sıkıntı yaratmıyorlar. Daha önce oraya gidip gelen arkadaşlara sordum, evraklar temiz olduktan sonra, sınır geçişlerinde bir sıkıntı çıkarmadıklarını anlattılar. Ayrıca belki, Murat'ın kız

arkadaşıda bizimle birlikte gelecek. Sen hiç merak etme, biz bu işi planladığımız gibi problemsiz şekilde hallederiz."
Murat'ın kız arkadaşının da bizimkilerle gidip gelmesi iyi olurdu. Yusuf'a kızın kendileriyle birlikte olmasının işimize yarayacağını söyledim ve "Murat iki günlüğüne kızı hangi bahaneyle götürecek?" diye sordum. Yusuf, kızın Alman olduğunu belirttikten sonra, "Bildiğin gibi değil, kız bizim çapkına deli gibi aşık soru bile sormadan, onunla her yere gider. Murat kıza bir arkadaşımızı ziyaret için Polonya'ya gideceğimizi söylemiş, kız da haftasonu olursa seve seve geleceğini söylemiş. Merak etme, kıza birşey hissetirmeden gider malzemeleri alır geliriz." dedi.
110
Grup elamanlarımızdan Metin Brüksel'de yaşadığından, ona ihtiyaç duymamış, operasyona katkı sağlamasını istememiştik. Selim ise o günlerde başka bir şehirdeydi, işleri vardı. Nakliye işine geriye kalanlarla tamamlayacaktık. Sabah Murat ile görüşmek istediğimi söyledim; maksadım onu da dinledikten sonra ne yapacağımıza karar vermekti. Çünkü, Almanya'ya geldiğimde Hızır Abi'ye sağ-salim indim, arkadaşlarla buluştum mesajını verirken, o bana arkadaşları iyice dinlememi son kararı benim vermemi söylemişti.
Sabah kalktığımda, Ali işe gitmişti. Bir firma adına taksi şoförlüğü yapan Ali, akşam bana, sabah nöbeti olduğunu, erkenden işe gitmesi gerektiğini söylemişti. Yusuf benden önce kalkmış, kahvaltı hazırlamıştı. Biz kahvaltı ederken de Murat geldi. Masadan kalkmama izin vermeyen, oturduğum yerde boynuma sarılarak "Hoşgeldin" diyervMurat, karşılamaya gelemediği için özür diledi. "Abi, inan seni karşılamaya gelmeyi çok istedim ama acil olarak bir yere gitmem gerekti, zamanında dönemem korkusuyla arkadaşlara gelemeyeceğimi söyledim." dedi.
Çocuklar geldiğimden beri çok candan ve samimi davranıyorlar, rahat etmem için çırpmıyorlardı. Murat'ın da oturduğu kahvaltı masasında, neşe içinde yedik-içtik ve onun arabasıyla şehre gittik. Gündüz gözüyle, Almanya'nın merkezi şehirlerinden biri olan Frankfurt'u görmek istemiştim.
O gün akşama kadar kah arabayla, kah yaya gezdik. Parklarda ve kahvehanelerde oturduk, öğlen yemeğini bir Çin lokantasında yedik düzenli ve temiz yollarıyla ortasından geçen nehir ve üstündeki köprüsüyle gözüme çok hoş görünen şehri Yusuf avucunun içi gibi biliyor, gördüğümüz her şeyi bana tanıtmaya çalışıyordu. "Burası meşhur, büyük tren garları, Avrupa'nın sayılı büyük tren garlarmdandır. Şu gördüğün binaların bulunduğu alan, Almanya'nın en meşhur fuar sahası, içi çok büyüktür, öyle ki, in-
111
sanlar yürürken yorulmasınlar diye, bantlı yürüyen yolları vardır. Hayvanat bahçesi... Finans merkezi... Botanik bahçesi..."
Akşama doğru Ali'nin de bize katılmasıyla, önce yemeğe, sonra bir Alman kahvehanesine giderek, malzeme! irin şevki konusunu etraflı olarak konuşup, bazı kararlar aldık.
Kanrımıza göre: Yusuf Polonya'ya gitmeyecekti. Murat'ın kısaca "Moni" diye çağırdığı kız arkadaşı ve Murat Polonya'ya gidecekler, zulalı arabaya yerleştirilen malzemeleri alıp döneceklerdi. Son şeklini verdiğimiz bu plan Murat'ın teklifi üzerine ortaya çıkmıştı. Arkadaşlarla üzerinde konuştuktan sonra, böyle olmasına ben de onay verdim. Murat kendisinin de, Moni'nin de Avrupa ülkesi pasaportu taşıdıklarını, hafta sonu tatiline giden iki gencin fazla dikkat çekmeyeceğini, uçakla da olsa, daha önce Polanya'ya gittiğini söylüyordu. Bunlar benim de aklıma | yatmıştı. Yusuf ve Ali'de düşüncelerini söylerlerken, Murat'ın fikrine ciddi bir itiraz getirmediklerinden, plana böylece son şeklini verdik. İşi Murat ve onun perde olarak kullanacağı kız arkadaşı yapacaklardı.
Kağıt üzerinde şevkimiz yürüyecek gibi görünüyordu; ama, şu Alman kızını merak etmiştim. Bir aksilik durumunda ne olurdu, gerçi kız arabada ne taşınacağını bilmeyecekti fakat yine de bir aksilikte kızın tavrı ne olabilirdi. Murat'a kızı sordum. Murat şunları anlattı: "Moni iyi bir kızdır. Yaklaşık bir yıldır, Kasselde birlikte oturuyoruz. Bir bilgisayar firmasında çalışıyor. İnsanı yolda koyacak birisi değil. Daha önce Yusuf ile birlikte bir arkadaşı ziyaret için Polonya'ya gideceğimizi söyledim, hafta sonu olursa kendisinin de bizimle gelmek istediğini söyledi. Şimdi ben onunla konuşur, Yusuf'un işi çıktığını,

arkadaşımızın bizi beklediğini onun için yalnız gideceğimi, eğer isterse bana eşlik edebileceğini söylerim, koşa koşa gelir, yeter ki, işi hafta- i sonuna erteleyelim."

I
Haftasonuna iki gün vardı. Planın sağlıklı yürümesi için, haf-tasonu harekete geçmekte bir beis olmadığını söyledim. Böylece, önümüzdeki cuma akşamı buluşmak üzere Murat'ı kaldığı şehre uğurladık. Biz Ali'nin evine dönerken, uğradığımız bir benzin istasyonundan Hızır Abi'yi arayarak hazır olduğumuzu, Üzeyir'in haftasonu yerinde olması gerektiğini söyledim. Ne demek istediğimi anlayan Hızır Abi, gerekeni söyleyeceğini, endişe etmememi, bir aksilik olursa bize haber vereceğini belirtti.
Cuma akşamına kadar yapacağım bir iş yoktu. İki gün, Yusuf'un klavuzluğunda Frankfurt ve çevresini gezdik. Gördüklerim içinde beni en çok etkileyen şey, Almanların temizliğe verdikleri önem ve bunun için gösterdikleri titizlikti. Adamların oto yolları, şehir düzenleri, çevreye verdikleri önem beni ziye-desiyle etkilemişti. Yaşadıkları ülkeyi adeta gergef gibi işlemişler, insana ve tabiata gerekli önemi vermişler. Galiba, gelişmenin, dünya şartlarına uyum sağlamanın, rahat hayat ve zenginlik elde etmenin bir boyutuda, çevreye insan uyumunu sağlamaktı. Onların kendi topraklarına gösterdikleri sevgi ve saygıyı biz gösterememiş, topraklarımızı sözde sevmenin ötesine geçememiştik. Almanların vatan sevgisini kıskandım!
Cuma günü, akşam üzeri Moni ve Murat'la buluşmak üzere Frankfurt'a gittik. Herşey hazır gibiydi. Üzeyir'in haftasonu gelecek olanları bekleyeceğini Hızır Abi teyit etmişti. Artık Murat ve Moni yola çıkacaklardı, bizlerde onları yolcu etmek, son bir defa planımızı gözden geçirmek için şehirde toplanacaktık.
Buluşma yerine gittiğimizde, Murat henüz gelmemişti. Bir müddet bekledikten sonra Murat ve Moni birlikte içeri girdiler. Çocuklar Moni ile beni tanıştırırlarken, Moni'ye benim Yusuf'un Türkiye'deki amcası olduğumu, buraya gezmeye geldiğimi söylediler. Minyon tipli, sarışın, sevimli bir siması olan Moni, konuşkan bir kızdı. Oturur oturmaz, daha önceden tanıdığı Ali ve Yusuf'la koyu bir sohbete başladı. Bu fırsattan faydalanarak, ben

1
I
de Murat ile durumu gözden geçirmeye, Murat'ı bazı konularda uyarmaya başladım.
"Muratçığım, sakın kızın malzemelerden haberi olmasın. Braslau'ya gittiğinizde Uzeyir'i ara ve bir fırsat yakalayarak malzemeleri yükle. Almanya'ya girişinizde veya Polonya sınırında aksi bir durum olursa, hikayem kısa ve öz tut! İnşaallah olmazda, kötü bir durum olursa, şöyle bir hikaye anlatmanı istiyorum: Kız ile haftasonunu geçirmek için Polonya'ya geçtin. Asıl amacını kız bilmiyordu. Kızın haberi olmadan onu otelde bırakıp, daha önce sözleştiğiniz gibi, bir Türk TIR şoförüyle buluştun. Sana bu randevuyu Türkiye'den bir arkadaşın ayarladı. TIR ile gelen malzemeleri aldın ve Almanya'ya götürüyorsun. Onları, Almanya'da kod adı 'Digor' olan bir PKK militanına satacaksın. Satış işinin nerde ve nasıl gerçekleşeceğini onlar seni aradıktan sonra öğrenme şansın olduğundan, bu konuda birşey bilmiyorsun.
Özellikle ve üstüne basarak söylüyorum, kesinlikle az ve öz konuş. Fazla isim kullanmamaya dikkat et. Böyle bir durumda polis sürekli ve değişik biçimlerde yapacağı sorguyla seni şaşırtmak isteyecektir. Anlattığın hikayene her yerde, her sorguda devam et,.yani hikayeni kesinlikle değiştirme.
Kız seni biliyor, çevrendeki insanları tanıyor, ayrıca bu akşam siz yola çıkmadan burda bir görüşme oldu. Bunların hepsini ciddi bir sorguda anlatacaktır. Böyle bir iddia ile karşına gelir ve bizi sorarlarsa, Yusuf senin yıllardır arkadaşın ve yola çıkmadan önce ondan para aldın. Hatta onu da yanında götürmeyi planlamıştın ama dikkat çeker korkusuyla bundan va/geçtin. Unutma Yusuf'da aynı hikayeyi anlatacak, sana bin mark verdiğini söyleyecek.
Bu tip faaliyetlerde kötü sonuçlan önceden hesap etmek, ona göre tedbirler geliştirmek iyidir; ama kötü sonuçları sürekli olarak düşünmek ve ona göre iş yapmak insanı rahatsız eder. Faz-

la kafana takma ve kazasız belasız git, gel. Ben hayırlı sonuçla, sıkıntısız döneceğine inanıyorum. Soğukkanlılığını kaybetme yeter. Allah yolunu açık etsin."
Beni dikkatle dinleyen Murat, kendinden emin ve soğukkanlı görünüyordu. İşi başarmak, belkide kendini ispat edebilmek için çok istekliydi.
"Abi, daha sen gelmeden, ben kıza Polonya'ya gitmek, Avusturya'dan tanıdığım bir arkadaşımı ziyaret etmek istediğimi söylemiştim. Hatta Yusuf ile gideceğimi söylediğimde, oralarda çapkınlık yapacağımızdan.şüphelendiği için, kendisi birlikte gitmemizi teklif etmişti. Onun için endişelenme, ben ne dersem onu yapar." Gülerek, "İyi kızdır ama kafası basmaz!" dedi. Planımıza göre Kız kimse ile görüşmeyecek, yani Uzeyir'i görmeyecekti, kıza bunu nasıl izah edeceğini sordum. "Bulurum bir yalan, orası hiç önemli değil." Diyerek, kız için önemsenen şeyin, sadece beraberlikleri olduğunu anlattı ve "Acayip kıskançtır, benimle birlikte olması yeter. Ona güzel bir-iki laf ettim mi, detayları aklına bile getirmez." Dedi. Bunun üzerine, daha önce bir kağıda yazdığım, Uzeyir'in telefon numaralarını ve her ihtimale karşı adresini verdim. İlişki kurduktan sonra, kağıdı yırtıp atmasını tembih ettim; ayrıca, kıza göstermeden üçbin mark verdim. Yanında para olduğunu söyleyerek, almak istemedi ama fazla paranın yanında bulunmasının "iyi olacağını anlattım.
Pazar akşamı buluşmak üzere ayrıldık. İş planladığımız gibi yürüyeceğe benziyordu. Tek handikapımız, bir aksilik karşısında yapabileceğimiz birşeyin olmamasıydı. Genç, geleceği olan, daha ülkesinde bile yaşama imkanı bulamamış Türk çocuğu, kendisini riske sokarak göreve koşuyordu. Ona dua etmekten başka yapacağımız birşey kalmamıştı. Arabanın zulası öyle profesyonel nitelikte değildi. Murat'ın iş yaptığı arkadaşlarından birine ait olan arabanın kapı ve bagaj bölümüne basit zulalar ya-

pılmıştı. Zaman zaman Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'ne yedek otomobil parçaları götürüp satan Murat'ın arkadaşı bu zu-laları yaptırmıştı. Murat bana zulaları anlatıp yerlerini tarif ettiğinde, hem hacim olarak hemde işimizi görmesi açısından yeterli olduğunu söylemiştim.
- Murat, Polonya'ya Almanya'nın Dresten şehri üzerinden gidecekti. Ayrılmadan önce, "Gece yarısına kalmaz sınırı geçerim. Cumartesi Üzeyir Abi ile buluşur, yüklemeyi yaparım. Bildiğim kadarıyla, Breslau büyük bir şehir, pazar öğlen sonuna kadar orda kalır, sonra yola çıkar gelirim." demişti. Ben de, Almanya'ya döner dönmez mutlaka bizi aramasını, merak içinde bırakmamasını, bir aksilik olması halinde kimseyi aramamasını, pazartesi günü akşamına kadar kendisinden bir haber çıkmaması halinde, ailesine kendisini aramaları için haber vereceğimizi söylemiştim.
Murat yola çıkıp gittikten sonra aklım hep ondaydı. İçim sıkılıyor, kılı kırk yararak hesaplar yapıyordum. Aklıma gelen bazı olumsuz şeyleri arkadaşlarımla paylaşmama rağmen, onlar gayet rahat davranıyorlar, kendimi boş yere sıkıntıya soktuğumu söylüyorlardı. Yusuf: "Abi, kendini boşuna üzüyorsun, bak göreceksin gittiği gibi gelecek. Almanlar olsun, Polonyalılar olsun sınırlarında iki şeye çok dikkat ediyorlar, birincisi uyuşturucu, diğeri kaçak insan girişi. Üç-beş silahın zulalı arabayla sınırdan geçirileceğini akıllarına bile getirmezler. İkisinin de resmi evrakları var, hiçbirşey olmaz." diyerek beni teselli ediyordu. Onlar istedikleri kadar beni rahatlatmaya çalışsınlar, bir aksilik karşısında çok kötü iki durum çıkacak ortaya: Murat'ın istikbali ve bizim, işin başında Ankara'dakilere rezil olmamız !
Cumartesi ve pazar günü benim için kabus oldu. Çocuklarla gezdim, parklarda oturdum, hatta vakit geçirmek için sinemaya gittim! Yanıma oturan Yusuf, sessizce bana tercüme yaparak filmi anlattı. Vakit geçirmek için her yolu denedim. Murat'ın ka-

zasız belasız dönmesi için dua ettim. Hele pazar günü çocukların cep telefonları her çaldığında yüreğim ağzıma geldi, heyecanlandım. Nihayet beklediğimiz haber, pazar günü akşama doğru geldi, heyecanlandım. Çalan telefonu açan Murat, Almanca olarak muhatabıyla konuşurken, sık sık, "İyi, iyi" diyor, bir taraftanda eliyle herşeyin mükemmel olduğu işaretini yapıyordu. İçim sevinçle doldu. Telefonu kapatana kadar Yusuf'u büyük bir dikkatle izledim. Kapatınca da hemen neler

anlattığını sordum. Murat Yusuf'a, yanındaki kız arkadaşının anlamayacağı şekilde, şunları anlatmıştı: "O kadar yolu boşuna gittim. Bizim Stephan'ın kuzeni vefat ettiği için Viyana'ya gitmiş, o telaşla da benim geleceğimi unutmuş. Ben de bekledim, erkenden döndüm. Şimdi Almanya'dayım, Kassel'e geçiyorum, yarın öğlende yanınıza gelirim."1 Yusuf'un aktardıkları bitince, "Aferin Aslanım!" dedim. Neşem yerine gelmişti. "Beyler bunu kutlaya-lım. "dediğimde, Ali "Buralar benden sorulur, nasıl bir yer istersin?" diye sordu. "Kafa çekeceğimiz bir yer olsun yeter!"
O akşam içkiyi fazla kaçırmış, geç saatlere kadar eğlenmiştik. Sabah kalkamadığımız için, Murat gelmiş ve bizi kaldırmıştı. Onu görünce hemen tebrik ettim ve takdir edici cümlelerle ono-re ettim. Oldukça memnun görünüyordu. Kahvaltı ederken operasyonun ayrıntılarını anlattı:
"Herşey çok kolay oldu, aynen tahmin ettiğimiz gibi, problemsiz geçti. Sadece burdan gidişte, Polonya sınır görevlileri geç kaldığımızı, işlem yapamayacaklarını, sabah saat 07'ye kadar beklememiz gerektiğini söylediler. Kısa zamanda onları ikna (Parmaklarıyla-para işareti yapıyordu.) ederek, istirahatte olduğu söylenen görevliyi getirttim ve işlemlerimizi yaptırarak sınırı geçtik. Geçiş yaptığımız sınır kapısı pek işlek olmadığından, bu tür gevşeklikler oluyor.

Breslau'ya gittiğimizde kaliteli bir otele yerleştik. Moni'ye artık geç oldu, sabah kalkınca arkadaşı ararız, gelir bizi alır dedim ama sabah erkenden Moni daha kalkmadan, aşağı indim ve resepsiyondan Üzeyir Abi'yi aradım. Ha! aklımdayken söyleyeyim, başta sen olmak üzere, Üzeyir Abi'nin bütün arkadaşlara çok selamı var. Senin burada olduğunu biliyor, Hızır Abi söylemiş, "vaktim olsaydı görmeyi çok isterdim." dedi. Telefonumu alan Üzeyir Abi, kısa sürede otelin önüne geldi, birlikte onun evine gittik. Evi çok güzel, bahçe içinde ve müstakil. Bizim arabayı evin garajına çektik. Maaşallah Üzeyir Abi'nin eli bu işlere çok yatkın. Kısa sürede, arabanın zulalarmı açtı, malzemeleri düzenli bir şekilde yerleştirdi. Malzemelerin hepsinin sığıp sığmadığını sordum. "Ooo! Fazladan yer bile kaldı. Ses yapmamaları için üstübi ile iyice besledik, boşlukları duldurduk, çok güzel oldu. İşimiz bitince fazla kalmadım, Üzeyir Abi ile birlikte otele döndük, o beni bıraktıktan sonra ayrılıp gitti.
Odaya çıktığımızda Moni daha uyanmamıştı. Kalktığında Yusuf anlattığım Stephan hikayesini ona da anlattım hiç tepki vermedi. Yapacak birşey yoktu. O gün şehri gezdik, akşam otelin diskosunda eğlendik, pazar günü öğlen saatlerinde de dönüş için yola çıktık. Sınıra geldiğimizde en küçük bir aksilik bile çıkmadı. Haftasonu tatiline çıkmış çift gibi, sorunsuz şekilde sınırı geçerek geldik."
Operasyonun detaylarını dinledikten sonra, Murat'ı bir kez daha tebrik ettim. Murat güzel bir iş daha yapmıştı. Sabah Moni işe gittikten sonra, bir koli alarak, oturdukları yere yakın ormanlık bir alana gitmiş, burada malzemeleri arabanın zulasm-dan çıkararak paketleyip, yanımıza öyle gelmişti. Şimdi yapmamız gereken, malzemeleri uygun ve emin bir yere bırakmaktı. Bu durumu çocuklara sorarak, "Malzemeleri koymak için güvenlikli ve gerektiğinde rahat ulaşabileceğimiz yer lazım." dedim. Ali, kalmakta olduğumuz evinde durmalarının bir sakıncası olmadığını söyleyerek, "Burada dursunlar, ben onları ge-'

rektiği gibi saklarım." dedi. Ama ben, onun bu fikrine karşı çıktım. Evde küçük çocuk vardı, ayrıca evi oldukça küçüktü. Murat'ın evi de olmazdı, Moni vardı. Lafa giren ve yeni bir teklif getiren Yusuf, uygun görmem halinde, ailesi ile birlikte oturduğu evlerinin bodrumunda durmalarının daha iyi olacağını söyledi. "Bizim ev iki katlı ve evin bodrumu var. Üst katta amcam oturuyor. Evin bodrumunu ortak kullanıyoruz. Bodrum geniş ve iki ailenin fazla eşyaları, ıvır-zıvır şeyleri duruyor. Amcam veya çocukları işleri olmadıkça aşağı inmezler. Ayrıca benim kullandığım, bazı aletleri koyduğum, asma kilidi bulunan küçük bir sandık var. Sandığa kimse dokunmaz. Bana kalırsa en uygun yer bizim bodrum. İstediğimiz zaman buradan malzemeleri alırız, gece-gündüz fark etmez." dedi. Oy birliğiyle, malzemelerin Yusuf'ların bodrumuna bırakılmasına karar verdik. Yusuf ve Murat, malzemelerin bulunduğu paketi bırakmak için ayrıldıklarında, dönüşü açık olan uçak biletimi vererek, birgün sonrasına onaylatmalarını söyledim. Çocukların hepsi bu fikre karşı çıktı. Birkaç gün daha kalmamı, yeni

geldiğimi, daha gezdirecekleri çok yer olduğunu söylediler ama, ben işlerimi bahane ederek, kesin bir dille dönmek istediğimi belirttim. Aslında ben de kalmak, yeni yerler görmek istiyordum fakat şirketteki işler beni bekliyordu. Dönüşte uçağa Frankfurt Havaalam'ndan bindim. Dünyanın sayılı havaalanları arasında sayılan Fankfurt'tan uçağa bindiğimde güneş batmak üzereydi. Ankara'dan gelmiştim ama İstanbul'a inmek istediğimden, çocuklar dönüşümü ona göre ayarlamışlardı. İstanbul'a indiğimde çıkış kapısının önünde Hızır Abi karşıladı. Birlikte eve gittik, yemek yeyip sohbet ettik. Operasyon boyunca olanları ve arkadaşların davranışlarını anlattım. Duyduklarından çok memnun olmuştu. Benden, harcamalarımı da kapsayacak şekilde, kısa bir rapor yazıp daha sonra kendisine vermemi istedi.
119
I
i
-VI-
Almanya dönüşünden kısa zaman sonra, normal hayata ye-, niden başlamıştım. İşlerimle uğraşıp duruyordum. Aradan bir ay gibi bir zaman geçmişti. Bu zaman zarfında, Hızır Abi iki defa yurtdışına çıkmıştı. Bu seyahatlerinin birine Amcada eşlik etmişti. Yalnız çıktığı Avrupa seyahatinden sonra, yanında getirdiği fotoğrafları, adresleri, bazı kişilerin fiziki yapılarını tasvir eden notları biraraya getirerek, geniş bir rapor hazırladı. Raporu hazırlarken, iki gün şirkette uğraşıp durmuş, bittikten sonra da raporunu alarak Ankara'ya gitmişti.
Ankara'dan döndüğünde, beraber geldikleri iki genç arkadaşı bana tanıştırdı. Bu arkadaşların ilginç geçmişleri vardı. Yıllarca dağlarda eşkıya kovalamış, teröre karşı mücadele vermişlerdi. Otuz yaşlarındaki bu genç adamlar, şehre döndükten sonra boş durmamış, yeni görevler alarak mücadelelerini kesintisiz sürdürür olmuşlardı. Hep birlikte akşama kadar şirkette oturduk. Akşam yemeğe çıktık. Oldukça neşeli ye canayakın duran yeni arkadaşlara kısa zamanda ısınmıştım. Ertesi gün, Hızır Abi yeni dostlarımız için şunları söylemişti: "Bunlar sekiz-on kişilik bir grup. Hepsi Amca'nın yetiştirmesi. (Hızır Abi'de benden alıştığı şekilde artık "Amca" ismini kullanıyordu.) Aslan gibi çocuklar. Ankara'da bir dostumun yanında tanıdım, bir-iki gün beraber olduk, bana oldukça yakınlık gösterdiler.
120
Bu ikisinin evleri burada. Haftasonlarında İstanbul'a geliyorlar. Davet ettim beraber geldik. Ayrıca, istedikleri zaman şirkete uğramalarını her türlü konuda kendilerinin yanında olduğumuzu söyledim.
Yıllarca dağlarda kalmışlar. Büyük sıkıntılar yaşamışlar ama heyecanlarını kaybetmemişler; çok samimi olduklarına inanıyorum. Ayrıca, Amca ile ilişki içinde olduğumuzu biliyorlar. Kimden öğrenmişlerse, geçmişimi ve kim olduğumu da biliyorlar ve saygı duyuyorlar. Özel birtakım görevler aldıklarını duydum fakat ne tür görevler olduğunu, şimdilik bilmiyorum. Gönüllerini hoş tut, ben olmasam da bir ihtiyaçları olduğu zaman yardımcı ol."
Hızır Abi, geçmişten gelen yapısı ve kişiliğine uygun olarak, aksiyoner, savaşan insanlara ayrı bir ilgi duyuyordu. Böyle kimlikli ve kişilikli insanlarla karşılaştığında, onlar için yapamayacağı iş yoktu. Kendisine saygı duyan, onun karizması karşısında, kısa zaman içinde kendisine bağlanan bu genç savaşçı insanlarla da iyice yakınlaştık. İlişkilerimiz ve arkadaşlık bağlarımız böylece gittikçe güçlendi. Yanımıza sık sık gidip gelmeye başlayan genç dostlarımız, gruplarında yer alan diğer arkadaşlarını da tanıştırdılar.
Bu grubun içinde yer alan arkadaşlar bazı zamanlar toplu olarak, bazen ikili-üçlü gruplar halinde İstanbul'a geliyorlardı. Kendi çalışma metodları dahilinde, verilen bazı özel görevleri yerine getiriyorlardı. Çok ketum davrandıklarından neler yaptıklarını, ¦ hangi görevleri yerine getirdiklerini bilmiyordum ama, bazı sözlerinden ve davranışlarından bunları hissediyordum. Onlar çalışmaları hakkında birşey anlatmadıklarından, ben de soru sormamaya özellikle dikkat gösteriyordum.
Şirkette işler fena gitmiyordu. Dış pazar çalışmalarımıza ek olarak, iç pazarda da yeni bir atılım gerçekleştirmiştik. Pazar ve üretim tecrübesi olan iki yeni elemanı işe almıştım. Bu eleman-

121
lardan biri önceden tanıdığım eski arkadaşlarımızdandı. İşe kendi işi gibi sarılmış, Laleli Piyasası'na yönelik işlerde atılım yapmamıza sebep olmuştu. O güne kadar piyasanın pek bilmediği iki kumaş türünden, yeni modeller çıkararak bayan elbiseleri yapmış, bu da piyasada tutulmuştu. Hiç ummadığım bir hamle yapmış, iyi para kazanmaya başlamıştık. Tekstil işimiz iyi gidince, o günlerde büyük paraların kazanıldığı deri işine de girmenin, deriden mamul giyim eşyaları yapmanın planlarını kurmaya başlamıştım.
İşlerin hızlanması, yeni pazar açılımı, yaz için gitmeyi düşündüğüm tatilimi gerçekleştirmemi engellemişti. Sonbaharın başında ise, yeni bir gelişme tekrar Avrupa'ya gidip, yeni ülkeler görmeme sebep oldu.
Son bir haftadan beri yurtdışında olan Hızır Abi, telefonla beni aradığında şirketteydim. "Gardaş en kısa zamanda Almanya'da ol, gelmeden Yusuf'u ara seni karşılasın; önemli." dedi. Yapabileceğim birşey yoktu. "Çok önemli" dediğine göre, işi gücü bırakıp hemen hareket etmek gerekiyordu; ben de öyle yaptım. İlk yurtdışı seyahatimde kullandığım pasaportum bendeydi, onu kullanarak, çıkış yaptım ve Frankfurt'a giden uçağa bindim.
Frankfurt Havaalanı'na indiğimde, Selim ve Yusuf beni karşıladılar. Selim'in babasına ait araba ile şehre doğru yola çıktık. Yolda Selim, Hızır Abi'nin Paris'te olduğunu, sabah yanından döndüğünü söyleyerek şunları anlattı:
"Hızır Abi iki gün Önce beni Paris'e çağırdı. Bir gece beraber kaldık ve bu sabah beni buraya gönderdi. Metin'i, Yusuf'u ve seni alarak geri dönmemi istedi. Ayrıca, şu malzemeleri de beraberimizde getirmemizi istedi."
Selim'in uzattığı kağıda baktım, Hazır Abi kendi el yazısıyla, "İki küçük, bir büyük ve yeteri kadar çekirdek! " yazmıştı. Üç silah ve mermilerini istiyordu. İçimden, "Maç başlıyor!" dedim.
122
Selim ortalıkta görünmüyordu, nerede olduğunu sordum. Yusuf/ Brüksel'e Metin'e telefon açtıklarını, trenle yola çıktığını, akşama kalmadan Frankfurt'ta olacağını söyledi. Neler oluyordu, Hızır Abi nasıl bir işin içindeydi bilgim yoktu. Metin'i bekleyeceğimiz ve hazırlık yaparak yola çıkacağımız için, o gece Frankfurt'ta kalmamız gerekiyordu. Arkadaşlara, sakin, göze batmayacak bir otele gitmeyi teklif ettiğimde Selim; "Frankfurt'taki otellerde yer bulacağımızı sanmıyorum, çünkü büyük bir kitap fuarı var. Oteller doludur. Şehre yakm bir köyde ancak boş yer bulabiliriz." dedi.
Şehre yakın birkaç yerleşim bölgesinde gezip otellere baktıktan sonra, şirin, küçük bir otelde boş yer bulduk ve iki oda ayırttık. Otelin sessiz ve boş barında otururak, konuyu konuştuk.
Sabah Paris'ten, Hızır Abi'nin yanından dönen Selim'e neler olduğunu sordum.
"Ağabey, vallahi ne olduğunu bilmiyorum. Abi telefon açtı, Paris'te olduğundu söyedi. Trene atlayıp yanma gitmemi istedi. Ben de ilk trene binerek Paris'e gittim. Bir arkadaşıyla birlikte gelip beni karşıladılar. O gün akşam bir evde kaldık, sabah senin Almanya'ya geleceğini, Yusuf'u yanıma alıp seni karılaşmamı, Metin'i de gruba kattıktan sonra, araba ile Paris'e dönmemizi istedi."
"İşin ne olduğundan hiç bahsetmedi mi? Malzemeleri ne için istediğini söylemedi mi? Bu kadar malzemeyi ne yapacak?.."
Selim, ne olduğunu, Hızır Abi'nin nasıl bir iş üzerinde yürüdüğünü neler planladığım bilmiyordu. Yapılacak birşey yoktu, hazırlığımızı yapacak, yola çıkacaktık. Yalnız malzemeler yanı-mızdayken bu iş nasıl olacaktı, yolda bir sıkıntı olur muydu? Sonra hangi arabayla gidecektik? Yusuf'a sorduğumda, babasının arabasını alabileceğimizi ama Paris'e bizimle gelebilmesi için iş yerinden izin almasının şart olduğunu söyledi. " O zaman
123
Metinde gelsin, sen izin işini hallet, sonra hareket planını yapalım." dedim.
Akşam Metin bize katıldıktan sonra, Yusuf ve Selim evlerine gittiler. Giderlerken, sabahleyin olabildiğince erken saatte gelmelerini istedim. Metin'le birlikte otelde kaldık ve erkenden yattık. Sabah kalkıp otelin lobisine indiğimizde, Selim gelmiş bizi bekliyordu ama Yusuf ortalıkta yoktu. Çocuklar telefonla ulaşmaya çalıştılar ama bir türlü mümkün olmadı. Bayağı me-raklanmıştık. Öğlene doğru otele geldiğinde, geç kaldığı için özür dileyerek şunları anlattı:

"Erkenden iş yerine gittim, bölüm şefine kolumun ağrıdığını, doktora gitmem gerektiğini söyledim. İş yerinin doktoruna gönderdiler. Adam baktı, muayene yaptı, herhangi bir bulguya rastlamadı, benim ağrı konusundaki ısrarım üzerine de hasta-haneye şevkimi yaptı. Mecburen hastahaneye gittim. Hastaha-nede kolumu incelediler, röntgen çektiler, değişik sorular sordular, neticede onlarda bir teşhiste bulunamadılar. Fakat işin ilginci, teşhis koyamadıkları için. on günlük rapor verdiler ve benim için kemik konusunda uzman olan bir hastaneden randevu aldılar. Şimdi, on gün ağır iş yapmayacağım, araba kullanmayacağım, verdikleri sert plastik eldiveni takacağım, on gün sonra randevu aldıkları hastaneye giderek muayene olacağım. Yani durduk yere başıma iş aldım!"
Almanların insana verdikleri değer karşısında şaşırmamak mümkün değildi. Her halde bizde öyle bir olay meydana gelse, kısa bir incelemeden sonra tek bir asprinle iş geçiştirildi.
Ekip tamamdı. Yusuf malzemeleri getirmiş, hepsini güzel bir şekilde sırt çantasmdaki eşyaların arasına yerleştirmişti. Arkadaşlarım hemen hareket etmemiz noktasında ısrar ediyorlardı ama, ben sınır geçişinde bir arıza! olur diye endişe içindeydim. Aynı araç içinde "dört kara kafa!" (Almanlar Türkler için kara kafa benzetmesi yapıyorlardı.) dikkat çekebilir, ciddi bir arama-

ya takılabilirdik. Paris'te akrabaları olduğunu bildiğim, daha önce Fransa'ya gittiğini söyleyen Metin'e Fransız sınırının nasıl denetlendiğini sordum. Metin Almanya'dan hiç Fransa'ya geçmediğini, Belçika'dan Fransa'ya geçtiğini, sınırda bir denetlemeye veya kısıtlamaya denk gelmediğini, Almanya'dan geçişlerde pek farklı olduğunu düşünmediğini söyledi. Selim'de: "Ben trenle gidip geldim, herhangi bir kontrole rastlamadım. Zaten sınır geçişleri transit. Avrupa Birliği'ndeki son anlaşmalardan sonra, sınırlarda kimsenin kimseye baktığı yok. İnsan sınırı geçtiğini ancak değişen yol tabelalarından anlayabiliyor." dedi.
Arkadaşlarımızın benzeri açıklamaları beni tatmin etmedi. İşi şansa bırakmak istemiyordum. Malzemeleri tren yoluyla Fransa'ya sokmanın daha güvenli olup olmayacağını sordum. Fark etmeyeceğini söylediler. O halde, içimizden Frasansızca'sı olan Metin'in trenle Paris'e malzemeleri götürmesini önerdiğimde, başta Metin olmak üzere, ittifakla kabul ettiler. Bu kararımızdan sonra, Yusuf telefonla akşam saatlerinde Paris'e hareket edecek olan trenden, Metin için yer ayırttı. İçinde malzemeler bulunan çantayı Metin'e verdik ve onu Frankfurt tren istasyonuna yakın bir yere bırakarak, yola çıktık. Arkadaşların hesabına göçe, biz Metin'den önce Paris'te olacak, onu karşılayabilecektik.
Yola çıkmadan önce, Yusuf birşey unuttuğunu eve gitmesi gerektiğini söyledi. Hep birlikte onların evine gitmek için şehrin çıkışma doğru yola düştük. Kırmızı ışığın yandığı bir trafik lambasında durduğumuzda, tesadüf eseri Ali ile karşılaştık. Bizi gören Ali el salladı ve el-kol hareketleriyle nereye gittiğimizi sordu. Bu iyi olmamıştı. Çünkü, daha biraraya geldiğimiz ilk günlerde aldığımız karara göre, profesyonel eylemlerde kime ne görev verilirse yapacak, yaptıklarından kimsenin haberi olmayacaktı. Yani grup içinde de bazı yasaklar ve kısıtlamalar

vardı. Ali'nin bizi böyle birarada görmesi, hele benim Almanya'da olduğumu görmesi pek iyi olmamıştı. Elimle bizi takip etmesini söyledim. Uygun bir yerde durduğumuzda ise yanımıza gelen Ali'ye, münasip bir dille "çalıştığımızı" anlattım. Biraz bu-zulur gibi olsa da, aldığımız karar gereği birşey sormadı, sadece sitemkar bir yüz ifadesiyle, "Bana göre bir iş yok mu?" diye sordu. "Şimdilik yok." cevabını verdim. Bize başarılar diledi, öpüşüp ayrıldık. Grup içinde güvensizlik olmasını hiç arzu etmiyordum. Ali'nin kurt kökenli olmasından dolayı bu karşılaşma sonrası rahatsız oldum. Acaba aklına kendisine güvenmiyoruz gibi bir düşünce gelir miydi?
Yusuf evindeki işini hallettikten sonra, Fransa'ya doğru hareket ettik. Yol arkadaşlarımın daha önce hiç karayoluyla Fransa'ya gitmediklerinden, kaç nolu otobanı takip ederek Fransa sınırlarına ulaşacağımızı bilmiyorlardı. Bir yol haritası almak için benzin istasyonlarından birine girdik. Aldığımız haritaya baktığımda Saarbrücken yolunu takip ederek, Metz üzerinden Paris'e gitmemiz gerektiğini gördüm. Tahminimize göre, dört-beş saat içinde Paris'te olacaktık.

Sınırı geçtikten sonra, Hızır Abi'yi arayarak, tahmini varış saatimizi bildirmeye karar verdim.
Almanya-Fransa sınırına geldiğimizde, alıştığımız sınır manzaralarının hiçbiri yoktu. Büyük bir TIR parkı, eskiden kalma bekleme alanları, yine eskiden kullanıldığı belli olan birkaç gümrük binası, Fransa tanafında tek katlı bir change bürosu... Sınır polisi, gümrükçüler veya geçiş kapısı gibi sınırlarda görünen herhangi bir engel yoktu. İki otoban birbirine bağlanmıştı. Arkadaşların dediği gibi, sınırı geçtiğini insan ancak levhalardan anlıyordu.
Fransa tarafına geçince change bürosuna uğradık, bir miktar mark vererek Fransız Frangı aldık ve hiç vakit kaybetmeden yola koyulduk. Fransız otobanları oldukça güzel ve yeniydi. Alman otobanlarından tek farkı ise paralı olmadığı gibi, çoğu yer-
126
de hız tahdidi de yoktu. Oysa Fransızlar otobanlarından, aynen bizde olduğu gibi para alıyorlardı, ayrıca bizdeki gibi otoban çıkışlarında değil, çıkışlardan önce yolun ortasına kurdukları gişelerde para alıyorlardı. Paris'e kadar beş veya altı noktada gişelere uğrayarak para vermek zorunda kaldık. Bu durum bana "Deli Dumrul"un hikayesini hatırlatmıştı. Arkadaşlarıma, "Bizim Deli Dumrul köprünün başını tutarak geçenden ve geçmeyenden para alıyormuş, Fransızlar onu da geçmişler, köprü falan tanımadan yolun ortasında adamı soyuyorlar!" Fakat herşe-ye rağmen güzel bir manzara eşliğinde yol alıyorduk. Ormanlık alanlar, düzenli üzüm bağları, muntazam ekili tarlalar...
Paris'in ışıkları uzaktan göründüğünde, güneş yeni batmıştı. Filimlerde gördüğüm, kitaplarda okuduğum, resimlerine baktığım rüya şehir Paris karşımda duruyordu. Artık aklımdaki bütün düşüncelerimden sıyrılmış, büyük bir istekle Paris'i gezip görme arzusu benliğimi sarmıştı. Eyfel Kulesi'ni, geniş bulvarlarını, dünyanın tarih ve kültür mirasını barındıran müzelerini, dillere destan olmuş kahvelerini, şiirlere, şarkılara konu olmuş Sen Nehri'ni, tarihi kiliselerini, kısacası tarihin akışını değiştirmeyi başaran şehri gezmenin hayallerini kuruyordum.
Fransa'ya girdikten sonra Hızır Abi, kurduğumuz irtibat sonrasında, telefona Yusuf'u isteyerek buluşma noktamızı tarif etmişti. Buna göre, şehre çevre yolundan girecek, yol işaretlerini takip ederek Republigue (Cumhuriyet) Meydanı'na ulaşacaktık. Akşamın ilk saatleri olduğundan, Paris çevre yolu oldukça kalabalıktı. Dura kalka akan trafik içinde yol levhalarım takip ederek,şehir merkezinde bulunan meydana ulaştık. Buluşma noktamız bu meydana bakan Mc Donald's şubesiydi; Hızır Abi bizi orada bekleyecekti. İşin kötüsü Pariste, aynen İstanbul'da olduğu gibi araç park edecek yer bulmak zorluğu vardı. Meydan'm etrafında bulunan birkaç sokağa girip çıktıktan sonra, nihayet meydana açılan sokaklardan birinde boş bir yer bularak aracımızı park ettik ve Mc Donald's'a gittik.
127
İki katlı olan hamburgerci oldukça kalabalıktı. Giriş katında Hızır Abi'ye rastlamayınca, Yusuf üst kata çıktı ve kısa sürede geri gelerek, üst katta olduğunu söyledi. Hep beraber yukarı çıktığımızda, Hızır Abi'yi merdivenlere yakın bir masada, arkası bize dönük biriyle otururken gördük. O'da bizi görünce hemen ayağı kalktı, sarılıp öpüştük. Kırşısmda oturan kırk yaşlarında, saçlarının ön tarafı tamamen dökük, hafif kamburlu, orta boylu, takım elbiseli adam da yerinden kalkarak elini bana doğru uzattı ve gülümseyerek tokalaştık. Hızır Abi yanındaki adamla tanıştırmayınca ben de fazla önemsemedim ve "kim?" diye sormadım. Çocukların yan masadan getirdikleri sandalyeleri çekerek oturduk. Hızır Abi, yemeğe ayrı bir yere gideceğimizi, ama istersek birkaç parça birşeyler atıştırmamızı söyledi. Çocuklar yemeğe gideceksek birşey yemeyeceklerini söylediler. Bu arada Hızır Abi'nin karşısında oturan adama baktım, başını ne kadar yere eğse de, bana göz atıp atıp, gülümsüyordu. O dakikaya kadar önemsemediğim adama daha dikkatli bakıp, niçin gülümsediğini anlamaya çalıştım. Adamın siması hiç yabancı gelmiyordu. Hafızamın labirentlerine girerek, adamı nereden tanıdığımı çıkarmaya çalışıyorken, Hızır Abi'nin de bana bakarak kıs kıs güldüğünü fark ettim. "Neler oluyor, arkadaş kim?" demeye kalmadı, Hızır Abi, "Tamyamadm değil mi?" diye sordu. Hızır Abi'nin sorusundan sonra, adama daha dikkatli bakıp incelemeye çabalarken, muhatabım:

"Vicdansız, ne çabuk unuttun, nasıl tanımazsın, Kaptan!" Beynimde şimşekler çaktı, Kaptan!.. Kaptan'ı nasıl olurda tanıyamazdım. Büyük mahcubiyet hissettim. Hemen yerimden kalkarak, biraz evvel soğuk tavırlarla el sıkıştığım eski dostumu kucakladım. Aradan geçen onbeş yıla yakın zaman onu nasıl da yıpratmış, bambaşka bir insan yapmıştı. Gurbet ellerinde, vatan hasretiyle hemhal olan, ayrılık acısının yıprattığı Kaptan, tanı-yamayacağım kadar değişmişti.

1
Kaptan, askeri darbenin gurbet ellere savurduğu arkadaşlardandı. Yıllar önce aynı yurtta kalmış, aynı bölgede görev yapmıştık. Mühendislik öğrencisiydi. Samsun'lu, denizcilikle uğraşan bir ailenin tek erkek evladıydı. Kaptan onun gerçek jSim değildi ama kim takmışsa, herkes ona "Kaptan" derdi. Öğrenim gördüğü fakültede meydana gelen bir kavga neticesinde solcu öğrencilerden biri bıçakla aldığı yaralar neticesinde ölmüştü. Kavgaya katılan diğer solcu gençler, okulda göze batan Kaptan'ın ismini "ittifakla!" vermişler, polise katilin o olduğuna dair iddialarda bulunmuşlardı. Böyle bir durumda Kaptan'ın teslim olması demek, en azından 'yirmidört yıl ağır hapis cezası alması demekti. Hapse girmek istemeyen Kaptan firar etmeyi uygun bulmuştu. O gün bu gündür kendisini görmemiş, ancak ortak bazı dostlarımızdan, 12 Eylül sonrası yurtdışına çıktığını duymuştum.
Yıllar öncesinden hatırladığım Kaptan genç, neşeli, kaldığımız öğrenci yurdunun kantinini esprileriyle kahkahalara boğan bir insandı. Karşımda duran Kaptan farklı biriydi. Yüz hatları derin ızdıraplarm izini taşıyor, omuzları çökmüş, kamburu çıkmış, saçları dökülmüş, yılların acısı onu haddinden fazla değiştirmişti. Vatanımıza yabancı ayağı basmasın, birilerinin köleleri olmayalım derken, vatandan uzaklara savrulan arkadaşlarımız içinde belki de en çok değişen ve fiziki olarak yıpranan o olmuştu.
Yanında oturup sohbete başladığımızda, bulunduğumuz yeri çoktan unutmuştuk. Lokantanın gürültülü ortamı, masada bulunan diğer arkadaşlarımız yokmuş gibi hararetli konuşmaya dalmıştık. İkimiz de duygulu anlar yaşıyorduk. Karşılıklı sorular birbirini takip ediyordu. Neredeydik?.. Ne yapıyorduk?.. Nasıldık?.. Biz dalmış konuşurken, Hızır Abi sohbetin arasına girdi. "Beyler haydi kalkalım, konuşacak çok zaman bulursunuz." Dedi..

Mc Donald's'dan çıktıktan sonra, Kaptan'ın arabasını takip ederek, Paris'in tenha caddelerinden birinin üzerinde bulunan bir Arap lokantasına gittik. Kaptan bizi lokantaya bıraktıktan sonra, Yusuf'u da yanına alarak Metin'i karşılamaya gUti. Hızır Abi, Metin'i karşıladıktan sonra yanındaki çantayı eve bırakmalarını tembih etti. Onlar ayrıldıktan sonra aperatif birşeyler alarak, kendi aramızda konuşmaya başladık. Hızır Abi'ye Paris'te buluşmamızın nedenlerini ve yapacağımız işin detaylarını sordum. Sesini hafifçe kısan Hızır Abi anlatmaya başladı:
"Yıllarca arasak, dünyayı dolaşsak böyle bir fırsatı zor yakalarız! Adamburadaymış!.." diye başlayarak, işi anlatırken/ceketinin iç cebinden çıkardığı üç ayrı fotoğrafı uzattı. Elime aldığım fotoğraflara bakar bakmaz, Hızır Abi'nin kimden bahsettiğini anladım. Değişik kılıklarda çekilmiş fotoğraflarını elimde tuttuğum adam, Türkiye'de faaliyet gösteren en kanlı komünist şiddet örgütünün başıydı. Hiç yüz yüze gelmemiş, hiçbir yerde karşılaşmamıştım, ama basın ve yayın araçları vasıtasıyla iyi tanıyordum. Zaten o yüzü bir kere görüp unutmam münkün de- ¦ ğildi, çünkü bir çok arkadaşımızın kanını elinde taşıyordu! Son yıllarda, özellikle cezaevlerinden firar edip, yurt dışına kaçtıktan veya kaçırıldıktan! sonra onlarca polis ve askerin ölüm emrini vererek ününe ün katmıştı. Batılı bazı "Dostlarımız!" onu ve çevresindeki katilleri korumaya almışlardı. Basma sızan bilgilere göre Türk Devleti, zaman zaman bu adamın yerini ve konumunu tespit ediyor, bulunduğu ülkenin güvenlik güçlerinden yardım isteyerek yakalanmasını istiyor fakat, ne hikmetse her seferinde adam Türkiye'nin verdiği istihbarata rağmen yakaia-namıyordu.
Hızır Abi anlatmaya devam ediyordu: "Verilen bilgilere göre vatandaş! buralarda. Adresinin bize ulaşması an meselesi. Nokta hedef verecekler ve mutlaka gereğini yapacağız. Biliyorsunuz tehlikeli hırttır! (Hızır Abi eskiden

beri, bu tiplere "Hırt" derdi.) çok dikkatli olacağız, zaten senin eelmeni bunun için istedim. Adres gelsin ona göre hareket planını hazırlarız."
Gıyaben tanıdığım bu adam kamufle olmasını iyi biliyordu. İyi bir komitacı olmasının yanı sıra, arkasında değişik güçler vardı. Türk Devleti kendisini amansız biçimde takibe aldığından kolay kolay açık vermezdi. Açık adresinin bize kadar ulaşacağı beni şaşırttı. Birileri gözden mi çıkarttı diye düşündüm. Belkide örgüt tasfiye ediyordu. Çünkü son zamanlarda bazı iç çekişmeler yaşadıklarını, bazı örgüt militanlarının örgütten koptuklarını duymuştum. Acaba örgüt içi hesaplaşma neticesinde, yakınında bulunan arkadaşları mı satışa getiriyordu. Aklıma takılanları Hızır Abi'ye sorarak, ayrıca nerede kalacağımızı öğrenmek istedim.
"Vallaha, neler oluyor, böyle bir adam nasıl nokta operasyonuna düşüyor pek bilmiyorum; zaten bu bizim problemimiz de değil. Bana hadefi açık biçimde vereceklerini söylediler. Geçen hafta, onun için buraya geçtim ve operasyonun alt yapısını hasırlamaya başladım. Sağolsun kaptan çok yardımcı oldu, zaten onun evinde kalacağız. Çocuk sırf bize yardımcı olmak için eşini ve çocuklarını Türkiye'ye gönderdi ve işlerini askıya aldı. Şu adres meselesi kesinleşsin, olayı masaya yatırır gerekeni yaparız. Kamufle olması falan çok önemli değil, ben o hırtı nerede, hangi kılıkta olsa tanırım! "Konuşmasına ara verdi, dişlerini sıktı, kaşlarını çattı," Bu kahpe, az arkadaşımızın kanına girmedi. Alper'i hatırlarsın, hani cuma namazı çıkışında, arkasından vurulan Alper. O zaman bunun emri üzerine şehit edildiğini söylemişlerdi. Rahmetli tek başına, hem okulda, hem okulun olduğu bölgede bunlara göz açtırmıyordu."
Geçmiş yıllarda uzun soluklu bir savaştan çıkmıştık. Kimi arkadaşlarımız bu zorlu yolda canlarını verirken, bizler ayakta kalmıştık. Şimdi, kader bizi hesap sorma saatine doğru sürüklü-

yordu. Sebepler, sebepler içinde yoğrularak, izahı güç olgularla başbaşa kalmamızı sağlamışlardı.
Kaptan ve Selim bize katıldıktan sonra, yemek siparişlerini verdik. Ürdünlülerin işlettiği lokantanın yemek ve meze çeşitleri leziz ve bizim damak zevkimize uygundu. Gece yarısını geçene kadar oturduğumuz bu mekanda, Kaptan ile yıllar öncesine gittik!. Kah ortak dostlarımızdan, kah birlikte geçirdiğimiz günlerden kalan anılarımızdan bahsettik. Kaptan'd an hikayesini dinledim; Yurtdışına çıktıktan sonra başına gelenleri, yaşamak zorunda kaldıklarını anlattı. Masamızda bulunan genç arkadaşlarımız, konuştuklarımızın bir tek kelimesini dahi kaçırmamaya özen göstererek, pür dikkat bizi dinliyorlardı.
Kaptan anlatıyordu:
"Avrupa'ya ilk geldiğimde müthiş sıkıntılar çektim. Önceleri Almanya'ya gitmiştim. İşim yoktu, dilim yoktu, yol bilmiyordum, iz bilmiyordum. Orada bulunan arkadaşlarımız, işçi dostlarımız maddi-manevi yardımlarda bulunuyorlardı ama yetmiyordu. Hele ihtilalden sonra, kaçakların sayısı artınca durum daha da ağırlaştı. Yardımlarla geçinmeye çalıyor, dernek binalarında halıların üzerinde yatıp kalkıyordum. Mülteci durumuna düşmemek için, ilk etapta iltica etmeyi düşünmüyor, her an Türkiye'ye dönecek gibi yaşıyordum. Fakat hesaplarım bir türlü tutmuyordu. Nihayetinde bir çıkış yolu bulmak, kendime yeni bir yol çizmek için harekete geçmeye karar verdim.
O yıllarda bir akrabam İsviçre'de oturuyordu. Yakalanmayı göze alarak, kaçak yollarla İsviçre'ye onların yanma geçtim. Kaçak işçi olarak, bir Türk'ün marketinde iki yıla yakın çalıştım-Marketin depoAma bakıyor, hamallık dahil her işi yapıyordum-Depoda bulunan bir odada kalıyor, İsviçre'nin o bölgesinde ağırlıklı olarak Fransızca konuşulduğu için, akşamları Fransızca çalışıyordum. Dil öğrenmenin şart olduğunu daha Avrupaya çı-

kar çıkmaz fark etmiştim. Mutlaka dil öğrenmem gerekiyordu, jlci yılm sonunda, irtibatta olduğum bir arkadaşımın tavsiyesi üzerine Fransaya geçtim ve buraya iltica ettim.
O günlerde, Türkiye'de askeri yönetim bala iş başında olduğundan, ilticam nispeten kolay kabul edildi. Çünkü, Türkiye'de idamlar devam ediyordu, bizimde tek tutanacağımız dal orasıydı. Türkiye'ye iade edilme durumunda asılacağımı söylemiştim. Mülteci olduktan sonra, daha büyük sıkıntılar ve zorluklar başladı.

Çalışma izni vermiyorlardı. Biz de birkaç arkadaş, kaçak olarak en ağır işlerde çalışmaya başladık. Boyacılık, amelelik, bahçevanlık... Ancak üç yıl sonra oturma ve çalışma izni alabildim. Sonrasında, pazarlarda tekstil ürünleri satarak, temizlik işlerinde çalışarak hayatımı idame ettirdim.
Dört yıl önce, bir işçi ailesinin kızı ile evlendim. Evlendikten sonra ise, kayınbiraderimle birlikte bir şirket kurduk ve dekorasyon, çevre düzenlemesi üzerine çılışmaya başladık. Çok şükür işlerimiz düzgün gitti, yıllarca hiç olmadığı kadar maddi olarak rahatladım. Ellerinden öperler, biri on aylık iki de oğlum
var.
Ee.. sen neler yaptın, birara ortalıkta pek görünmediğini söylemişlerdi."
Onların yaşadıkları çektikleri karşısında, benim yaşayıp gördüklerim pek de önemli değildi. Hikayemi kısaca anlattım. Hatıralarımızdan konuştuğumuz sıralarda duygusal anlar yaşadık. Eski günler ne kadar farklıydı, az şeyle çok mutluluk yaşamak... Heyecanlarımızın, inanmışlığımızm, ideallerimizin zirvede olduğu günler... Hesapsız, riyasız, dürüstlüğe dayalı mücadele yılları... O günlerde herşey farklıydı. Fedeakarlıkları kelimelere dökmek artık imkansızlaşmıştı!
Sohbetimizin ilerleyen bölümlerinde, hatıralarımızın bizi geçmiş günlerin aydınlığına taşıdığı bir anda duygulanan Hızır Abi, şiir bile okudu:

Bugün yollanıyorken bir gurbete yeniden Belki, bir kişi bile gelmeyecektir bize
Bir kemiğin ardından saatlerce yol giden İtler bile gülecektir kimsesizliğimize
Yemekten kalktığımızda vakit gece yarısını çoktan geçmişti. İki araç peşpeşe Kaptan'm evine doğru hareket etti. Ev, Paris'in banliyölerinden birindeydi. Büyük bir sitenin içinde, bitişik nizam, iki katlı, bahçe içindeki ev oldukça geniş ve ferahtı. Banka kredisiyle aldığını söyleyen Kaptan, eşinin üzerine aldığı evini sevdiği kadar misafiri de seviyordu. Onun misafirperverliği sayesinde, operasyon boyunca kaldığımız evde çok rahat ettik.
Sabah kalktığımızda Kaptan'ın özenle hazırladığı sofrada güzel bir kahvaltı yaptık. Kaptan, ekmek hariç Türkiye'nin her-şeyini özlediğini söylüyordu. Gerçekten Fransızların francala tipi ekmekleri çok lezzetliydi. Sofrada Hızır Abi'ye Paris turu yapmak istediğimi söyledim. Hızır Abi'nin cevap vermesine fırsat tanımayan Kaptan, "Hava güzel, yapılacak bir iş yoksa, Yavuz'ları gezdireyim." dedi. Masadan kalkan Hızır Abi, Metin'i yanma alarak bir yere gideceğini, akşama kadar vaktimiz olduğunu, akşam buluşabileceğimizi söyledi. Böylece, hafızamda canlandırmaya çalıştığım, bir imparatorluk başkenti olan Paris'i daha yakından görüp tanıma fırsatı doğmuştu.
Paris caddelerine doğru, Kaptan'm eski model Peugeot marka otomobiliyle yola çıktığımızda, yeni yerler görecek olmanın heyecanı içindeydim. Şehir merkezine girdiğimizde, Eyfel Kule-si'nin yanından geçtik. Meşhur Zafer Taklarının etrafından dolaşarak Şanzelize Bulvarı'na ulaştık. Saraylarını, Sen Nehri'ni, tarihi kiliselerini, isimlerine romanlarda sık sık rastladığım ünlü meydanları gördük. Temiz ve tarihi dokusu olabildiğince korunmuş Paris şehri, hayalini kurduğum kadar güzel ve bakım-

lıydi- Kaptan, bir taraftan arabayı kullanıyor, diğer taraftan şehri tanıtmaya çalışıyordu.
"Yılda ellimilyon turist çeken bu şehrin en önemli taraflarından biri alt yapısıdır. Fransızlar şehrin alt yapısını kurmaya yaklaşık ikiyüz yıl önce başlamışlar. Bugün, şehrin altında iki ayrı metro var; biri hızlı, diğeri yavaş hareket eden metro ile şehrin her yanma gitmek mümkün. Şehrin tarihi dokusunu gözleri gibi koruyorlar, öyle ki evinize belediyeden izin almadan çanak anten dahi taktıramazsmız..."
Yusuf, Paris'i gezdikçe, şehrin güzelliklerini gördükçe, kendi kendine hayıflanıyor, altı saatlik yolu gözünde büyüterek şimdiye kadar Paris'i görmediğine kızıyordu; Kaptan'a, "Kaptan Abi, geniş bir zamanda geleyimde buraları iyice gezelim, gerçi benim öyle özel zevklerim yoktur ama, Yavuz Abi'yi tanıdıktan sonra bende de bazı meraklar Canlanmaya başladı." diyordu. Gerçekten de işçilerimiz veya onların aileleri kendilerine birinci hedef olarak ekonomik kalkınmayı seçtiklerinden, yaşadıkları çevre ile pek ilgilenmiyorlardı. Bunu

bizim çocuklarla tanıştığım zaman, sorduğum sorulardan anlamıştım. Yeni yerler görme ve tarihi mekanlara karşı bir merak içinde olmadıklarını görmüştüm.
Sen Nehri kenarında bir kahvehanenin önüne oturup birşey-ler içtiğimiz esnada, gözüm sakin sakin akan nehrin sularına takıldı. Hatıralarımın sisleri altında raks eden bir tablo hafızamda canlandı:
Çok gençtim, galiba orta okul son sınıfa gidiyordum. Türk Milliyetçilerinin devam ettiği bir derneğin lokaline gitmiş, lokalin bir köşesine konulmuş olan kitaplığı karıştırıyordum. Elime, oldukça eski ve sayfaları yıpranmış bir dergi geçti. Derginin, birazda küf kokan sayfalarını çevirirken} gözüme oldukça uzun bir şiir ilişti. Vatan hasretini konu alan şiir, samimi duygularla yazılmış, insanı oldukça etkileyen mısralarla örülüydü. Şiiri

okuyup bitirdiğimde gözlerim nemlenmişti. Tam sayfayı çeviriyordum ki, şiirin altında küçük harflerle yazılmış bir not olduğunu gördüm. Notta, şairin Kırım'lı olduğunu, İkinci Dünya Savaşı sonrasında yurdundan koparak Paris'e geldiğini, yokluk ve sefalet içinde, bir müddet Paris'te yaşadıktan sonra, cesedinin Sen Nehri'nin soğuk sularında bulunduğunu, çöpçüler tarafından bulunan cesedin ceplerinden değerli hiçbir şey çıkmazken, yalnız bu şiirin çıktığını yazıyordu. Şiirden sonra, şiirin altında bulunan notu okuyup bitirdiğimde, duygularım daha da yoğunlaşmıştı. Gözlerimin önüne, gurbet ellerde yalnızlık içinde ölüp giden şairin halini getirmeye çalıştım. Gözlerimden iki damla yaşın akıp gitmesine mani olamadım. Şimdi, yıllar sonra, yaslı Kırım'ın müzdarip genç evladını yutan nehrin kenarında oturmuş kahvemi yudumluyordum. Gözlerim yine nemlenmişti. Hatıramla birlikte, duygularımı arkadaşlarımla paylaştım, şiirden aklımda kalan mısrayı okudum:
"Şimdi Kırım'da olsam, yaslı Kırım'da..."
Hızır Abi, Kaptan'ın cep telefonundan bizi aradığında, akşam olmak üzereydi. Evde buluşmamızı istemişti. Paris turumuzu keserek, eve döndük. Biz eve girdikten kısa bir müddet sonra, Hızır Abi ile Metin'de geldi. Salona bakan küçük fakat güzel düzenlenmiş bahçeye çıkan Hızır Abi, beni yanına çağırdı. Yanma gittiğimde sıkıntılı olduğunu fark ettim. Elleri cebinde, salondan yansıyan ışık eşliğinde bahçeyi çevreleyen çiçeklere bakıyordu. Açık bıraktığım salonun kapısını kapatmamı işaret ederek, "Haberler iyi değil!" dedi. "Hayırdır inşaallah, ne oldu?" diye sorduğumda şunları anlattı:
"Bu işi sevmedim, biz adamların nokta hedefi vereceklerini bekliyoruz onlar bize yarım yamalak adres veriyorlar. Cadde ve apartman belli, daire numarası, kaç kişi kaldıkları, araba plakaları belli değil. Bpyle iş olur mu?"

"Nasıl yani, apartman ve caddeden mi medet umuyorlar, bu nasıl nokta hedefi birşey anlamadım."
"Ne bileyim, verdikleri bilgiler bunlar. Adresi aldıktan sonra Metin'le gidip baktım. Beş katlı, en az yirmi daireli bir apartman. Geniş bir caddenin üzerinde. Giriş-çıkış saatleri bilinse veya kesin orada oldukları tespit edilse, pusu atmaya müsait bir yerde."
Kafasında birşeyler canlandırıyormuş gibi, gözlerini sabit bir noktaya dikti, bir süre düşündükten sonra, "Onlarda bu bilgilerin yetersiz olduğunu biliyorlar ama kuru ümitte olsa bakıp incelememizi istediler. Şimdilik başka çaremiz yok, elimizden geldiğince bekleyip, zaiyat vermeden netice almaya çalışacağız. Çocuklar burda kalsınlar, Kaptan'ıda yanımıza alıp verilen adrese gidelim bir de sen gör, sonra duruma göre değerlendirme yaparız." dedi.
Hızır Abi'de, ben de Kaptan'a güveniyorduk, fakat aldığımız karara göre, bu işin bitirilme noktasında asla ona rol vermeyecektik. Bunu Paris'e geldiğim akşam, Kaptan Metin'i karşılamaya gittiğinde Hızır Abi'ye sormuş, "Kaptan bu işte ne kadar olacak, herşeyi bilecek mi?" demiştim. Hızır Abi, "Kaptan'la açık açık konuştum, işten haberi var ama bize lojistik destek vermenin haricinde bir şeye karışmayacak. Zaten başka imkanımız olsaydı onu hiç karıştırmazdım. Görüyorsun işte, bunca yıla ve bunca meşakkate rağmen heyecanını hiç yitirmemiş." Onunla aynı fikirde olduğumu, bir aksilik durumunda onu korumak için tedbir almamız gerektiğini söylemiştim.
Verilen adrese çevre yollardan birini kullanarak gittik. Evin bulunduğu cadde, çevre yolundan çıkışa çok yakın bir yerdeydi. Arabayı uygun bir sokağın içine

bıraktmdan sonra, yaya olarak keşif yapmaya çıktık. Hedefteki adamımızın kaldığı bildirilen apartmanın ön cephesi oldukça uzundu ve iki kanatlı giriş kapısı vardı. İşin ilginci, ana giriş kapısının şifreli bir kiliti var-
137
di. Duvara yerleştirilmiş olan şifre panosunu görünce şaşırdım. Apartmanın önünden yürüyerek geçtikten sonra, şifreyi Kap-tan'a sordum. Gülümseyerek Kaptan, Paris'te birçok binanın ana girişlerinde bu tür şifreli anahtar sistemi olduğunu söyledi.
"Bu şifreli anahtar sistemi dışkapının açılması için kullanılır. Dört rakamlı şifre girildiğinde kapı açılır. Bunu apartmanda oturan herkes bilir. Fakat iş bununla bitmez, bir de içerde ikinci kapı vardı onu da apartanda oturanlar anahtarla açarlar veya içerden otomatla açılır."
Kaptan'm izahatından sonra, işimizin daha zor olduğunu anladım. Daire numarası bile verilmeyen binanın içine girmemiz hemen hemen imkansız gibiydi. Geriye binanın bulunduğu caddede pusu kurarak hedefi beklemek kalıyordu ki bu da oldukça riskli bir eylem biçimi olurdu. Yabancı bir ülkenin şehrinde, cadde ortasında, kimlik ve kılık değiştirmiş birine saldırı düzenlemek pek akılcı olmasa gerekti.
Yaya olarak, caddeyi boydan boya geçtik. Sonra karşı kaldırıma geçerek geri döndük. Bıraktığımız yerden alarak, araba ile çevreyi gezmeye başladık. Bu arada Hızır Abi caddenin üzerinde bulunan bazı noktaları not etmeye başladı. Otobüs durakları, cafeler, mağazalar, hedefimizdeki apartmanın karşısındaki kaldırımda bulunan ağaçlar, metro girişleri... Ne düşünüyordu, nasıl bir plan kurmaya çalışıyordu hiç bilmiyorum. Sadece dikkatimi vererek, akşam karanlığında yarı aydınlık caddenin ve çevesinin fotoğrafını zihnime yerleştirmeye çabalıyordum.
Eve dönüş yolunda düşünceli görünen Hızır Abi'ye Kaptan, bu şartlar altında işin imkansız olduğunu, caddeye pusu atarak hedefi ortadan kaldırmanın zor olduğunu söyledi. Kaptan ile aynı kanaatteydim ama bizim fikirlerimize Hızır Abi bir tepki vermiyor, sadece "Bakalım, değerlendirelim." gibi müphem kelimelerle cevap veriyordu. Onu iyi tanıyordum, eğer kesin kararını verseydi, "Bu iş olmaz." der işin içinden çıkardı ve böyle bir
138
karar verdikten sonra da kimse onu geri çeviremezdi. Oysa verdiği cevaplardan kararının kesin olmadığını, en azından kafasından bazı şeyleri tarttığını anlamıştım.
Yukarıdaki tespitimde yanılmadığımı eve döndüğümüz zaman anladım. Salondaki masaya oturan Hızır Abi, keşif esnasında tuttuğu notlara bakarak, operasyon bölgesinin şemasını çıkarmaya başlamıştım. Yanma giderek karşısına oturdum. Amacım konuyu açarak, ihtimal dahilinde tuttuğu eylemden vazgeçirmekti, konuyu açtım ve fikirlerimi açık bir dille söyledim.
"Abi, o caddede bu işin olacağına aklım kesmiyor! Herif o apartmanda oturuyor olsa bile, ne zaman dışarı çıkacağını, kaç kişi olacaklarını, gözetim altında tutulup tutulmadığını bilmiyoruz. Orada nasıl ve nerede bekleyip adama ulaşacağız belli değil. Diyelim hedefi gördük, zaiyatsız oradan çıkmak çok zor. Ankara'dakileri araşan, bu "şartlar altında operasyonun olmayacağını söylesen daha iyi değil mi?"
Meşgul olduğu kağıtlardan başını kaldıran Hızır Abi, her zamanki sakin ses tonuyla, "Ben de herşeyin farkındayım, daha son kararımı vermedim." dedikten sonra ses tonunu iyice düşürerek, salonun köşesinde yere otururak atari oynamaya dalmış arkadaşlarımızın duymamasına özen gösterip, şunları söyledi:
"Yahu arkadaş anlamadın mı, bu şartlarda bir bok olmayacağını daha baştan ben sana söyledim maksadım o değil, hem An-kara'dakilere verdikleri adresin ve hedefin hangi şartlar altında olduğunu göstermek istiyorum, hem de çocuklara egzersiz yaptırmak amacmdayım!
Hepsini topla, fikirlerini öğrenelim, bakalım kim ne diyecek."
Hızır Abi, bunları söylerken gözlerindeki muzip gülümseme kendini ele vermişti! Artık anlamıştım ki, o da bu şartlar altında bir eylem taraftan değildi. Amacı, daha doğrusu amaçları ise zekice düşünülmüştü. Hemen çocukları masaya gelmeleri doğrul-
139

tuşunda uyardım. Kaptan yiyecek birşeyler almak için dışarı çıktığından, biz bize masanın etrafında toplandık.
İlk olarak konuşmaya başlayan Hızır Abi, hedefin bulunduğu çevre hakkında ve operasyon şartları hakkında bazı bilgiler verdi. "Beyler, bu durumda iki seçeneğimiz var, ya operasyonun başarısız olacağına kanaat getirip, birşey yapmadan geri döneceğiz, ya da elimizde bulunan bilgi ve imkanlar dairesinde, bölgeye pusu atıp hedefin düşmesini bekleyeceğiz. Hedefi görme veya fırsatını bulma halinde işini bitirip kaçacağız." dedi. Hızır Abi'nin izahlarından sonra, bir süre sessiz kalan arkadaşlardan, sessizliği bozarak, "Pusu kurup bekleyelim. İşi bitirmeden burayı terk etmeyelim." dediğinde diğerleri de onu destekleyerek, gitmek, operasyona son vermek taraftarı olmadıklarım söylediler. Selim, gerekirse uyumadan, hiç ara vermeden bekleme taraftarıydı. "Bekleyelim, adam nasıl olsa bir gün dışarı çıkacak, gördüğümüz zaman indirelim." diyor, onu destekleyen Metin, "Abi buraya kadar gelip boş olarak geriye dönmek yerine, ciddi bir takiple bu işi bitirelim." diyordu. Genç arkadaşlarımızın bu tavırlarından oldukça memnun görünen Hızır Abi, takındığı memnuniyeti belirten mimikleriyle onları desteklediğini belli ediyordu.
Artık karar verilmişti, ikinci seçeneği hayata geçirecektik, yani operasyon için harekete geçecektik. Pusu kurmak hedefi beklemek için bir plan gerekiyordu. Bunun için kafamdan geçenleri masadakilere anlattım:
"İki gruba ayrılalım ve günün belli saatlerinde evin önüne pusu atalım. Her grupta bir silah bulunsun, hedefin görülmesi durumunda silahlı olan direkt hedefe yönelerek işi bitirsin, diğeri ise önceden tespit edilen yerde araba içinde bekleyip kaçışa zemin hazırlasın."
Planım oldukça basitti ve olması gereken bir plan değildi! "Egzersiz" operasyonu için yeterli olur diye düşünmüştüm.

planıma kimse itiraz etmedi ama Hızır Abi, "Detayları daha sonra gözden geçiririz" diyerek, geçiştirdi. Daha sonra "Sabah ola hayır ola." dedi.
Sabah dördümüz, Metin'in kullandığı araç ile hedefin bulunduğu apartmanın önüne gittik. Önce araç içinde caddeyi birlikte turladık Sonrasında yine yaya olarak apartmanın bulunduğu caddeyi ve çeveresindeki sokakları gezdik. Arabayı bırakacağımız noktayı belirledik. Beklerken nerelerde durmanın daha akılcı olacağım kendi aramızda tartıştık. Genç fedailer kendilerini iyice kaptırmışlar, operasyona "olabilir" gözüyle baktıkları için, bütün ciddiyetleriyle, netice alabilmek için çalışıyorlardı. Onların halini gördükçe kendi kendime gülmemek için çabalıyordum. Bazı tespitlerde tartışıyorlar, birbirlerinin fikirlerine karşı çıkarken beni şahit tutmaktan geri durmuyorlardı.
Neticede, sabah ve akşam olmak üzere, günde iki kez pusu atmak ve pusu da neler yapmamız gerektiği noktasında anlaştık. Grubun birinde ben ve Metin bulunacak, diğer grup ise Yusuf ve Selim'den oluşacaktı. Operasyon bölgesine geldiğimizde, silahlı olan eleman apartmanın bulunduğu cadde de yaya olarak gezecek, sürekli apatmanm çıkış kapısını gözetleyecekti. Elimizde bulunan resimler ve fiziki tarife uyan birinin görülmesi halinde hedefe yaklaşarak inceleyecek, yüzde yüz emin olması halinde, yakın mesafeden hedefi vurmaya çalışacaktı. Hedefin yanında başkaları bulunması halinde, duruma kendisi karar verecek, ona göre eylem yapacaktı. Eylemin gerçekleşmesi halinde hızla ara sokakta kendisini beklemekte olan araca yönelecek, sokağa girdiğinde acele etmeden, panik yapmadan araca binerek olay yerinden uzaklaşacaktı. Bir takip veya aracın tespiti durumunda araç pas geçilerek, olay yerinden başka vasıtalarla uzaklaşılacaktı.
- Arkadaşlarımdan, anlattığımız eylem biçimine harfiyen uymalarını istedim. Bir taraftan da endişe taşıyordum. Aklıma, kaş

yapalım derken göz çıkarmak! gibi bir hataya düşme ihtimali de gelmiyor değildi. Sürekli tetikte olan, yabancı istihbarat birimleriyle ilişki içinde bulunan hederdeki adam ve yanında bulunabilecek kişiler, bir takipten huylanırlarsa nasıl bir yol izlerlerdi. Çocukların pusuda beklerken, pusuya düşmeleri ihtimali de vardı ve böyle bir durum bizim açımızdan çok kötü olurdu. Elimden geldiğince dikkatli olmalarını, gözetleme yaparlarken dikkat çekmemelerini, hatta Ertan Hoca'nın takip konusundaki anlattıklarını iyice hatırlamalarını söyledim.

Aynı günün akşamı yaptıklarımızı, hangi kararlara vardığımızı, nasıl pusu kurup, nasıl hareket edeceğimizi Hızır Abi'ye, çocuklarında bulunduğu ortamda anlattım. Fazla ilgili görünmeyen Hızır Abi, anlattıklarımı dinledikten sonra "Olabilir, elinizden geldiğince dikkatli olun. İnşaallah düşündüğümüz gibi olur." dedi. İkimizde rolümüzü gerektiği gibi oynuyorduk. Sabah operasyon bölgesine gitmek için aramızda anlaşarak, Selim ile Yusuf üzerinde karar kıldık. Zaten evin bulunduğu adrese gitmek için yol-iz bilmeye gerek yoktu. Kaptan'm evinden çevre yoluna giriyor, aynı yolu takip ederek, adrese ulaşabiliyorduk.
Sabah kahvaltımızda Yusuf ile Selim'in gitmek için hazırlık yaptıklarını gördüm. Yusuf silahın kendisinde bulunması için ısrar ediyordu. Selim onun isteğine itiraz ederken, beni gördü ve müdahale etmemi, silahın kendisinde durmasını, onun aracı kullanmasını temin etmemi istedi. O sırada üst kattan inen Hı-zır Abi, araya girerek, "Bir yere gitmiyorsunuz, Ankara ile görüşeceğim, ondan sonra hareket edersiniz, bırakın çekişmeyi." dedi.
Hızır Abi'nin son sözlerinden, operasyona son verdiğini, işin gelebileceği en son noktaya kadar ulaştığımızı anladım. Yusuf'un elinde duran silahı alıp çantaya koyarken, kahvaltı için sofrayı hazırlamalarını istedim. Onlar kahvaltıyı hazırlamak

için mutfağa gittiklerinden, salondaki kanepeye uykulu gözlerle uzanan Hızır Abi'ye ne yapmayı düşündüğünü sordum. Öyle ya, operasyon fiyaskoyla! sonuçlanmış, bize görev verenler verdikleri hedef noktasında çuvallamışlardı! Elleriyle gözlerini oğuşturan Hızır Abi, "Dün Amca ile konuştum ve durumu değerlendirdik. Anlattıklarımı dinledikten sonra, hareketsiz kalmamızı, kendisine iki gün vermemizi istedi. İki gün içinde gerekli bilgiye ulaşmazsa operasyona son verip döneceğiz. Çocukları yeteri kadar denedik, bundan sonrası risk olur, boşuna oralarda bekletmeyelim." dedi.
Hızır Abi'nin kararına sevinmiştim. Ayrıca, Paris'te gezmek, istediğim yerleri görmek açısından iki gün iyi bir zamandı. Kap-tan'ın mihmandarlığında zamanı değerlendirmeye çalışacaktım. Düşüncemi Hızır Abi'ye açarak, gezmek istediğimi söyledim, "Yapacak işimiz yok, beraber gezeriz." dedi.
Gerçekten de iki günü iyi değerlendirdik. Yarım güne de sığ-dırsak Luvr Müzesi'ni gezdik, Eyfel Kulesi'ne çıktık, metro ile şehri baştanbaşa geçtik, tarihi bazı binaları dışardan inceleme fırsatı bulduk. İki gün geçtikten sonra, beklediğimiz haber geldi, operasyon iptal edilmişti! Hızır Abi dönmemiz gerektiğini söyledi.
Haberin geldiği akşam, Yusuf ile Selim'i araba ile Almanya'ya yolcu ettik. Yine, malzemeleri teslim ettiğimiz Metin, trenle yola çıktı. Birgün sonra ise Hızır Abi ile ben, Orly Havaala-nı'ndan bindiğimiz uçakla Türkiye'ye döndük. Bizi yolcu etmeye gelen Kaptan'la duygusal anlar yaşadık. Bilet kontrolüne girmeden önce sıkı sıkı sarılan Kaptan, herkese selam söylememi, en kısa zamanda tekrar gelmemi istedi. Vatan hasretiyle yanıp tutuşan arkadaşımızı arkamızda bırakıp yürürken içim burkuldu, kaderimizin sürüklediği açmazlara isyan ettim. Vatanı satanlar, uşak ruhlu alçaklar ülkemizde cirit atarken, bir devrin getirdiği olumsuzluklardan fazlasıyla, hak etmedikleri şekilde nasip alan vatan evlatları, hala çile çekiyorlardı.

Uçakta durum değerlendirmesi yaptığımızda, Hızır Abi'nin geldiğimiz noktadan rahatsız olduğunu gördüm. "Biz bu kadar riske giriyoruz, işimizi gücümüzü bırakıp buralara koşuyoruz, adamlar dalga geçer gibi, lüzumsuz bilgilerle bizi oyalayıp duruyorlar, diye Ankara'dakilere sitem ediyordu. Bira:-: da laf olsun kabilinden, "Acaba bizi deniyorlar mı?" dediğimde, tuhaf bir yüz ifadesiyle, "Bu saatten sonra neyimizi deneyecekler." diye cevap verdi.
Peşinden koştuğumuz o şahıs için verilen istihbarat bilgileri yetersiz kalmış, Paris Operasyonumuz böylece boşa gitmişti ama adamın peşinden koşturmamız Paris'le sınırlı kalmamıştı. Türkiye'ye döndükten bir müddet sonra, yeni bir istihbarat üzerine Hızır Abi yine yurtdışına çıktı. Geri döndüğünde anlattığına göre, adamın peşinden İspanya'ya, Barselona şehrine kadar gitmişti. Üç gün bir otelde kalarak verilen istihbaratın doğruluğunu teyit etmeye uğraşmış, fakat yine boş olarak geri gelmişti. Yaşadıklarını anlatırken, "Ya adamların içinden yeterli bilgi alınamıyor, ya da bizimkilere bilgi aktaranlar bilerek yanıltma!

yapıyorlar. Senin anlayacağın işin ucu pis kokuyor, netleşmesi zor olduğu gibi son darbeyi vurabilecek ortamın hazırlanacağına artık inanmıyorum." demişti.
144
-VII-
Hayat devam ediyordu. Zaman zaman işimden kopmak mecburiyetinde kalsamda, geri döndüğümde yeniden adapte olup, işimin başına geçiyordum. Geçen zaman içinde aldığımız görevlerde ciddi bir mesele yaşamamıştık. Çalışma alanımız yurtdışı olduğundan, içerde rahattık. Artık geldiğimiz noktada, başta duyduğum kaygılardan uzaklaşmıştım. Hele yeni ülkeler görmek, yeni yerler gezmek bana "ayrı bir zevk veriyor, bazen kendi kendime, "İyi oldu!" diyordum.
Eşim alışılmadık birşeyler yaşandığının farkındaydı. Arasıra sorular soruyor, kinayeli cümleleriyle beni tahrik edip ne yaptığımı, nerelere gittiğimi öğrenmeye çalışıyordu. Her defasında ısrarla sıradışı birşey yapmadığımızı, işlerimizi genişletmekte, daha iyi kazanmak için çabaladığımızı söylüyordum. Olup biteni ondan saklamaya çalışırken, üstlendiğimiz görevlerle ilgili olarak eve doküman veya belge getirmemeye özen gösteriyor-dum. Bu konularda titiz davranmama rağmen açık verdiğim de oldu! Paris dönüşünden bir müddet sonra, cebimde unuttuğum uçak biletimi bulan eşimin sıkı sorgusundan geçtim. Biletteki isim bana ait olmadığından, havaalanında karşılaştığım eski bir dostumla kahve içerken yanlışlıkla biletini cebime koymuş olabileceğimi söyleyerek, sorgudan sıyrıldım.
Hızır Abi'nin tanıştırdığı, yurtiçindeki görevli arkadaşlarla samimiyetimiz gittikçe artıyordu. Gruplarındaki diğer arkadaş-
145
larıyla da tanışmıştım. Müsait olduğum zamanlar, onlarla geziyor, yemeğe falan gidiyordum. Aramızda iyi bir güven bağı da oluşmuştu.Bize duydukları güvene binaen, sırlarını bile açmaktan imtina etmiyorlardı. Anlattıklarına göre özel görev alanları vardı ve bu görevi onlara devletin en üst düzeyindeki yetkililer vermişlerdi. Bazen görevleriyle ilgili konuştuklarında, anlattıklarını dinlemek istemiyor, anlatmamaları için kendilerini uyarı-yordum. Böyle konuları anlatmalarının sakıncalarını vurguluyor, yaptıklarının, yaşadıklarının kendilerine kalması gerektiğini söylüyordum. Geçmişte bizim yaşadığımız bazı olaylardan örnekler veriyor, uzun vadede çok şey bilmenin insanı zorlayacağını anlatıyordum. Gerçi bu arkadaşlar, yaptıkları işler sonrası genel kurallara uyuyorlardı ama, bizimle aralarında doğan güçlü ilişkiler onların zaman zaman kuralları ihlaline neden oluyordu. Yine de hata yaptıklarını, dikkatli olmaları gerektiğini söyleyerek şunları aktarıyordum:
"Bu tür işlerde asıl olan, olması gereken, iyi tetik düşürmek, cesur ve atak olmak değildir. En önemlisi ve birinci prensip bildiklerini, gördüklerini, yaşadıklarını saklamaktır. İlla da birşey anlatmak istiyorsanız, sırlarınızı açığa vurmak istiyorsanız, yani böyle birşeye ihtiyacınız varsa, çıkın dağlara, bağıra çağıra dağlara taşlara anlatın, içinizi dökün!.."
Bir haftasonu şirkette oturuyorken, Özel Ekip'ten Osman ve Celil geldiler. Celil'in her zamanki gibi muzipliği üzerindeydi. Osman'a şakalar yapıyor, onu kızdırmaya çalışıyor, başından geçen bazı komik hadiseleri anlatarak bizi güldürüyordu. Akşama doğru, Osman, "Abi, biz bu gece rakı içmeye niyetlendik. Bir haftadır Ankara'daydık ve bunaldık. Şöyle kafaları çekip, rahatlamak istiyoruz. Bize katılırsan memnun oluruz." dedi. Hızır Abi ile mesafeli olan arkadaşlar, benim yanımda daha rahat ve resmiyetten uzak olabiliyorlardı. Yapım itibarıyla, benimle ça-
146
buk kaynaşmışlar, samimiyetimiz bu sayede ilerlemişti. Yemek davetlerini kabul ettim.
Akşamın ilk saatlerinde şirketten ayrılarak, sakin bir balıkçı lokantasına gittik. Güzel bir yemek ve birkaç kadeh içkiden sonra, sohbetin koyulaştığı bir anda, karşımda oturan Celil, birden ciddileşerek ve yüzünde beliren hüzünlü ifadeyle, "Yavuz Abi, belki bir daha görüşemeyiz." dedi. Mahsunlaşmıştı, lafını bitirir bitirmez, gözlerini benden kaçırmış, önündeki rakı bardağına dikmişti. Ne söylemek istediğini, yüzündeki ifadeyi çözememiştim. Bir yardımı dokunur mu diye, yan gözle Osman'a baktım, Celil'in söylediklerini duymuş, benim tepkimin ne olacağını anlamaya çalışıyormuş gibi, o da bana bakıyordu. "Niye, ne oldu?"

diye sordum. Sorumun karşısında, bir süre hareketsiz kalan Celil, oturduğu sandalyede geriye doğru yaslandıktan sora, hafifçe kızarmış gözleriyle boş boş bakmarak. "Boşver, uzun hikaye, şimdi neşemizi bozmayayım, daha sonra anlatırım." diyerek konuyu kapatmak istedi ama, ben oldukça meraklanmış-tım. Osman'a dönerek, ne söylemek istediğini sordum. Yanımızda, yöremizde kimse bulunmamasına rağmen, sanki masada birbaşkası varmışta, anlatacaklarını ona duyurmak istemiyormuş gibi, iyice bana sokulan Osman, "Yakında gidiyoruz, önemli bir işimiz var. Gidipte gelmemek sözkonusu, onu anlatmaya çalışıyor." dedi. Konuyu tam olarak açmasalarda, önemli bir görev üstlendiklerini anlamıştım. Konunun üzerine giderek, detaylarını öğrenmek istemedim. "Hayırlısı olur, İnşaallah." diyerek mevzuyu geçiştirmeye çalıştım. Fakat, arkadaşlarım ucundan köşesinden açtıkları konuyu kapatmak istemiyorlardı. Rakı bardağında kalan içkisini bir dikişte bitiren Celil, gülümsemeye çalışarak, "Yakında Şam'a gidiyoruz." dedi. Lafı Celil'in ağzından kapan Osman'da, "Şam'a gidiyoruz. Şam'a.." diyerek onu tekrar etti. Ağızlarında geveleyip durdukları görevin ne olduğunu anla-

mıştım. Büyük ihtimalle Bölücübaşı'm imha operasyonuna katılacaklardı. Heyecanlanmıştım, merakım artmıştı. Onlara öğretmeye çalıştığım prensipleri, uyarılarımı hiçe sayarak, sorduğum sorularla, bazı bilgilere ulaşmaya çalıştım. Bağlı bulundukları birim, çok özel bir görev için, gönüllü beş kişiyi seçmişti. Osman ve Celil'de üstlerinin verdiği onayla, gönüllüler grubuna dahil olmuşlardı. Kağıt üzerindeki plana göre, hedefteki adam, zaman zaman Şam'da bir villada kalıyordu ve gönüllüler grubu onu o villada imha edeceklerdi. Bunun tam bir intihar saldırısı olacağını, Suriye gizli servisinin yakın korumasında olan katil başının anlattıkları biçimde imhasının, imkansız olacağını söyledim. Benim kaygılarımı anlayan Osman, "Abi öyle değil, işi bomba ile bitireceğiz ve bombayı herifin tam kıçının altına koyacağız!" dedi.

Yapacakları işe ait bazı detayları öğrendiğimde, zorluklarına rağmen, başarı ile neticeleneceğine dair inancım arttı. Plan oldukça basitti: Eşkıyanın başı kullandığı villaya arasıra geliyordu ve villanın karşısında blok apartmanlar vardı. Bu blok apartmanların zemin katlarından biri Türkmen kökenli, Suriye uyruklu bir aile tarafından kiralanacak, gönüllüler, değişik yollardan bu eve giderek, villanın altına doğru tünel kazıp, yüklü miktarda patlayıcı yerleştireceklerdi. Yine arkadaşlarımın anlattıklarına göre, gönüllü olarak görevi kabul etmelerinin akabinde, Ankara'da bir toplantı yapılmış, toplantıda kendilerine görevle ilgili bazı fotoğraflar gösterilmişti. Villa ile apartman arasındaki mesafe ve görev süreleri hakkında bazı açıklamalar yapılmıştı. Ayrıca, tünel kazma ve patlayıcıları yerleştirme konusunda kısa bir kurs alacaklarını da söylüyorlardı.

Meselenin hangi boyutta olduğunu iyice anladıktan sonra, kendimi tutamayarak espri yaptım, "Desenize lağımcı olacaksınız!" Osman "Lağımcı"dan ne kastetiğimi anlamamıştı, hemen

İP itiraz etti: "Ne alakası var, lağımmı kazacağız yani." Esprimi anlamaları için lağımcılığın ne olduğunu anlattım.

"Oğlum! lağımcılık Osmanlı Ordusu'nda önemli bir birimdi. Ordu bir kaleyi bir hisarı kuşattığı zaman, lağımcı birlikleri hemen devreye girerler, kazdıkları tüneller vasıtasıyla, surların dibine ulaşırlar, buraya fıçılarla barut yerleştirerek patlatırlar ve surlarda gedik açarlardı. Benim söylediğim lağımcılık bu manayı taşıyordu, yoksa şimdi kullandığımız, manada lağımcısınız . demedim."

Celil'in neşesi, lağımcılık muhabbetinden sonra yerine gelmişti. Osman'a takılıyor, "Oğlum, seni Arap bokları içinde düşündükçe haline acıyorum." diyor, Osman'da, "Ben her bokun içinde yüzmeye alışkınım, sen kendine bak." Diye cevap veriyordu.

Yemeğin sonlarına doğru, bana güvenip konuyu açtıkları için teşekkür ettim ve hayati önemi olan görevlerinden başka kimseye bahsetmemeleri için kendilerini uyardım.

Ertesi gün, konuyu kafamın içinde iyice ve dafalarca mütaala ettim. Böylesine önemli, gizli kalması gereken, oldukça hassas operasyon konusu niçin bana

anlatılmıştı! Acaba, güven duyulmamın haricinde başka bir amaç var mıydı? Bana açılmalarına içki mi neden olmuştu?.. Kafamın içinde oluşan bu istifhamları gidermek için Hızır Abi'ye konuyu aktarmaya karar verdim. O günlerde yeni yeni servis vermeye başlayan cep telefonundan Hızır Abi'yi aradım. Ankara'daydı ve akşam İstanbul'a dönecekti. "Akşam görüşelim." dedi ve buluştuk. Arkadaşların bir gün evvel bana anlattıklarını ve kafamda oluşan sorulan kendisine aktardım. Dikkatle beni dinleyen Hızır Abi, "Çocuklar bizi seviyorlar, senin dediğin gibi de aşırı derecede güveniyorlar. Galiba, Ankara'dan bizim çalışmalarımızla ilgili güzel şeyler de duymuşlar. Bizi kendilerinden sayıyorlar, bunun altında bir art niyet olacağını sanmıyorum. Olaya şüpheyle bakmana gerek

1
yok. Yine de bir müddet bekleyelim, konuyu hiç açmayalım, bakalım ne olacak." dedi.
Çok geçmeden meydana gelen bir gelişme neticesinde, bahse konu olan olay yeniden gündemimize girerek, gönüllü arkadaşlarla daha da yakınlaşmamıza sebep oldu. Evde misafirlerim vardı, şirkete telefon açan eşim, akşam yemeğe kalacak olan misafirler için bazı siparişler vermişti. Akşam üzeri şirketten çıkıp, eşimin verdiği siparişleri almaya gidiyordum ki, yolda Hızır Abi'ye rastladım. Aracını şoförü kulla-. nıyordu. Yanlarından geçerken, önde oturan Hızır Abi beni fark etti ve eliyle durmamı işaret etti. Önlerine geçerek durdum, yanlarına gittim. Arabanın penceresini açan Hızır Abi, Ankara'dan misafirleri olduğunu, hep birlikte yemeğe gideceklerini, benim de onlara katılmamı istedi. Evde misafirlerim olduğundan, kimlerle yemeğe gittiğini bile sormadan, mazaretimi söyledim ve iznini istiyerek ayrıldım.
Ertesi gün şirkete gelen Hızır Abi'ye akşam kimlerle yemeğe gittiğini sordum. Özel ekipte çalışan arkadaşların şefleriyle beraber olduklarını, Ankara'da bir dostunun tanıştırdığı Davut Bey ile yemek yiyip, uzun uzun konuştuklarını anlattı. Nasıl bir adam olduğunu, neler konuştuklarını sorduğumda ise, şunları söyledi.
"İyi bir insana .benziyor, çok yakınlık gösteriyor. Anlattığına göre çileli bir hayat yaşamış. Uzun yıllar teröre karşı mücadeleler vermiş. Şimdi bizim çocukların başında ve onları idare ediyor.
Dün beni aradı ve İstanbul'da olduğunu söyleyerek, görüşmek istediğini belirtti. Taksim'de bir arkadaşının bürosunda buluştuk, ortam kalabalık olduğu için pek konuşma fırsatımız olmadı. Ben de, akşam için yemeğe davet ettim. Yemekte bana açılarak, bazı ricaları olduğunu söyledi."

Özel Ekip'teki arkadaşlarımızın başında bulunan Davut Bey, arkadaşların bana anlattıkları operasyonu doğrulamış ve bizden gönüllü olarak, belkide ölüme gidecek olan bu arkadaşlara destek olmamızı istemişti. Hızır Abi'nin anlattığına göre, lafı gevelemeden açık açık şunları söylemiş:
"Bu çocuklar sizlere meftunlar, geçmişinizi biliyorlar ve büyük saygı besliyorlar; özellikle sana aşıklar! Ankara'dan kaçıp kaçıp yanınıza geldiklerini biliyorum. Şimdi, bunları sonu belli olmayan bir göreve göndereceğiz, sizden ricam, bu yiğitlere moral desteği vermenizdir."
Hızır Abi, konudan haberdar olduğumuzu, çocukların konuyu bize açtıklarını söylemeden, elimizden geleni fazlasıyla yapacağımıza söz vermiş. Bundan böyle onlarla daha sık biraraya gelmek için fırsatları değerlendireceğimizi söylemiş. Yemekten memnun ayrılan Davut Bey, daha sık biraraya gelip sohbet etmek için temennide bulunmuş.
Hızır Abi, kolay kolay insanlar hakkında kesin yargılara-var-maz, kimseyi durduk yere övmez veya yermezdi. Ama dikkat ettim Davut Bey'den sitayişle bahsediyordu. Davut Bey, Hızır Abi'yi etkilemiş, deyim yerindeyse geçer not almıştı!
Bu gelişme üzerine, gönüllü olarak ölümcül operasyona katılacak arkadaşlara, daha da yakınlaştık; onlarla ilgilenmeye, morallerini yükseltmeye çabaladık. Hızır Abi bazı akşamlar, hepsini toplayarak yemeğe götürüyor, yemek boyunca onlarla konuşuyor, bir nevi beyinlerini yıkıyordu. Ben de elimden geldiğince, daha doğrusu işlerimden vakit buldukça, zamanlarının çoğunu İstanbul'da geçirmeye başlayan bu arkadaşlarla ilgileniyordum. Onlarla geziyor, gönüllerini hoş tutuyor, fark ettirme-rneye çalışarak, tarihi bilgim çerçevesinde,

kahramanlık, fede-karlık hikayeleriyle, şuur altlarına birşeyler yazmaya çalışıyordum.
151
Epey zamandır İsmail Abi'ye gidemiyordum. Bir gün, Osman'ı da yanıma alarak İsmail Abi'ye uğramaya karar verdim. Yolda Osman'a yanma gideceğimiz insanın kim olduğunu, nasıl bir insan olduğunu anlattım.
"Moralim bozuk olduğu zaman, sıkılıp biriyle dertleşmek istediğim de, İsmail Abi'ye giderim. O, tatlı dili, ses tonundaki ahenk ve engin kültürüyle beni rahatlatır, kafamdaki düşüncelerin dağılmasına sebep olur, beni bambaşka alemlere sürükler. İsmail Abi tam bir insandır! hani şu kamil denilen insanlardan... Onun yanında olduğum zamanlar huzur duyuyorum.
İsmail Abi öyle bir insandır ki, on gün yanında dursan asker emeklisi olduğunu anlamazsın; o kadar yıl kışlalarda zor ve stresli görevler ifa etmesine rağmen, sinirden, asabilikten, hırçınlıktan eser göremezsin. Ben ona, Allah'ın özel yarattığı has kulu gözüyle bakıyorum. Tanıdığın zaman sen de seveceksin. Vatan sevgisi üzerine İsmail Abi'nin çok güzel bir benzetmesi vardır. İsmail Abi diyor ki, 'Önemli olan bu toprakları, bu topraklar üzerinde yaşayan insanları sevmektir. Bana göre vatana hizmetin ölçüsü sevmekten geçer. İnsan sevdikten sonra, sevdiğine bir bardak su da taşısa, bin canda verse aynıdır! Sevginin göstergesi sadakat ve samimiyet olduktan sonra hizmetin farkı kalmaz, tabi her sevenin gücü oranında!...' Senin kim olduğunu, verdiğin hizmetleri bilse, inan, gözünden sakınır.
İsmail Abi'nin emlakçı dükkanına girdiğimizde, gözlüklerini takmış birşeyler okuyordu. Bizi görünce kalktı ve güler yüzle karşılayarak öptü, oturmamız için yer gösterdi. Osman'ı tanıştırdım, "Abi, Osman yıllarca dağlarda savaşmış, halende savaşmaya devam eden arkadaşlarımızdan. Bugünlerde beraberiz." dedim. Bir tabure çekip yanımıza oturan İsmail Abi, hakkında anlattıklarımı dinlerken, tatlı bir tebessümle Osman'a bakıyordu. "Ya öyle mi, ne güzel, Allah kazadan beladan korusun." dedikten sonra, biraz bana sitem etti. "Epey zamandır ortalarda
152
görünmüyorsun. Bayağı merak ettim. Geçenlerde şirketi aradım yoktun, not bıraktım aramadın. Yengende gelin kızımızı aramış, dertleşmişler, yurtdışında olduğunu söylemiş, işlerinin yoğunluğundan bahsetmiş, ben de rahatsız etmeyeyim diyerek bir daha aramadım." dedi. Hatalıydım, şirkette İsmail Abi'nin beni aradığı notu ulaştırılmıştı ama ben unutup aramamıştım. Kendimi savunacak durumda değildim, "İşler güçler..." gibi birkaç cümle söyleyerek, özür diledim. Çayının bayat olduğunu söyleyen İsmail Abi, yeni çay demlemek için kalktığında, "Biz içeriz, fark etmez" dediysekte, bizi dinlemeden taze çay demlemeye girişti. Sohbete koyulduğumuzda, İsmail Abi, son görüştüğümüzde konusunu yaptığımız meseleler hakkında hiçbir şey sormadı. O konuları açmayınca, ben de birşey ^söylemedim ama, son günlerde gündemimize giren bir mesele hakkında fikrini sormadan da duramadım. Gündemimize giren, üzerinde çalıştığımız konu şuydu:
Eski bir dostumuz, Çeçenistan'da resmi görevleri de olan iki Çeçen'i yanımıza getirerek, tanıştırmıştı. Çeçenlerin aşmaya çalıştıkları bir problemleri vardı ve o dostumuz onlara yardım etmemizi ısrarla istemişti. Türkçe bilmeyen Çeçenler sahte dolar arıyorlardı! Dostumuzun anlattığına göre, kaliteli baskısı olan sahte dolarları, Rus askerlerinden silah alımında kullanıyorlardı. Konuyu Hızır Abi ile değerlendirdiğimizde, yardımcı olmaya ve Çeçenler için sahte dolar bulmaya karar verdik.
Çeçenlerin Ruslara karşı verdikleri savaştan ve direnişlerinden oldukça etkilenmiştim. Vakit kaybetmeden, sahte dolar bulabileceğim kanalları araştırmaya başladım. İşin içine girdikçe, konuya vakıf kimi insanlarla konuştukça, sahte dolarlar konusunda epey bilgiye ulaştım. Kaliteli kağıda basılmış, ilk elde sahte olduğu anlaşılmayan, baskısı güzel olan sahte dolarlar yüzde otuz ila yüzde kırk fiyatla satılıyordu. Yani böyle bir yüz
153
dolarlık almak için otuz veya kırk doları kalpazanlara ödemek gerekiyordu. Bazı insanları araya koyarak görüştüğüm kimi kaçakçılardan numune olarak sahte dolar aldım, ve dostumun vasıtasıyla tanıştığım Çeçenlere gösterdim. Numuneler içinde

hiç birini beğenmediler. Kimi sahte doların baskısının, kiminin ise kağıdının kötü olduğunu söyleyerek, daha kalitelisine ulaşmak istediklerini beyan ettiler. Sonra bir gün, öğrencilik yıllarımdan arkadaşım, şimdilerde bürokrat olan bir dostumla sohbet ederken, konu kafkaslara, Türkiye'nin Kafkas politikalarına geldi. Bu arada ben de, Çeçenlerin zor durumlarından sıkıntılarından dem vururken, sahte dolar meselesine de girdim ve Çeçenlere bunun için yardımcı olduğumu söyledim. Bürokrat arkadaşım yapmaya çalıştığım yardıma hemen itiraz etti ve böyle bir yardımın çok yanlış olduğunu söyledi. Sebebini sorduğumda, şunları anlattı.

"Böylesine hassas bir konu üzerinde çalışmanı hiç tavsiye etmem! Sen Çeçenlere yardım ediyorum derken, Türkiye'ye zarar veriyorsun! veya verebilirsin. Bu çalışmanın adı stratejik ve ekonomik yıkım faaliyetidir. Yarın bu paraların Türkiye'den geldiği tespit edilirse, Türk Devleti sıkıntıya düşer. Ruslar bu faaliyeti belgelerlerse Dünyanın her tarafında aleyhimize kullanmaktan kaçınmazlar. Bu işten vazgeçmeni tavsiye ederim."

Arkadaşımın itirazlarına, uyarılarına karşı çıktım. Kendi silahlarını satacak kadar alçalanların söyleyecek şeyleri olamayacağını iddia ettim. Ayrıca, yıllardan beri barışçı politikalar izleyen Türk Devleti'nin bilinçli bir şekilde böylesine bir eylemin içinde olmayacağını iyi bildiklerini, onun içinde tespit etseler bile, bu işin Devlet eksenli olmadığını anlayacaklarını söyledim. O arkadaşım, her ne kadar söylediklerime, iddialarıma katılmasa da, beni ikna etmek için uğraşsa da, ben Çeçenler için sahte dolar aramaya, en iyisini bulup onlara ulaştırmaya devam ediyordum.

154

İlk gençlik yıllarımdan beri Kafkasya'ya, Kafkasya'da yaşayan insanlara karşı sevgi besliyordum. Çocuk kitaplarından uzaklaşıp, daha ciddi kitaplar okumaya başladığımda, elime geçen Şeyh Şamil isimîi kitapla başlayan Kafkasya sevgisi, sonraki yıllarda ideolojik kabullerimle zirveye çıkmıştı. Hele, Kızıl Ordu'nun büyük zulümler ve kıyımlarla girdiği Kafkasya'nın istilasını öğrendiğimde, derinden etkilenmiş ve üzülmüştüm.

Ben Kafkasya'yı hep Türk toprağı olarak kabul ediyor, topraklarımın işgal altındı olduğuna inanıyordum. Bu duygumu hiç kaybetmediğimden, Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra bölgede meydana gelen gelişmeleri, elimden geldiğince takip ediyordum.

İsmail Abi ile biraraya gelmişken, Kafkasya'yı, Kafkasya'da meydana gelen son olayları ve .Çeçenlerin bizden istediklerini sorarak, fikirlerini almak istedim. Sohbetin bir yerinde, sahte dolar meselesini anlatarak, böyle bir çalışmanın uzun vadede Türkiye'ye sıkıntı olup olmayacağını sordum. Bir süre düşünen İsmail Abi: Yavuzcuğum, Çeçenlere ilgi duymak, onlara en azından insani duygularla yardımcı olmaya çalışmak güzel bir şeydir ama, devlet olmak devlet olmanın getirdiği sorumluluklarla hareket etmek daha başkadır; bunları birbirinden ayırmak lazım. Zaten resmi kanallardan, bu tür bir yardımda bulunmak Türk Devlet geleneğinde yoktur. Türkler tarihleri boyunca, düşmanlarına kalleşlik ve kahpelik yapmamışlardır. Bunu yıllarca savaştığımız düşmanlarımız bile kabul etmiş, birçok ağızdan itiraf etmişlerdir.

Meseleyi yerli yerine koymak, hatta iyi anlamak için tarihe bakmak lazım. Ruslarla yıllarca süren büyük savaşlar yaptık. Avrupa topraklarında, Kırım'da, Kafkaslar'da, Anadolu'da iki-yüz yıl gibi bir zaman aralığında vuruşup durduk. Yüzbinlerce şehit verdik. Hayallerini gerçekleştirmelerine hep engelleyici unsur olarak karşılarında durduk. Belki yenildiğimiz savaşlar

155

oldu ama hiçbir zaman bizi ezip geçmelerine izin vermedik. Onun içindir ki, bizi asla sevmezler ve asla bize iyi niyetle yak-laşamazlar. Bu durum tarihi ilişkilerimizin başladığı ilk yıllardan beri böyledir. Cumhuriyetimizin ilk yıllarında bize yardım etmişlerdir ama bunu bizi sevdiklerinden değil, stratejik ve politik çıkarlarına uygun olduğu için yapmışlardır. O yardımlar ayrı bir konudur ve uzun bir hikayedir.

Ruslar, milli politika olarak sıcak denizlere inmeyi hedeflediklerinden, bu yolun boğazlardan ve Kafkasya'dan geçtiğini biliyorlardı. Bunun için Kafkaslara saldırmakta gecikmediler. Bölgede uzun yıllar süren, kanlı savaşlar oldu. 'Dağlı' diye kü-çümsedikleri Kafkas halkları, hürriyetlerine çok düşkün

olduklarından müthiş mücadeleler verdiler, esir olmamak için savaştılar. Babadan oğula geçen cihat ruhu ile savaşan Kafkasya'nın özellikle müslüman halkları, nihayetinde üstün Rus güçleri karşısında yenildiler. 1800'lerin ortalarına gelindiğinde Ruslar bölgede tam hakimiyet kurmuşlardı. 1917 Ekim Devrimi'nden sonra bölgeden çekilen Rus birlikleri, çok geçmeden geri geldiler! Yayılmacı Sovyet Politikaları uygulanmaya konulduğunda, daha devrimin üzerinden üç yıl bile geçmemişti. Halkları kendi kaderlerini kendileri tayin edecek diye konferans düzenleyen Sovyet ideologları, çabuk fikir değiştirmiş, Büyük Rusya idealine dönük politikalar uygulamakta geç kalmamışlardı. Düzmece senaryolar yalanlar ve hilelerle harekete geçen Kızıl Ordu, Kafkasya'ya girdi ve bütün bölgeyi kanlı bir şekilde ele geçirip Moskova'ya bağladı.
Bölgenin istila tarihçesi, çok kısa olarak böyledir. Sovyetler Birliği tarihin çöplüğüne gittikten sonra, bölgeye ait bütün hesaplar değişmiştir. Soğuk Savaş yıllarına dayalı dengelerin hepsi rafa kalkmıştır. Ortaya çıkan yeni askeri, stratejik ve politik dengeler işin içine farklı hesapları da beraberinde sokmuştur Artık büyük devletler güç merkezleri oluşturmak ve enerji akı-

kontrol etmek istemektedirler ve Kafkaslar'da süre gelen karışıklığın ve lokal savaşların altında bu istekler yatmaktadır. Fakat gelişmelerin bu noktalara kayması, başta Çeçenler olmak üzere, bölgede yaşayan halkların hürriyet ateşini düşürmemekte, genlerine, ruhlarının derinliklerine sirayet eden hürriyet aşkına engel olamamaktadır.
Elbette, millet olarak, devlet olarak bölge ile yakından ilgiliyiz. Yaşadığımız zor coğrafyada ayakta kalmamız için hassas dengeler üzerine dayalı politikalar geliştirmemiz gayet normaldir. Diğer normal olan şey ise, milletimizin fertlerinin bölge insanlarına duydukları yakınlıktır. Herşeyden önce Kafkas halkları mazlumdurlar ve biz millet olarak mazlumlara hep ilgi duymuş, onların yanında yer almışızdır. İkincisi, bölge insanlarıyla yüzyıllara dayanan akrabalıklarımız mevcuttur. Anadolu'da yaşayan Kafkas milletlerine mensup yüzbinlerce insanımız vardır. Biz insan olarak elbette onlarla ilgilenecek, onların zor zamanlarında yanlarında yer alacağız. Bence fert bazında bölge insanına yardıma koşan insanlarımızı devlet politikaları çerçevesinde değerlendirmek yanlıştır, hatalı bir tutumdur..."
İsmail Abi, Kafkasya hakkında ve Kafkasya insanı üzerine çok güzel şeyler anlattı, uzun yıllar aklımdan çıkmayacak bilgiler verdi. Bölgenin müslümanlaşması, İslam Dini'ne geçişleri hakkında açıklamalarda bulundu ve Nakşibendi Tarikatının bölgedeki müslümanlar üzerindeki etkilerine değindi.
"... Kafkaslarda Pagan kültürü ve inanış biçimleri hakimken, birçok hıristiyan misyoneri bölgeye gitmiş ve orada yaşayan insanları hıristiyanlaştırmak için çalışmışlardır. Emir ve yasaklama vaazlarına itibar etmeyen, hürriyetlerine aşırı düşkün Kafkas halkları, misyonerleri bölgelerinde barındırmamışlardır. Fakat, bölge insanının bu hassasiyetini iyi tahlil eden Nakşi dervişleri, müslümanlığı yaymak için bölgeye gittiklerinde, bu insanlara aşırı hoşgörü göstermişler, tedrici tebliğ metodunu uy-

gulayarak, sabırla müslümanlığa, İslam'ın tek Tanrı inancına geçmelerini sağlamışlardır. Bu sert, savaşçı, o kadar da temiz kalpli insanların İslam dinine geçtikleri ilk yıllar için şöyle bir hikaye anlatılır ki bu hikaye aynı zamanda, oralarda İslam'ı yaymaya çalışan dervişlerinde nasıl bir anlayış ve yobazlıktan uzak durduklarına, İslam'ın yüce alemşümul prensiplerini nasıl güzel yorumladıklarına, iyi bir delildir.
Kuzey Kafkasya'nın dağ köylerine giden nakşi dervişleri o yıllarda bölgede yaşayan insanların inanış biçimlerini gördüklerinde, din'in emirleri içinde yer alan yasaklan anlatmak yerine, önce Allah'ın birliğini anlatmışlardır. Tek Tanrı inancını yerleştirmeden, insanlara kesin çizgiler içinde, dini sunmamışlardır. Hatta domuz yiyen köylülere önceleri yasak getirmemiş, onları dinden soğutmamak için hoşgörülü davranmışlardır. Hıristiyan misyonerleri ise, kesin çizgilerle dinlerini yaymaya çalıştıklarından, bölge insanı tarafından benimsememişler, bazıları ise öldürülmüştür!"
İsmail Abi, Kafkasları, özellikle Kuzey Kafkasları anlatırken, birara Osman'a baktım, mest olmuş anlatılanları dinliyordu. İsmail Abi'nin anlatışmdaki

akıcılık, ses tonundaki ahenk, konulara olan hakimiyeti, edebli hali Osman'ı etkilemişe benziyordu.
Çoğu zaman yaptığım gibi, İsmail Abi'nin konuşmasını kesmemeye özen gösteriyor, sadece küçük sorularımla, konu hakkında dağarcığından olabildiğince faydalanmaya çalışıyordum.
"... Bakın, bizim devlet olarak dış politikamızda önemli hassasiyetler vardır. Bıçak kemiğe dayanmadıkça, bölgemizde savaşmaktan, çatışmakdan veya savaş çıkarabilecek politikalardan özenle kaçınırız. Bunda güç dengelerinin rolü kadar devlet politikalarımızın maceradan uzak durma iradeside önemli yer tutar. Bunun altında ise, tarihi, sosyal, psikokoljik nedenlerin yanı sıra, Birinci Dünya Harbi'ndeki İttihatçıların politikalarının bizi nerelere sürüklediği gerçeği yatar. Onun içindir ki, Cumhu-
158
riyet Devleti komşularıyla ilişkilerinde hep dengelen ve barışı ön planda tutmasını bilmiştir. Bu yapımızı çevremizde bulunan bütün devletler çok iyi bilirler ve değerlendirirler. O bürokrat arkadaşın iddia ettiği gibi, sahte paradan vazife çıkarmazlar! çıkarmaya yeltenseler bile, buna kendileri dahil kimse inanmaz. Diğer taraftan, Türkiye, köklü dış politikasındaki eksikliklere rağmen, hep tutarlı olmuştur ve ciddi bir devlettir. Siz atılıp tutulanlara bakmayın, bölgemizde bulunan hiç bir devlet bizi muz cumhuriyeti gibi görmez ve değerlendirmez.
Devlet ve Devlet'in politikaları bir tarafa, bizim milletimizin içinde her zaman Debreli Hüseyin Efendiler, Çorumlu Ali Rıza Efendiler bulunur, bulunmaları da iyidir!.."
Konuşmasına ara veren İsmail Abi, yeni doldurduğum çayından bir yudum alıp, ismini zikrettiği şahısların kimler olduğunu sormama fırsat vermeden,"sohbete devam etti.
"Debreli Hüseyin Efendi bir gönüllüdür! Cihan Harbi'nde ayaklanıp bizi arkadan vurmak isteyen Ermeni çetelerine karşı savaşmış, savaş sonrasında Kafkaslara geçerek, Dağıstan'ın, Çe-çenistan'ın bağımsızlığı için vuruşmuştur. Kızıl Ordu'ya karşı bağımsızlık mücadalesi veren Uzun Hacı'nın komutasına girmiş, süvari komutanı olmuş ve bir savaşta vurularak şehit düşmüştür.
Çorumlu Ali Rıza Efendi de Osmanlı Ordusu'nda topçu ça-vuşdur. Birinci Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesi'nde savaşmış, ateşkesten sonra Kafkasya'da kalarak yerli direniş birliklerine komuta etmiştir. Kaynaklardan öğrendiğimize göre, Kızıl Ordu Kafkasya'yı istilaya giriştiğinde, Rus Kazak Birlikleri'ne karşı tam oniki muharebe kazanmıştır. Her iki yiğit insan, aynı zamanda, türlü imkansızlıklara aldırmadan Kafkasya'ya giden, yerli halkı Kızıl Ordu işgaline karşı örgütlemeye çalışan, bir avuç Osmanlı aydınına büyük yardımlarda bulunmuşlardır. Ali
159
Rıza Efendi de, Debreli Hüseyin Efendi gibi savaş esnasında şehit düşmüştür. Anadolu toprakları bereketlidir! Adı sanı bilinmeyen, bir dağ başında, yalnızlık içinde inançları uğruna savaşarak can veren nice evlatlarını kaybetmiştir. Bu evlatları ki, kimseden bir paye beklememişlerdir. Hattı zatında, örnekte olduğu gibi, kimse bunlara 'Git şunu yap, bunu yap' dememiştir. Anadolu'nun has evlatları nerede bir zulüm, haksızlık veya adaletsizlik varsa oraya koşmuşlar, zulme karşı durmuşlardır.
Şimdilere bakacak olursak, Devletimiz kendi politikası istikametinde bazı şeyler yapıyor, bölgede ona göre çalışmalar gerçekleştiriyor. Yaptıklarını överiz veya yereriz, o başka şey, elbette Devlet olmanın sorumluluğuyla hareket edeceklerdir. Fakat bu, Kafkaslar'da devam eden zulme karşı vatandaşlarının çabalarını engelleyemeyecektir! Kafkas halklarıyla tarihi ve kültürel bağlan olan milletimizin evlatları, sürmekte olan katle karşı ellerinden gelen yardımı ora insanlarından esirgemeyeceklerdir; olaya bu açıdan bakıp, değerlendirmek lazımdır.
Sana getirilen teklife ve arayışa fert olarak inanıyor ve elinden birşey yapmak geliyorsa, altında olumsuzluklar aramaya gerek yoktur diye bakıyorum. Ayrıca bu, zulmün durmasına bir vasıta olacaksa, yapılması gereken bir iştir!.."
İsmail Abi ile bir müddet daha sohbet ettik. Günlük meselelerden, Türkiye'nin içinde bulunduğu zor şartlardan konuştuk. İzin isteyip ayrılırken İsmail Abi,

kendisini merakta bırakmamamı, hiç olmazsa arada bir telefonla aramamı istedi. Dükkandan dışarı çıktığımızda ise, Osman, "İnan, methettiğin kadar varmış, çok bilgili ve güzel bir insan, kendisini çok sevdim, ara-sıra ziyaret edelim." dedi.
Maalesef, Çeçenlere arzu ettikleri kalitede sahte dolar bulamadım. Hele İsmail Abi'nin olaya müsbet bakması beni daha da kamçılamıştı! Sahte dolar bulabilmek için bayağı mesai harca-
160
başlamıştım. Araştırmalarımı derinleştirdiğimde bir arkadaşım, bana bu işin uzmanlarından birinin ismini verdi. Arkadaşımın verdiği ismi tanıyan bir başkasını buldum ve o vasıtayla adamdan randevu alarak, Bağdat Caddesi'ndeki lüks bürosuna gittim. Adam beni iyi karşıladı, sahte dolar işinden yakalanmış ve yakın zamanda cezaevinden tahliye olmuştu. Oturup konuştuk. O zamana kadar Türkiye'de görülen en kaliteli sahte doların kendi kaynaklarından çıktığını bildiğimi söyledim. Adam söylediklerimi doğruladı, hatta gülerek, sahte dolarla Ro-menlerden gemi bile satın aldığını anlattı. Ümitlenmiştim, paranın kaynağına indiğim için seviniyordum. Fakat, adam yakalandıktan sonra elinde hiç sahte para kalmadığını, kalanların bir kısmını yakalandığında kendisinin imha ettirdiğini söyledi. Aynı kaynaklardan, aynı kalitede para bulup bulamayacağımızı sorduğumda, paranın kaynağının Lübnan olduğunu fakat bu kaynakla ilişkisinin kalmadığını belirterek, "Onlara ben de yardımcı olmak isterim ama şimdi bu mümkün değil, eğer bir gelişme olursa sana haber veririm." dedi.
En iyi kalpazandan da elim boş döndükten bir süre sonra, ümitlerini yitiren Çeçen dostlarımız ülkelerine döndüler.
Hayat kendi sırları içinde hükmünü icra etmeye devam ediyordu...
161
- VIII -
Büyük bir "balık!"ın ağlarımıza takıldığını fark etmemiz moralimizin yükselmesine neden oldu. Operasyon için düğmeye basılmadan birkaç gün önce şirketteki odamda oturuyordum. Muhasebe'de çalışan bir eleman odama girerek masanın üzerine bir faks bıraktı. Faks Ali'den geliyordu ve Hızır Abi'ye gönderilmişti. Ali, Hızır Abi ile telefonla görüşmek istediğini belirtmişti. Daha sonra şirkete gelen Hızır Abi'ye, Ali'den gelen faksı verdim. Kendi bildiği numaradan Ali ile uzun bir telefon görüşmesi yapan Hızır Abi, görüşmeden sonra, "Ali'nin anlattıkları doğru ise, büyük bir 'balık' yakaladık sayılır." dedi.
Hızır Abi'nin "Büyük Balık!" dediği ve Ali'nin anlattığı kişi, bölücü örgütün Almanya'da eyalet sorumluluğu yapmış, daha sonra Hollanda'nın Roterdam şehrinde faaliyetlerini sürdürmeye devam eden elemanıydı. Almanya'da işlediği bir suç neticesinde, örgüt onu Hollanda'ya kaydırmış ve Ali tesadüfler neticesinde bu adam hakkında iyi bir istihbarat çalışması yapmıştı. Hızır Abi ile konuştuktan sonra, adam hakkında edindiği bütün bilgileri faksla bize ulaştırmıştı.
İstihbari bilgileri alan Hızır Abi, Ankara'ya gitti. Ankara'dan dönüşünde operasyona karar verildiğini, vatandaşın! sağ olarak ele geçirilmesi ve sorgulanması için çalışmaya başlanacağını anlattı. Operasyona katılıp katılmayacağını sorduğumda, daha karar vermediğini, Almanya'ya gideceğini, ihtiyaç.duyması halinde beni de çağıracağını söyledi. Almanya'ya gittikten birgün sonra beni arayarak:
162
"Brüksel'e git, Metin seni karşılar. Biliyorsun Metin'in abisi Cemil iyi dostumdur. Onlarda kal ben seni arayacağım." dedi. Hızır Abi'nin ne düşündüğünü, operasyonda bana nasıl bir rol vereceğini bilmiyordum; ama, yeni bir ülke, yeni bir şehir göreceğim için oldukça memnun olmuştum. Tek handikapım, ne kadar süre kalacağımızı bilmediğim bu çalışma için eve, eşime ne diyeceğimdi. Yurtdışına çıkacağım, bir iş var gibi sık sık uydurduğum yalanlara yeniden başvurmak istemiyordum. Aklıma Bitlis'in Adilcevaz ilçesinde yaşayan, esiminde tanıdığı es* ki bir dostum geldi. Eşime Abdülsamet'in beni sürek avı için Adilcevaz'a davet ettiğini, birkaç gün sürek avı yaptıktan sonra döneceğimi söyledim. Arazide olacağım için eşimin telefonla bana ulaşma şansı olmadığı gibi, o yıllarda cep telefonları henüz Bitlis'te servis vermediği için rahat olacaktım. Eşime, "Çok ısrar etti, mevsimin son avı olacakmış, gitmezsem gönül koyacağını söyledi, ben de gelirim diye söz verdim." dediğimde, eşim bölgenin eşkıya

kaynadığını, yolların kesildiğini, dağ başında can güvenliğinin olmadığı yerlerde nasıl av yapacağımızı, buna razı olmayacağını söyledi ve beni kararımdan vazgeçirmeye çalıştı, buna karşılık, "Yahu, bir sürek avı, bir Sürü insan birarada olacağız, bölgede görev yapan asker, polis gibi görevlilerde katılacak. Hem sonra Adilcevaz civarında eşkıyanın adı sanı yok, sen hiç merak etme." diyerek ikna ettim ve izin kopardım.
Bindiğim Brüksel uçağı, havaalanında aprona yanaştığı sırada ilginç bir olay oldu. Uçaktan inmek için hazırlık yaptığımız esnada, uçağın ön ve arka kapılarından içeri giren resmi elbiseli polisler, bütün yolcuların yerlerine oturmalarını işaret ettiler, isteğe uyarak yerime oturdum ama oldukça işkillenmiştim. Dikkatle polislerin hareketlerini izliyor, neler olduğunu anlamaya çalışıyordum. Bir-iki dakika sonra, ön kapıdaki polisler, yolcuların tek tek uçaktan inmelerine izin verdiler. Kapıya yak-

laşan yolcuların pasaportlarını ellerine alıyorlar, inceledikten sonra perona açılan körüğe geçmelerine müsade ediyorlardı Aklıma bir sürü kötü şey takılmaya başlamıştı, polislerin niçin böyle davrandıklarını bilmiyor, sıranın bana gelmesini sessizce bekliyordum, yapılacak birşey yoktu. Sıra bana geldiğinde elimde tuttuğum pasaportumu polise uzattım. Ortayaşlı polis pasaportu karıştırıp, gözucuyla yüzüme baktıktan sonra iade etti ve hafifçe yana çekilerek geçmeme izin verdi, rahatlamıştım. Alanın çıkış kapısına geldiğimde, Metin'i beni beklerken buldum. Sarılıp öpüştük ve araba ile şehre doğru yola çıktık.
Yolda, uçakta yaşadığım olayı Metin'e anlatıp, niçin böyle davrandıklarını sordum. Metin Belçika polisinin bazen böyle uygulamalar yaptığını söyledi ve şunları anlattı:
"Bu tür uygulamayı vize zorunluluğu getirdikleri ülkelerden gelen yolculara yapıyorlar. Amaçlan sahte pasaportlu veya vizesiz yolcuları tespit edip, daha uçaktan inmeden geri göndermek. Çünkü kaçak yollardan Belçika'ya gelen biri uçaktan indikten sonra, eğer iltica talebinde bulunursa yapacakları birşey kalmıyor, mecburen başvuruyu değerlendirmeye alıyorlar. Oysa her uçağın içi o ülkelerin toprağı sayıldığından, uçaktan inmelerine müsade etmezlerse geri göndermeleri kolay oluyor.
Aslına bakarsan, bu uygulama hiçte normal değil, belki milletlerarası anlaşmalara da aykırı. Ama ne hikmetse, Türkiye'den gelen uçaktaki yolculara sık sık bu muameleyi yapıyorlar ve kimsenin sesi çıkmıyor! Bizimkiler onlara aynısını yapsalar ne olur acaba?"
Metin ne için Brüksel'de olduğumu bilmiyordu. Sadece telefon açmış, geleceğimi bildirmiştim. Niçin geldiğimi sorduğunda, tam olarak bir bilgimin olmadığını, Almanya'da bulunan Hızır Abi'nin isteği üzerine Brüksel'de olduğumu anlattım ve "Sanıyorum, kısa zamanda onlarla buluşacağız." dedim.

Şehre girdiğimizde, Metin'den beni gezdirmesini istedim. Brüksel'de güneşli bir hava vardı. Araba ile şehri turladık. Tarihi binalar ilgimi çekti. Sonunda Türklerin yoğun olarak oturdukları bir semte gittik.Burası çok ilginç bir yerdi. Anadolu'daki sıradan bir şehrin mahallesi gibi görünüm arz ediyordu. Dükkanların çoğunda Türkçe tabelalar göze çarpıyor, sokaklarda gezen insanların bizim insanlarımız olduğunu bir bakışta anlamak mümkün oluyordu. Metin'in ağabeyisinin bu semtte kafesi vardı. Üst katı bilardo salonu olan kafeden içeri girdik, üst katta bulunan ve büro olarak kullanılan odaya geçerek oturduk. Cemil yoktu. Metin'in yakın bir Türk lokantasından getirdiği yemekleri yedik.
Cemil geldiğinde yemeklerimizi yemiş, çayımızı içiyorduk. Metin, Ağabeyisi ile beni tanıştırdı. Ayağının biri aksayan, kabadayı tavırlı Cemil beni oldukça iyi karşıladı, kucaklayarak, "Hoşgeldin gardaş." dedi. Birkaç saat birlikte oturduk, havadan sudan sohbet ettik. Kafede bulunan büroya gelip gidenlerin hareketlerinden, konuşmalarından Cemil'in çevresinde sayılan ve sevilen biri olduğunu anladım. Akşamın ilerleyen saatlerinde Cemil'in daveti üzerine, bir Türk gazinosuna gittik. Gazinonun Türkiye'dekilerden hiçbir farkı yoktu. Gurbetçilerimiz yalnız yi-yecek-içeceklerini değil, eğlence biçimlerini de gurbet ellere taşımışlardı. Gazinonun eğlence programı, menusu, müziği her-şeyi Türkiye'deki gibi olduğundan, fazla ilgimi çekmedi. Birara yanımızdan ayrılan Cemil, geri geldiğinde kulağıma eğilerek, "Hızır sabahtan burda olacak." dedi.

Cemil'i cep telefonundan arayan Hızır Abi, sabah Brüksel'de olacağını söylemiş ve Cemil'in durumu bana bildirmesini istemiş. Başka bir talimat verdi mi?" diye sorduğumda "Hayır" dedi.
Cemil evliydi ve iki katlı, müstakil bir evde, bütün aile bira-rada oturuyorlardı. Eşini üst kata, babasıgile gönderdiğinden, Metin ve ben Cemil'in evinde hazırlanan yataklarda yattık. Me-

tin beni uyandırdığında neredeyse öğlen olmuştu. "Hızır Abi-lerden bir haber var mı?" diye sorduğumda, Metin, geldiklerini ve kafede bizi beklediklerini söyledi. Kavaltı hazır olduğu halde, akşamdan kalmanın iç ezikliğiyls birşey yiyemeden Cemil'in iş yerine gittik.
Kafeden içeri girip üst kata çıktığımızda, Hızır Abi ile Murat'ı bilardo oynarken gördüm. Cemil'de yanlarında, onları seyrediyordu. "Hoşgeldiniz" dedikten sonra, bizde neşeli şekilde süren oyunu seyre daldık. Hızır Abi'nin niçin böyle bir karara vararak, Brüksel'e geldiğini merak ediyordum. Etrafı kalabalık olduğu için de merakımı giderecek soruları kendine yöneltemi-yordum. Oyunları bittiğinde, Cemil'e dönen Hızır Abi, "Gardaş siz içeri geçin, biz Yavuz ile biraz sohbet edeceğiz." dedi. Cemil'in "Siz yazıhaneye geçin, çayda göndereyim, biz çocuklarla burda otururuz." teklifi üzerine, Hızır Abi ile birlikte Cemil'in yazıhane olarak kullandığı, oldukça iyi döşenmiş odasına geçtik. Oturur oturmaz da konuyu ben açtım:
"Hayırdır Abi, Belçika'da ne işimiz var, niçin buraya toplandık?"
Gece boyunca yol gelmesine, belki de uykusuz olmasına rağmen, her zamanki şıklığı, bakımlı hali hiç bozulmamıştı. Saçları taralı, günlük traşmı olmuş Hızır Abi, düşünceli bir hal almıştı.
"Adamlar! bir türlü karar veremiyorlar ki. Ankara'ya gittiğimde, verilen karara göre hedefi imha edecektik. Sonra ben Almanya'ya geçince tereddüte düştüler ve karar değiştirdiler. O zaman Amca'ya, 'Eğer kararsızsanız, adamı biz alalım sorgulayalım, kasete çekelim ve size verelim.' dedim, bunu kabul ettiler, onun için de senin gelmeni istedim. Bu sefer yine fikir değiştirdiler. Şimdi bizim hedefi alıp kendilerine teslim etmemizi istiyorlar. Bu nedenle de Amca ile tartıştık.
Dediğim gibi, seni buraya seslememin nedeni, planm ilk değişikliği içindi. Şimdiki duruma göre, ben çocuklarla birlikte-işi

yapabilirim. Yani, istersen sen İstanbul'a geri dönebilirsin. Buraya Metin'i almaya geldim. Ali Hollanda'da gerekli çalışmayı yapıyor, ondan gelen habere göre harekete geçeceğiz."
İşin riskli tarafını bizimkiler üstlenmişlerdi. Adam' alıp Almanya'ya geçirecek ve Ankara'dan gelenlere teslim edeceklerdi. Oraya kadar gitmiştim ve işin detaylarını biliyordum. Artık geri dönmem olmazdı. Gerçi Hızır Abi çocukların başlarında olduğu için, operasyonda bana ihtiyaç yoktu ama, yine de kalmak istediğimi, dönmeyeceğimi söyledim. Bunun üzerine Hızır Abi üstelemedi ve konuya ait diğer bilgileri anlattı.
"Eldeki bilgilere göre, hedefteki adam oldukça iyi bir lokma! İşin garibi kendi ayağı ile geldi!
Bizim Ali'nin Roterdam'da yaşayan ve kumarhane işleten iki halaoğlu varmış. Kumarhane dediği yer, Türkiye'de sık sık görülen cinslerden. İşte, birkaç çuha masa, poker, bezik, okey oynatılıp mano toplanılan yerlerden. Görünürde kahvehane imiş ama her gece üst katında kumar oynatılıyormuş. Ağrılı olduklarından, yıllardır bölücü örgütün Hollanda'daki unsurlarına, aidat! adı altında her ay bin gulden para ödüyorlarmış.
Bir müddet evvel, örgüt Roterdam temsilcisini değiştirmiş. Yeni gelen temsilci, Alman polisiyle başı belada olan ve Roter-dam'a kaydırılan, şimdi bizim hedefimize oturan vatandaşmış. Bu Hırt! Roterdam'a gelir gelmez başlamış para için sağa-sola saldırmaya. Ali'nin halaoğullarımn her ay ödediği parayı da beş misline çıkarmış. Çocuklar, kendilerine biçilen bu haraç miktarını ödemeyeceklerini söyleyerek, temsilci ile görüşmek istediklerini beyan etmişler. Sorumlu zat görüşme isteklerini geri çevirmiş ve 'Biz dağlarda onlar için ölüyoruz, puştlar bedavadan para kazanıyorlar, kuruşuna kadar ödemezlerse gereğini yaparım.' diye cevap göndermiş.

'Aidat!' ödeme günü geldiğinde, oğlanlar parayı ödememişler. Bunun üzerine ikisini de faaliyet gösterdikleri dernek bina-
167
sına götürerek, eşek sudan gelinceye kadar dövmüşler. Eğer biçilen miktarı ödemezlerse, köylerindeki davarlarına kadar herkesi öldürecekleri tehditinde bulunmuşlar. Dayağı yiyen Ali'nin halaoğulları, korkularından polise gidememişler. Fakat dayak hadisesi, Alilerin Avrupa'da yaşayan ailesi arasında duyulmuş. Ali'nin babası ve amcası olayı duyduktan sonra Hollanda'ya gitmeye karar vermişler. Ali'de onlara katılarak gitmiş ve olayın altındaki sebepleri öğrenmiş; tabi anlatılanları dinlerken hiçbir renk vermemiş ve halaoğullarından örgütçüler hakkında, edinebildiği kadarıyla bilgi toplamış.
İşi anlamıştım. Ali ortaya çıkan bir hadiseden yola çıkarak, hedefteki adamımıza uzanmıştı. Bu iyiydi ama kumarhane işleten, kendi çaplarında kanunsuz işlerle uğraşan, örgütün gücüne yıllarca baş eğen Ali'nin halaoğullarma nasıl güvenecektik, onların gelişmelerden haberleri var mıydı? Hızır Abi'ye sordum.
"Yok, senin sandığın gibi değil. Aile büyükleri Roterdam'da toplandıklarında Ali kurnazlık yapmış ve İşi çekişmeye, büyütmeye gerek yok.' diyerek, arabuluculuğa soyunmuş. Halasının kocasını da yanma alarak, örgütün faaliyet gösterdiği Mezopotamya Kültür Derneği'nin binasına gitmişler. Bizim Hırt! orada yokmuş ama sonradan onunla da görüşmüşler. Ali alttan almış, örgüte sempati ile baktığını, birkaç örgütçünün adını da zikrederek söylemiş. Örgüt için ne yapılması gerekiyorsa aile olarak yapmaya hazır olduklarını, kendilerini sevdiklerini anlatmış. Sonunda barış imzalamışlar ve her ay üçbin gulden ödenmesi üzerine anlaşmışlar.
Anlaşmadan sonra Ali, birkaç gün dernek binasına takılmış, çevre edinmiş, adamımızın kaldığı evi bile öğrenmiş. Adamlar çok rahat davranıyorlarmış. Ali'den hiç şüphelenmemişler. Misafir gözüyle baktıklarından, aşırı ilgi bile göstermişler.
Ali bana herifin ismini ve eşgalini gönderdiğinde Ankara'ya sordum, önemli bir eleman olduğunu söylediler. Ayrıca Siirt,
168
Pervari'de üç erimizin şehit edildiği bir olaydan da aranıyor-muş. Bunun üzerine 'Öldürelim' dedim. Önce kabul ettiler, sonra işler sana anlattığım gibi gelişti."
Millet olarak halimizde1-.i rahmete bakın... Askerlerimizi şehit eden alçaklar, kaçak yollardan geldikleri Avrupa ülkelerinde, her türlü rahatı ve çalışma imkanını bularak, melanetlerini saçmaya devam ediyorlar. Oysa, bu ülkelerin hemen hepsiyle kağıt üzerinde dosttuk... Yıllarca aynı ittifaklar içinde yer almamız bir tarafa, onların güvenlikleri için özverilerde bulunduğumuz da bir gerçekti. Fakat şirndi, aynı dostlarımız arkamızdan vuruyorlardı. Özellikle, Sovyet İmparatorluğu yıkıldıktan sonra, bazı Batılı dostlarımız! kendi çıkarları için, bölgemizde tehlikeli oyunlara soyunmuşlar, içimizden elde ettikleri uşak ruhluları da bu oyunlarında kullanmaya başlamışlardı. Ortaya koydukları politikalar ve belirledikleri hedefler doğrultusunda, kendi bildiklerini okuyorlar ve kanımızın akmasına çanak tutuyorlar.
Devletimiz açık bir kumpasın içine düşürülmüştü... Batılıların bağırlarında beslemeye devam ettikleri hainlere, içinde bulunduğu şartların ağırlığı nedeniyle el uzatamıyor, onlara layık oldukları cezayı veremiyordu. İkili ilişkiler bağlamında, bu hainler için hazırlanan dosyalar, suçlarını gösteren belgeler gönderilse de, her seferinde bir bahane bularak bunları geri vermiyorlar, aksine daha rahat çalışmaları için zemin hazırlıyorlardı. Bu gerçekler karşısında devlete tek seçenek kalıyor o da: Devlet olmanın gereklerini yerine getirmek!... Fakat Türk Devleti, cumhuriyetin kurulduğu ilk günden beri bu tip illegal yaptırımlara, istisnalar haricinde pek sıcak bakmıyordu. İşte geldiğimiz nokta da istisnalardan biri idi ama, açık konuşmak gerekirse, bu noktada bile devletin direkt iradesi sözkonusu edilmezdi! İçi yanmış, gözü kararmış, yapılanlara isyan etmiş, dağlarda-şehir-
169
lerde arkadaşlarını kurban vermiş bir avuç yöneticinin şahsi in-siyatiflerinin neticesini, hep birlikte yaşıyorduk.
Hızır Abi'ye operasyon hakkında neler düşündüğünü sordum.

"Ali Roterdam'da hedefi takip ediyor. Ondan gelecek habere göre harekete geçeceğiz. Kapalı bir minibüsle ve yeterli malzeme ile geldik. Herifin kaldığı evin önü müsaitmiş, oradan alacağız ve Almanya'ya geçip teslimatı! yapacağız. Bu iş için üç kişi yeter diye düşünüyorum. Ha, birde operasyonu hafta içi yapmak lazım, çocuklar haftasonu smır geçişlerinin pek sağlam olmadığını söylüyorlar."
Hollanda-Almanya sınırı, Avrupa Birliği çerçevesinde, ortadan kaldırılan ilk sınırlardan biriydi. Transit geçişlere yıllardır açık olan sınır kapısından tehlike olabileceğini hiç aklıma getirmezdim.
"Nasıl yani, haftasonları nasıl tehlike varmış?"
"Çocukların anlattıklarına göre, Alman gençleri haftasonla-rında, özel araçlarıyla Hollanda'ya geçip uyuşturucu içiyorlar-mış. Ayrıca, yanlarında getirdikleri uyuşturucuyu Almanya'ya sokuyorlarmış. Alman polisi de tedbir olarak, sınırda kontrol yapıyormuş. Yani haftasonları sınır geçişlerinde belli bir risk varmış, onun için operasyonu hafta içine denk getireceğiz.
Şu anda yapacağımız birşey yok, Ali'den gelecek habere göre, birkaç saat içinde Roterdam'a geçeriz." konuşmasına ara verdi, yerinden kalkıp pencerenin önüne doğru yürüdü ve dışarıyı seyrederken. "İş uzayabilir, birazda bunun için sana dön dedim." dedi. Ben de şimdilik kalmak istediğimi yineledikten sonra, "İş haftosununu bulur veya uzarsa o zaman dönerim." dedim.
Yapılacak birşey yoktu, Brüksel'de kalıp, Ali'den gelecek haberi bekleyecektik. Hızır Abi ile konuştuklarımız bittiğinde, salonda bekleyen arkadaşları içeri sesledim. Murat uykusuz oldu-

ğunu söylediğinde, Hızır Abi'de dahil, yoldan gelenler birkaç saat kestirmelerinin iyi olacağına karar verdiler ve Metin onları alarak eve götürdü. Döndüğünde, "Kalkınca bizi arayacaklar, ne yapalım Abi?" diye sordu, ben de gezmek istediğimi söyledim.
Metin, beni Brüksel ve çevresinde ilginç yerlere götürdü. Gezdiğim yerler içinde en fazla ilgimi, minyatür Avrupa Parkı çekti. Büyük bir ustalıkla, Avrupa ülkelerini simgeleyen minyatür eserler yapılmış açık alanda sergileniyordu. Dikkat ettim bizden eser yoktu. Gezerken, şehrin bir kenarında, çamurlara bulanmış kanal içinde çalışan işçiler gözüme takıldı. Tiplerinden Türk oldukları anlaşılıyordu. Yanlarına yaklaşarak, nereli olduklarını sordum. "Hepimiz Afyonluyuz." dediler. Belçika, siyasi ve ekonomik gücünü kullanarak, ihanet çetelerine en fazla desteği sağlayan ülkelerin başında geliyordu. Oysa, Anadolu'nun has evlatları, aynı zaman diliminde onların gelecekleri için, rahatları adına emeklerini £n pis işlerde harcayıp duruyorlardı. Bu durumdan rahatsız olmamak, hatta isyan etmemek mümkün değildi!..
Akşam, tekrar Cemil'in bürosunda biraraya geldik. Hızır Abi, eski dostu Cemil'e "Gardaş, uzun zamandır çocuklarla baş-başa bir yemek yiyemedik, eğer müsaden olursa, şöyle sakin bir yerde yemek yemek istiyoruz. Nereyi tavsiye edersin, nerede oturabiliriz. Metin'e tarif et." dediğinde, eski kurtlardan Cemil, özel konuşacağımızı hemen anlamıştı. Hiç üstelemeden, "Gayet tabii" diyerek, oldukça sakin olduğunu söylediği bir Çin lokantasının adresini verdi ve "pekin ördeği yememizi tavsiye ederim, çok güzel yaparlar ama dikkat edin ekmek istemeyin!" di-yerekte latife yaptı. Arkadaşlar ittifakla Çin lokantasına gitmek istemediklerini söylediklerinde, şehrin biraz dışında kalan İtalyan lokantasının amacımıza uygun bir yer olduğuna karar verdik ve Cemil'in tarifi üzerine oraya gittik. İtalyanların hem mut-

fakları bize yakındı, hem de domuz eti katılmamış yemek bulmak mümkündü.
Yemekte geçmişten, gelecekten konuştuk. Laf dönüp dolaşıp Hollanda'daki operasyona geldiğinde, Hızır Abi konu hakkında düşüncelerini anlattı ve "Oldukça sabırlı olacağız, hiç acele etmeyeceğiz. Herifi tek yakaladığımız anda hemen paket edip, oradan çıkaracağız. Bu iş için riske girmeye, olmadık bir harekete kalkışmaya gerek yok." dedi. Hızır Abi'nin prensip olarak ortaya koyduğu temel görüş üzerine, iş için genel bir planlama yaptık.
Mutabık kaldığımız plana göre: İyi bir takip neticesinde, tek başına yakaladığımız hedefi, kapalı minibüse atacak ve Eindo-ven yolunu takip ederek, Almanya'ya geçecektik. Otobana çıktığımızda birinci araç, minibüsün en az iki

kilometre önünden giderek, yolu kontrol altında tutacak, olumsuz bir gelişme olursa cep telefonuyla arkadakileri uyaracaktı.
Ali'den bekleğidimiz haber, birgün sonra geldi. Vakit kaybetmeden, Roterdam'a hareket ettik. Hızır Abi, Cemil'in arabasını almıştı ve Metin ile birlikte önümüz sıra gidiyorlardı. Ben, Murat ve Selim minibüsle onları takip ediyorduk. Neşeli bir yolculuktan sonra, Roterdam'a girdik. Metin'in kullandığı öndeki arabayı takip ederek, Ali ile buşacağımız noktaya vardık. Ali bizi şehrin girişlerinden birine açılan, geniş bir cadde üzerinde bekliyordu. Hızır Abi'nin bulunduğu araca bindikten sonra, hareket ettiler ve yine onları takip ederek bir otoparka girdik. Açık otoparkta araçlarımızdan indiğimizde, Hızır Abi kendi bindikleri aracı parkta bırakacağımızı, ancak, minibüsün stepnesini yerinden sökerek bırakacağımız araca taşımamızı istedi. Yanlarına aldıkları malzemeler stepnenin içinde olduğundan, operasyon saatine kadar burada kalacaklardı. Minibüsün stepnesini sökerek parka bırakacağımız araca taşıdık ve minibüse doluşarak şehre doğru hareket ettik.

I
Ali'nin vereceği bilgiler doğrultusunda, hedefin bulunduğu ve kaldığı yerlerde keşif yapmamız gerekiyordu. Fakat öyle kalabalık şekilde buralara gitmeyi uygun bulmayan Hızır Abi, Selim, Metin ve Murat'ı uygun bir yere bırakmayı teklif etti. Bunun üzerine Ali, Surinamlılarm oturdukları bir mahalleye yönelerek, arkadaşları burada bir kafeye bırakmanın iyi olacağını söyledi. Fazla büyük olmayan şehri Ali iyi-kotü biliyordu. Arkadaşları kafenin önünde indirdiğimizde Metin, "Ali Abi, bizi buralarda unutma, bir daha bulabilirmisin?" dediğinde Ali, "Bana Roterdam kurdu! derler, sen merak etme ve taksi şoförlüğü yaptığımı aklından çıkarma, bir gittiğim yeri bir daha unutmam." demişti.
Düzenli ve geniş caddelere sahip Roterdam'm diğer Avrupa şehirlerinden pek farkı yoktu. Dikkatimi en fazla, dış cepheleri kiremit olan, boyanmış veya sıva yapılmış binalar çekmişti. Kiremitlerle dizayn edilen binaların dış cepheleri, şehre ayrı bir özellik kazandırıyordu.
Arkadaşları kafeye bıraktıktan hemen sonra, hedefteki adamımızın kaldığı eve gittik. Ev, uzun bir sokağın üzerinde bulunuyordu ve tek sıra halinde dizili bulunan, bahçe içinde iki katlı, dış cepheleri kiremit kaplı evlerden biriydi. Sakin görünen sokağın gidiş yönünde tek-tük araçlar park etmişti. Hedefteki adamımızın oturduğu evi diğerlerinden ayıran özellik, bu evin damında uydu anten olmasıydı. Evin önünden iki defa geçmemize rağmen, ne bahçesinde, ne pencerelerinde bir hareketlilik göze çarpmıyordu. Gördüklerimiz karşısında Hızır Abi'de ben de burada işin çok kolay olacağını anlamıştık. Eğer adamımız buraya tek düşerse işi bitirmek, kimse görmeden adamı buradan almak çok kolay olacaktı. Neşelenen Hızır Abi, "Ali, Hırtı bu sokakta alıcı kuş gibi kaptığımızda, kimsenin ruhu duymadan uçurur götürürüz. Şimdi, gittiği yerlere bakmadan önce bazı eksikliklerimiz var onları tamamlayalım. İçimdeki hisse göre bu iş kısa zamanda olacak, sen büyük bir marketin önüne çek."

Enterne edeceğimiz adamı bağlamak ve "Paket" haline getirmek için koli bantı ve ip gibi metaryallere ihtiyacımız vardı. Aslında Hızır Abi, ta Almanya'da Selim'e bunları almasını ve silahların yanma koymasını söylemişti ama Selim bunları aldığı halde, evde unutarak, stepnenin içine koymamıştı. Malzemeleri unuttuğunu Brüksel'de son gece yemek yerken hatırlamış, bundan dolayı da Hızır Abi'den azar işitmişti. Büyük bir markete giderek, eksik malzemeleri aldık. Daha sonra, bülücü örgüt mensuplarının odaklandığı dernek binasının bulunduğu yere gittik. Dernek binası, üç sokağın kesiştiği noktada bulunan bir apartmanın ikinci katındaydı. Giriş katında ise, bir ilimizin isminin verildiği kahvehane vardı. Camlarının yarısı boyanmış olan bu kahvehanede örgüt mensupları veya sempatizanlarının oturduğunu Ali'nin yolda verdiği izahlardan biliyorduk. Dernek çevresinde Ali'yi tanıyacak biri çıkar endişesiyle fazla oyalanmadık. Sokakların tek bir ana caddeye açılması ve işlek olması bölgede düşündüklerimizi gerçekleştirme imkanı vermezdi. İttifakla evin bulunduğu sokakta işi bitirmeye karar kıldık. Dernek binasının bulunduğu sokaktan çıktığımızda, Hızır Abi: "Tekrar eve gidelim ve evin bulunduğu sokağın çıkış noktalarını tespit edelim. En kestirme yoldan otobana çıkışın hangi yollarla olduğunu görelim. Ondan sonra

gider çocukları alırız." dedi. Evin bulunduğu sokağın ana cadde ile bağlantısı ve bu bağlantının Almanya istikametine gden otobana ulaştığı yolların mesafesi oldukça fazlaydı. İşin daha kötüsü tek bir yol vardı. Bu yola alternatif yollar oluşturmak mümkündü ama tekrar şehre girip çıkmak gerektiği için işimize gelmiyordu. Tek yolu takip ederek şehri çıkmak riskli olabilirdi. Hızır Abi'ye ikinci aracı da kullanmamız gerektiğim söyledim. Tezime göre: Adamı enterne edip minibüse aldığımızda bir aksilik olur, bir gören falan olursa, adamla birlikte Hollanda'yı terk etmemiz imkansız

olurdu. Düşüncelerimi anlattığımda Hızır Abi'nin de aynı endişeyi taşıdığını gördüm ama, ikinci bir kapalı araç bulmamız o gün için mümkün görünmüyordu. Ben, Hızır Abi ile ikinci araç meselesini konuşup tartışırken, haritayı inceleyip yeni yollar aramayı sürdüren Ali, incelemekte olduğu haritadan başını kaldırarak, "Audi'yi kullanamaz mıyız?" diye sordu. Audi Cemil'den emanet alıp, otoparka bıraktığımız otomobildi. Onu sadece yolda, dönerken "tavşan" olarak kullanmayı planlamıştık. Eylemin içinde bire bir kullanılması yanlış olurdu. Fakat, Ali Audi'yi kullanma biçimini farkk şekilde anlatıyordu:
"Biraz evvel çevreyi gezerken gördüm, buraya ikiyüz metre ilerde, yola çıkmadan hemen önce evlerin arkasında kör bir nokta var. Sanıyorum boş bir arazi. Audi'yi oraya çeksek, adamı aldıktan sonra onun bagajına aktarsak, öyle yola çıksak olmaz mı?" diye izah ettiğinde, Hızır Abi durumu baştan aşağı bir daha gözden geçirmeyi ve Ali'nin dediği boş araziye bakmayı teklif etti.
Ali"nin dediği yere baktığımızda sokağın alt tarafındaki arazinin müsait olduğunu gördük. Ön tarafı yola bakan boş arsanın arka tarafında evler vardı ama en yakın evin arka bahçesindeki ağaçlar ve duvar, burayı iyice kör nokta haline getirmişti. Ali'nin teklifine uygun hareket etmek müeıkündü. Çocukları bıraktığımız kafeye doğru giderken, her ihtimale karşı Audi'yi boş arazide bulundurmaya ve adamı enterne ederken ortaya çıkabilecek aksilikte onu da kullanmaya karar verdik.
Arkadaşları bekledikleri yerden alıp, uygun bir yerde yemek yemek için lokanta aramaya başladığımızda akşam olmuştu. Hızır Abi çocuklara, "Karnınızı iyice doyurun bu gece iş olursa, yarından evvel yemek yok?" esprisinden sonra, yaptığımız ke-Şif ve plana göre operasyon hakkında bilgi vermeye başladı.
"Ali'nin tespitine göre adamımız burada ve bildiğimiz adreste kalıyor. Kaldığı evin bulunduğu bölge adamı almak için çok

uygun. Genellikle gece yarısından sonra eve geliyor ve bildiğimiz kadarıyla evi bir aile ile birlikte paylaşıyor. Arabasını ve arabasının plakasını da biliyoruz. Bir yere gitmezse, muhtemelen bu gece de eve gidecek. Biz pusumuzu atacağız ve hedefi bekleyeceğiz. Şansımız yaver giderse, adamı alıp hızla burayı terk edeceğiz. Eğer gelmezse veya başka bir durum çıkarsa, işi iptal etmeyip burada kalacağız ve takibe devam edeceğiz.
Yaptığımız plana ve aldığımız karara göre, Murat ve Metin, Audi ile, bugün yerini belirlediğimiz arsada bekleyecekler. Ali, Yavuz, Selim ve ben adamı paketleyeceğiz ve hızla Audi'nin bulunduğu yere geleceğiz, eğer gerek görürsek, adamı burada Au-di'ye aktaracağız. Audi'de silah olmayacak. Bir aksilik halinde Murat ve Metin bir arkadaşlarını döven, hakaretler eden Hadi'yi (Hedefimizdeki adamın adı Hadi idi.) aynı şekilde dövmek için kaçırdıklarını, dövdükten sonra ise serbest bırakacaklarını söyleceyecekler. Başka araç veya, başka adam iddialarını asla kabul etmeyecekler. Arabayı da gezmek bahanesiyle Cemil'den ödünç aldıklarını iddia edecekler."
Hızır Abi her zaman yaptığı gibi planın bu bölümünü anlattıktan sonra muhatabı durumunda kendisini dikkatle dinleyen Murat ve Metin'e "Sorunuz var mı?" dedi. Bir soru gelmeyince de planın diğer kısmına atıfta bulunarak, "Gelelim bize" dedikten sonra minibüste olacaklar için şunları söyledi.
"Uygun bir yerde pusu atıp bekleyeceğiz. İstediğimiz şartlarda gelişme olduğunda hedefi enterne edip minibüsün içinde paketleyeceğiz. Eğer bir aksilik olursa adamı Audi'dekilere teslim edip, aksi isitikamete doğru yönelip, aracı terk edeceğiz. (Minibüs Almanya'dan kiralanmıştı.) Ama işi garantiye almadan harekete geçmeyeceğimizden buna pek gerek kalmayacağını hesap ediyorum. Tabi bu

konuştuklarımız en kötü ihtimaller üzerine. Ayrıca, adamı aldıktan sonra birşeyden işkillenmezsek, Brüksel'de konuştuğumuz gibi davranıp, birkaç saat içinde
176
pîollanda'yı terk edeceğiz. İnşaallah herşey yolunda gider. Bence çok kolay olacak, basit bir iş! Sorusu olan var mı?"
Hızır Abi, "Basit bir iş," derken yine taktik yapıyordu! Onun bu taktiklerini iyi bilirdim. Yapılacak eylem ne kadar zor ve riskli olursa olsun, eskiden beri eyleme katılacak olanları motive etmek ve moral kazandırmak için, yapılması gerekenleri hafife alır gibi davranır, onları yüreklendirmeye çalışırdı. Onun eylem anlayışında kılı kırk yarmak, olur olmaz şekilde eylemcilerin moralini bozacak şekilde davranışlarda bulunmak yoktu. Şimdi de aynı taktiği kullanıyor, panik yapmadan, işin basit olduğunu söyleyerek arkadaşları yüreklendiriyordu. Sorusuna karşılık olarak ben, adamın bu gece gelmemesi halinde ne yapacağımızı nerede kalacağımızı sordum. Kalmak için Roterdam'a çok yakın olan Den Hag şehrinin uygun olduğunu, bunu daha önce Ali ile konuştuklarını söyleyen Hızır Abi, "Olmazsa, sayıyı düşürür, günaşırı şekilde evin önüne pusu kurarak en uygun zamanda adamı alırız."dedi.
Aslında Avrupa ülkelerinin bu tip operasyonlar için birçok avantajı vardı. Özellikle Batı Avrupa ülkelerinin polis güçleri, çok önemli bir olay olmadıkça, insanları rahatsız edecek davranışa girmezlerdi. Yani bizdeki gibi, akıllarına estikçe yollan çevirip arama veya kontrol yapmıyorlardı. Arkadaşların verdikleri bilgiye göre, polis araçlarının çoğunda bilgisayar sistemli aletler vardı ve bir şüphe durumunda aracı durdurmak yerine, plakasından o araç hakkında gerekli bilgilere ulaşabiliyorlardı. Ayrıca, ülkeler arasında sınırlar kalkmış olduğundan yabancı plakalı araçlar göze batmıyordu. İnsanlar kurallara uydukları ve, çevrelerinde bulunanları rahatsız etmedikleri sürece polisle yüzyüze germiyorlardı. Bu durum işimizi iki açıdan kolaylaştırıyor. Hem biz rahat ve tedirgin olmadan hareket edebiliyorduk, hem de hedefimizde bulunan örgüt mensupları! Kendilerini güvenlik içinde ve koruma altında hisseden bu katiller, tek
177
başlarına gezip, istedikleri yere rahat biçimde gidebiliyorlardı Kuracağımız pusu da, onların bu rahat hareket etme imkanları bizim şansımız olacaktı...
Yemeğin üzerine kahvelerimizi içerken, Ali ve Metin otoparka giderek bıraktığımız arabayı aldılar ve deposunu doldurarak bulunduğumuz yere geldiler. Hızır Abi herkese yeterli miktarda Mark verdi. (Alman Markı hemen hemen Hollanda G-ulde-nine yakın değerdeydi ve Hollanda'nın her yerinde geçiyordu.) Saat, akşam on'a gelirken araçlarımıza bindik ve pusudaki pozisyonlarımıza uygun yerlerimizi almak amacıyla yola çıktık.
Pusu kurduğumuz sokaktaki en büyük avantajımız sokağın loş oluşuydu. Ayrıca tek taraflı park etme imkanı, sessiz ve sakin oluşu da işimizi oldukça kolaylaştıracağa benziyordu. Adamın kaldığı evin on metre kadar gerisine park etmiş olan bir aracın arkasına, uygun mesafe bırakarak park ettik. Minibüsün bütün ışıklarını kapatarak beklemeye başladık. Kendi aramızda, hedefin gelmesi halinde kimin ne yapacağını konuştuk. Adamın tek olarak gelmesi halinde, Ali hemen yanına yaklaşarak kürtçe "Heval" (Yoldaş) diye seslenecek, iyice yanına sokularak lafa tutacaktı. Bu arada Hızır Abi ve Selim'de yanlarına yaklaşacaklar ve adamın soru bile sormasına imkan vermeden, ani bir hamle ile kafasına silah dayayıp ağzını kapatarak, ayaklarım yerden kesecek ve açık olan minibüsün içine sokacaklardı. He-defimizdeki militan öyle iri-yarı biri değildi. 1.70 boylarında, oldukça zayıf biri olduğunu, hatta böbreklerinden rahatsız olduğunu Ali'nin istihbaratından biliyorduk. Selim gibi güçlü kuvvetli, Hızır Abi gibi tecrübeli birilerinin elinden kurtulması, karşı hamle yapması imkansızdı. O arada ben direksiyonda olacaktım ve onlar minibüse bindikleri anda hareket edecektim. Benim ikinci bir görevimde, operasyon esnasında gözlerimi dört açarak çevreyi gözetlemekti. Oprerasyonu bir gören olması halinde veya başka bir aksilik çıkması durumunda hızla Audi içinde
178
bekleyen arkadaşların yanına gidip paketi onlara devredecektik. Buna ihtiyaç kalmaması halinde ise onları uyaracak ve önümüze geçmelerini sağlayarak direkt

otobana çıkacaktık. Ali, planın saat gibi işleyeceğini söylüyor ve şunları ekliyordu:
"Herifi on dakika bile lafa tutarım, acele etmeye gerek yok. Zaten beni görünce afallayacak ve ne için beklediğimi anlamaya çalışacak. Hemen kürtçe olarak, 'Çok önemli bir haber getirdim.' diyeceğim ve merakını uyandıracağım. O arada zaten işi bitiririz."
Kuzey Denizi'nin esintisi ve esintinin getirdiği nemli soğuk kendini hissettirmeye başlamıştı. Arabayı çalıştırmadığımızdan, üşümeye başlamıştık. Buna rağmen dikkatimizi kaybetmiyor, yanımızdan geçen her aracı takip ediyorduk. Uzun ve sakin sokaktan pek sık araç geçmiyor, gecenin bir saatinde gittikçe uyuşuyorduk. Kendi kendime, "Dünyanın bir ucunda, hainin birini beklerken elim ayağım buz tuttu diye anlatsam kimse inanmaz." diyordum. Hızır Abi'de, "Şu Hırt'ı bir elime geçirsem, soğuğun acısını ondan çıkaracağım." diyordu. Silahların biri bende, diğeri Hızır Abi'deydi. Susturucusunu taktığım silahın uç kısmı, belimden aşağı çıplak etime değiyor, rahatsızlık veriyordu. Silahı belimden çıkararak, koltuğun üzerine bıraktım ve belimi düzeltmeye başladım, tam o esnada Ali'nin fısıltılı, fakat heyecanlı sesini duydum.
"Abi, bu, bu araba!"
Başımı kaldırdığımda, önümüzde park etmiş arabanın hemen önüne yanaşan, ekzosundan duman çıkan küçük arabanın, park için manevra yaptığını gördüm. Minibüsün yan kapısını açarak aşağı inen Ali, kapısını açıp aşağı inmeye çalışan adama doğru yürümeye başladı. Park eden araçtan inen şahıs, kapısının açılmasıyla iç lambanın ışığında daha net görünüyordu ve. tek başınaydı. Ali'nin peşi sıra Hızır Abi ile Selim'de arabadan indiklerinde, koltuğun üzerinde bıraktığım silahı alarak hemen

ön koltuğa geçtim. Etrafta kimseler görünmüyordu. Hareket halinde bir aracın olmaması diğer bir olumlu işaretti. Motoru çalıştırdım...
Hedefimizdeki örgüt üyesi minibüsün içine sokulduğunda, tam anlamıyla bloke edilmiş vaziyetteydi; bir tek gözleri oynuyordu! Selim, iki eliyle adamın ağzını iyice kapatmış, kol ve ayaklarından sıkıca kavranılan militan bir kütük gibi minibüsün içine atılmıştı. Ayaklarını kavrayan Ali'de minibüse bindiğinde, hiç vakit kaybetmeden ama sert bir kalkışda yapmadan hareket ettim ve sokağın gidiş istikametine doğru minibüsü sürmeye başladım. Bu arada bütün aynalardan ve görebildiğim açı içerisinde sokağın her tarafını dikizliyordum. Hiçbir yerde meraklı gözler yoktu ve iş umduğumuzdan da kolay olmuştu. Arkadaşların bekledikleri boş araziye girmek yerine, direkt olarak ana yola çıktım. Adamı iple bağlama işi ile uğraşan Selim'e, "Yola çıktım, söyle öne geçsinler." dedim. Otobana çıkmadan Ali ile yer değiştirdik. Ali direksiyona geçerken ben arkaya, iki koltuk arasında, "Paket" halinde yatan militanın bulunduğu yere geçtim. Silahsız insanlara aslan kesilen, yol kesip insanları kalleşçe katleden, askerlerimize pusu kuran "Yavru!" ağzı bantlı, elleri ayakları iyice bağlanmış vaziyette, koltukların arasında yatıyordu. Gözleri yuvalarından çıkacakmışçasma korku doluydu. Aracın içi karanlık olmasına rağmen yüzündeki rengin uçup gittiğini, adamın sarıya yakın bir yüz rengi aldığını görmek mümkündü. İnsafsız! Selim, Hızır Abi'den aldığı silahın namlusunu, yerde yatan, korkudan belkide dili tutulmuş adamın tam alnının ortasına doğrultup, doğrultup geri çekiyordu. Zaman zaman yoldan yansıyan ışığın etkisiyle namluyu net olarak gören militan, sıkı sıkı gözlerini yumup, silah patlamayınca geri açıyordu. Selim'e işaretle yapmamasını, adamı korkutmamasını söyledim. O sırada, militanın korkuyla altına kaçırmış olduğu-

nu gördüm, itiraf etmeliyim acıdım. Hemen rahatlatmak, korkusunu yenmesine yardımcı olmak istedim. Uslu durup, söylediklerimize riayet ederse onun canına dokunmayacağımızı söyledim.
Vakit gece yarısını geçmişti. Şehrin trafiği oldukça rahattı. Bir-iki trafik ışığına takılmaktan başka bir engele rastlamadan, sıkıntısız bir şekilde otabana çıktık. Otobana kadar gözle görünür mesafe de bizi takip eden Metin, otobana çıktıktan sonra aradaki mesafeyi açarak, gözden kaybolmuştu. Güvenli şekilde Eindhoven'a doğru yol alıyorduk.

Hızır Abi, cep telefonuyla görüşmeler yapıyordu. Konuşmalarından anladığım kadarıyla, Almanya'ya gireceğimiz güzergahı veriyor ve buluşma noktası istiyordu. Ali gayet itinalı şekilde aracı kullanıyor, Selim ile ben "Pakef'in bulunduğu koltuk arasına yakın yerde oturuyorduk. Otobana çıktıktan hemen sonra, minibüsün en arka koltuğunun altında bulunan stepneye silahları zula etmiştik. Sınıra ulaşmaya az bir yol kalmıştı.
Sınırı geçtiğimizde, henüz gün doğmamıştı. Hızır Abi, Ali'ye Monchen Gladbah yoluna sapmasını söyledi ve beni yanma çağırarak, "Gardaş, çocuklara söyledim ilk benzin istasyonuna girecekler. Sen ve (Selim'i göstererek) arkadaş onların yanına geçin, biz devam edeceğiz." dedi. Telefonla muhabere yaptıklarıyla buluşacaklarını anlamıştım. "Paket" meçhule doğru yolculuğuna devam edecekti. "Tekrar buluşacakmıyız?" diye sorduğumda, "Telefonlaşırız." dedikten sonra, kendisinin kalmasını gerektirecek bir durum olursa benim dönmemi istedi. Ayrıca Metin'i de bizi bıraktıktan sonra Belçika'ya göndermemi söyledi.
Almanya topraklarında yol alıyorduk. Hainleri kendi çıkarları için kollayan, koruyan sözde dostlarımızın ellerinden zorla çekip almıştık! Sınırı geçerken olağanüstü durun yaşamamıştık. Eskortluk yapan arkadaşlar, sınırdan geçtikten sonra gerekli ra-

porları telefonla verdiklerinden, güvenli şekilde Almanya'ya geçmiştik. Yalnız Almanya sınırını geçttikten birkaç kilometre sonra, bir polis arabası bir müddet arkamız sıra yol almış, sonra sol ?erite geçerek, hızla bizi geçip gitmişti. Monchen Gladbah yakınlarındaki büyük bir benzin istasyonuna girdiğimizde bizi bekleyen Metin'i gördüm, eliyle araçlarını park ettikleri tarafı gösteriyordu. Ali aracımızı o tarafa doğru sürdü. Metin'in gösterdiği alan TIR'ların kullandıkları büyük bir park alanıydı ve araçlarını iki TIR'm arasına park etmişlerdi, yani durdukları yer oldukça kuytu ve gözden uzaktı. Hızır Abi, "Siz inin ve durmadan devam edin, biz biraz bekleyeceğiz." dedi. Hiç itiraz etmeden, "Allah yardımcınız olsun, beni merakta bırakma" dedim ve tokalaşmadan aşağı inerek Metin'in yanma gittim. Arkamdan Selim'de indikten sonra, Ali minibüsü geriye doğru manevra yaptırdı ve parkın sonuna doğru sürmeye başladı.
Hollanda'dan "Paketleyip" Almanya'ya götürdüğümüz militanın akıbeti hakkında bilgiye ulaşamadım. Korkudan altma kaçıran militan ne olmuştu, nereye götürülmüştü bilmiyordum. Hızır Abi ile daha sonra biraraya geldiğimizde de nelerin olup bittiğini sormadım. Fakat kanaatime göre, daha doğrusu büyük ihtimalle bu ucuz kahraman! angaje edilerek serbest bırakılmış, eleman olarak bilgi aktarmaya devam ediyordur.
Şuna dikkat etmek gerekir ki, şiddet hareketlerinin içinde yer alan şahısların çoğu, güce taparlar; kendilerinden güçlü, kendilerinden organize, kendilerinden akıllı güçle karşılaştıklarında ise, bu güce çabuk teslim olurlar. Teslimiyet alt kadrodan çok, şiddet örgütlerinin üst kadrolarında daha çok görülür. Çünkü, örgütün tepe noktalarında bulunanlar, meziyetlerinden dolayı değil, alt kadrolarda bulunan militanlara kendilerini pa-zarlaya pazarlaya yükselmişlerdir. Pazarlama neticesinde idol haline gelmişler, böylece içleri "boş" birer adam olduklarını kit-

jelerden gizlemeyi becermişlerdir. Bu tipler zoru gördüklerinde çabuk "çözülür", teslim olurlar ve bu davranışlarına da kılıf bulmakta zorlanmazlar.
Türkiye'nin geçmişinde, şiddet ve terörü metod olarak seç-miş örgütlerin yönetim kadrolarında, yukarıda bahsini ettiğim yapı, açık olarak kendini defalarca göstermiştir. Uyguladıkları şiddet karşı şiddetle tamasa geçtiğinde, örgütlerin yönetim kadroları çözülmüş, alt kadrolarda bulunan birçok sıradan militan ise en zor şartlarda bile direnme yolunu seçmişlerdir. Baskı furyası geçtikten sonra, "ihanetleri" kitaplar dolduracak boyutta olan üst kadro elemanları, rahata erildiğinde kendilerini "kahraman" gibi sunmaktan imtina etmemişlerdir.
Audi'ye bindikten sonra, hemen parktan çıkarak, yola koyulduk. Genç arkadaşlarımın neşeleri yerindeydi. Selim'in "Paket" ettiğimiz adamın altına kaçırdığını anlatması, Murat ile Metin'in katıla katıla gülmelerine sebep olmuştu. Konu üzerine fanteziler anlatmaya başlamışlardı. Murat: "Herif dağlarda altına kaçırıyor, ortalığı kokuya veriyormuş, onun için şehre göndermişler." diyor, Metin buna itiraz ederek, "Yok öyle değil, adama altına bağlamak için bez

bulamamışlar ondan dolayı şehre göndermişler" diyerek, yeni bir kahkaha furyasına neden oluyordu.
Her ne kadar görevi başarı ile neticelendirmenin rahatlığı içinde de olsak, çalışmanın getirdiği stres ve uykusuzluk hepimizi yormuştu. Otobanda bir dinlenme tesisine girerek kahve içtik. Murat, direkt olarak Kassel'e evine gitmemizi, dinlendikten sonra Metin'i yolcu etmemizi önerdi. Bu fikre Selim itiraz ederek, işleri olduğunu kendisini Frankfurt'a bırakmamızı istedi. Yolumuzun .uzamasına neden olsa da, Fankfurt üzerinden Kassel'e gitmeye karar verdik.
Kassel'e vardığımızda öğle olmuştu. Murat'ın Moni ile kaldıkları, şehrin kenarındaki iki odalı şirin evde, güzel bir kahval-

ti yaptıktan sonra yatıp uyuduk. Uyandığımda Moni henüz gelmemiş, Metin yola çıkmak üzereydi. Metin'i yolcu etmeye hazırlanırken Moni'de geldi. Yolcumuzu yola vurduktan sonra yemeğe çıktık, karnımızı doyurduktan sonra Murat ile M o ni'nin sıksık gittiklerini söyledikleri bir bara giderek, birşeyler içtik ve dart oynadık. Bu geçen zaman içinde Hızır Abi hiç aramamıştı. "Ben seni ararım." dediği için, yanlarında cep telefonu olduğu halde aramıyordum; onun beni aramasını bekliyordum. Murat'ın cep telefonu çaldığında, çoktan eve dönmüştük, videodan film seyrediyorduk. Telefonu açan Murat, kısa bir konuşmadan sonra bana uzattı. Hızır Abi, herzamanki yumuşak ve sakin ses tonuyla, "Gardaş, merak edilecek bir durum yok, şirketle görüştüm ve siparişleri yerine teslim ettim. Birkaç gün daha burada kalacağım, sen istersen beni bekleme dön." dedi. Rahatlamıştım. "Tamam en kısa zamanda dönerim." dedim.
-IX-
Almanya'dan döneli bir haftadan fazla olmuştu ama Hızır Abi henüz geri gelmemişti. Geçen süre zarfında iki-üç kere telefonla aramış, merak edilecek bir durum olmadığını söyleyerek, evine para bırakmamı tembih etmişti. Son konuşmamızda "İşler burda biraz uzadı ama hayırlı haberlerle geleceğim." demişti Hayırlı gelişmelerin neler olduğunu merak etsem de, anlatmayacağını bildiğim için, sormamıştım.

Ticari hayatımızda zaman zaman tıkanıklıklar yaşasakta, kesintisiz olarak işlerimize devam ediyorduk. Kış aylarında yaşanan ekonomik kriz, doğrusu işimize yaramıştı! Türk parası üzerinden vadeli olarak aldığımız bazı tekstil ürünlerini ihraç etmiş, mal bedelinin Mark olarak dönüşünü beklerken patlak veren kriz neticesinde devalüasyon olmuş, bir anda dönecek olan paramız iki misline katlanmıştı. İthalatçılar bu gelişmeden zarar görürlerken, biz ihracatçılar bir anlamda karlı çıkmıştık.
Hızır Abi, "Dönüyorum, beni karşıla." dediği zaman verdiği saatte havaalanına giderek, bindiği uçağı beklemeye başladım. Çıkış kapısında göründüğünde, yanı sıra yürüyen orta boylu, sakallı, bol dökümlü elbise giyinmiş zat dikkatimi çekti. Hızır Abi yanındaki bu kişi ile konuşarak bana doğru geliyordu. Yanıma geldiklerinde sarılıp öpüştük, "Hoşgeldin." dedim. Biz karşılıklı hal-hatır sorarken, saKallı adam gitmemiş konuşmamızı dinliyordu. O sırada adama dönen Hızır Abi, "Ortağım Yavuz." diyerek, adamla tanıştırdı. İsmi Ahmet olan zat, parlak temiz dişlerini göstererek, "Memnun oldum." dedi. Tanışma faslı biter bitmez, Hızır Abi, Ahmet'e dönerek, "Gardaş, sen bavulları al buraya gel, buradan gidelim." dedi. Adam bavulları almak için yanımızdan uzaklaştığında, Hızır Abi'ye bu molla kılıklı adamın kim olduğunu sordum. Yüzünde tebessüm belirdi. "Ne mollası, bu gördüğün adam koskoca vali!" dedi. Şaşırmıştım, Benimle dalga geçiyor, şaka yapıyor diye düşünürken, şaşkınlığımdan dahada keyiflenen Hızır Abi gülerek şunları anlattı:
"Şaka falan yapmıyorum, herif gerçekten vali! Hani şu Al-manya'daki 'Halife Hazretleri!' varya, onun valisi! İşin detaylarını sonra anlatırım, adam bizim için çok değerli. Sakın ters davranma ve samimiyet kurmaya çalış. Ayrıca bizim Tamer'i ara, iyi bir oda ayırt. Birkaç gün burada kalacak. Onu otele yerleştirelim, sonra konuşuruz."

Hızır Abi'nin "Tamer" diye ismini zikrettiği kişi bizim eski arkadaşlarımızdandı; Sirkeci'de dayısına ait, üç yıldızlı bir otelin

işletmeciliğini yapıyordu. Çoğu zaman dışardan gelen misafirlerimizi bu otelde ağırlıyorduk. Tamer'de bi:;e dişe dokunur indirimli fiyatlar uyguluyordu. Tamer'i aradım ve misafirimizin olduğunu, sakin bir oda istediğimi söyledim. "Oteldeyim, gelin oda problem değil." dedi.
Sakallı adamın iki ağır bavulu vardı, taşımakta zorlandığını görünce, hemen yanma gittim ve birini alarak arabaya taşıdım. Otele gidene kadar arabada otelin nasıl bir yer olduğunu sordu. "Merak etme, temiz oteldir. Daha çok Anadolu'dan İstanbul'a mal almaya gelen esnaf tarafından kullanılır. Sahipleri dostumuzdur, kaldığın süre içinde rahat edeceğini umuyorum." diye izahat getirdiğimde, bir cevap vermeyen Ahmet'in^kalacağı yer hususunda tedirgin olduğunu anladım.
Otele girdiğimizde Tamer bizi lobide karşıladı ve yanımıza verdiği otel görevlisiyle beraber misafirimizi odasına çıkardım. Hızır Abi lobide Tamer ile birlikte kalmıştı. Odasını beğenen "Vali Bey!", otel çalışanına kıblenin ne taraf olduğunu sorup öğrendikten sonra, "Yavuz gardaş, otel güzel, Allah razı olsun, ben namazımı kılayım aşağı inerim." dedi. Misafirimiz oldukça kibar bir insana benziyordu. Kılık kıyafetinin aksine ince ruhlu ve nazik davranışları dikkat çekiciydi. Havaalanında da bavulunu taşımasına yardım eniğimde, defalarca minnet duygularını dile getirmiş. "Kusura bakma, hakkını helal et, zahmet verdim." demişti. Odasına bırakarak aşağıya, Hızır Abi'nin yanma inerken tek düşüncem, sakallı zatın hikayesini bir an önce öğrenmekti. Kimdi, niçin Hızır Abi ile birlikte Türkiye'ye gelmişti, "Vali'Tik unvanını nasıl kazanmıştı, hepsinden önemlisi bizimle ilişkisinin boyutu neydi, nasıl işimize yarayacaktı, havaalanında Hızır Abi, "Bizim için çok değerli?" demişti, sakallı adam nasıl bir değer taşıyordu?..

Merakımı gidermek için aşağı indiğimde, Hızır Abi ile Ta- birlikte oturuyorlardı, tabiatıyla kafamdaki soruları sora-, sadece misafirin namaz kıldığını birazdan aşağı ineceğini söyledim. Hızır Abi, Tamer'e misafirimizin en fazla bir hafta kalacağını söyledikten sonra, "Gardaş, misafirimiz munis bir insandır, namazında niyazında, kimseye yük olmaz. Yakından ilgilen, yemeğini burada yesin, tembih et iyi ağırlasınlar, sen de bizzat ilgilenirsen memnun olurum. Zaten bizde gelip gideceğiz, yalnız bırakmayacağız." dedi. Biz çaylarımızı içerken Ahmet aşağı inerek yanımıza geldi. Birlikte bir süre oturduktan sonra onu otelde bırakarak, Hızır Abi'nin evine doğru yola çıktık. Artık merakımı giderecek soruları sorma fırsatı bulmuştum. Yolda daha ilk sorumu sorduğumda, Hızır Abi başka soru sormama fırsat vermeyecek şekilde Ahmet'in hikayesini anlattı.
"Gördüğüm kadarıyla, çok samimi bir müslüman. Yıllar önce bir inşaat firması ile Almanya'ya gitmiş. Almanya'da taahhüt işleri yapan firma aldığı işi bitirdiği halde Ahmet geri dönmemiş ve orada bir işçi ailesinin kızı ile evlenmiş. Evlendiği kızın babası, bulundukları şehirde İslami kimlikli bir cemaatin lideriymiş. Daha sonra aynı cemaatin üyesi, sahte halife bu cemaatten ayrılınca, Ahmet ile kayınpederi de cemaatten ayrılarak, "Halife"ye destek vermişler. "Halife!" nin, oluşturduğu cemaat örgütlenmeye, bazı bölgelerde tırnak tutmaya başladığında, 'Ahmet'in de yıldızı parlamaya başlamış. "Halife Hazretleri!" Ahmet'i eyalet valiliğine kadar yükseltmiş.
Neler yaptıklarını, neler düşündüklerini, nasıl çalıştıklarını bir dinlesen aklın durur! "Halife" enteresan bir adam, çevresine, toplanan insanları öyle bir etkisi altına almış ki, herbiri samimi müslüman olan bu vatandaşlar birer vatan düşmanı haline gelmişler. İşin içinde garip ilişkilerde var ve büyük paralar dönüyor..."

Hızır Abi'nin anlattıklarına göre Ahmet, geçmişe dayalı bazı inanç ve fikirlerinden dolayı, örgüt içinde iyi bir yer edinmiş olmasına rağmen, "Halife" ile ters düşmüş. Verilen bir emri yanlış bularak yerine getirmemiş, bundan dolayı da görevinden azledilmiş. Görevine son verilmesinden sonra, örgüt içinde kalmaya devam ettiği halde, sırf Halife'ye karşı geldiği ve emri yanlış bulup uygulamadığı için, başta kayınpederi olmak üzere, çevresindeki insanlar tarafından dışlanmış. Halife'nin adamları, intikam duygularını akıl almaz noktalara taşımışlar. Ahmet'in eşine ayrılması için baskı yapmaya başlamışlar. Derken, Ahmet baskılardan iyice bunalınca evi terk etmek mecburiyetinde kalmış

ve eskiden tanıdığı bir dostunun yanına sığınmış. Dostuna, başından geçenleri aktarmış ve kendisine yapılan haksızlığa karşı duracağını, Halife'nin yaptığı pislikleri ifşa edeceğini söylemiş. O dostu da Ahmet'i, Hızır Abi'nin çok eskiden tanıdığı ve içinde bulunduğumuz yapıyı oluşturmak için Almanya'da yardımlarını gördüğü bir arkadaşına götürmüş, o da Hızır Abi ile tanıştırmış. Hızır Abi, Ahmet ile tanıştıktan sonra uzun uzun sohbet etmiş, içinde bulunduğu psikolojik sıkıntıları da gözardı etmeden, Ahmet'in bildiklerini öğrenmeye çalışmış. Anlattıklarını Ankara'da yetkililere anlatması için onu ikna etmiş.
Ahmet'in "Halife" olarak kabul ettiği adama karşı gelmesi imani-bir zaaf sayılmaz mıydı!? Ayrıca, onun sözünden, emirlerinden aykırı davranış bir cesaret meselesi idi. Ahmet bu cesareti nasıl göstermişti.? Hızır Abi'ye sordum:
"Abi benim bildiğim kadarıyla, böyle bir örgütlenme içinde itiraz etmek, verilen kararlan yerine getirmemek pek mümkün değildir. Çünkü İmam'a itaat imanın esaslarından sayılır. Nasıl olmuş da, veya hangi sebepten Ahmet İmam'a karşı gelmiş, emrini yerine getirmemiş?"
"Sözde Halife, vali veya imam adını verdiği adamlarıyla gizli bir toplantı yapmış. Toplantıda, Türkiye'ye karşı cihad iîanı
188
kararı almış ve fiili çalışmalar yapmak üzere on kişi 'Halife' tarafından seçilmiş. Seçilenler arasında Ahmetde varmış. Bu adamlar Türkiye'ye gelecek ve örgütlenme bir yana eylemler için alt yapı oluşturacaklarmış.
Herkesin ittifak ettiği kararlara Ahmet toplantı içinde tepki gösterememiş. Fakat, toplantı sonrasında, kendi kendine gitmeme kararı aldığından, şûra adı verilen örgütün tepe noktasına kararlarını bildirmiş. Zaten ondan sonra da kıyamet kopmuş... Hemen çocuğu 'Halife'ye karşı gelmekle, hatta imandan çıkmakla suçlamaya başlamışlar. Avrupa'da yayınladıkları dergilerinde, imama karşı gelenlerin cezalandırılması gereği üzerine yazılar yayımlanmış. Aile içinde de akla hayale aykırı baskılar uygulanınca, oğlan isyan etmiş.
Ahmet ile konuşmalarımda çok ilginç tespitlerde bulundum. Müthiş bilgilere sahip. Adamlar nerelerle irtibat halindeler, kimlerle ne yapmayı planlıyorlar bir dinlesen şaşırırsın. Paranın güç haline geldiği teşkilatta, insanların samimi inançları sömü-rülerek, resmen Türkiye düşmanı haline getirilmişler. Bu sahte Halife'nin zulmüne son vermek gerekiyor. Herif aynen 'Hariciler' gibi hareket ediyor ve inanan insanlarımızı sonu belli olmayan yola sürüklüyor.
Ahmet'i ikna ettim ve bildiklerini aktarması için yanımda getirdim. Ancak, Amca yurtdışında, diğerlerine götürmek istemiyorum; çünkü, yeteri ölçüde ve ciddiyette ilgileneceklerinden şüphelerim var. Amca gelene kadar onu burada misafir edeceğiz."
Hızır Abi, Ahmet ve bağlı olduğu bu Sahte Halife hakkında bazı bilgileri de Ahmet'ten dinlediği kadarıyla anlattı. Ahmet, cemaatin ilk ayrışmasından bu tarafa işin içinde olduğundan, teşkilata mensup insanların çoğunu tanıyor ve biliyordu. Cemaatin mali kaynaklan hakkında geniş bilgilere sahipti. Sahte Halife'nin dünya genelinde bağlantı halinde olduğu merkezlerin
189
nereler olduğunu anlatmıştı. Alman Hükümeti'nin kendilerine tanıdığı imkanların yanısıra, Alman istihbaratının da cemaatle ilişkilerine tanıklık yapmıştı.
"Amca'nm dönüşüne kadar, adamı markajda tutalım, yakından ilgilenelim. Ankara'ya çok faydalı olacağına inanıyorum. Kendileri otuz yıl çalışsalar böyle bir adamı ele geçirip, konuş-turamazlardı, inşallah kıymetini bilirler." diyerek Hızır Abi, Ahmet'in artık Almanya'ya dönmesinin zor olacağını, Ankara sahip çıkarsa Türkiye'de kendine yeni bir hayat kurma imkanı bulacağını da ekledi. Sohbete Hızır Abi'nin evinde de devam ettik. A.nıca gelene kadar, Ahmet'i kontrolümüzde tutma ve yakından ilgilenme kararı aldık. Sabah otelden Ahmet'i alıp şirkete götürmem konusunda anlaştık.
Ertesi sabah, otele giderek Ahmet'i aldım ve birlikte şirkete geçtik. Yolda konuşmaya pek hevesli görünmedi. Otelde rahat edip etmediğini sorduğumda, "İyi, rahat ettim." gibi kısa cevaplar verdi. Şirkette odama aldım ve isterse telefonları kullanabili-ceğini söyledim. Yine bol pantolan ve biçimsiz siyah ayakkabılarını giyinmişti. Dünyaya aldırmaz, kendi halinde yaşar bir hali vardı. Çayını içtikten sonra, şirket hakkında bazı sorular sordu, elimden geldiğince

cevaplar verdim. Ben günlük işlerimle uğraşırken, o da günlük gazeteleri karıştırmaya, sessizce oturmaya başladı.
Vakit öğlen olmasına rağmen, Hızır Abi gelmemişti. Uzun zamandır evinden ayrı kaldığından, arayıp rahatsız etmedim. "Eski Vali!" ile birlikte yemeğimizi şirkette yedik. Yukarı odama çıktığımızda, misafirimiz ile sohbet etmek istedim ve sesime olabildiğince samimi bir ton vererek. "Ahmet Bey, Hızır Abi sizin durumunuzdan ve içinde bulunduğunuz cemaatin yapısından biraz bahsetti. Kusuruma bakmazsanız, şu Halifelik ve kendini Halife ilan eden zat hakkında birşeyler sormak işitiyorum. Bu işin aslı astarı nedir?" Elini sakalına götürüp, bir-iki kez sı-

yazladıktan sonra, boş gözlerle bana bakan "Eski Vali", önce isteksiz başladı konuşmaya: benim pür dikkat dinlemekte olduğumu görünce iştahla devam etti: "Nereden başlayayım... Halife konusu biraz derin bir konu... Adam otuz sene bu devletin ekmeğini yemiş, çoluk-çocuğunu bu devletin parasıyla beslemiş. Sonra gelmiş, ekmeğini yediği Devleti küfür devleti! ilan etmiş. Aslında onu yurtdışına gönderen çevreler, orada bulunan insanlarımıza dinlerini, diyanetlerini öğretsinler diye göndermişler ama o bir müddet sonra onları da inkar eder duruma gelmiş; konunun aslı astarı bu.
'Nasıl bir adam?' diye soruyorsan, Kur'an bilgisi, fıkıh bilgisi, hadis bilgisi... yani ilmi çok kuvvetli. Çok güzel konuşuyor ve insanları, temel naslar noktasında, anlattıklarıyla çabuk etkisi altına alabiliyor. İddialarının ve çalışmalarının altında İslam Devleti kurulması yatıyor. Cihatîm unutturulduğunu, İslam'ın hakim güçler tarafından işlerine geldiği gibi yorumlandığını ve müslümanlann aldatıldığını iddia ediyor. Küfür üzerine bina edildiğini söylediği Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni yıkıp yerine Federe İslam Cumhuriyeti adı altında bir devlet kuracağını söylüyor. Genel hatlarıyla düşünceleri ve adamın yapısı böyle. İlk zamanlar ben ve benim gibi inanan birçok insan ona destek verdik. Her konuda söylediklerine, şeksiz-şüphesiz, tamam dedik, çünkü, daha işin başında ahitleşmiştik, kendisine biat etmiştik. O bizim için haşa peygamber mesabesindeydi. Ona inanmak, dediklerini yapmak imanımızın esası halini almıştı. İnan bana, çok samimi olarak çalıştım çabaladım, gece gündüz koşturdum, davamızın hedefine ulaşması adına türlü fedakarlıklarda bulundum. Fakat bir müddet sonra cemaat içindeki çıkar çatışmalarını, imanın paraya tahvil edildiğini görüp anlamaya başladığımda, ciddi rahatsızlıklar oldu. Aslında cemaat içinde iyi bir yerim ve mevkiim vardı. Bulunduğumuz eyaletin en tepe noktasındaki görevleri icra ettim ve bu görev için cema-

atin ödediği ücreti bile aldım. Hoca'nın bulunduğu icra heyeti içinde hizmet verecek dereceye kadar gelmiştim. Fakat, son dönem alınan kararlar beni derin derin düşünmeye sevk etti. Çevremde bulunan bazı arkadaşlarımla da ufak tefek tartışmalar yaşadık. Bana kabul edemeceğim bir görev verdiklerinde ise reddettim. Gerçi bunu açık olarak yapmaya cesaret edememiştim, siyaset yaparak verilen görevden kaçmaya çalışmıştım ama, cemaat içinde işleyen denetim mekanizması daha doğrusu ispiyonaj, dışlanmama yetti. Bu gelişmeler üzerine kısa zaman içinde, ne fasıklığım, ne zalimliğim ne de hainliğim kaldı, üzerime geldiler."
Ahmet dertliydi. Bir taraftan derdini, içinde birikenleri dışa vurmaya çabalarken, diğer taraftan kendinin haklı olduğunu vurgulamaya çalışıyordu. Anlattıklarının çoğunu Hızır Abi ile akşam yaptığımız sohbette de dinlemiştim. Konuyu çalışma biçimlerine, örgütlenme şekillerine getirmek amacıyla, yeni bazı sorular sordum. Ahmet, belki de kendini haklı gören birini bulmuş olmanın rahatlığı içinde, anlattıklarını sorularıma cevap noktasına odaklandırdı.
"Aslında, teşkilatımızın temelinde yasaklar! vardı. Hoca, önce yasaklarını koydu, sonra yasaklara riayet edenlerden cemaat oluşturmaya başladı. Bazı camilerin cemaatinin çoğunluğu Ho-ca'yı tercih ettiklerinden ilk toplanmalar oralarda oldu. O camilere ve mescitlere devam edenler 'bizden' sayıldılar. Teşkilatların nüvesi oluşturulduktan hemen sonra ise ticari faaliyetlere hız verildi. Kısa zamanda temel ihtiyaçlara cevap verecek ticarethaneler kuruldu ve bize katılan her müslümanın başka yerlerden alış-veriş yapmaları yasaklandı. Hemen her fırsat kullanılarak, cemaate katılanlardan bağışlar toplanmaya

başladı. Yavaş yavaş ortaya çıkan muazzam miktardaki paraların kullanımı Hoca'nın insiyatifine verildi. Elde edilen gelirlere Beyt'ül Mal denildiğinden Hoca'dan başkasının, parayı veya gelirin toplamının ne olduğunu bilmesi mümkün değildi.
192
Çalışmalarımızın düşünce boyutunu İslam'ın yorumlanması oluştururken, kitleyi birarada tutmanın temelinde de devlet düşmanlığı yer almıştı. Yani biz Avrupa'da 'Hicret' deydik ve hicret ettiğimiz o topraklarda kendi ülkemize savaş açmıştık. Bu savaşımızı duyurmak ve insanları çevremizde toplamak için bildiri çalışmaları yapıyor, Türkiye'de ulaştığımız insanlara posta yoluyla tebliğimizi aralıksız yapıyorduk. Halife'nin vaazlarını video kasetlere çekiyor, her tarafa dağıtıyorduk. Bir mark'a bile mal olmayan gazetemizi beş marka satıyor, elde ettiğimiz bütün geliri Beyt'ül Mal'a veriyorduk. Cihad başlamıştı ve cihad için büyük paralara ihtiyaç vardı!..
Samimi, gönülden inanmış, Allah ve Resulü'ne bağlanmış insanların safiyetlerinden faydalandık. İnsanlar, cemaate ve ci-had'a katkıları olsun diye her türlü emir ve yasaklamalara boyun eğdiler, katkı sağladılar, çalıştılar. Fakat ortaya çıkan resim çok farklı oldu. Göstermelik faaliyetler ve hamasi nutuklarla inanan insanların emekleri heba edildi. Durumu fark edip, seslerini çıkarmaya başlayanlar çıkınca da, bizler feda edilmeye çalışıldık ki, işte ben buna isyan ettim."
Ahmet, düzgün cümleler kurarak konuşuyor, anlatmak istediklerini, meramını anlatıyor ve arada sorduğum sorulara da yine aynı üslupla cevaplar veriyordu. Tahsilinin ne olduğunu sorduğumda, iyice açılan "Eski Vali" konuşmaya devam etti:
"Sanat okulu mezunuyum. Okulu bitirdikten sonra bir yerde çalışmadan askere gittim. Askerden döndükten sonra, Almanya'da inşaat işi yapan bir firmaya girdim. Firma sayesinde Almanya'ya gittim ve iş bitiminde geri dönmedim. Almanya'da Çalıştığım o zaman süresince, bir camiye ve caminin müştemilatına bağlı lokale gidip geliyordum. Firmadaki işim bittikten sonra, kaçak olarak, o camiye devam eden bazı insanların işlerinde Çalıştım. İyi bii^çevre edinmiştim ve cami cemaati beni seviyordu. Hoca ayrılık rüzgarlarını estirdiğinde, biz de hemen faaliye-
193
te geçerek, devam ettiğimiz bu camiinin mütevelli heyeti ile camiyi Hoca'nm cemaatine kattık. Tam o günlerde beni cemaatin içinde sözü geçen bir adamın kızı ile evlendirdiler ve o sayede oturma izni de alarak, tamamen Almanya'ya yerleştim.
Kayınpederimin de teşvikleriyle, bütün emeğimi ve zamanımı cemaatimizin teşkilatlanmasına ayırmıştım. Toplantıları organize ediyor,şehirleri geziyor, risaleler ve bildirilerle cemaate insan kazandırmaya çalışıyordum. Anlayacağın, Hoca'ya tam anlamıyla inanmıştım. Onu davanın lokomotifi olarak görüyor, onun ağzından çıkanları emir telakki ediyordum. Amacımız basit ve yalındı: Ülkemiz ve bütün ümmet esir edilmiş, İslam toprakları Dar'ül Harb halini almıştı. Biz Hocamızın önderliğinde ümmeti kurtarmak, topraklarımızı yeniden İslam toprakları haline getirmek için cihad edeceğiz, neticede Federasyon çatısı altında bütün müslümanlarm birliğini sağlayacağız...
İki senem çok hareketli geçti. Çalışmalarımdan memnun kalan 'Şûra!" bana bir ortak tayin ederek ticarette mesafe almamı sağladı. İki büfeye ve bir küçük lokantaya ortak oldum. Bu arada esas ekonomik gelişmeyi cemaat sağlamıştı ve biraz evvelde söylediğim gibi, giderek cemaatin üst noktalarında para amaç halini alır olmuştu. Gerçi ben rahattım. Ortaklıklarımdan gelen paranın büyük kısmını cemaatin faaliyetlerine aktarmakla birlikte evimin iaşesini kayınpederim gördüğünden fazla bir mali sorumluluk yüklenmemiştim. Zaten bulunduğumuz şehrin imamlığına getirildiğimde Beyt'ül Mal'den maaş da bağlanmıştı. Eyalet valiliğine atandığımda maaşım beşbin Mark'a yükseldi. Aklımdayken söyleyeyim, Almanya'da işçi olarak çalışan insanların hiç biri bu kadar maaş alamazlar.
Sonra bazı ilişkilerimiz midemi bulandırmaya başladı. Cemaatin merkezine, ne oldukları bilinmeyen, değişik İslam ülkelerinde faaliyet gösteren adamlar gelip gitmeye başladı. Alman resmi makamları da bizimle ilgileniyor, çalışmalarımızı takip

194
ediyorlardı. Sabah-akşam Türkiye'ye, Türk Devleti'ne sövüp saydığımız halde bize bir engel çıkarmıyorlardı. Bir keresinde, bulunduğumuz eyaletin savcılığının emriyle, cemaat lokalimizde ve bazı iş yerlerimizde arama yaptılar. Arama esnasında bütün dokümanlarımızı, video kasetlerimizi/iş yerlerimizin resmi evraklarını alıp götürdüler ve kısa bir süre sonra hepsini geri getirerek, çalışmalarımızda başarı dileyerek, gayet dostane ayrıldılar. Alman Hükümeti'nin bu tavrı belki de beni ilk rahatsız eden durum oldu. Biz Türkiye Devleti'ne karşî olmadık faaliyetlerde bulunuyorduk, küfür içinde olduklarını iddia ettiğimiz Almanlar bize destek vererek tüşekkür ediyorlardı. Bu durum çalışmalarımız ve iddialarımız için ciddi bir çelişki oluşturuyordu.
Tamam, ben Halife'ye, İslam devleti kurulması gereğine, cihadın farz olduğuna, ümmetin birliğine inanıyordum ama tarih boyunca müslümanlara düşmanlık eden Ehli Salip niçin bize destek veriyordu? Onları Habeş Kralı Neccar ile özdeşleştirerek açıklamaya çalışmak bana garip geliyordu. Sonra yabancıların desteği bununla bitmedi. Şahidi olduğum birçok gelişme de yabancıların bizden yana tavırlarını gördüm. Gitgide kafamda sorular yumağı oluşmaya başladı. Hele içimde, beynimin bir yerinde, ne kadar kızarsam kızayım, ne kadar farklı bakarsam bakayım bir Türkiye sevgisi vardı ve onu atamıyordum. Kendimle hesaplaşmalarımda bu sevgi bana yol gösterici, aklıselim düşünmemi sağlayan ışık oluyordu. Ama öyle bir hale getirilmiştim ki, içimde yer eden Türkiye sevgisini bazı zamanlar kendime bile itiraf etmekten çekmiyordum. Yine de o, belirleyici olmayı, bana yol göstermeyi benim bütün baskılarıma, bastırmalarıma rağmen becerebiliyordu!
Neyse, yaşadığım ikilemler manevi olarak 'dolmama' neden olmuştu. Kendi çıkarları ve ayakta kalmaları için ateşe atılmamız istendiğinde, birkaç gün inzivaya çekilmeme neden oldu.
195
Hayatımı değiştirecek bir karara varacaktım. Düşündüm ve düşündüklerimi tek boyut içinde ele aldım. Mesela, eylem yapmak için düğmeye basılması, bunun için Türkiye'ye adam gönderilmesi niçin o günlerde istenmiş ve gündeme taşınmıştı. Niçin iç meselelerinde çıkmazlar yaşayan Türkiye'ye yeni bir cephe açılmak isteniyordu?.. Uzun etmeyeyim, inziva neticesinde 'Şû-ra'nm kararına uymama iradesini göstermek amacıyla ortaya çıktım. Olumsuz cevabını verdiğimde, bütün hizmetlerim unutuldu. Hemen suçlamalar, saldırılar başladı. Haşa sanki Allah'ın emirlerine karşı çıkmış, inkara düşmüşüm gibi muamele görmeye başladım. Eşimi bile etki altına aldılar, eşimle kötü oldum, eve gidemez hale geldim.
Gardaş, şimdi ifade etmekte zorlanacağım, çok kötü günler geçirdim, bunalıma girdim. Ruhumda fırtınalar koptu. Yapılanları görünce doğru yolda olduğuma daha da kanaat getirdim. Bazı dostlarımın yardımıyla onların baskılarından, meydana getirdikleri saldırılardan kurtuldum. İnanmanı isterim, içlerinde kalıp, direnmeye devam etseydim daha kötü şeyler başıma gelebilirdi. Şimdi iyiyim ve rahatım. Kötü günlerin geride kaldığına inanıyorum."
Hızır Abi gelinceye kadar sohbetimiz sürdü. Bazı sorularımla konuşmasını kessemde, daha çok dinlemeyi tercih ettim ve bir nevi boşalmasına, rahatlamasına imkan verdim. Her ne kadar, "Rahatım, huzurluyum." desede, sıkıntılı olduğu, yaşadıklarının etkisinden halen kurtulamadığı belli oluyordu. Laf Hızır Abi'ye geldiğinde, onun cazibesine ve karizmasına kapıldığını şu cümlelerle ifade etmekten imtina etmiyordu.
"Onun dini bilgisine hayran oldum. Geçmişinden biraz bahsetti, cezaevinde boşuna yatmamış maşaallah kendini iyi yetiştirmiş. Bir gece sabaha kadar tartıştık. Özellikle, tarihi bilgisine hayran kaldım. Onunla konuştukça rahatladığımı, hatalı işlerin içinde olduğumu, bunların yaptıklarının sonu olmayacağmı.da-ha iyi anladım. Hızır Abi'ye güven duydum. O'nun bana telkin
196
ettiği biçimde hareket etmeye karar verdim ve buraya geldim. Bu herifler hakkında bütün bilgilerimi, elimde bulunan belgelerde dahil, herşeyi yetkililere vereceğim, hatta birebir anlatacağım."
"Eski Vali!" Ahmet ile İstanbul'da kaldığı beş-altı gün içinde birlikte oldum. Her sabah otele giderek onu aldım ve şirkete getirdim, yakından ilgilendim. Anlattıklarını dinledim, bazı konularda tartışmalara bile girdim. Birbirimize iyice ısındık. O haftaya denk gelen cuma namazını birlikte kıldık. Bu onun için

önemliydi, çünkü, Sahte Halife ile birlikte olduktan sonra, asla devlete bağlı bir camiden içeri girmemiş, kendilerinden olmayan imamın arkasında namaz kılmamıştı. Cuma namazı ve Cuma namazı'nın kılınış biçimi hakkında Halife'nin görüşlerini anlattı. Benim fazla bilgi sahibi olamadığım bu konular hakkında geniş izahatlarda bulundu. "Senin anlayacağın" diyordu. "Müslümanlar arasında fitne çıkarmak için bilerek veya bilmeyerek birçok şey yapıyorduk. Camileri böldük, inanan insanları birbirlerine düşman haline getirdik, Allah affetsin, işin içinden uzaklaştıkça, onların etkisinden kurtuldukça hatalarımı daha iyi anlıyorum, mesela şimdi devletten maaş alan imamın arkasında namaz kıldım, ne oldu?.."

Bir sohbetimizde, Atatürk ve Cumhuriyet Devleti hakkında neler düşündüklerini anlattı. Anlattıklarını dinlediğimde, kelimenin tam manasıyla kanım dondu! Bütün milli değerlerimizi inkar etmek inanç biçimi haline getirilmişti. Gurbet ellerde, alınlarının teri ile üç-beş kuruş kazanmak için çırpman insanlarımız, uygulanan rhetod sayesinde köksüzleştirilmek isteniyordu. Saf, temiz Anadolu çocukları, inançlarının yönlendirilmesi neticesinde, emperyalistlerin isteğine uygun birer fert haline getiriliyor, asli yapısından uzaklaştırılıyordu. İşin en acı tarafı, bunun dinimiz adına yapılmaya çalışılmasıydı. Ahmet'in bana anlattığına göre, cemaate giren, Hoca'nm anlattıklarına "Evet" di-

yen bir insanın mensubu olduğu milleti sevdiğim söylemesi, onun çıkarları için fedekarlıklarda bulunacağını dile getirmesi, küfür sayılıyordu.

Ahmet ile konuşup, yapılmak istenilenleri dinledikçe, içinde bulunduğumuz, zor coğrafyada işimizin daha çetin olduğunu anladım. Her cepheden bizi yok etmek, bu haritadan silmek isteyen güçlerin hangi oyunlara başvurduklarını, bizi nasıl arkadan vurmaya çabaladıklarını idrak ettim. Düşmanlarımız hiç boş durmuyorlar, inançlarını yaşamak isteyen saf insanlarımızı bile düşman haline getirmeyi başarıyorlardı.

Oyunu kurgulayanların hedefinde Türk Devleti vardı. Cemaatlere bağlı hale getirilen insanlarımızın paralarını Türk bankalarına yatırmamalarını telkin etmenin, hatta bunun için yasaklar icat etmenin başka nasıl bir izahı olabilirdi. Ahmet doğru söylemişti, etki altına alman insanımız "Yasak!" çerçevesinde yönlendiriliyor, gittikçe, kendi ülkesine çevrilmiş birer "Silah" haline getiriliyordu. Bizim basiretsiz, tutarsız, uzun vadeli politikalar ve projeler üretmekten yoksun yöneticilerimiz de, başa-rısızlıklarıyla bu çalışmalara çanak tutuyorlardı.

Bir büyücü edasıyla ortaya çıkan, (Bana göre çıkarılan.) "Halife", belki bir takım güçlerin oyuncağı olduğunun farkında değildi!. İman ve İslam esaslarından bakılınca olayı başka türlü yorumlamanın imkanı yoktu.

Ahmet'in anlatımlarından anladığım kadarıyla, "Halife"nin örgütünde tam anlamıyla despotizm hakimdi. Cennete gidecek-j lerine inandırılmış insanlar, belki kelime ve kavramlara kendif bakış açılarına göre yüklenilmiş manalar çerçevesinde robotlaş-tırılmışlardı. İçlerine kapatılmış, yasakların çevirdiği bir dünyada hayat sürmeye mahkum edilmişlerdi. Örgütte yükselmenin, yer edinmenin, göze girmenin en önemli yolu Türkiye Cumhuriyeti düşmanlığı yapmaktan ve milli değerleri inkar etmekten geçiyordu. Kendilerinin haricinde her grubu, her inananı farklı

eörmek, dışlamak, inanan insanların kafalarında olmadık istifhamlar oluşturmak kime ve neye hizmetti. Ayrılık tohumlan ekerek, bölücülük yaparak, hoşgörüden uzak tavırlar sergileyerek dine nasıl hizmet ediliyordu?..

Ahmet'i dinledikçe, bazılarının komplo teorileri olarak baktıkları meselelerin, ne kadar gerçek olduğunu gördüm. Sinsi bir tehlike kapımıza kadar dayanmıştı ve bu tehlikeye "komplo teorisi" diye bakmak bir nevi ihanet gibiydi. İnançlarımız adına içten içe kemiriliyorduk. İsmail Abi'ye hak vermeye başlamıştım. O tarih şuurundan yoksun olduğumuzu, bugün başımıza gelen her belanın tarihte figürleri bulunduğunu söyler ve, "Tarihimizi bilsek ve tarih şuuruna sahip olsak başımıza gelen bu belaların hiçbiri bu kadar tahrip yaratmaz, bize büyük bedellere mal olmazdı," derdi. Gerçekten de öyleydi, özellikle yakın tarihimizde nice yalancı, sahtekar, satılık "Molla!"lar ortalıkta gezinip, milli bünyemizde tahripler yapmayı becermişlerdi.

Amca Türkiye'ye döndükten sonra, Hızır Abi Ahmet'i Ankara'ya götürdü. İstanbul'a gelince sorduğumda, artık onun emin ellerde olduğunu öğrendim. Amca, Ahmet'in anlattıklarını çok değerli bulmuş ve üst düzey yetkililere taşımış, bundan sona onlar ilgileneceklermiş. Biz Hızır Abi'yle Ahmet hakkında bunları konuştuğumuz sırada şirketteydik. Masanın kenarında, yerde duran ve yanından hiç ayırmadığı çantasını kucağına alan Hızır Abi, "Sen Ahmet'i bırakta, şunu oku hele" diyerek, çantasından çıkardığı faks fotokopisini bana uzattı. Metni okumaya başladım. Okudukça hayretler içinde kaldım, bayağı şaşırdım.
Yazılanların bütününden, faksı çeken kişinin gazeteci olduğu anlaşılıyordu. Metin içinde sık sık Hızır Abi ile Davut Bey'in isimleri geçiyordu. Faks "Sayın Genel Başkan" diye başlıyor ve uyarılarla devam ediyordu. Kendisini gazeteci olarak tanıtan şahıs, bir müddet evvel, ismini verdiği bir lokantada yemek yerken, arka masada oturan bazı şahısların ilginç konuşmalarına
199
tanık olduğunu kendi aralarında konuşan bu şahısların Davut Şahlı isminde resmi görevli ile geçmişte bazı şiddet olaylarına adı karışmış Hızır Çalıkoğlu olduğunu söyledikten sonra şöyle devam ediyordu. "Efendim bunlar, eylembirliği içinde siyasi cinayetler işleme hazırlığındadırlar. Konuşmalarından bunu net olarak anladım. Bir vatandaş olarak sizi uyarmak ve işlenmesi muhtemel siyasi cinayetlerin önüne geçmek için bu mektubu size yazmayı uygun buldum." diyordu. Faksın sonunda, tedbir alınmasını, bu şahısların dikkatle incelenmesini, aksi takdirde doğacak sonuçlardan kendilerinin de mesul olacaklarını vurguluyordu.
Faks metnini iki defa okudum. İşin ilginç yanı faksın kime ve nerden çekildiğine dair emare yoktu. Elimde tuttuğum metin fotokopiydi ama çekildiği tarih ve saat olmasına rağmen hangi numaradan çekildiğine ilişkin belirtiye rastlanmıyordu. Okumayı bitirip inceledikten sonra, "Nerden çıktı, kim yazdı, niçin böyle bir hikaye uydurulmuş?" diye sorduğumda Hızır Abi:
"Birileri pis bir tezgahın içindeler. Kimin yazdığı, nerden çekildiği belli değil ama bütün parti genel merkezlerine gönderilmiş. Şu anda mecliste bulunan bir partinin genel başkan yardımcılığını yapan bir dostum bunu bana verdi. Bildiğin gibi, Davut Bey'in başında bulunduğu birimden birileri fena halde rahatsızlar. O birimin kapatılması için ciddi şekilde çalışmalar yapıyorlar. Bana öyle geldi ki, Davut Bey ile dostluk yaptığımı tespit eden bu çevreler, beni dümen tutarak, onları ve birimlerini hedef almak için böyle bir tezgahı kurmaya çalışıyorlar. Tabi, buna 'Basit bir faks' deyip geçmemek gerekiyor. Çok boyutlu bir oyunun bir parçasıda olabilir. Dikkatli olmak, ona göre tavırlar geliştirmek gerekir. Oynamak istiyorlarsa, bizde oynarız!"
Hızır Abi, "Oynamak istiyorlarsa.." diye başladığı son cümlesini söylerken, gülümseyerek başını sallamıştı. O oldum olası böyle çetrefilli gelişmelerden ve yapılanmalardan hoşlanırdı. İs-
200
terdiki, hep karşısında bir güç olsun ve kendini zorlasın. Onun için, faksın metnindeki suçlamalardan ve uyduruk saptırmalardan pek rahatsız olmuşa benzemiyordu. Oysa ben, faksın metninde bulunan suçlamaların ciddi sonuçlar doğurabileceğini düşündüğümden, huzursuz olmuştum. Sonu belli olmayan, birilerinin kozlarını paylaşmak için oynayacakları oyunun içine mi çekilmek isteniyorduk!?..
Faks metni ve sonrasında kafama takılanlar midemi bulandırmışlardı! Ne yapılmak isteniyordu, kimler, niçin Hızır Abi'nin ismini, aslı olmayan olayların içine katmaya çalışıyor, bunu yaparken dostluktan öte ilişkimiz olmayan vatandaşları da monte ediyorlardı. Yapılmak istenilene, "oyun" deyip geçmek olmazdı. Biz yurt içinde hiçbir olaya katılmamış, katılmayı da düşünmemiştik. Davut Bey ve arkadaşları hakkında ortalıkta gezinen bazı iddialar olsa bile bizim bunlarla ilişkimiz yoktu, kurulamazdı. Acaba, "örtülü bir yönlendirme mi?" sözkonu-suydu! Yani birileri böyle bir girişimle önce bizi birileriyle iliş-kilendirip, sonrasında birtakım kapatılması gereken olayları kapatmaya mı çalışıyorlardı? İçime kurt düşmüştü ve beynimi meşgul eden sorulardan rahatsız olmuştum. Hızır Abi'nin aldırmaz tavrına rağmen kafamdaki soruları izah ederek kendisine sordum. Beni fazla komplo teorisi üretmekle suçlayıp, işi farklı yerlere çektiğimi, bu faksm altında yatan gerçeğin Davut Bey ve birimine yönelik bir çaba olduğunu söyledi.

"Bir kağıt parçasını nerelere çekip götürdün. Bu tezgahı yapanlar belli. Bunları iyi tanıyorum. Geçmişleri eskilere dayanır. Bu herifler, 70'li yılların başından bu tarafa sistemli olarak yetiştirildiler. Basın-Yayın gücünü bilen, medya gücünün nelere kadir olduğunu erken fark eden güçler, ta o yıllardan seçtikleri bazı istidatlı gençleri, özellikle gazeteci olarak yetiştirdiler. Hatta bunların yetişmelerinde devlet kurumları bile kullanıldı. TRT'ye sokulan adamlar, devletin imkanlarından faydalanarak

yurtdışında eğitim bile gördüler. Şimdi suyun başını tutanlar o günlerde yetiştirilen gençler. Bunlar son zamanlarda Davut Bey'in başında bulunduğu birimi ortadan kaldırmak için büyük efor sarf ediyorhr. Bunu çoğu zaman satır aralarına gizledikleri cümlelerle yaptıklarından, yani açık açık saldıramadıkların-dan, böyle bir yola tevessül ettiklerini zannediyorum. Daha önce dediğim gibi, ben faksı hafife almıyorum, yapılmak istenilenin temel noktasının bu olduğunu söylüyorum. Dikkatli olalım, uyanık olalım ama olmayacak teoriler kurarak, yanlışa da düşmeyelim."

Medyada yer alan, bilinçli olarak yerleştirilmiş solcu gazeteciler ben de biliyordum. Hatta, bir zamanlar yayınladığımız bir dergide, konuya dikkat çeken yazılarda yazmıştım. İletişim ve bilgi çağında müthiş bir güç halini alan medyada yer almanın, bunun için eleman yetiştirmenin gereğine dikkat çekmiştim. Bunu biz yapmamış, beceremediğimiştik ama sol veya solun bazı kesimleri, özellikle basında başarılı çalışmalar yaparak, bol miktarda gazeteci yetiştirmeyi, onlarla kamuoyuna etki etmeyi başarmışlardı. Bütün bunlar doğruydu ama, faksın muhtevasını tamamıyla bunlara bağlamak bana doğru bir yaklaşım gibi gelmiyordu. İşin içinde bir bit yeniği vardı. Hızır Abi'ye katılmadığımı, bu işin gazetecilerden kaynaklandığına inanmadığımı söyledim. Konuya pek önem verir görünmeyen Hızır Abi, "Ne yapalım, bekleyip göreceğiz." dedi. Onun dikkatini başka noktaya çekemeyeceğimi anladığımda ise, "Hiç olmazsa bu işin aslı ortaya çıkana kadar çocukları yanımızdan uzaklaşhralım." dediğimde kabul etti. "İyi, o zaman sen konuş, bir müddet yanımıza sokulmasınlar, şirkete gelip gitmesinler, birlikte görün-meyelim." dedi.

"Çocuklar" diye bahsettiklerim Davut Bey'in elemanlarıydı: Osman, Celil, Turgut, Selim, Kasım... Kimi çok genç olan bu arkadaşlar, Suriye operasyonu bilinmeyen bir nedenle iptal edil-

dikten sonra, ortalıkta pek görünmüyorlardı. Zamanlarının çoğunu Ankara'da geçirir olmuşlardı. Ancak, bazı haftasonları İstanbul'a geldiklerinde görüşebiliyorduk. Hızır Abi ile çocuklarla görüşmeye bir süre ara verme kararı aldığımız o gün Osman'ı aradım ve "Haftasonu mutlaka görüşelim." dedim. Osman işi olmadığını, istememem halinde hemen İstanbul'a gelebileceğini söyledi. "Sen bilirsin, o zaman gel." dedim.

Ertesi gün akşam üzeri, Osman, Celil ve Kasım birlikte şirkete geldiler. Çoğu zaman olduğu gibi, vurdumduymaz tavırları, muziplikleri ve neşeli halleri üzerlerindeydi. Hemen konuyu açarak morallerini bozmak istemedim. Bir müddet şirkette oturduktan sonra, şehir dışında, gözlerden uzak bir lokantaya gittik. Yemeğin sonuna doğru konuyu açıp, faksla birlikte ortaya çıkanları özetleyerek anlattım ve, "Hızır Abi bir müddet görüşmeyelim diyor." dedim. Arkatiaşlar ilk tepki olarak, faksı çekenlere, uydurma suçlamalarda bulunanlara küfürler savurdular. Sonrasında, Hızır Abi'nin yaptığı yoruma benzer yorumlar yaptılar. Kasım ise, Hızır Abi'yi haklı çıkaracak şu olayı anlattı:

"Tanıdığım avukat bir ağabeyim var. Trajı yüksek, günlük bir gazetenin Ankara'da avukatlığını yapıyor. Geçen gün beni bürosuna sesledi; gittiğimde, isimlerimizin bazı olaylarda geçtiğini, avukatlığını yaptığı gazetenin Ankara sorumlusunun da hakkımızda araştırma yapıp, bilgi topladığını söyledikten sonra, 'Davut Bey'e selamımı söyle, dikkatli olsun.' dedi. Aynı gün Davut Bey'e giderek, avukatın söylediklerini harfiyen anlattım."

Davut Bey'in, anlattıkları karşısında tavrının ne olduğunu, nasıl bir tepki verdiğini sorduğumda, "Ağabey, bizim Davut Bey böyle şeylere pek aldırmaz, kimseyi iplemez! Anlattıklarımı üstün körü dinledikten sonra, 'Boşver, dırlayıp dursunlar. Ne yapmışız, vatanı mı satmışız da hakkımızda araştırma yapıyor-

larmış. Kafanı böyle boş işlere takma.' diyerek, beni başından savdı."
Kasım'm anlattıklarından, Hızır Abi'nin iddiasının doğruluğu çıkar gibiydi. Faksın çekilmesinin altında gazeteciler ve onların hedefine galiba biz değil bizimle arkadaşlık yapan Davut Bey ve ekibi vardı. Ben, yine de arkadaşlara bir müddet görüşmemenin iyi olacağından, işlerin aslı ortaya çıkana kadar böyle bir tedbir almanın faydasından bahsettim. Onlar ise, bu kararı beğenmediklerinden ve kendilerine olan aşırı güvenlerinden, tedbiren istediğimiz bu ayrılığa karşı çıkıyorlardı. Her zamanki ataklığı ve pervazsız haliyle, tezgah içinde olanlara küfürler savuran Celil, "İki tane piç! aba altından sopa göstermeye kalkışıyorlar diye, susup oturacakmıyız. Kimse kusura bakmasın, bu beni bağlamaz. Ben yanınıza gider gelirim, sorana da her türlü hesabımı veririm." diyerek isyan ediyor, diğerleri de Celil'e katılıyordu. Onların itirazlarına aldırmadan, tavırlarını yumuşatmak için, kısa bir nutuk attım ve bu işlerde aceleye gerek olmadığını, akıllı hareket etmenin, tuzak ve oyun içinde olanları hezimete uğratmanın en iyi yol olduğuna ikna ettim. Gönülsüzde olsa, kararımızı kabul etmelerinin hepimizin menfaatine olduğuna, kararımıza saygı göstermeleri gerektiğine inandırdım.
Aldığımız bazı tedbirlere rağmen aradan fazla bir zaman geçmeden, "Oyun"un başka bir bölümünün sahneye konulduğunu yaşayarak görecektik ve günler geçtikçe, oynanmak istenen oyunun diğer parçaları ortaya çıkacak, endişelerimde ne kadar haklı oluduğumu da anlayacaktık. Çünkü, üzerimize oynanmak istenen oyunun tek aktörleri gazeteciler değildi!

-X-
Yusuf Türkiye'ye gelmişti. Uzun zamandan beri Avrupa'nın birçok şehrinde yaptıkları çalışmaların dokümanlarını beraberinde getirmiş, birlikte düzenlemelereni yapıyorduk. Bölücü örgütün paravan şirketlerinin yer aldığı binaların fotoğrafları, adresler, gazete ve dergilerinin basıldığı yerler, bu yayınların dağıtımlarının yapıldığı merkezler, dernek binaları, düzenledikleri bazı toplantıların video çekimleri, (ki, bu çekim kasetlerini Metin Brüksel'de örgüt mensuplarının toplandıkları bir dernek binasından, gece o binaya girerek çalmıştı.) bazı aktif elamanların fotoğrafları, yardım adı altında topladıkları paraların makbuz fotokopileri... Daha birçok doküman. Çocuklar aylarca çalışmanın ürünü olan bu bilgileri dosyalamışlar ve Yusuf yanında Türkiye'ye getirmişti. Yusuf'unda yardımıyla, iki gün içinde hepsini bir rapor haline getirdim ve evinde istirahat etmekte olan Hızır Abi'ye götürdüm.
Hızır Abi, bir müddet önce sarılık şüphesiyle hastaneye gitmiş ve doktorların tavsiyeleri üzerine evinde dinlenmeye çekilmişti. Yusuf ile birlikte hazırladığımız raporu okuduktan sonra, beğendiğini söyleyerek, "En kısa zamanda Ankara'ya gidip bunu veririm, Yusuf'a söyle ben gelmeden dönmesin." dedi.
Hızır Abi Ankara'dan dönüp geldiğinde, "Sen haklıymışsın!" dedi. Yüzünün aldığı şekli hiç beğenmemiştim; sinirli görünüyordu. Hangi konuda haklı olduğumu sorduğumda, söyle-

dikleri karşısında pek de şaşırmadım. Anlattıklarına göre Ankara'da, boyutları farklı, çapraşık bir oyun oynanıyordu. Faksla ortaya atılmak istenilenler, yapılması planlananlar işin sadece bir yüzüydü. Hızır Abi'ye göre, basit bir hamleydi! Ucu geçmişe dayanan, geçmişte yaşanan birtakım devlet içi çekişmelerin, nizami! olmayan rövanşı oynanmak isteniyordu. Oyunu başlatan tarafın sahneden kolay çekilmeyecek bir yapıda olduğunu söyleyen Hızır Abi: "Meselenin geçmişte yaşananlara dayandığı bir gerçek ama, görünmeyen, anlaşılması zor taraflarıda var. Hatırlarsın, bası-nada yansıyan, devlet içinde görevli bazı kişilerin kavgaları olmuştu. Zaman içinde kavga büyümüş, neticede kimi görevlilere işten el çektirilmişti. İşte o şahısların bazıları şimdilerde yeniden yetki elde ettiler ve kaldıkları yerden çekişmelerine devam ediyorlar. Bir tasfiye ekibi oluşturdukları ve rövanşı almak için harekete geçtikleri kesin. İşin ilginç yanı, saldırıp tasfiye etmek istedikleri ekip benim kontaklarım. Hedeflerine aldıkları, yıpratmak için çabaladıkları ekibin 'Yumuşak karnı' olarakta beni görüyorlar. Edindiğim bilgiye göre, gazeteci ağzıyla fakstaki metni yazanlar onlar. Faks saldırısıyla konuyu siyasilerin gündemine taşıdıkları gibi, ilerde yapacakları hamlelere de zemin hazırlıyorlar. Zaten

faksı göndermeden önce bazı gazetecilerle görüşüp, ellerindeki bizimle ilgili bilgileri aktarmışlar. Kimlikleri deşifre etmeleri bir yana, hayali bilgilerle gatezetecileri haber yapmaya bile zorlamışlar."
Hızır Abi, ilginç şeyler anlatıyordu. Birileri geçmişe dayalı kavga içine girmişlerdi ve biz, bu arada "ezilme" tehlikesi geçiriyorduk. Oysa, onların kavga ve çekişmeleriyle bizim zerre kadar alakamız yoktu. Biz, bütün iyi niyetimiz ve samimiyetimizle, sürmekte olan kanlı bir savaşta, İYİLERİN safında yer almıştık. Kimsenin çekişmelerine taraf olmak, bir tarafın adamı olarak diğerine cephe almak gibi bir niyetimiz ve faaliyetimiz ol-

mamıştı. Bu yanımızı görmek istemeyenler, kendi oyunlarında bizi taraf olarak görüyorlar ve çekişmelerinin, didişmelerinin içine çekmek istiyorlardı.
Hızır Abi'ye başta Amca olmak üzere, Ankara'dakilerin gelişmeler hakkında ne düşündüklerini, nasıl bir tavır geliştirdiklerini sordum.
"Amca dürüst bir adam; bir hesap içinde olduğunu sanmıyorum. Onunla da konuştum. Tedirgin olduğu, gelişmelerden memnun olmadığı her halinden belli. Fakat, onun amirleri ve Davut Bey meseleye fazla önem vermiyorlar; aynı zamanda kar-şılarmdakileri hafife alıyorlar. Onlara göre, gelişen olaylar ve konjonktür böyle saldırılarla netice almaya kalkışanlar için müsait değilmiş, boşuna evham yapmaya gerek olmadığım söylüyorlar!"
Başbaşa görüşmelerinde Davut Bey Hızır Abi'ye, bu meseleyi fazla büyütmeye gerek olmadığını söyleyip ilave etmiş; "Bu organizasyonun en başında bulunan adam bazı olaylardan dolayı korkuyor. Bunun için de, mezarlıkta ıslık çalıyor. Biz onun ne yapmak istediğini biliyoruz. İcabında gider, bizzat konuşurum; sen hiç kafana takma."
Anladığım kadarıyla, kendi aralarında meydana gelen çekişme sadece Amca'yı tedirgin etmişti. Onların rahat olmaları, kendilerine düşmanca tavır alan adamlardan korkmamaları hayra alamet sayılır. Ben, Hızır Abi'nin "İşin görünmeyen tarafı" demekle neyi kastettiğini merak ediyordum, sordum:
Valla, onu henüz çözemedim ama sanki, bana hissetirilmek istenmeyen birşeyler var. Eğer, düşündükleri bir puştluk varsa, onu görünce biz de gardımızı alırız. Her zaman atla katırın tepişmesinden eşek zarar görür ki, benim eşek olmaya hiç niyetim olmadığını kendilerine hissettirdim.
Yolda gelirken epey düşündüm ve faaliyetlere bir süre ara vermenin doğru olacağına kanaat getirdim. Ankara'dakiler bir-

şey söylemediler, bir istekleri olmadı ama, biz biraz kenarda ka- 1 lalım. Sen ne düşünüyorsun?"
Böyle bir kararı Hızır Abi'nin kolay kolay vermeyeceğini iyi biliyordum. Bir yola çıkmıştık ve sonuna kadar kovalayacak, neticesi neyse ona katlanacaktık. Bu tavır ve karar Hızır Abi'ye göre değildi. O kendi karakterine oldukça uzak böyle bir kararı verdiğine göre, iş gerçekten ciddi boyutlarda idi ve karşı çıkmak yanlış olurdu. Fikrine aynen katıldığımı söyledim, ayrıca, "Abi, istersen bir müddet Ankara'ya hiç gitme, kahpeliğin sonu yok! Bakarsın, senin yapını iyi tahlil eden bu adamlar tahrik edecek, yanlışa sürükleyecek bir oyunun içine girerler." dedim. Sinirlendiği zaman yaptığı gibi, dişlerini sıktı, kaşlarını çatarak, "Öyle bir kahpeliğin, tezgahın peşine düşerlerse o zaman bizde kucaklarına altından kalkmakta zorlanacakları bir yük bırakırız!" dedi.
Çok kararlı görünüyordu. Oynanmak istenilen, taraf olmadığımız oyundan uzak durmaya çalışıyordu. Fakat, istemediğimiz halde bu oyunda taraf haline getirilmemiz halinde de gözünü karartacağı belliydi. Böylesine sıkıştığı zamanlar neler yapacağını, nasıl kararlar alıp uygulayacağını, geçmişte yaşadıklarımızdan biliyordum. İdealizmin doruklarında, inandıklarımız için mücadale verdiğimiz zor günlerde, arkadaşlarımız saldırıya uğrayıp şehit edildiklerinde aynı yüz ifadesine bürünür, arkadaşlarımızın intikamları alınmadan da yüzü gülmezdi. O halini gördüğümüzde, arkadaşlarla, "Ortalık kan kokuyor!" diye latife yapardık. Aynı kararlılık içinde, aynı duruşu sergilediğini gördüğümden konuyu fazla uzatmadım; sadece, "Yusuf birkaç günlüğüne memleketine gitti, dönünce, konuya fazla girmeden, fazla izahat vermeden, çalışmalarına ara vermelerini söylerim." dedim.
Faks olayı ile başlayan, Ankara'daki son gelişmeler işimize yaramış gibiydi!

208
Bir ay'a yakın zamandır işimizle meşgulüz. Nicedir şirketin yolunu unutan Hızır Abi düzenli olarak işe gelmeye başladı. Ticari faaliyetlere ilgi gösteriyor, epeydir aramadığı dostlarını arıyor, görüşüyor ve ailesine daha fazla zaman ayırabiliyordu.
Avrupa'daki kadromuzda bizden aldıkları talimat gereği, çalışmalarına ara verip sessizliğe bürünmüşlerdi. Onlarla, sık ol-ırıayan aralıklarla telefonda görüşüyorduk. Hızır Abi, "Çocuklar hak ettiler, yazın onlara güzel bir yerde tatil yaptıralım. Hatta, yer ayarlarsan hep birlikte olsak daha iyi olur." demişti. Ben onun bu fikrine karşı çıkmış,, çocukların bizimle tatil yapmalarının uygun olmayacağını söylemiştim. "Abi, iyi bir yer ayarlayalım gelsin tatillerini yapsınlar, bizim onlarla birlikte olmamız uygun olmaz. Bakarsın kız arkadaşlarını da getirmek isterler, sen yanlarındayken nasıl rahat edecekler," demiştim. O da itirazımı yerinde bulmuş, tatil programından kendimizi çıkarmıştık.
Ankara'dan ve Ankara'da sürmekte olan, merkezler arası çekişmelerden bir ses çıkmıyordu. Sanki taraflar "Savaş baltalarını" toprağa gömmüşlerdi. Taraflar hamle yapmıyorlar veya şimdilik hamlelerine ara vermişlerdi. Şahsen ben bu durumdan memnundum. Kendimi işe vermiş, yaptıklarımızın güzel bir anı olarak kalacağına kendimi inandırmaya başlamıştım. Bu aradaki tek değişiklik, Osman ile Celil'in görev yerlerini değiştirerek İstanbul'a gelmeleriydi. Gruplarındaki diğer arkadaşları Ankara'da kalmışlardı ve anladığım kadarıyla aralarında soğuk rüzgarlar esiyordu. Aldığımız görüşmeme kararma kısa bir süre uyan Celil, özellikle İstanbul'a geldikten sonra, yasağa pek aldırmıyor, fırsat buldukça şirkete gelerek bizleri görüyordu. Neden İstanbul'a geldiğini, gruptaki arkadaşlarından niçin koptuğunu sorduğumda bana şunları anlatmıştı:
"Dağlarda savaşırken dostluklar, fedakarlıklar hep üst düzeydeydi. Tezvirat, dedikodu, bencillik yoktu. Şehre geldikten
209
sonra sinir bozucu olaylar meydana gelmeye başladı. Savaşın sıcak yüzü soldukça insanların gerçek yanları veya niyetleri ortaya çıktı. Riyakarlık, bencillik, gammazlama, kıymet bilmeme.. Sinirlerim bu tür ilişkileri kaldırmıyor. Onun için, Davut Bey'in kalmamız yönündeki ısrarına rağmen, Osman'la buraya gelmeye karar verdik."
İyi yetişmiş, savaşın göbeğinde yer alarak pişmiş, gerçek manada Devlet ve Millet aşığı bu genç kadrolar, görevlerini her platformda hakkıyla yerine getirmişler, her zorluğun altından kalkmasını bilmişlerdi. Olaya görev açısından bakıldığında durum buydu ama, bunlar aynı zamanda birer insandı! Yıllarca dağlarda taşlarda yaşayan, tehlikeli ve stresli görevlerde bulunan bu insanlara, yeterli moral destek verilmemişti. Savaşın ortasından ruhi ve fiziki yorgunlukla dönen bu adamlara gerektiği şekilde sahip çıkılmamıştı. İşin içinde bulundukları şartların ve ruhsal durumun farkına varamayanlar, onları daha zor görevlere sürmüşlerdi. Ağır ve sorumluluk gerektiren yeni görevlerin altında ezilen bu genç insanlar, zamanla kırılgan olmuşlar, en ufak bir olay karşısında isyankar tavırlar sergilemeye başlamışlardı. Sırf hamasi nutuklarla, insanların gönüllü görev anlayışlarını istismar ederek netice almak zor olduğundan, Celil ve ,. Celü'in durumunda olan arkadaşlar ruhen sıkıntı yaşıyorlardı ve onları irdelemeyen, anlamaya çalışmayanlar işin nereye varacağını da hesap etmiyorlardı!
Ben onları anlayabiliyordum. Geldikleri noktada bize düşen, gittikçe psikolojileri bozulan bu mert insanların zor zamanlarında yanlarında olmaktı. Onun içindir ki, görüşmeme kararımızı sert bir anlayış üzerine oturtmuyor, gevşek davranıyordum. Hatta bazı özel sohbetlerimizde onlarıda iyi çözdüğümden, Hızır Abi'ye çocukların yanında olmamız lazım dedim. Kendisine duydukları sevgi ve saygıdan dolayı, daha yakından ilgilenmesi gerektiğini söyledim. Yüreğim, bizim için dağlarda, (Bazen
210
anlatıyorlardı da, gerçekten yaşanmadan anlaşılması zor günler geçirmişlerdi.) akla sığmayacak şartlarda savaşmış olan bu insanları korumamayı, onlara hizmet etmemeyi kaldırmıyordu. Onlar hizmetleriyle, fedekarane çalışmalarıyla, ortak düşmanlarımıza karşı gösterdikleri yiğitliklerle bunu hak ediyorlardı.

Öylesine geçen günlerin birinde, ortalığı yeniden hareketlendiren bir olay yaşandı. Şirketin bankadaki işlerini takip etmek için dışarı çıkıp arabama yöneldiğimde, karşı kaldırımın önünde park etmiş, beyaz renkli Reno marka araba dikkatimi çekti; İçinde üç kişi vardı. Normalde öyle etrafımı kolaçan etme alışkanlığım yoktu. Fakat, ben dışarı çıktığımda, karşıdaki arabanın içinde oturan üç kişinin de bana doğru baktıklarını fark ettiğimden durum ilginç gelmişti. Görüş mesafesinde olmalarına rağmen, fazla dikkatli bakıp yüzlerini incelemedim. Arabama bindim ve biraz ileri gidip geri döndüm ve yanlarından geçtim. Durumu pek ciddiye almamış olacaktım ki, onları tanımak amacıyla dönüp bakmadım. Yoluma devam edip, yolun meyline göre aşağı doğru hızlanarak arabamı sürerken, şirketin önünde park etmiş olan beyaz Reno'nun arkamdan geldiğini, dikiz aynasından fark ettim. Dört yol ağzına, trafik ışıklarına yaklaştığımda yavaşladım, arkamdaki aracın da yavaşladığını gördüm. Işıkları geçtikten sonra, ana yola çıkmadan aracımı durdurarak, arkamdaki aracın önüme geçmesini bekledim, olmadı.

Ben ne yaparsam onlarda aynını yapıyordu. İyice meraklan-mıştım ve beyaz Reno'nun içindekilerin beni takip ettiklerini anlamıştım. Aynı zamanda adamlar oldukça pervazsız davranıyorlar, yaptıkları işi açıktan yapıyorlardı. Arabadan inip yanlarına gitmeyi, en azından dikkatli şekilde yüzlerine bakmayı aklımdan geçirdimse de, bundan vazgeçerek, hareket ettim ve anayola çıktım. Peşim sıra gelen takipçilerim anayolda da kendilerini gizleme ihtiyacı duymadan, en azından araya başka bir

aracın girmesine müsade etmeden, yakın mesafeden takiplerini sürdürmeye devam ettiler. O kadar yakından geliyorlardı ki, araçlarının plakasını rahatça okuyabiliyordum. Üç kişi olan takipçilerimden ince yüzlü, oldukça esmer olanı aracı kullanıyor, hafif sakallı, kumral bir şahısta aracı kullananın yanında oturuyordu. Arkada oturanın yüzünü seçemiyordum. İyice işkillenip heyecanlandığımdan, yol değiştirmek, ani bir hareketle farklı yöne dönmek gibi trafik versiyonları aklıma gelmiyordu. Bankanın bulunduğu caddeye dönen kavşağa kadar böylece yol aldık ve ben kavşaktan döndüğümde arkamdaki araç takibi bırakarak, anayoldan devam etti. İkinci bir takip aracının bulunacağı endişesiyle arka tarafımı kontrol ederek yoluma devam ettimse de başka bir aracın takipte olmadığını, bir-iki dakika sonra anladım.

Olaya anlam vermekte zorlanıyordum. Bizim kimse ile bir problemimiz yoktu. Geçmişten kalan hesaplaşmalardan biri olsa, böyle davranmazlardı. Bu takip işi olsa olsa, Ankara'da meydana gelen, bizim de içine çekilmek istendiğimiz olaylarla bağlantılı olabilirdi. Kafamda ihtimalleri çekip çevirirken, aklıma plakası geldi ve hemen Osman'ı bulup dostlarını araya koyarak plakayı araştırmasını istedim. Osman bu isteğim karşısında me-raklanmıştı, ne olduğunu, niçin plakayı araştırmasını istediğimi sorsada, "sonra konuşuruz" diyerek, konunun detayına girmedim. Ben daha bankadan çıkmadan arayan Osman, verdiğim plakanın bir kamyona ait olduğunu söyledi ve plakanın tescilli olduğu kişinin ismini verdi. Plakanın kamyonun üzerine çıkması işleri iyice karıştırdığı gibi, midemi bulandırdı! Kimler, niçin sahte plakalı arabayla beni takip etmişler, işin garibi, bunu gizlemeye gerek duymamışlardı. Acaba takip edildiğimi özellikle bilmemi mi istemişlerdi?..

Aynı günün akşamı, takip olayını Hızır Abi'ye anlattım. O da ilginç buldu. Kimlerin niçin böyle bir şey yapacağını çözeme-

diğini! Fakat, dikkatli olunması gerektiğini söyledi. Aklımıza gelen yegane ihtimal, Ankara'daki gelişmelerin bu olayda rol oynadığı yönündeydi. Zaman içinde aydınlanacağını tahmin eden Hızır Abi, bir süre Celil'le beraber gezmemin iyi olacağını belirtti; bende aynı kanaati paylaştığımı söyledim.

Kararımız ve kaaatimiz yerindeydi. Kim olduklarını çözemediğimiz, sahte plakalı araçlarla takip edildiğimiz günlerde, yalnız ve silahsız gezmek doğru olmazdı. Olayı takip eden günde, Celil'i arayarak şirkete çağırdım ve başımdan geçen olayı anlatarak, bir müddet birlikte olmak istediğimi söyledim. Hareketten ve eylemden heyecan duyan, gerginliklere alışkın Celil, "Sen hiç merak etme Abi, elimden geldiğince seni hiç yalnız bırakmam. İnşallah bir daha gelirler de kim olduklarını anlarız! dedi.

Celil ile birlikte gezdiğimiz, çevremizi kolaçan ettiğimiz üç gün içinde, olağanın dışında birşey görülmedi. Bizim şirkette oturduğumuz bir saatte telefonla arayan Hızır Abi, Taksim'de bir otelin adını vererek, "buradayım, müsaitsen gel" dedi. Celil'i de yanıma alarak otele gittim. Hızır Abi lobide eskiden tanıdığım Ekrem isminde bir arkadaşımızla oturuyordu. Yanlarında tanımadığım, önceden hiçbir yerde görmediğim orta yaşlı, uzun boylu bir şahıs daha vardı. Ekrem'i uzun zamandır görmemiştim. Darbe sonrası yurtdışına çıkmak zorunda kalan ar-kadaşlarımızdandı. Yıllar sonra ülkeye dönmüş ve hakkındaki suçlamalardan beraat etmişti. Ankara'da gıda toptancılığı yaptığını biliyordum. Selam verdim, tokalaştık, Ekrem'le öpüştük ve yanlarına oturduk. Ne oluyordu, Hızır Abi niçin beni oraya seslemişti hiç bilmiyordum. Biraz hoş-beş ettikten sonra bana dönen Hızır Abi, "Lakabı Renkli olan, Bingöl'lü bir vatandaş tanıyor musun?" diye sordu. Böyle birini tanımıyordum; kimdi, niye lakabıyla anılıyordu, hiçbir fikrim yoktu. Benden olumlu cevap ala-
21_3

mayan Hızır Abi, lakabını söylediği şahsın gerçek ismini zikrettikten sonra, "O gün seni takip eden vatandaş oymuş." dedi. Ekrem'i göstererek, "Ekrem'in de bulunduğu bir ortamda, 'Renkli Efendi!' bizi takibe aldığım ağzından kaçırmış." Hızır Abi, Renkli diye lakabını zikrettiği şahıs hakkındaki bilgilerin çoğunu, Ekrem'in yanında oturan uzun boylu şahıstan almıştı. Hızır Abi'nin ifade biçimiyle, "Renkli Efendi" Gü-neydoğu'da hükmünü sürdüren vahşi isyanda Devletin yanında yer alarak, teröre karşı savaş vermişti. Yerli lehçeleri iyi konuşan ve bölgeyi iyi bilen Renkli, bazı kesimler tarafından deşifre edilince Ankara'ya dönmek zorunda kalmıştı. Bir devlet dairesinde memur olmaktan başka resmi unvanı bulunmayan Renkli, Ankara'da boş durmamış, daha önce elte ettiği birtakım resmi kimlikleri kullanarak, kabadayılığa soyunmuştu! Gece hayatına ve içkiye düşkün olan Renkli, kanunsuz işlere bulaşmış bazı şahısları tehdit ederek, haraç da alıyormuş. Kendini iyi reklam etmesini beceren Renkli, etrafına topladığı bazı genç çocukları da menfaati doğrultusunda kullanmaktan geri durmu-yormuş. İşin en ilginç tarafı ise, "Renkli Efendi", Ankara'da yalanlarla dolu faks olayını tezgahlayanlarla birlikte hareket ediyormuş. Daha doğrusu, o birimin başında bulunan ve sahte faks işini tezgahlayan, kod ismi "Bıyıksız" olan şahıs tarafından gözetilip kollanıyormuş. Bıyıksız kod isimli görevliyle Renkli'nin ilişkileri öyle ileri boyuttaymış ki, Renkli ona "Baba!" diyormuş.
Ekrem'in yanında oturan şahsın kim olduğunu, ne işle meşgul olduğunu bilmiyordum ama, (Daha sonra Hızır Abi, o şahsın ordudan ayrılmış eski bir subay olduğunu söyleyecekti.) anladığım kadarıyla, Renkli'yi çok yakından tanıyordu. Onun ve Ekrem'in anlatımlarından takip edilmem konusu altındaki esrar perdesi kısmen aydınlanmıştı; fakat, hala çözmekte zorlandığım bazı noktalar vardı. Orada bunları dile getirmek istemedim. Konuyu anladıktan ve takip edenin kim olduğunu öğrendikten
214
sonra, müsade isteyip, otelden ayrıldım. Yolda ortaya çıkan yeni durum hakkında Celil'le fikir jimnastiği yaptık. İkimizinde birleştiği yer, işin altında başka hesapların olduğuydu. Celil, "Abi, madem Renkli denilen vatandaş size hamle yapacağını söylüyor, ondan önce davranıp, iyi bir hamle ile onu ve bağlı bulunduğu adamları şaşirtmak akıllıca bir davranış olmaz mı?" dedikten sonra, anlamsız takiplerle ne elde etmek istediklerini anlamadığım, bunu öğrenmenin en iyi yolunun Renkli'yi ele geçirerek kendisine sorulmasının netice vereceğini iddia ediyordu. Celil'in ortaya sürdüğü bu fikir benim de aklıma yatmıştı ve Hızır Abi ile bunu konuşacağımı, ikinci bir hamlelerini beklemeden bir hamlede bizim yapmamız gerektiği konusunda ısrarcı olacağımı söyledim.
Daha sonra, Hızır Abi ile de yaptığımız durum değerlendirmesinde aynı karara vardık. Celil'in söylediği biçimde hareket edecek, karşı hamle yaparak onları şaşırtacaktık. Hamlemizin ana çizgileri şöyleydi: Renkli'yi takibe alacak, kıstırdığımız yerde kaçırıp sorgulayacaktık. Bunu Ankara'da değil de İstanbul'da yapmanın daha doğru olacağı hususunda hemfikirdik. Planımızı hayata geçirmek için tutarlı ve ciddi istihbarata ihtiyacımız vardı. Hızır Abi istihbarat işini kendisinin halledeceğini söylemiş, bunun için biraz zamana ihtiyacı olduğunu

belirtmişti. Renkli'nin ele geçirilme operasyonunda Osman ve Celil'in arkadaşları da bize yardımcı olacaklardı.
Kısa zaman sonra, Renkli hakkında önemli bilgiler akmaya başlamıştı! Artık en yakınından bile bilgi alabiliyor, tabiri caizse nefes alış verişini takip edebiliyorduk. Bunu Hızır Abi'nin Ankara'daki çalışmaları sağlamıştı. Amca ve Davut Bey'in yardımları hariç, Renkli'nin yakınında bulunan bir arkadaş Hızır Abi'ye bilgi akışında yardımcı oluyordu. Hatta o bilgileri veren arkadaş, Hızır Abi'ye Renkli hakkında olumlu şeylerde söyle-

miş, istenmesi halinde kendisi ile görüştürmeyi bile teklif etmiş ama Hızır Abi bunları kabul etmemiş.
Biz Renkli için operasyon hazırlığı içindeyken, ikinci hamle yine Renkli'den geldi! Bazı duyumlar veya uyarılar almış olacak ki, telefonla Hızır Abi'yi aramış, kendini tanıttıktan sonra, görüşmek istediğini söylemiş. Hızır Abi, hafif yollu azarlamış ve telefon numarasını alarak ben seni ararım demiş. Bunları bana anlatan Hızır Abi, "Ne diyorsun, görüşelim mi? Herif acayip biri. Durmadan özür diledi, kendisini yanlış anladığımızı iddia etti. 'Seninle olmaktan şeref duyarım, beni dinlersen anlatacaklarım var' dedi. Oldukça soğuk davranmama rağmen hiç saygısını kaybetmedi. Senin karm ağrın varmış, kimin uşaklığını yapıyorsun, sıkıntını söyle deyip, azarladığım halde, hiç duymamış gibi davrandı ve ısrarla görüşmek istedi." Ben görüşmenin iyi olacağını, belki bilmediğimiz bazı şeyleri ondan öğrenme fırsatı bulacağımızı söyledim. Ürkmeyeceği, rahat konuşacağı bir mekanda randevu verilmesi noktasında fikir birliği yaptık.
Hızır Abi Renkli'ye İstanbul Dedeman Oteli'nde randevu vermişti. Buluşma ikisi arasında geçecek, başka kimse randevuda bulunmayacaktı. Buna rağmen ben, hem otelin içinde hem de dışında tedbir almanın doğru olacağı fikrini öne sürdüm ve Hızır Abi'nin karşı çıkmasına aldırmadan bu fikrime uygun bazı tedbirler aldım. Randevu günü Celil, Osman ve Kasım'ı önceden buluşmanın gerçekleştirileceği otelin önüne gönderdim. İkisi dışarda kalacak, biri içeri girip lobide oturacak ve buluşmanın sonuna kadar da oradan ayrılmayacaktı. Ben ise Hızır Abi ile birlikte gidecektim fakat içeri girmeyip, dışarda Hızır Abi çıkana kadar bekleyecektim.
Planı aynen uyguladık. Hızır Abi ile birlikte otele gittik. Otelin otoparkında ayrıldık. O otelin içine geçerken ben dışarı çıktım ve yolun karşı tarafına geçerek, dış kapıyı görecek biçimde

beklemeye başladım. Herşey normal görünüyordu. Otelin caddeye bakan pencerelerinden içeriyi göremememe rağmen, çıkış kapısını tam anlamıyla gözetim altında tutabiliyordum. Zaten arkadaşlar da otelin önünde yaya olarak aşağı-yukarı yürüyorlar, ön tarafın güvenliğini sağlıyorlardı. Unutmadan söyleyeyim: Artık Renkli'yi tanıyorduk, çünkü, yakınında bulunan şahıs tarafından bir fotoğrafı elimize ulaşmıştı. Bir saate yakın zaman buluşmanın bitmesini bekledikten sonra, otelin kapısında Celil göründü ve bize el işaretiyle toplantının bittiğini belirtti. Hemen Celil'i yanıma çağırdım. Lobide bekleme işini üstlenmiş olan Celil, Hızır Abi'nin'kalktığını ve otoparka indiğini söyledi. Diğerlerini alıp, bizi takip edin dedikten sonra, Hızır Abi'nin yanma gittim.
Hızır Abi, Renkli'yi ve aralarında geçen konuşmaları anlatırken gülümsüyordu: "Abartılmış, boş adam! Güdülmeye alışkın olan tiplerden. Yaptığmdan pişman, kullanıldığını iddia ediyor ama böyle adamlara pek fazla güvenilmez. Birçok şey anlattı. Daldan dala atlayarak konuşuyor. Kendini ispat etmek için çabalayıp durdu. Detay vererek anlattıkları bir tarafa, bize yönelmesinin altında yatan gerçekleri ve nasıl olduğunuda birbir söyledi. İşin altında Bıyıksız kod adlı adamın korkuları! yatıyormuş. Güya, Amca'nın patronu Bıyıksız'm ölüm emrini vermiş ve bu işi biz gerçekleştirecekmişiz. Ölüm korkusuna kapılan Bıyıksız, Renkli'ye hakkımızda istihbarat yapması için emir vermiş. Bunun üzerine Renkli, adamlarıyla birlikte istihbarat çalışmasına başlamış ama kim olduğumuzu, geçmişimizi öğrendikten sonra işi savsaklamaya, alttan almaya çalışmış."
Hızır Abi, Renkli'yi sevmemişti. Renkli'nin "Beraber olalım, birlikte çalışalım." teklifini geri çevirmişti. Kendini ispat etmek için çene çalan

tiplerden hoşlanmayan Hızır Abi, "Bu heriften uzak durmak lazım. Kendini anlata anlata bitiremedi. Bir de konuşurken yeminler edip, yaptıklarına şahitler göstermesi yok-mu canımı çok sıktı." diyordu.
217
Geçmişten gelen bir kavganın, çekişmenin, hesaplaşmanın içine çekilmeye çalışıldığımız tam olarak ortaya çıkmıştı. Makamlarını, ellerinde bulundurdukları yetkilerini intikam adına kullanmaya yeltenenlerin korkularının oluşturduğu biçimsiz dalgalar, bize kadar ulaşmıştı! Bu gelişmelerden hiç hoşlanmıyordum. Renkli'nin ortaya çıkması ve sonrasında meydana gelenler, konuşulanlar canımı sıkıyordu; fakat, şimdilik yapabileceğim fazla birşey de yoktu.
Hızır Abi Renkli ile buluşup konuştuktan birkaç gün sonra Ankara'ya gitti. Ankara'dan döndükten bir gün sonra ise, Amca ile birlikte, yurtdışına çıktı. Bir Avrupa ülkesi üzerinden komşu bir ülkeye geçeceğini biliyordum, konu hakkında başka bir bilgi vermemişti. Edindiğim izlenimlere göre, ağır sorumluluk gerektiren, çok riskli bir göreve gidiyordu ve ona başarılı olması için duadan başka yapacağım birşey yoktu. Hızır Abi'nin bu seyahati aynı zamanda, çalışmalara ara verip, bir nevi Ankara'ya hissettirdiğimiz "Netameli ve iç çekişmeli çalışmalarda biz yokuz." mesajımnda sonu anlamını taşıyordu.
- XI -
Renkli olayından sonra, fedekarlıkta bulunarak yaptığımız işlerden soğumuştum. Görevleri, hedefleri aynı olması gereken birimlerin, şahsi ölçekte nizaya tutuşmaları şevkimi kırmıştı. Hiçbir şekilde riyaya kaçmayan, samimiyet ve sadakat duygularıyla girdiğimiz bu yolda gördüklerim, şahit olduklarım beni üzmüştü. Kendilerini dev aynasında görerek, kuvvetlerini fark-
218
\ı noktalarda kullanmaya kalkışanlara kızıyordum. Bana kalsaydı, Renkli'nin anlattıklarından sonra bu işlerden kesinlikle elimi eteğimi çekerdim. Oysa Hızır Abi, bütün bunlara aldırmaz görünüyordu. Ankara'da ne olmuşsa yine kendini ateşlerin içine atacak, yine günlerce evinden ocağından ayrı kalacak eylem kararının kucağında bulmuştu. Artık, ona ne "Dur" diyebilme, ne de aldığı kararlardan döndürme şansım yoktu. Kendi için hiçbir zaman endişe duymayan, ömrü zorluklar ve çaresizlikler içinde geçmiş Hızır Abi, belki de tek başına bu işlerin sonuna kadar gidecekti.
Birşeylerin kötüye gideceğini hissediyor, fakat sonucu hakkında yorumda bulunamıyordum. içimde korkuyla karışık bazı hisler vardı. Endişelerimi, sıkıntılarımı açıkça konuşup, dertlerimi paylaşacağım tek insan İsmail Abi olduğundan, ona gidip içimde birikenleri anlatmak istedim.
Munis, sevecen, insana huzur veren yapısıyla, sessizlik içinde beni dinleyen İsmail Abi'nin dudakları arasından "Kötü!" kelimesi çıktı. Beni dinledikçe yüz hatları gerilen İsmail Abi'nin, "Kötü!" dedikten sonra bir müddet gözlerini sabit noktaya dikip sessiz kalması, endişelerimin, korkularımın tescili gibiydi. Oturduğu yerden kalktı ve dükkanın küçük vitrininden dışarıyı seyrederken, "Hızır ne düşünüyor?" diye sordu. Hızır Abi'nin olaylardan sonra aldığı tavrın uzun sürmediğini, hele Renkli ile konuştuktan sonra, hiçbirşey olmamış gibi davranıp, yine görev kabul ettiğini anlattım. Ayrıca:
"Abi, birbirlerini öldürmeyi düşünecek kadar nefret içinde olan bu adamların başka oyunlarından çekmiyorum. Söylediğim gibi, taraf olmadığımız halde, korkuya kapılan veya kaptırılan Bıyıksız kod isimli vatandaş üzerimize adam saldı. Kiralık ¦ katil gibi bizi takibe alan o adamın üzerine direkt olarak gitsek, kimbilir olaylar nereye varacaktı.
219
Hızır Abi'ye, 'Gel şu işleri kökünden bıkaralım, kendi kabuğumuza çekilelim' desem, olumlu cevap alamaycağımı biliyo rum. Bir de bu işi baştan kabul ettim. Fakat olayların bizi buralara çekeceğini, bir intikam vuruşmasına taraf olmaya zorlanacağımızı hiç hesap etmedim. Ayrıca, Hızır Abi ile eskilere dayanan ve temelinde teşkilat hiyerarşisi olan ilişkim var. Bugüne kadar kendisini hiç aşmaya çalışmadım; hep mesafeli ve terbiye sınırlarında birlikteliğim oldu. İnan, aramızda fazla bir yaş farkı olmadığı halde, yanında hiç ayak ayak üstüne atmadım! Daha önemlisi kişiliğini biliyorum bu da beni korkutuyor. Eğer bu savaş kızışır ve Hızır Abi savaşta saf tutmaya kalkışırsa sonuna kadar gitmekten

imtina etmez. Taraflar, nihayetinde, etkili ve yetkili makamdalar, adamlar kendilerini kurtaracak bir yol bulurlar ama bizim öyle bir şansımız hiç yok. Böylesine bir ikilemde ve açmazlar içinde, yol ayrımına doğru gittiğimizi hissediyorum, bu da beni hem endişeye, hem de üzüntüye sevk ediyor."
Anlattıklarım karşısında İsmail Abi yorum yapmadı; düşünceli görünüyordu. Yüzündeki manalı çizgiler derinleşmiş gibiydi. Sessizce geçip masasına oturdu ve üzüntülü bir sesle şunları söyledi:
"Otuz yıl Devlete hizmet ettim; bu zaman zarfında görüp geçirdiğim ve idrak ettiğim en önemli gerçek şudur : Makam ve mevkilerini şahsileştirenler sonu gelmeyecek bir yola girmişler demektir. Tarihimizde bunun örnekleri çoktur ve neticesinde hep devlet zarar görmüştür.
Allah rahmet eylesin, Nurettin isminde bir albayım vardı, çok çelebi ve kalender kişiliği olan Nurettin Albay derdiki: 'Rütbe ve makam, sahibinin menfaatleri için araç olduğunda o makam boşalmış demektir! Boş makam, devlet hizmetinde ritmi bozar, yani zincirin bir halkası kopmuş olur, zincir görevini yapmaz. 'Şimdi anlattıklarından zincirin boşalacağı ve bundan herkesin zarar göreceği manası çıkıyor; onun için çok kötü!"

İsmail Abi doğru söylüyordu. Hassas makamlarda bulunan insanların, "zinciri kırmaları!", işleyişteki ritmi bozmaları çok kötüydü. Ritmin bozulması neticesinde oluşan girdap, birçok insanı içine çekecekti...
Ayrıca ben, meydana gelen bu olayların birde görünmeyen yanı olduğunu tahmin ediyordum. Yani işin içinde başka boyutlarda olabilirdi. Bunların neler olabileceğini İsmail Abi'ye sorduğumda şunları anlattı:
"Onu bende düşündüm ve aklıma ilk elde, siyasiler geldi. Biliyorsun bizim siyasilerimizin yerleşmiş anlayışlarına göre, sınır tanımadan birbirlerini alt etme düşünceleri vardır. Ellerine geçirdikleri her vasıtayla birbirlerine saldırırlar. Tabiri caizse belden aşağı vurmayı muhalefet etmek zannederler. Anlattıkların çerçevesinde bakacak olursak, sivil kadrolarla eylem birliği yapanların açmazları vardır ve "bu açmaz, karşı siyasi güçler için bulunmaz bir fırsat anlamını taşır. Yani sizin yaptıklarınızı, oluşturduğunuz gücü bilenler bunu rahatlıkla zaaf olarak görür ve iktidarı oluşturanlara karşı kullanırlar, veya kullanmak için uygun bir zamanın oluşmasını beklerler. İşin kötüsü, bu yapılanmayı zaaf, hatta yanlış olarak gören ve bundan dolayı karşı gücü yıpratmak isteyenler, olup bitenlerin iç yüzünü bilmediklerinden olmayacak, olmaması gereken hataları kendileri yapar. İşte asıl o zaman zaaf ortaya çıkar ki, bu zaaf şahsi boyuttan çıkarak genele yani devlete yansır, yani devlet zaafı olarak beyinlere kazınır. Bu kadarla sınırlı kalsa yine iyi, bu zaafı ve peşi sıra gelen yanlışları düşmanlarımız bize karşı kullanmaktan kaçınmazlar! Asıl kötü olan da budur.
İnşaallah şeytanın avukatlığını yapmıyorumdur! kavga buralara sirayet etmeden olduğu yerde kalırda samimi, iyiniyetli insanlar zarar görmezler."
Siyasilerin böyle bir kavganın içinde yer alacaklarını hiç düşünmemiştim. Meydana gelen son olayların yorumunu yapar-

i
ken hep bazı güçler üzerine komplo teorileri üretmiştim. Kavganın görünen boyutu üzerinden ve bilinen bazı olumsuzluklara dayandırdığım olaylar, İsmail Abi'nin bakış açısında farklı anlamlar kazanmaya başladı. Söylediklerinde gerçek payı yüksekti. Siyasi görüş ayrılıkları "küçük" bir kavgayı büyüterek kendi menfaatine uygun hale getirir ki bu da ortalığın "Çarşamba Pa-zarı'na" çevrilmesine yeter!
İsmail Abi, konu üzerindeki görüşlerini anlatmaya devam ediyordu:
"Bizdeki siyaset anlayışında genel olarak, şu gerçekler göze çarpmıyor mu: Önce lider, sonra parti, sonra ise ülke çıkarları. Siyaset yapılanmasında açılım böyle olunca çarpıklıklar birbirini kovalıyor. Renkli plakaların ve omuzlarda taşınmanın bağımlısı haline gelenler, elbette onlara kavuşmak için her yolu mubah sayarlar. Şunu bil ki, rakiplerini enterne etmek için genel ahlak kurallarını hiçe sayanlar, böyle bir yapılanmadan haberdar olduktan sonra bunu şuursuzca malzeme yapmaktan kaçınmayacaklardır. Meseleye çıkarları açısından yaklaşacaklardır ve sizin idealist bakışınızı görmezlikten geleceklerdir."

İsmail Abi'ye aylar önce gelip açıldığımda sanki olacakları önceden görmüş ve beni uyarmıştı. "Teklif var, savaşmamızı istiyorlar" dediğimde neticede başımıza hiç ummadığımız belaların açılabileceğini açık açık söylemişti. Fakat ben bu belaları hep farklı yorumlamıştım. Ne bileyim, bir yerde vurulmak, yakalanıp hapse atılmak, bir zaman sonra istenmeyen insanlar olarak ilan edilmek gibi... Oysa, ortaya çıkan gelişmeler iç çekişmelere malzeme olma tehlikesini doğurmuştu.
Meseleyi siyasi arenada görmek, siyasilerin kendi aralarındaki çekişmelere yem olmak zoruma gidiyordu. İsmail Abi durumu abartıyormuydu acaba? Faks siyasilere çekilmişti fakat bu kadar zaman geçmesine rağmen bir ses çıkmamıştı. Siyasi parti temsilcileri faksta yazılanları en azından araştırma konusu bile

yapmamışlardı, en azından ben öyle bir duyuma şahit olmamıştım. İsmail Abi'ye bunu sordum.
"Abi; iyi, güzelde, si- asi güçlerin eline faks dahilinde verilen doneler vardı bunları hiç kullanmadılar?"
"Hiç tereddütün olmasın, faks yoluyla 'koku' alanlar şimdi uygun zamanın 'aport'undadırlar! Yani pusuya yatmış bekli-yorlardır. Olayların boyutlarını, olup bitenleri, ilişkileri, doğru-yanlış ayrımı yapmadan, derlemenin peşindedirler. İmkan bulurlarsa veya uygun bir fırsat önlerine konulursa, gece uçan böceklerin ışığa saldırdıkları gibi saldırıya geçerler.
Tabi, başınıza gelen son olayları siyasiler ekseninde ele almak veya görünmeyenleri siyasi boyuta taşıyıp oraya bırakmakta yeterli olmayabilir. Aklıma başka şeylerde geliyor ama inşaallah düşündüğüm gibi çıkmaz!"
Aklına gelipte açıklamaktan kaçındığı şeylerin ne olduğunu sordum. Çok çarpıcı cevaplar verdi. Anlattıkları veya faraziyeleri aklımı karıştırdı. İsmail Abi, meydana gelen son gelişmelerin ve bize yansıyan olayların, bizzatihi bizimle irtibatta olan yetkililerin tezgahı olabileceğini, daha doğrusu işin o açıdan da düşünülmesi gerektiğini söylüyordu.
"İstihbaratçılar hiç bir işlerini tek hamle üzerine bina etmezler. Her zaman kaliteli santranç ustaları gibi hareket ederler, yapacakları işlerde üç-dört hamle sonrasını düşünürler. Moralini bozmak istemem ama bilerek, isteyerek, planlı bir yönlendirme de söz konusu olabilir diye düşünmekten geri duramıyorum. Hepimiz biliyoruz ki, terörle mücadelede zaman zaman, hukuk dışına çıkışlar, sapmalar olmuştur, oluyor. Benim tahminime göre en fazla sapma bu dönemde kendini gösterdi; bunu hazırlayan, şartların ta kendisidir. İşte bu sapmalarda kilit rolü oynayanlar, bir zaman sonra bu sapmaların önlerine getirileceğini hesap etmişlerdir. Onun için, daha şimdiden günah keçilerinin oluşması çabasında olabilirler. Fakslar, gazetecilere sızdırılan

haberler, küllenmiş düşmanlıkları ateşlemek, geçmişi karanlık tiplerle karşı karşıya getirilmemiz... Böyle bir hazırlığın ilk belirtileri olabilir diye düşünüyorum. Uzak bir ihtimal gibi görünse-de gözardı etmemek lazım.
Bence, Hızır geldikten sonra bu işleri ihtimaller dahilinde oturup konuşun ve tedbirlerinizi alın. Bir kahpeliğe kurban gitmenizi asla istemem."
Güvendiğimiz adamların gadrine mi uğruyorduk?.. Önce kahramanlarını yaratanlar, sonra kahramanlarını "Günah keçisi" yapmanın planlarını mı kuruyorlardı?.. Bizi olayların içine çekenler, yarınlarda kendilerini temizlemenin alt yapısını mı oluşturuyorlardı? Bütün bunlar imkan ve ihtimal dahilinde olabilir miydi?
Gerçekte, yıllar önce bazı arkadaşlarımız bunun örneğini yaşamışlardı. O günlerin ve olayların birebir şahidi olan arkadaşlardan biriyle konuşma ve işin iç yüzünü ondan öğrenme imkanı bulmuştum. Olayların şahidi arkadaşım şunları anlatmıştı:
"Hepimiz yurtdışında kaçak ve çaresizdik. Biz, 'Türkiye düşmanlarıyla savaşırmısmız?' diye sorulduğunda, fazla düşünmeden, irdelemeden 'Evet' dedik. Heyecanlarımız depreşmişti ve teklifin ardından gelen yükü çekmeye hazırdık. Derken, istediğimiz malzemelere kavuştuk ve verilen hedefler üzerinde planlar yapmaya başladık; kısa zamanda da saldırıya geçtik. Operasyonlarımız neticesinde verimli başarılar elde ettik. Yaptıklarımız Avrupa kamuoyunda yankı buldu, ses getirmeye başladı. Yaptıklarımızdan ilişkide olduğumuz yetkililer çok memnun

görünüyorlardı. Bir müddet sonra aynı yetkililerin istekleri üzerine eylemlerimize son verdik.
Buraya kadar herşey güzeldi ama, bir zaman sonra üzerimize yıldırımlar düşmeye başladı! Önce başımızda bulunan arkadaşımız tezgaha getirildi ve uyuşturucu satma suçlamasıyla tutuklandı. Sonra, bir diğer arkadaşımız benzer suçlamaya muha-
224
tap oldu. Operasyonlarda bize yardımcı olan bir arkadaşımız ise Hollanda'da kim oldukları bilinmeyen şahıslar tarafından öldürüldü. Bir diğeri Türkiye'ye giriş yaparak, arandığı hadiseden dolayı tutuklandı ve cezaevine konuldu. Oysa yetkililerle yaptığımız görüşme ve üstünkörü anlaşmaya göre, Türkiye'ye giriş çıkışlarımızda zorluk çıkarılmayacaktı. Gruptan ayakta tek ben kaldım, ben de yıllardan beri tedbirli, iyi kamufle olarak yaşıyorum ama yarın için hiçbir garantim yok.
Olup bitenleri analiz ettiğimde karşıma mide bulandırıcı bir tablo çıktı. Bizi savaşa angaje edenler tarafından satılmıştık! Hem de kelimenin tam anlamıyla... Operasyonları planlayanlar gelebilecek tepkileri ve siyasi ayak oyunlarını çok iyi hesap etmişler, oyunu kurallarına göre kurgulamışlardı. Dışardan gelen tepkiler ve notalar sonucunda zevahiri kurtarmak adına bizleri feda etmekten çekinmemişlerdi."
Arkadaşım bunları anlatırken, daha birçok bilinmeyene parmak basmış, hayretler içinde kalmama neden olan gelişmeleri anlatmıştı. Ankara'dakilerin teklifleri üzerine, arkadaşımdan dinlediklerimi Hızır Abi'ye anlatmış, onların yaşadıkları, çilesini çekmek zorunda kaldıkları durumlara düşmemek için, onun "Evet" demesine karşı çıkmıştım. Hızır Abi geçmişte yaşanan olayların tekrar etme ihtimaline karşı çıkmış ve daima Ankara'da kontakta olduğu insanları savunmuştu. Fakat geldiğimiz nokta da, İsmail Abi'nin de işaret ettiği gibi, böyle bir ihtimal vardı ve gerçeğe dönüşmesi halinde karşı bir hazırlığımız, kendimizi temize çıkaracak bir çalışmamız yoktu.
İsmail Abi'ye arkadaşlarımızın geçmişte yaşadıkları ve bana anlattıkları bazı olayları özetleyerek anlattım ve, "Abi içime kurt düştü. Hakikaten arkamızdan hançer mi yiyiyoruz? Çok ihtimalli bir oyun gibi görünen gelişmeler karşısında üzülmemek mümkün değil. Senin dediğin gibi Hızır Abi gelir gelmez kendisiyle bunların hepsini oturup konuşacağım."
225
İsmail Abi, kendimi fazla yeise kaptırmamamı, olayları fazla kafama takmamamı, moralimi bozmamamı isteyerek, "Herşey olacağına varır, unutma ki herkes kendi kaderini yaşar." dedikten sonra, hafifçe gülümseyerek, "Bak sana bir hikaye anlatayım." dedi ve hikayesini anlatmaya başladı:
"Zamanın birinde, bir ülkenin dağlarında eşkıyalar türemiş. Önlerine geleni soyup, köyleri basıyor, insanları öldürüyorlar-mış. Bölgede bulunan güvenlik güçleri, bütün çabalarına rağmen ekşıyanın yaptığı zulümlerin önüne geçemiyormuş. Asayiş bir türlü sağlanamayınca, durumdan şikayetçi olan halk saraya, padişaha şikayet dilekçelerini vermeye başlamış. Şikayetlerin ardı arkası kesilmeyince, padişah vezirini huzuruna çağırtarak, kesin bir dille eşkıyanın kökünün kazınmasını istemiş.
Padişah'tan emir alan vezir, uzun uzun düşündükten sonra, başarılı ve gözükara genç bir yüzbaşıyı huzuruna çağırtarak, ona şu emirleri vermiş: 'Oğlum yanına kırk tane yiğit er al ve dağlara çık. Aynen eşkıya gibi giyinin, onlar gibi yaşayın, gerekirse onların yaptıklarını yapın ve eşkıyanın kökünü kazımadan da dağlardan inmeyin.
Vezir'den talimatları alan genç yüzbaşı, kendi elleriyle seçtiği kırk yiğit eri yanma alarak dağlara çıkmış. Aynen eşkıya gibi giyinip, onlar gibi yaşayarak eşkıya güruhuyla mücadeleye başlamış, yani çete faaliyetleri ile onlarla savaşmış. Onlar savaşa dursun, aradan zaman geçmesine rağmen halkın şikayetleri bitmek bilmemiş. duruma sinirlenen padişah tekrar vezirini huzuruna çağırtarak, halkın şikayetlerinden bahisle, niçin olayların son bulmadığını sormuş.
Padişahtan azar işiten vezir hemen dağda bulunan yüzbaşıyı çağırtıp son durum hakkında bilgi istemiş. Yüzbaşı emirlerini yerine getirdiklerini, eşkıyayı vezirin verdiği taktiklerle bertaraf etmeyi başardıklarını anlatmış. Yani,

dağlarda bir tek eşkıya kalmadığını, eşkıyanın kökünü kazımayı başardıklarını, vezire teminat vererek söylemiş. Gelişmeler-

lı
den memnun kalan vezir, o halde dağdan inmelerini, normal hayata dönmelerini istemiş, ayrıyeten, yüzbaşıya yaptığı hizmetlerden dolayı teşekkür ve takdirlerini bildirmiş. Hemen dağa dönen yüzbaşı, savaştan arta kalan erlerini toplamış dağdan inerek kışlasına dönmüş.
Yüzbaşı erlerini toplayıp dağdan inmiş ama, gel gör ki halkın şikayetleri bitmemiş. Eşkıya ile onların taktik ve stratejilerini kullanarak mücadale etmek zorunda kalan yüzbaşı ve adamları hakkında birbiri ardına şikayetler sürüp gidiyormuş. Çünkü eşkıya gibi davranan yüzbaşı ve adamları, mücadele boyunca ister istemez halka da zarar vermişler. Kiminin tarlası yanmış, kiminin hayvanı telef edilmiş, kiminin mallarına el konulmuş. Halkın şikayetlerinden bunalan padişah yine vezirini sesleyerek, ne yapıp edip bu şikayetlere de bir çözüm bulmasını istemiş. Bunun üzerine vezir, dağa gidipte sağ dönmeyi başaran beş erin idam edilmeleri emrini vermiş. Cellatlar askerleri asmaya götürürlerken, olaydan haberi olan yüzbaşı koşarak vezirin huzuruna çıkmış, 'Aman vezirim!' demiş, 'Siz emir buyurdunuz biz gereğini yaptık. Arkadaşlarımı asmaya götürüyorlar, emir verin de durdursunlar,' diye feryat etmiş, yalvarıp yakarmış ama oralı olmayan vezir, halkın şikayetlerini gerekçe gösterdikten sonra, 'Yüzbaşı, orduda asker çok, beş askerin asılmasından birşey olmaz!" diyerek, emrin yerine getirilmesi gerektiğini, askerlerin asılacağını söylemiş.
Erler asılmış asılmasına ama halkın şikayetleri bitmemiş. Şikayetler devam edince de idam olayı tekrarlanmış. Yani, yine erler asılmış, yine yüzbaşı vezire koşup aman dilemiş, yine aynı cevabı almış. 'Yüzbaşı orduda asker çok!..'
Gel zaman git zaman, asılacak er kalmayınca sıra yüzbaşıya gelmiş. Cellatlar yüzbaşıyı asmak için kapısına dayandıklarında, durumu anlayan yüzbaşı, fırlamış vezirin huzuruna çıkmış, 'Aman vezir hazretleri' demiş, 'Siz emir verdiniz ben sizin em-

rinizin gereğini yaptım; şimdi beni asmaya götürüyorlar, söyleyin infazı durdursunlar.' Soğukkanlılığını muhafaza eden vezir, elini sakalları arasında dolaştırırken, 'Yüzbaşım' demiş, 'Orduda yüzbaşı çok, bir yüzbaşının asılmasından ne olur!' Böylece yüzbaşı da ipin ucunu boylamış.
Bu hikayeyi şunun için anlattım: Böyle durumlarda "Vezirler" kendilerini kurtarmanın yolunu bulurlar. Vezirlere kimse dokunmaz, önce işin yükünü çeken erler, sonra erlerin başında bulunanlar ipi boylarlar. Bunlar olayların görünen tarafıdır, görünmeyen tarafında ise Devlet-i Ebed Müddet anlayışı, idraki ve kabulü vardır..."
Sohbetimiz devletin devamlılığı üzerine kaydı. Devletin devamlılığı ve bu devamlılığın kesintisiz sürmesi üzerine konuştuk. Devlet-i Ebed Müddet soyut bir kavramdı ama tarihin birçok diliminde somutlaşarak kendini göstermişti; fakat, etrafımızda dönmekte olan olaylarla bu anlayışı nasıl bütünleştirecektik?.. Devletin devamlılığı için "ser" vermek güzeldi de bunu birilerinin çıkarı veya hesabı üzerine bina etmeye kalkışmak izah edilir değildi.
Gerçekte, İsmail Abi, olup bitenleri doğru algılamış, durumdan rahatsızlık duyuyordu. Bana pek fark ettirmek istemesede, hatta beni rahatlatmak için çaba sarfetsede ben onun tedirgin olduğunu, gelişmelerden hiç hoşlanmadığını anlamıştım. Ortaya çıkan olumsuzluklar hakkında çeşitli yorumlar yapıyordu ama neticenin bizi nereye götereceğini pek kestiremiyordu; yine de moralimi bozmamak için olumlu şeyler söylemekten geri durmuyordu. Onunla yaptığım uzun sohbetten sonra şirkete dönerken aklımda tek düşünce vardı: Hızır Abi döner dönmez onunla konuşmak, tarafı olmadığımız "kavga"nm "yemi" olmadan bu işlere bir nokta koymanın yolunu bulmak.

-XII-
Hızır Abi son seyahatinden döndüğünü iki gün önce telefonla bildirmiş, bazı işleri olduğunu, onları bitirdikten sonra şirkete geleceğini söylemişti. Ne yaptığını, ne işle meşgul olduğunu bilmiyordum. Kafamda oluşturduğum konuları konuşmak ve bazı isteklerimi dile getirmek için nasıl olsa bir fırsat

bulacaktım. Anlatacaklarımı dinlemesi, benimle tartışması için neşeli bir anını yakalamak da planımın bir parçasıydı.
Ertesi gün, sabahın erken saatlerinde evimden telefonla arayan Hızır Abi, Aksaray'da bir otelin ismini verdi ve orada beklediğini söyledi. Sabah sabah ne oluyordu, niçin beni çağırıyordu meraklanmıştım, sorduğumda, "Burda senin tanışmanı istediğim misafirler var, kahvaltı yapmadıysan birlikte yaparız hemen gel bekliyorum." dedi. Yola koyularak, Hızır Abi'nin ismini verdiği otele gittim.
Beni lobide karşılayan Hızır Abi oldukça neşeli görünüyordu. Epey zamandır görüşemediğimiz için sarılıp öpüştük, çok sık yapmadığı şakalarından birini yaptı; birkaç kelime ile bana takıldı. Kiminle tanıştıracağını sorduğumda, "Batı Trakyalı birkaç dostumla. İçlerinden Doktor'u tanıyorsun Nijerya'ya bir toplantıya gitmişler dönerken buraya uğramışlar. Akşam doktor aradı geldim epey oturduk ve sabah kahvaltısını beraber yapmak için sözleştik. Adamları sevdim çok cana yakm temiz insanlar, ilginç sohbetleri var seninde tanışmanı istedim."

Birlikte, otelin kahvaltı salonuna geçtikten ksa bir süre sonra, Batı Trakya'nın mücadeleci liderleri içeri girdiler. İçlerinden Doktor'u önceden tanıdığımdan sarılıp öpüştük. Doktor herza-manki gibi traşmı olmuş, takım elbisesini giymiş, güleç ve sempatik tavrıyla dikkatleri üzerine çekiyordu. Halini hatırını sordum, iyi olduğunu söyledikten sonra beni arkadaşlarına takdim ederek: "Hızır Bey'in ortağı Yavuz Bey" dedi.
Kahvaltı masasının etrafında topladığımız insanlar Batı Trakya Türklüğü'nün liderliğini yapan insanlardı. Doktor'un haricindeki iki kişiyi televizyonlardan tanıyordum. Büyük bedeller ödeyerek, zaman zaman iftira ve karalamalarla hapislerde çile çektiklerini biliyordum. Liderlerden iri-yarı olanı çevresine aldırmaz biçimde, dini lider olduğunu gösteren elbiseler giymişti. Diğer lider uzun boylu, alımlı, keskin yüz hatları olan, ağır ve ölçülü hareketleriyle etrafında saygı uyandıran bir tipti. Türkçeyi konuşmalarındaki Balkan vurgusu onları daha sevimli yapıyordu.
Kahvaltıdaki sohbet, günlük konulardan kısa zaman sonra siyasi konulara kaydı. Aralarında Nijerya toplantısının değerlendirmesini yapıyorlar, dünyaya açılmanın faydalarını vurgu-luyorlardı. Türkiye'deki siyasi gelişmeler üzerine de yorumlar yapan liderler, Türkiye'nin Trakya politikaları hakkında olumlu görüşler bildiriyorlardı. Konu Macaristan'da yapılması planlanan azınlık haklarıyla ilgili başka bir toplantıya geldiğinde, Hızır Abi liderlere orada arkadaşları olduğunu, gitmeden önce haber vermeleri halinde kendilerine yardımcı olacağını söyledi.
Masadaki sohbete katılmıyor, sadece konuşanları dinlemekle yetiniyordum. Sohbetin bir yerinde, yanımda oturan Dok-tor'a, "Ağabey, Yunanistan ile bir savaşa girersek neticesi ne olur?" diye sordum. Gözlüklerinin ardından gözlerinin içinin güldüğünü hissetiğim Doktor, çiğnemekte olduğu lokmasını

yuttuktan sonra, "Ne olacak, kesin yenilgiye uğrarlar." dedi ve şunları anlattı: "Yunanistan ordusunda yedeksubay olarak askerliğimi yaptığım yıllarda, Ege Kıta Sahanlığı meselesinden iki ordu, yani Yunan ile Türk Ordusu vuruşma noktasına geldi. Her iki tarafta sınırlarına akser yığmaya başlamıştı. Benim vazifeli olduğum birlik Türk sınırına yakın olduğundan, bizi sınırdan geriye çektiler. Bizim sınırda görev yapmamızı istemiyorlardı. Sınırdan geriye, yeni birliğime doğru yola çıktığımda, sınıra giden yol üzerinde arızalanıp yol kenarına çekilmiş onlarca tank gördüm. Bu durum merakımı celbetmişti. Hepsi son model tankların yol kenarında yatmasına aklım ermemişti. Çok düşünmeme rağmen o günlerde işin sırrını çözemedim fakat, sonradan öğrendiğime göre sınıra, dolayısıyla savaşa gitmeye cesareti ve gönlü olmayan Yunan askerleri, tankların mazot depolarına avuç avuç toz şeker atarak kendi tanklarına arıza yaptırmışlardı. Palikaryalar daha bir mermi patlamadan teslim olmuş gibiydiler."
Askerlik hatırasını anlatan Doktor elini omuzuma koyarak, "Yavuz'cuğum işin gerçeğine bakarsan, bunlarla top, tüfek, uçak kullanarak savaşmaya bile gerek yok. Hani şu Güneydo-ğu'da dağlarda gezen Özel Harekatçılar varya, onların beşyüz kadarını cephe gerisine indirmek bile işi çözer! inan hepsini teslim alırlar..."

Doktor'un anlattıklarını dinledikten sonra, bazen gazetelerde yer alan, silah varlıklarının kıyaslanması aklıma geldi. Ege'de veya Yunan sınırında ne zaman bir gerginlik olsa gazeteler hemen iki ülkenin silah varlıklarını yazar çizer ve muhtemel bir savaşta kimin galip geleceği üzerine yorumlar yaparlardı. Oysa Doktor'un anlatımlarından anladığım kadarıyla, o kadar güçlü silahlara veya büyük sayıda ordu kuvvetine hiç gerek yoktu. Ayrıca aklıma, Doktor'un askerliğini yaptığı yıllarda Trakya'da askerlik görevini yapan Ağabeyimin anlattıkları gel-

di, kendi kendime güldüm. Ağabeyim Yunan sınırına yığınak yapmak için birliklerine emir geldiğinde yola çıkmak için hazırlık yaptıkları sırada, askerler arasında büyük sıkıntı yaşandığını anlatmıştı. Birlikte kalmak zorunda olan, yani cepheye götü-rülmeyen askerler hursuzluğun, sıkıntının kaynağını oluşturmuşlar, ağlayarak komutanlarına giden bu Anadolu evlatları, cepheye kendilerinin de götürülmesi için yalvarmışlar, dil dökmüşlerdi. Silah kıyaslaması yapmak boşuna bir uğraştı. Asıl kıyaslanması gereken ruhların asaleti ve vatan anlayışındaki yüksek kavrayıştı.

İki toplum arasında Millet olma ruhu, vatana sahip çıkma anlayışı büyük farklılık arzediyor. Bunu bilen Yunanlılar, kalleşlikle arkadan vurma taktiğiyle, hukuk tanımadan aradaki farkı kapatmanın yolunu seçmişti. Yüzyıllarca boyunduruğumuz altında yaşamış, cephelerde hep yenilginin acı yüzünü tanımış olan Yunanlılar, şimdi hainleri kullanarak geçmişin intikamını almaya çalışıyordu. Topraklarında hainlerimizin "her türünü" barındıran Yunanlılar, maşa haline getirdikleri bu alçaklar vasıtasıyla topraklarımıza saldırılar düzenletiyorlardı. Eğittikleri uşak ruhlular, ormanlarımızı yakıyorlar, turizm bölgelerimizde karışıklık çıkarıyorlar, büyük şehirlerimize sızarak terör estirmenin yollarını deniyorlardı. Türk Devleti yapılan bu alçaklıkları, şirret politikaları bütün açıklığıyla biliyordu. Yunanlıların bütün melanetlerini delilleriyle birlikte ortaya koyduğu halde, Batı'nm güçlü devletlerinden destek alan Yunan Devleti'ne gerekli yaptırımları uygulamakta zorlanıyordu. Oynanan oyunlar karşısında yapılması gereken tek birşey kalıyordu o da misilleme. Fakat, devlet geleneğinde kahpelik ve kalleşliğe yer vermeyen Türk Devleti Yunanlıların bu çirkin ataklarına misliyle cevap vermekten şiddetle kaçınıyor. Türkiye tam anlamıyla sabır yolunda yürümeye çalışıyordu.

I

Kahvaltı masasındaki sohbet ilginç noktalara kaymıştı. Liderler ve Hızır Abi bir tarih bahsine girmişler, tarihi süreçte Balkanları konuşuyorlardı. İlgimi çeken konular olmasına rağmen şirkette önemli işlerim vardı. İzin isteyerek, ayrılmak için ayağa kalktığımda, Hızır Abi öğleden sonra şirkette olacağını söyledi. Ben de espri yaparak, "Valla iyi olur, adres değiştirsek haberin olmayacak." dedim; Liderlerle tokalaşarak otelden ayrıldım.

Yolda, Hızır Abi'nin moralinin yerinde olduğunu düşünerek, öğleden sonra şirkete gelmesi halinde, çoktan beri kafamda kurduğum konuları açmanın uygun olacağına karar verdim.

O gün, öğleden sonra Hızır Abi şirkete geldi ama yalnız değildi; yanında daha önce hiç görmediğim iki kişi vardı. Her iki-side şık giyimli, orta boylu olan şahıslarla odasına geçen Hızır Abi'nin yanına gittim ve misafirlerine "Hoşgeldiniz." dedim. Bu arada Hızır Abi, "Gardaş, sana zahmet, bize çay versinler; bir de söyle kimse rahatsız etmesin." dedi. Bu ifadenin altında, "Sen de dışarı çık, yalnız görüşmek istiyorum." demek vardı. Ne demek istediğini anladığımdan hemen dışarı çıkarak, adamlarla Hızır Abi'yi başbaşa bıraktım. Adamlar kimdi, nereden gelmişlerdi, benim bile duymamam gereken neler konuşacaktı hiç bir fikrim yoktu.

Misafirlerle Hızır Abi'nin görüşmesi uzadıkça uzadı. Merak-lanmıştım, şoförünü çağırarak adamların kim olduklarını bilip bilmediğini sordum. Şoför çocukta bilmediğini, Levent'te uğradıkları bir şirketin merkezinden aldıkları adamlarla şirkete geldiklerini söyledi. Zaten merakımın devam etmesi de fazla sürmedi. Gitmek için dışarı çıkan misafirlerini kendi arabasına kadar uğurlayıp, şoförüyle geri gönderen Hızır Abi, odasına geçerken, "İşin yoksa biraz

konuşalım." dedi. Yüzünde alaycı bir ifade vardı. Odaya geçip oturduğumuzda, "Sovyetlere bir yolculuğa ne dersin?" diye sordu.
233
Sovyet İmparatorluğu tarih olalı bir hayli zaman geçmişti. İlk gençlik yıllarımızda bu imparatorluğun beşinci kol faaliyetlerine karşı az mı mücadale vermiştik. Turan Ülkümüzün önünde en büyük engel gördüğümüz Sovyet Devleti, parti zulmünün ve adaletsizliğin kurbanı olarak tarihin kollarında kendine yer bulmuştu. Hızır Abi, "Sovyetler" derken mimikleriyle bu yıkılışıda ifade ediyor gibiydi; yüzündeki istihzai ifadeden bunu anlamıştım.
"Gelmem mi, elbette gelirim. Oraları benim kadar merak eden az adam bulunur." dedim ve bu yolculuğun niçin ve nereden icap ettiğini sordum.
Hızır Abi ufukta görünen yolculuğun neden ve niçinini anlattı. Biraz önce misafir ettiği, uzun uzun konuştuğu adamlar Ukrayna'da ticaret yapıyorlarmış. Türkiye'den götürdükleri inşaat malzemelerini, Ukrayna'nın birkaç şehrinde satış noktalarında pazarlıyorlarmış. Fakat orada başlarına gelen bir sıkıntıdan dolayı Türkiye'de şikayetçi olmuşlar. Şikayetleri Ankara tarafından ciddi bulunmuş, konu Amca'ya intikal etmiş. Amca'da adamları Hızır Abi'ye yönlendirmiş ve buluşma böyle gerçekleşmiş.
Hızır Abi'ye, adamların başlarındaki sıkıntının ne olduğunu, neden şikayetçi olduklarını sorduğumda şunları anlattı:
"Adamlar Türkiye'den götürdükleri malları deniz yoluyla naklediyorlarmış. TIR'lar burada RORO'lara binip, Ukrayna'nın Odessa Limanı'nda gümrüğe giriyormuş. Adamların şikayeti de burada başlıyor. Oranın yerli mafya gruplarıyla işbirliği içinde olan PKK militanları, Türkiye'den gelen her TIR için iş adamlarımızdan haraç alıyorlarmış. Haraç vermekte direnenleri hem tehdit ediyor, hemde mallarına olmayacak zararlar ve-riyorlarmış.
İki ay önce adamlar iki TIR inşaat malzemesini buradan ihraç etmişler ve mallarını çekmeye gittiklerinde bir sürü zorluk-
234
la karşılaşmışlar. En sonunda onbin Mark haraç vermek zorunda kalmışlar, mallarını ancak o zaman çekebilmişler. Amca oraya gitmemi ve ciddi bir istihbarat çalışması yapmamı istedi. Adamları dinledim ve iş bana pek zor gibi görünmedi. Zaten bize orada ellerinden gelen her türlü yardımı yapacaklar. Çocukların birini oraya kaydırıp, lazım olması halinde yararlanmayı düşündüm ama buna hiç gerek yok. Sen gelirsen birlikte gideriz. İşlerini ayarla belki bir hafta kalmamız icap eder."
Eski Sovyetler Birliği toprakları arasında yer alan Ukrayna bilmediğim bir coğrafyaydı. Sovyetler parçalandıktan sonra, şiirlerimizde, marşlarımızda yer alan Kırım topraklarını da içine alan Ukrayna bağımsızlığını kazanmıştı. Böyle bir bölgeyi gezip en azından görmek ilginçti ve arzu ediyordum. Hem Hızır Abi'nin anlattığına göre yapılacak çok riskli bir işte yoktu. Hızır Abi'ye bana bir-iki gün müsade etmesi halinde şirketin işlerini düzenleyip, kendisine katılacağımı söyledim. Bu isteğimi kabul etti ama önümde, daha doğrusu onunda önünde ikinci bir açmazımız vardı! Sık sık yaptığımız seyahatler eşlerimiz tarafından "Tahkikata" tutulur olmuştu. İzahını açık ve net yapamadığımız seyahatlerden şikayetçi olan eşlerimiz, her seyahat dönüşünde neler yaptığımızı öğrenmek çabasına girmişlerdi. Bu konuyu Hızır Abi'ye açıp, ne yapacağımızı sorduğumda, "Onları hep birlikte tatile gönderelim, işlerimizin bitiminde kendilerine katılacağımızı söyleyelim." diyerek, konuya geçici de olsa bir çözüm yolu önerdi. Yaz ayları henüz bitmemişti ve Hızır Abi'nin planını uygulayarak eş ve çocuklarımızı birlikte tatile gönderdik.
İş adamlarının şirkete gelip Hızır Abi ile görüşmelerinden üç gün sonra biz de Ukrayna'ya gitmek için yola çıktık. Ukrayna'ya gitmek için deniz yolunu seçmiştik. Hızır Abi'nin şoförünün kullandığı araba ile önce Samsun'a gittik ve bir gün sonrada Samsun'dan bindiğimiz yolcu vapuruyla, Ukrayna'nın Yalta
235
Limanı'na, daha doğrusu Yalta Şehrine doğru hareket ettik. Bizi orada bölücü örgütün adamlarından şikayetçi olan iş adamları karşılayacaktı. Yanımıza oradaki çalışmalarımızda yardımcı olacağını düşündüğümüz bazı malzemelerde almıştık.
Bu seyehat bana birkaç bakımdan çok cazip gelmişti. Nicedir merak edip göremediğim toprakları göreceğim ve Hızır Abi ile konuşmam gereken bir sürü

meseleyide bol bol tartışacağız. Nasıl olsa, denizin ortasında kimse rahatsız etmeyecek.
İlk defa uzun bir deniz yolculuğuna çıkıyordum. O güne kadar denizdeki en uzun yolculuğum Yalova ve İstanbul arasında geçmişti. Karadeniz'in hafif dalgalı sularında yol almaya başladığımızda her ikimizde neşeliydik. Eşyalarımızı kamaramıza koyduktan sonra, çoğunu turist gruplarının oluşturduğu yolcuların arasına katıldık. Bir müddet güvertede denizi seyrettikten sonra birşeyler içmek amacıyla geminin kafeteryasına geçip oturduk. Hızır Abi'nin neşeli halini fırsat bilerek konulara girmek istedim.
"Ankara'daki gelişmelerden bir haber var mı, Renkli'nin ağaları yeni bir komplo üretmişler mi?"
Sigarasından derin bir nefes çeken Hızır Abi, yüzünde hemen beliren ciddi ifadeyle: "Yahu boşver, bırak şu kelekleri! Nereden çıkarıyorsun şimdi Renkli menkli işini. Gördün işte bir bok olacağı yok. Hikayeden bir işe kalkıştılar neticede mantar-ladılar!"
Onları hafife almaya devam ediyordu. Kendine olan aşırı güveni, olup bitenler karşısında tavırlarında değişiklik yapmasına engel oluyordu. Yaşadığımız olumsuz gelişmeleri konuşmak istemiyordu. Belki de içinde bulunduğumuz operasyona kendini adapte ettiğinden, konulara girmekten moralini bozmaktan kaçmıyordu. Ama ben kararlıydım ve dolmuştum. Kesinlikle gidişatımız hususunda konuşmak, olayları birlikte değerlendirmek arzusunu taşıyordum. Onun kestirip atar gibi konuşmasına al-

dırmayarak, devam ettim. İsmail Abi'ye giderek bazı meseleleri konuştuğumu gizledim ama onunla üzerinde mutabık kaldığımız konulanda içine alan bir giriş yaptım ve endişelerimi dile getirdim.
"Abi bu işler nereye kadar gidecek, biz bütün samimiyetimizle çalıştık, iyi niyet gösterdik, görevlerden kaçmadık, karşılığında birşey beklemedik, ama, sonra ne oldu? Ummadığımız, hiç aklımızda olmayan bir dizi olayların içine çekilmek istendik. Sen onları hafife alıyor, önemsemiyorsun ama ben öyle düşünmüyorum, daha doğrusu yarınlarda olabilecek gelişmelerden endişelerim var. Kusura bakma, bir yerde durmamız gerektiğine, özellikle de adamların arasındaki çekişme veya kavga bitene kadar görüşmelerimizi kesmemiz gerektiğine inanıyorum. İçimde kötü bir takım gelişmeler olacakmış gibi bir his var:"
Aslında söyleyecek çok şey vardı ve ben tasarladığım şeylerin çoğunu söylememiştim. Hızır Abi'nin bakışlarındaki değişikliği fark edince kısa kesmek zorunda kalmıştım. Kısa yoldan, "Duralım, fazla ileri gitmeyelim, hatta dönelim." dedim. Beni dinlerken gözlerini sabit noktaya dikerek, yüz hatlarını gerginleştiren Hızır Abi, eğik duran başını kaldırarak:
"Fazla büyütüyorsun, kesin yargıya varmanı anlamıyorum. Ne var, ne olmuş, niçin duracakmışız?.. Olanları gözünde büyütüp duruyorsun. Endişe etmene gerek yok, bizimkiler sağlam basıyorlar! Dikkatle incele olanların altında biraz da çekeme-mezlik ve kıskançlık var. Mücadalede bizimkiler atak yapınca, mesafe almaya başlayınca diğerleri bunları gölgelemek için çalışıyorlar. Bunlardan birşey çıkmaz. Hem sonra, Amca'nm patronu, Bıyıksız'm veya bir başkasının yapılanlara taş konulması halinde serteşeceğini açık açık söylemiş."
Benim takip edilmemin akabindeki temkinli hali kalmamıştı. Ankara'da yaptığı bazı görüşmeler sonrasında garantiler almış

gibiydi. Aldıklarını çok açık olarak ifade etmese de, beni ikna etmek için imalarda bulunuyordu.
"Bak göreceksin, güzel gelişmeler olacak. Bu kadar karamsar olmana gerek yok. Ayrıca, sana söylemeyi unuttum, yakında önümüzü de açacaklar. Amca bir ihaleden bahsetti ve ciddi bir müteahhit firma bulursak, bir-iki ay içinde para kazanacağımız bir işin bize verilmesine çalışacaklarını söyledi. Ekonomik olarak güçlenmemizi istiyorlar; takdir görüyoruz. Sonra siyasi irade olanlardan haberdar ve daha üst birimler en azından isim olarak bizi biliyorlar, onun için birşey olmaz diyorum. Ha.. Bir-şey olmaz derken bu birazda bize bağlı. Hata yapmazsak birşey olmaz diyorum.
Sonra, şu Renkli Efendi ortaya çıktığında bende olanları uzun uzun düşündüm. Olup bitenleri alt alta koyarak topladım, vardığım noktalar şunlar, bir: Biz

Türkiye'de kimseyi rahatsız edecek eylemlerin içinde olmadık, aldığımız karara göre de olmayacağız. Bu bizim avantajımız! İki: Şu anda bir savaş ortamı var ve bu ortamda kimse ortaya çıkarak yapılanları sergileyecek gücü kendinde bulamaz. Yapmak istediklerini ancak kahpelikle yapabilirler, ona da meydan vermeyecek tedbirleri biz alacağız.
Durma, çekilme konusuna gelince: Ebedi olarak koşturacak değiliz. Zamanı saati geldiğinde zaten çekilip gideceğiz. Açık söylüyorum, ben kimseye çekiliyoruz demem. Bize 'Gelin' diyenler, birgün 'Gidin' de diyeceklerdir. Teşekkür ederlerse ne ala, o zaman şerefimizle çekilir gideriz.
Bu meseleleri kafanda fazla evirip çeviriyorsun gibime geliyor. Şöyle düşün Türkiye zor bir zaman diliminden geçiyor ve bu zor zamanda birileri sana, bana veya bu memleketi seven herhangi birine 'Gelin, şu geçitide siz bekleyin!' demişler. Bizde gelmiş, zamanın şartlarına göre o dar geçitin başmda.nöbet bekliyoruz. Kim nasıl beklerse beklesin ama bizim bekleyişimiz farklı olmak zorunda. Biz falanın filanın beklediği gibi bekleye-

meyiz. Bizim bekleyişimiz, halimiz tavrımız diğerlerine göre değişik olmalı ki ben buna 'KURT DURUŞU' diyorum. Kurt duruşunda bezginlik, geri durma verilen görevi sonuna kadar götürmeme, üç-beş aptalın yaptığı yanlışlara bakarak yeise düşme gibi olumsuzluklar yoktur. Biz bir görev aldık, gönüllü olarak kabul ettik, sonuna kadar gideceğiz ve bu gidişimiz herkesten farklı olacak, bunun ötesi yok!.."
Sesini pek yükseltmeyi sevmeyen, çoğu zaman sakinliğini koruyan Hızır Abi, hem sesini yükseltmiş, hem de, konuşmasının bitimine doğru dişlerini sıkarak, kızdığını, sinirlendiğini belli etmişti. Huyunu biliyordum, konuşmamızın geldiği noktada ısrarcı olmam mükmün değildi. Biraz üzerine gidecek olsam, "İyi o zaman gardaş sen çekil." diyerek konuyu kesip atacağından emindim. Küçük bir kurnazlık yaparak konuşmamızı başka mecraya çektim ve Amca'nîn bahsettiği ihale konusunu sordum. İhale konusunu Amca'nın açtığını, bize para kazandırmak için anlaşacağımız bir firma ile alınacak ihaleden pay almamızı istediklerini anlattı. Ne tür bir ihale vermeyi veya ihalenin aracısı olacaklarını sorduğumda, inşaatla ilgili olduğunu söyledi, "Döndükten sonra birkaç tane tanıdığım firma ile konuşacağım, bakalım, hangisinin işine gelirse onların üzerinden alırız. İnşa-allah olur da sen de rahatlarsın. Bana hissetirmesende çektiğin maddi sıkıntıları biliyorum." Gülerek elini omuzuma koydu, "Meraklanma, herşey umduğumuzdan da iyi olacak moralini bozma, gel güverteye geri dönelim hava güzel, biraz deniz havası alalım" dedi.
Hafif rüzgarlı açık denizde yol alıyorduk. Sigaralarımızı yakıp denize karşı tüttürürken, ufuklara dalmış olan Hızır Abi birden dönerek, "Ankara'dakilerin yumuşak karnı olarak görülüyoruz! Hele Davut Bey ve grubundaki çocuklarla ilişkimiz Bı-yıksız'ı çok rahatsız ediyor. Onlar bizim Davut Bey'in ekibi ile Çalıştığımız vehmine kapılmışlar, onun için de hırçınlaşıp duru-

yorlar. Bildiğim kadarıyla onların grup dağıtıldı yaptıkları bazı işler var ki, ilerde kokusu çikabilecek türden şeyler! Belki o işlerin kokusu çıktığı zaman sıkıntı yaşamamız söz konusu olabilir. Bu işlerin kokusunu çıkaracak olanlar veya deşifre etmeye yeltenenler de bilirlerki işlerin ucu kendilerine de dokunur. Yani, ne Bıyıksız ve ekibinin ne de başkalarının hesaplan kolay kolay tutmaz. Bu işler göründüğü gibi değildir, tutmaya kalkanın elini yakabilir. Ankara'dan aldığım izlenime göre, ortalık durulmuş gibi görünüyor. Etrafı biraz dalgalandırmak, bulutlandırmak isteyenler, karşılarındakileri güçlü görünce susmayı tercih etmiş gibiler. Bize el atmaları, birşey çıkarabilirmiyiz düşüncesiyle oldu. Karşı hamlemizi ve paniklemediğimizi görünce de vazgeçtiler. Ben hep bu mesajı verdim. Bizim kimsenin hesabıyla veya çekiş-mesiyle alakamız yok, bizim üzerimizden bazı şeyler yapmayı düşünenler bunu yapmasınlar, zararlı çıkarlar!"
Hızır Abi ayrıca, Bıyıksız ve ekibinin Davut Bey ve ona bağlı genç arkadaşlarımızı saf dışı etmek istemelerinin altında başka nedenler de olabileceğini söyledi. Ona göre, terörle mücadelede zaman zaman "Çizgi dışına" çıkan Davut Bey ve arkadaşları gelecek adına tehlikeli olabilirler diye enterne edilmek istenmiş olabilirlerdi. Gerçekte bunlar doğru gibi duruyordu ama biz bu

insanlarla iyi dostluklar kurmuştuk. Dostluklarımız ilerlemiş, birbirimize bağlanmıştık. O çocuklar bir sıkıntıya düşerlerse yalnız bırakamazdık. Aynı zamanda bizim de başımıza bir şey gelse onlarında bizi yar başında tutacaklarından emindik. Hızır Abi, Davut Bey ve arkadaşlarının enterne edilmeleri ihtimalinin varlığından bahsederken aklıma Celil'in bir sohbet sırasında söyledikleri geldi. Celil şöyle diyordu:
"Ağabey, birgün bizi bir helikoptere bindirerek göreve göndermeye kalkışsalar, vallahi ben binmem. Ne olur ne olmaz, yolun ortasında, 'Beyler buraya kadar!' deyip toptan ortadan kal-
240
clırmak isteyebilirler. Bu günlerde fazla çalışmak ve fazla şey bilmek hiç iyi değil!"
Hızır Abi, arkadaşların enterne edilme ihtimalleri üzerine düşüncelerini söylerken, aklıma gelen Celil'in tereddütlerini ve bana söylediklerini aktardım ve enterne edilmelerinden veya saf dışı bırakılmalarından ne anladığını sordum. Elindeki sigara izmaritini denize fırlatan Hızır Abi, "Vallaha tam olarak bilmek mümkün değil, burası Türkiye ne gizli kalıyor ki... Herşey bugünden yarına değişebilir. Bunları fazlaca düşünmek gereksiz. Hepimiz bir hamama girdik, terlemek gerekiyorsa terleyeceğiz! Ben bunları aklında bulunsun diye söylüyorum. Ayrıca döndüğümüz zaman çocuklarla da toplanıp bu konulan konuşalım. Bugün için herşey normal gözüküyor ama yarının ne getireceğini bilmiyoruz. Gevezelik yapmasınlar. Etraftan dillerini fazla tutmadıklarına dair laflar duyuyorum."
Kaderimize razı olmak durumundaydık. Yapılacak en güzel şey kendimizi olayların akışına bırakmak gibi görünüyordu. Hızır Abi'nin tavrından hele Kurt Duruşu felsefesinden sonra olaylara böyle bakmak gereği açık olarak duruyordu. Zaten, söylediklerivle, tavrıyla, olaylara bakış açısıyla bana çıkış yolu-da bırakmamıştı. Görev teklifi geldiğinde bir yol ayrımının her zaman olabilirliğini düşünmüştüm ama geldiğimiz noktada bu yol ayrımının imkansız gibi durduğunu artık kavramıştım. Hızır Abi duş almak için kamaraya gittiğinde, güvertede oturduğum ahşap koltukta bunları düşündüm ve ne olursa olsun, bundan sonra Hızır Abi'yi bu meselelerle sıkmama kararı aldım. Sonuna kadar onun yanında olmayı, en kötü şartlarda bile onunla birlikte hareket etmeyi tercih olarak benimsedim. Onu korkularıma, endişelerime, belki vehimlerime kurban edemezdim; en azından ona bir vefa borcum vardı. En zor şartlarda, en karanlık günlerde, işkencelere, baskılara rağmen o beni asla satmamış, zorlukları göğüslemesini bilmişti.
241
O yolculuğumuz esnasında, pek fazla yapmadığı birşeyi ya_ parak, bana cezaevinde yaşamak zorunda kaldıklarından bahsetti, hatıralarından kesitler anlattı.
"Askeri cezaevinde zorlu günler yaşıyorduk. Cezaevini yöneten subaylar tam bir terör estiriyorlardı. Sudan bahanelerle insanlara dayak atılıyor, hepimiz aşağılanıyorduk. Bunlar yetmezmiş gibi idamlarada devam ediyorlardı. Cezaevinin, bizim kaldığımız bölümünün yan kısmında idam mahkumlarının tutulduğu hücreler vardı. Arkadaşlarımızdan biri de idam cezası almış, o hücrelerin birinde idam edileceği günü beklemeye başlamıştı. Onun orada tutulduğunu biliyorduk ama şartlar el vermediğinden yanına yaklaşma veya görme imkanı bulamıyor-duk. Hücresinin önünden geçtiğimiz zamanlar, nöbetçi askerler hücrenin mazgallarını kapatıyorlardı. Yani, tam anlamıyla tecrit edilmişti. Ne yapıyordu, ne düşünüyordu, ne yiyip ne içiyordu hiçbir bilgimiz yoktu. Bu durum bütün arkadaşlarımızı rahatsız ediyordu fakat elimizden birşey gelmiyordu; zaten acı olanda buydu.
O günlerin birinde, hergün dağıtılan gazetelerimiz verilmediği gibi, genel anfiden yayınlanan radyo haberleride yayınlanmadı. Bu durum hayra alamet sayılmazdı, çünkü daha önce asılarak infazı gerçekleştirilen solcu genç olayında da aynısını yaşamıştık. Nöbetçi çavuşuna gazetelerin niçin dağıtılmadığını sorduğumuzda, daha gelmediğini, gelince dağıtılacağı cevabını almıştık.
Ertesi gün herşey anlaşıldı... Arkadaşımız bir gece evvel sessizce, kaldığı hücreden alınmış ve asılmıştı. Acı haberi aldığım zaman düştüğüm ruh halini sana anlatamam. Yüz arkadaşım komünist kurşunlarıyla vurulup ölseydi o kadar acı çekmez, yıkılmaz, üzülmezdim. Ayakta kalması, bağımsızlığını koruması, ebedi

olarak varlığını sürdürmesi için gençliğimizi heba ettiğimiz devletimizin bizleri ipe göndermesini hazmedemiyordum-
242
Günlerce kendime gelemedim, yemeden içmeden kesildim, inandıklarımı inkar raddesine geldim Hayatta hiç olmadığı kadar psikolojim bozuldu. Kaldığım hücrede askeri yönetime isyan etmek ve neticede kendimi öldürtmeyi bile ciddi olarak düşünmeye başladım. Ne yapmıştık, devleti yıkıp yerine bir başka devlet kurmak için isyan mı etmiştik?.. Ülkemizin çıkarlarını bir kenara bırakıp başka ülkelerin çıkarları için mi savaşmıştık?.. Asker, polis öldürüp dağlara mı çıkmıştık?.. Duygularımı, inançlarımı, düşüncelerimi topluyordum elde ettiğim neticeye bakıp, yapılan muameleleri hak etmediğimize emin oluyordum. Bu isyanımın boyutlarının büyümesinden başka bir işe yaramıyordu.
O gün için devleti yönetenler bizleri 'denge politikalarına' kurban veriyorlardı! Dış dünyanın baskıları, içte oluşan bazı, küçükte olsa muhalif sesler ve gelecekte olabilecek olayların endişeleri, ihtilal paşalarının bize karşı olumsuz tutumlarını körüklüyordu. Çaresizlik içindeydik ve yüreklerimiz yaralanmıştı. Hayallerimizde, düşüncelerimizde, ideallerimizde kendini bulan devlet idrakimizde yerlerde sürünür olmuştu."
Hızır Abi bunları bana anlatırken geminin lokantasında bir-şeyler yiyiyorduk. Önümdeki yemek tabağına gözleri takılan Hızır Abi'nin, sesinin çatallaştığını hissettim. Duygulanmıştı ve bunu bana göstermemek için çaba harcar gibiydi. Lokantanın hoperlörlerinden salona yayılan klasik müzik sanki anlatılan konulara eşlik ediyordu.
"Bazı geceler ranzama uzanır, derin hayallere dalardım. Kendimi dışarda, dağlarda hayal eder, bize bu haksızlıkları ve zulümleri reva görenlere karşı savaşırdım. Çeteler kurar, yolları keser, tankları imha eder, diktanın başında bulunan paşaların evlerini basar, yalvarmalarına, günah çıkarmalarına aldırmadan kafalarına mermi sıkardım! Yeni gerilla taktikleri geliştirir, şehirleri basar, enerji hatlarını keser, köprüleri havaya uçurur-
243
dum. Haksızlıklara karşı duyduğum kin beni öyle uç noktalara taşımıştı ki, aynı hücreyi paylaşmak zorunda kaldığım marksist militanlardan bir farkım kalmamıştı. Bi- gün, cezaevine girdiğim günden beri tutulduğum hücreden alınarak, kalabalıkta olsa, arkadaşlarımızın bulunduğu koğuşlardan birine verildim. Yıllardır tek başıma hücrede kaldığımdan, sohbet etmeye, rahat rahat oturup konuşmaya, dertle-şecek birilerine hasret kalmıştım. Gerçi kaldığım hücrelerde her zaman birileri olmuştu ama görüş farklılıklarımız, dünyaya bakış açılarımız, inançlarımız uyuşmadığından hiç bir zaman olması gereken ilişkileri kuramamıştık. Yani onlarla hep mesafeli durmuş, dertlerimi paylaşacak ortamın oluşmasına izin vermemiştim. Hücre içinde kendi kendimi meşgul etmiş, şartların elverdiği ölçüler içerisinde kendime bir dünya kurmuştum. Kurduğum dünya yalnızlıkla çepeçevre sarılıyordu ve zordu...
Verildiğim koğuşta onbeş kadar arkadaşım vardı. Solcuların sayısı bizim iki mislimizdi fakat idarenin baskıları yüzünden ortalık sakindi. Her iki tarafta baskılara boyun eğdiğinden koğuş içinde mesafeli bir ortak hayat kurmuşlar, durumu idare etmenin yoluna bakıyorlardı. Kısa zamanda bu zoraki koğuş hayatına ben de ayak uydurdum. Her iki grupta zamanı okuyarak, ders çalışarak, sohbetler ederek öğütmeye çalışıyordu.
Koğuşa geçtikten sonra birkaç arkadaşla iyi bir sohbet grubu oluşturduk. Hemen her gece biraraya geliyor, saatlerce konuşuyorduk, çeşitli konularda tartışıyorduk. Hücrede kaldığım süre içinde biriktirdiğim düşüncelerimi, duygularımı arkadaşlarımla paylaşıyor, iddialarımı onlara sunuyordum. Savunduğum düşüncelerimin ana temeli şöyleydi: Dışarı çıkmamız halinde illegal bir görüt kurmalı ve bu örgüt vasıtasıyla silahlı mücadeleye girmeliyiz. Mücadelemizin hedefinde milli bir devlet olmalı, özlediğimiz milli devleti kurana kadar da mücadelemize devam etmeliyiz.
244
Düşüncemi destekleyen konuşmalar yapıyor, arkadaşlarımı ikna etmeye uğraşıyordum. Hayal dünyamda geliştirdiğim ve silahlı mücadale metodu üzerine kurduğum düşüncelerim kısa zamanda arkadaşlarım arasında taraftar buldu. Beni geçmişten tanıyan, kararlığımı bilen, zaman zaman ortak mücadele ettiğim kimi

arkadaşlar yanımda yer almaya başladılar. Artık hep beraber geleceğe yönelik planlar kurmaya, proto tipini oluşturduğum mücadele sistemi üzerine fikirler geliştirmeye çalıştık.
Günlerimiz gelecek üzerine planlar yapıp, stratejiler geliştirme çabaları içinde geçerken, bir gün kaldığımız koğuşa elli yaşlarında bir adam geldi. Her zaman yapıldığı gibi, sağdan ve soldan temsilciler yeni geleni karşılayarak, hangi suçtan geldiğini, hangi gruba mensup olduğunu öğrenmek için harekete geçtiler. Gelen adam sağcı olduğunu söylediğinde bizim sorumlu arkadaşımız adamı olarak koğuş içinde kaldığımız bölüme getirdi. Saçlarının çoğu dökülmüş, gözlüklü ve orta yaşlı adam yazarlık yapıyormuş ve o günlerde kapatılmış olan merkez sağda yer alan bir partiye yakın duruyormuş. Yazdığı bir makale yüzünden tutuklanarak cezaevine konulmuş. Biliyorsun o günlerde askeri yönetim hakkında muhalif yazılar yazmak veya konuşmak ciddi bir suçtu!
Yazar dostumuz halim selim bir insandı. Cezaevine ilk girişte uygulanan psikolojik ve fiziki işkenceden nasibini aldığı için ilk günler biraz çekingen davransada bir müddet sonra o da şartlara adapte oldu. Artık rahat hareket ediyor, şartların izin verdiği ölçüde dostluklar geliştiriyordu. İngilizce bildiği için bazı arkadaşlarımızı ingilizce çalıştırıyor, bazı arkadaşlarımıza da Osmanlıca yazmayı ve okumayı öğretiyordu. Yaşma binaen bizde elimizden geldiği kadar ona hürmet gösteriyor, koğuşun rutin yapılması gereken işlerinde ona yer vermiyorduk. Bir zaman sonra da bizim grubun sohbetlerine katılmaya başladı. İlk katıldığı günler az konuşup, konuları dinlemekle yetinen yazar ağa-

beyimiz, daha sonra sohbetlerimize katılarak, kendi fikir ve düşüncelerini de bizimle paylaşmaktan geri durmadı.
Bir kere, adam müthiş kültürlüydü. Kıvrak zekaya, engin tarih bilgisine sahipti. Sohbetimizin konusunu öğrendiği zaman fazla bir tepki vermemekle birlikte bize katılmadığı noktaları ve karşı çıktığı düşüncelerimizi törpülemek için bir derviş sabrıyla bizimle tartıştı, konuştu. Üç-dört ay sonra tahliye olduğunda ne olmuştu biliyormusun?" Lafını burada kesen Hızır Abi, bir müddet gülümseyip düşündükten sonra, "Yazar dostumuz tahliye olduğu zaman, keskinliklerimiz törpülenmiş, 'kinlerimiz' bir miktar yıkanmıştı. O kamil ruhlu insan bize önemli birşey öğretmişti: Devletin devamlılığı ve devlete küs olunmayacağını...
Kısacası müphem bir varlık olarak gördüğümüz devlet anlayışımızın içini doldurmuştu. Yaşadığımız coğrafyanın gerçekleri içinde, milletimizin macerasını şiirsel bir dille anlatan ağabeyimiz, sistemle devlet arasındaki farkın ne olduğunu veya nasıl olması gerektiğim idraklerimize yerleştirmişti.
O tahliye olup gittikten sonra çok düşündüm, tefekkür ettim ve zamanı, kendimi, düşündüklerimi tarttım! Nefsimle bütünleşmiş bir kinin veya nefsimde şahlanmış bir intikam ateşinin, isyan duygusunun beni vatan hainliğine kadar götürebileceğini fark ettim. Asırlardır inanılmaz fedakarlıklar üzerine dönen bir çarkın 'fetretine' bakarak veya aldanarak kılıç kuşanmanın yanlış olduğunu gördüm. Böyle bir hareket başlatmanın veya ona fikride olsa ön ayak olmanın beni ve beraberimdekileri 'gayya' kuyusuna götürebileceğini idrak ettim. Olması gerekenin yıkmak değil var olanı her türlü olumsuzluğa rağmeö yaşatmak olduğunu kavradım.
Gardaş demem o ki, arkadaşlarımızı ipe gönderenler, bizlere olmadık işkenceleri reva görenler, yaşlı liderimizi yıllarca cezaevinde tutanlar devletin erkini ele geçirmişlerdi. Yarında aynı şeyler olabilir. Devletin erkini ele geçiren kimi insanlar şu "girdi-

ğimiz tehlikeli ve riskli işleri bahane ederek bize çok ağır faturalar sunabilirler. Bu bizim için ne kadar anlamsız olur, çünkü, bizim niyetimizde bir adilik, art düşünce, kötü niyet var mı? Yok ama buna rağmen yarın bu yolculuğumuzdan dolayı ipe çekilmeyeceğimize garantimizde yok! Bu yolculuğumuzdan dolayı ipe çekilmek istendiğimizde kime ne anlatacağız? Zaten bizi ipe çekmek isteyenler devlet erkiyle hareket edecekler ve biz geçmişte olduğu gibi yine susacağız. Olup bitenleri içimize sindirip, yeni bir 'fetret' devri yaşadığımızı düşünüp ya sabır çekeceği
Biraz önce duş alırken aklıma geldi, biz neyin hesabını yapıyoruz, neyin peşindeyiz?.. Bu kadar canlı, bu kadar hareketli, bu kadar zahmetli ve heyecanlı

bir hayatı yaşayan bizler ne bekliyoruz?.. Bunları maddi beklenti veya başka çıkarlar adına bütünleştirmek mümkün mü? Bizim yaşadıklarımızı, iddialarımızı, yaşamak için kendimize çizdiğimiz yolu delilikle ifade etmekten başka bir izahımız olabilir mi? Delilerin saplantıları vardır ve ömürlerini saplantıların ardından koşarak tamamlarlar, bizim hayatımızı onlara benzetmek ve öyle ifadelendirmek doğru değil mi?.. Biz bu dünyadan geçip gittiğimizde yaşadıklarımızı irdelemeye kalkışanlar olursa bizi 'normal değiller!' diye damgalarlarsa bunun neresi yanlış olur?.."

Yolculuğumuz boyunca, hiç olmadığı kadar sohbet ettik, Eski günlere gittik. Gençlik yıllarımızda acı, tatlı hatıralarımızı yad ettik. Zaman zaman duygulu anlar yaşadık. Birara iyice duygulanan Hızır Abi, ilk gençlik yıllarımızın favori şairi Nihal Atsız'dan dörtlükler okudu. "Kahramanlık ne yalnız bir yükseliş demektir / Ne de yıldızlar gibi parlayıp sönmektir / Kahramanlık, içerek acı ölüm tasından / İleriye atılıp bir daha dönmemektir..."

Vapurumuz Yalta Limanı'na demir atmak için manevra yaptığı sırada, üst güverteden yeşillikler içinde Yalta şehrini seyre-

diyor, bir taraftan da Hızır Abi ile konuştuklarımızı düşünüyordum. Artık iyice anlamıştım ki, delilik derecesinde cesaret ve feragat sahibi arkadaşımla kader çizgilerimiz bizi nereye götürürse oraya kadar birlikte gidecektik. Geri dönüşümüz yoktu ve aksiyon mantığı içinde serdengeçtiliğe soyunmuştuk! Daha doğrusu, serdengeçti olmanın "hal"ini hal haline getirmenin kabulünde olmam gerekiyordu. Hiç unutmuyorum, valizlerimiz elimizde limanın köhne gümrük binasına doğru yürüdük, düşündüklerimiz ve kabullerimin içinde oluşturduğu rahatlığı ve huzuru net olarak duyuyordum. Zaten o yolculuğumuzdan sonra, Hızır Abi'nin "delilik!" olarak adlandırdığı yaşadıklarımızdan ve önümüze çıkan engellerden hiç rahatsız olmadım Kabullerim ve içinde bulunduğum şartların beni taşıdığı nokta artık beni farklılaştırmıştı!

Karadeniz bölgemizdeki sahil kasabalarına benzeyen Yalta şehrinin gümrük memurları pek dostane davranmadılar. Önümüze sürdükleri formlara yanımızda getirdiğimiz para ve fotoğraf makinası gibi eşyalarımızı deklere etmemizi istediler; böylece daha adım atar atmaz Sovyetler Birliği zamanından kalma olduğu belli olan korumacı ve devletçi anlayışla yüzleşmiş olduk. Basit bir meseleden dolayı da epey beklettiler. Mesele şuydu: Önümüz sıra gümrüğe giren bir Türk yolcu yanında getirdiği rakıları gümrükten geçirmek istiyor, gümrük memurları karşı çıkıyorlardı. Aralarında başlayan diyalog ve diyalogları takip eden tartışma görülmeye değerdi. Bizimki memurlara rüşvet dahil bir çok öneri getiriyor, onlar yasak zihniyetiyle karşı koyuyorlardı. Yarı İngilizce, yarı Türkçe sürüp giden tartışma gümrükte bayağı beklememize neden oldu.

Karaya ayak bastığımızda liman ve limanın devamındaki bulvarda kalabalıklar göze çarpıyordu. Karaya çıkan yolcuları izleyen meraklı gözlerin seyri altında yürürken, Türkiye'de ilk defa şirkette Hızır Abi'nin misafiri olarak tanıdığım iş adamının

bize doğru geldiğini gördüm. O da bizi gördüğünde hızla yanımıza gelerek "Hoşgeldiniz" dedi, tokalaştık. İş adamının yanında heybetli görünüşlü, kumral, kırk yaşlarında biri daha vardı. Heybetli ve pehlivan kılıklı adamla bizi tanıştıran iş adamı, "Mustafa buralıdır ve bizimle çalışıyor, Kırım Türkü." dedi. Mustafa'yı gördüğümde öyle pek dikkatimi çekmemişti. Dikkatimi daha çok ilk defa gördüğüm eski Sovyet toprağı olan şehre vermiş, etrafı, insanları inceliyordum. İş adamının Mustafa'yı bizimle tanıştırırken "Kırım Türkü" demesi bütün dikkakimi Mustafa üzerinde toplamama yetmişti. Kırım'ın ve Kırımlının dramı, ilk gençlik yıllarımızda gündemimizde birçok kere yer almıştı. Marksist Sovyet Devleti'nin Kırım'da yaptığı zulümleri biliyorduk. Büyük Turan toprağı saydığımız Kırım'ın hürriyetine kavuşacağı günün az hayalini kurmamıştık. Toplu olarak sürgüne gönderilen, onbmlercesi Stalin canavarının emri üzerine katledilen Kırımlılar için az gözyaşı dökmemiştik. Cengiz Dağcı'dan, Şevket Bektöre'den okuduğumuz Kırım için yanıp tutuşmuş, onların acısını ızdırabını yürekten paylaşmıştık. Şimdi kader bizi o dramların yaşandığı topraklara sürüklemişti ve karşımda o dramın bir parçası olan, Kırım'ın gerçek sahibi adam duruyordu. Geniş omuzlu, kuvvetli bir yapısı olduğu belli olan, kesin yüz

hatlarına sahip, kumral tenli, elmacık kemikleri belirgin şekilde çıkık Mustafa Bey, sempatik tavırlarıyla önümüze düşmüş, kalabalıklar içinde yol gösteriyordu. Bizi karşılayan iş adamı Fatih Bey limandan da görünen büyük bir oteli göstererek, "Buranın en büyük otelidir ama her cinsten adam kalır. Rahat edemezsiniz diye oradan yer ayırtmadım. Orman içnde apart bir daire kiraladım oraya geçelim, eşyaları bıraktıktan sonra sahile iner yemek yeriz." dedi. Limanın bir cadde arkasına düşen sokakta Fatih Bey'in arabasına binerek kalacağımız eve doğru hareket ettik.

Fatih Bey'in kiraladığı ev orman içinde, Karadeniz'in dalgalı sularına bakan, basit eşyalarla döşeli, iki katlı, alt katında evin sahiplerinin oturduğu şirin bir mekandı. Eşyalarımızı bıraktıktan sonra, evin arkasında bulunan geniş balkona geçerek oturduk. Kırımlı Mustafa küçük mutfakta çay demlemek için yanımızdan ayrıldığında Hızır Abi, Fatih Bey'e Kırımlı dostumuza ne kadar güvendiklerini sordu. Fatih Bey şunları anlattı:

"İki senedir yanımızda, bir hatasını, yanlışını görmedik; tam bir Türkiye sevdalısı. Ailesi büyük Kırım sürgününde Özbekistan'a gönderilmiş. 1990'da Kırım'a dönmüş ve Simperapol'a yerleşmiş. Akıllı ve becerikli bir adam. Rusçası çok güzel. İki defa Türkiye'ye götürdüm. Burada bize hem tercümanlık, hem k-lavuzluk, hem şoförlük, hem de arkadaşlık yapıyor. Resmiyette şirketimizin burdaki müdürü olarak görünüyor. Güven konusuna gelince, bizim işimize yarıyor ve biz güveniyoruz, fakat diğer konularda tavrı ne olur bilmiyorum. Buralarda eski Sovyetler anlayışı hala devam ediyor. Mesela biz Odessa Limanı'nda başımıza gelen olaylarla ilgili kendisine pek birşey belli etmemeye çalıştık. Atacağımız yanlış bir adımdan dolayı buradaki yatırım ve işlerimizin son bulmasından korkuyoruz. Dikkatli olunması gerektiğine inanıyorum.

Sizin buraya gelmenizle ilgili olarakta birşey anlatmamaya gayret ettim. Ona sizin için iş adamı olduğunuzu bazı yatırım imkanlarını araştırmak için geldiğinizi bir müddet misafirimiz olacağınızı söyledim. Fazla ilgili görünmedi ve soru sormadı. Zaten bu gibi durumlara alışkın, çünkü zaman zaman Türkiye'den dostlarımızın geldiğini, ağırladığımızı biliyor."

Fatih Bey'in izahatını dinledikten sonra bana dönen Hızır Abi dediki: "Mustafa dahil, kimsenin yanında mevzuu konuşmayalım." Fatih Bey'ede çay içilince Mustafa'yı uzaklaştırmasını tenbih etti. Sahildeki balıkçı lokantasına gönderilecek Mustafa, orada akşam yemeği için hazırlık yapacaktı.

Burada Kırım ve Ukrayna topraklarında dikkatimi çeken, Fatih Bey'inde anlattıklarıyla pekişen bir gözlemimden bahsetmeden geçemeyeceğim. Sosyalist ve katı devletçi ekonomiden yakalarını yeni kurtarmış olan eski Sovyet halkı, özel teşebbüs ve piyasa ekonomisine çabuk ayak uydurmuşa benziyordu. Bunun en güzel örneği Fatih Bey'in birkaç gece için kiraladığı pansiyon veya apart tabir edilen evde kendini gösteriyordu. Bizde bile bunca yıllık turizm deneyimimize rağmen kendini tam olarak göstermeyen pansiyonculuk anlayışı veya uygulaması, serbest ticaretin ortaya çıkması birkaç yıllık uygulama iken, Ukrayna'da kendini göstermeye başlamıştı. Evin üst katını dolar üzerinden kiraya veren Ukraynalı aile bu yolla ekonomik girdi sağlıyordu. Serbest piyasa uygulamalarını çarşıda, pazarda da görmek mümkündü. Elinde satacağı bir şeyleri olan halk, turistlerin ilgisini çeken Yalta şehrinin değişik köşelerinde kurdukları pazarlarda mallarını pazarlamaya çalışıyorlardı.

Fatih Bey, oluşabilecek ilginin! üzerimizden dağılması jçin birkaç gün Yalta'da kalmamızın doğru olacağını söylüyordu. Bölgenin en kozmopolit ve yabancısı bol şehrinin Yalta olduğunu söyleyen Fatih Bey "Buraya yaklaşık seksen-yüz kilometre uzaklıkta Simperapol şehri var. Orada bizim bir satış mağazamız var ve ortağım genelde orada bulunuyor. Birkaç gün burada kaldıktan sonra oraya geçeriz ve Odessa'daki çalışmaları oradan organize ederiz. Zaten Odessa'da size ortağım yol gösterecek, çalışmalarda yardımcı olacak, sanıyorum bu akşam buraya gelerek bize katılır."

Akşam karanlığı çökerken yemeğe çıktık. Gittiğimiz Balıkçı lokantası bizim sahil şehirlerimizde sık sık görülen kasaba meyhanelerine benziyordu. Servis, yemekleri, iç dekorasyonu herşe-yi ikinci sınıftı. Daha iyi bir yer olup.

olmadığını sorduğumzda, mahcup olan Fatih Bey, Yalta'nın en iyi lokantasının oturduğumuz yer olduğunu söyledi. Yalta'da kaldığımız süre içinde gör-
251
düm ve anladım ki, Komünist parti diktatörlerinin yazlık olarak kullandıkları bu sahil şeridine, kendi zevk ve sefalarına hitap eden mekanlar hariç, hiçbir yatırım yapmamışlardı. Şehrin yapılarının yüzde doksanı eskiydi ve turizme hizmet edecek şekilleri yoktu. Şehre hakim tepeye çıkmak için kurulmuş teleferik bile Nuh Nebi'den kalma teknoloji ile çalışıyordu. Sovyetler zamanında iç turizme açık olan bu şehri gördükten sonra, Sovyet sisteminin ne kadar zavallı ve insana hizmet etmekten uzak olduğunu yakından müşahede etmek imkanı buldum. Bizim Sovyet yanlısı Komünistlerimize buraları göstermek lazım diye düşündüm. Akşam, ilerleyen saatlerde Fatih Bey'in Türkiye'de gördüğüm ortağıda lokantaya gelerek bize katıldı. Yemek boyunca esas meselemizi hiç açmadık; işlerden, yatırımlardan, piyasanın durumundan, Kırım'a yapılabilecek turizm yatırımlarından konuştuk. Yemekten sonra ise Fatih bey bizi ağaçların içinde, üstü açık yazlık bir bar-diskotek karşımı yere götürdü. Barın kapısına kadar bize eşlik eden Kırımlı Mustafa, izin isteyerek yanımızdan ayrıldı. Evde dört yatak vardı ve Mustafa bir akrabasında kalacak sabah erkenden eve gelecekti. Türkçe pop şarkıları da çalman, müşterilerinin çoğunluğunu gençlerin ve turistlerin oluşturduğu eğlence yerinde bir hayli oturduk. Üstü açık olduğundan ses insanı yormuyordu. Yinede, belirli bir vakitte kalkıp eve döndük. Arka balkonda gün ışıya-na kadar çalışıp, neler yapmamız gerektiğini tespit ettik ve çalışma şeklini belirledik, bazı kararlar aldık. Aldığımız kararlar, genel hatlarıyla şöyleydi:
Yalta'da birkaç gün geçirdikten sonra, Fatih Bey'in ortağı Muzaffer Bey ile Hızır Abi Odessa'ya geçecekler ve operasyon için çalışmaya başlayacaklardı. Fırsat bulunması halinde Hızır Abi Liman'da ve Gümrük'te haraç alan çetenin başı ile iş adamı
252
kimliğinde tanışacak, onunla konuşarak, yakınlaşarak çetenin işleyişini ve kimler olduğunu öğrenmek için çaba sarfedecekti. Muzaffer Bey'in tespitlerine göre Liman ve çevresinde faaliyet gösteren bölücü militan sayısı en az on kişiydi ve bunların çoğu karanlık tiplerdi. Muzaffer Bey, bu adamların Türkiye'de arandıklarından emin olduğunu söylüyordu.
İki gün sonra, plana uygun olarak harekete geçtik. Muzaffer Bey ile Hızır Abi Simperapol'a, oradanda Odessa'ya gitmek için ayrıldılar. Ben Yalta'da Fatih ve Mustafa Beylerle kaldım. Hızır Abi yanına çağırana kadar da Yalta ve çevresini gezdim. Yal-ta'nın pazarlarını, çarşılarını, plajlarını, Sovyet liderlerinin yazlıklarını, meşhur Yalta Konferansı'nm yapıldığı binayı gördüm. Yıllarca bize süper güç olarak yutturulan Sovyet Devleti'nin insanları nasıl geri bıraktığını, nasıl çaresizlikler içinde kıvrandır-dığının yakın şahiti oldum. Şehrin bakımsızlığını, dökülmüşlü-ğünü, yeni yeni yurtlarına dönmeye başlayan Kırımlıların perişanlığını gördüm. Verimli topraklar, Kırımlı yazar Cengiz Dağ-cı'nın dediği gibi Ak Topraklar, bakımsızlık ve terk edilmişlik içinde geleceğe hazırlanıyor gibiydi.
Fatih Bey'in göstererek anlattığı, dünyanın en uzun troley-büs yolunu takip ederek (İki şehir arasında halen işlemekte olan troleybüs hattı yol boyunca uzayıp gidiyordu ve eski, boyaları yer yer dökülmüş troleybüsler gidip geliyorlardı.) Simperapol'a, birlikte hareket ettiğimiz iş adamlarımızın şirket merkezine vardığımızda öğlen saatleriydi. Telefonla bizi çağıran Hızır Abi ve Muzaffer Bey şirkette yoktular. Büronun temizlik işlerini yapan Rus kadına birkaç saat sonra döneceklerini bildirmiş ve nereye gittiklerini söylememişlerdi. Onları büroda beklemek yerine, sabahtan beri birşey yemediğimiz için, Fatih Bey'e yemeğe gitmek istediğimi söyledim. Büroda işleri olduğunu söyleyen Fatih bey yanıma Mustafa'yı vererek, Azeri Türklerinin iş-
253
lettiği lokantaya götürmesini söyledi. Şimdi düşünüyorum da, iyiki o gün yemek yemek istediğimi söylemişim! Eğer o gün o lokantaya gitmemiş olsaydım, aşağıda anlatacağım gelişmeler belki olmayacak, belki de Ukrayna'da yapmak istediğimiz çalışmalar akamete uğrayacaktı.

Kırımlı Mustafa Bey ile sohbet edip yürüyerek şehrin merkezine yakın dar bir sokakta bulunan lokantaya gittik. Azerilerin işlettiği lokanta orta halli, ızgara türü yemekleri olan bir yerdi. Yemek boyunca Mustafa Bey'e sürgünde yaşadıkları Özbekistan'daki hayatları üzerine sorular sordum. Orada nasıl yaşadıklarını, nasıl geçindiklerini, hayat şartlarını öğrenmeye çalıştım. Anlattıklarını dikkatle dinledim. Fark ettiğim kadarıyla, Kırımlı dostum öyle derin bir tarih bilgisine sahip değildi ama Kırım'ı çok seviyor, Özbekistan'da yaşadığı yıllardan övgü ile bahsetmiyordu. Kırım'ın bağımsızlığı ve Kırımlıların topraklarına dönmeleri için mücadele veren Mustafa Cemiloğlu'nu sordum, tanıdığını ve çalışmalarını yakinen bildiğini söyledi. Cemiloğlu bahsi açıldığında o da bana sorular yöneltmeye başladı. Cemiloğlu'nu nerden biliyordum, Kırım ve Kırımlıları niye bu kadar merak ediyordum...
Ruslar hegomonyaları altına aldıkları milletleri ezmişlerdi, sömürmüşlerdi ama eğitimlerine de önem vermişlerdi. Özellikle 1950'den sonra yetişen nesillerin hemen hepsini eğitmişler, meslek sahibi yapmışlardı. Kırımlı Mustafa'da bu furyadan nasiplenmiş ve inşaat teknikeri olarak yetiştirilmiştir. İri gövdesine zıt küçük gözlerinde zeka pırıltıları görülebiliyordu. Benim Kırım'a olan ilgimi kafasında yorumlayan Mustafa Bey'in sorularına kuru ve genel cevaplar vermenin yanı sıra, sorularından kurtulmak için, "İstersen kalkalım", belki gelmişlerdir" demem üzerine, lokantanın oturduğumuz camekanmdan dışarıya atılmış masaları göstererek, "Buranın semaver çayı çok güzeldir,

şurada çay içip öyle gidelim." dedi. Kabul ettim ve çayımızı ısmarlayarak, lokantanın hemen dışına konulmuş masaların birine geçerek oturduk.
Semaver çayının gelmesini beklerken, sigaramı yaktım ve sokaktan görünen ana caddeye doğru bakınmaya başladım; gelip geçeni seyrediyordum. O ara kulağıma çok yakından gelen ezan sesi çarptı. Adetim olduğu üzere hemen toparlandım ve ağzımda tuttuğum sigaramı kültablasma bıraktım. Bir taraftanda ezan sesinin nereden geldiğini anlamak için etrafıma bakıyordum. Görünürde minare veya cami yoktu. Bozuk bir arapça tecvitle okunan ezan beni oldukça etkilemişti, içimin kabardığını, heyecanlandığımı hissettim. Bir aşıra yakın zamandır bu topraklarda duyulmayan ezan sesi etkilenmeme yetmişti. Tüylerim diken diken oldu, gözlerim doldu. O atmosfer içinde hafızam beni yıllar öncesine götürdü. Kızıl Ordu'nun Kırım topraklarında yaptığı zulümün boyutlarını düşündüm. Camilerin kapatılması, ezan sesinin yasaklanması, insanların sırf namaz kılıyorlar diye katledilmeleri, sürgünler, acılar... Geçmişte yaşananlar ve ezan sesinin Kırım topraklarında kulaklarımdaki yankısı zaten dolmuş olan gözlerimde iki damla yaşın akmasına yetti. Başımı eğerek gözyaşlarımı Mustafa'ya göstermek istemedim. Ezanın bitiminde sigaramı almak için uzanmıştım ki, Mustafa ile yüz-yüze geldik, dikkatle bana bakıyordu. Bir anlık bakış içinde onunda yüzünde bir hüzün ifadesi olduğunu gördüm. Sessizce:
"Mescit sokağın başında, iki senedir açık, çok eski bir yapıdır. İstersen seni götüreyim." dedi.
Yüzüne bakmamayı tercih ederek, "Bir bakalım nasıl bir yermiş." dedim ve henüz gelmemiş çaylarımızı beklemeyerek ezan sesinin geldiği mescite doğru yürümeye başladık.
Mescit kesme taştan yapılmış, küçük fakat anabina ile orantılı minareye sahipti. Kalın tahta kapısı açık duruyordu. Taş ze-

minli dar girişten geçerek açık duran kapıdan içeri baktım. Mes-dtin içinde namaz kılmaya hazırlanan birkaç kişi vardı. Geriye doğru döndüğümde, hemen girişin sağ tarafında tek musluklu bir çeşmenin varlığını gördüm. Birden içimden abdest alıp namaz kılmak geldi. Hiç vakit kaybetmeden abdest almak için hazırlık yapmaya başladım. Çeşmenin başına yaklaştığımda, Mustafa Bey'in de sessizce ve arkam sıra abdest almak için hazırlık yaptığını fark ettim. Abdestimi aldıktan sonra, çoraplarımı giymek için kenara çekldiğimde, çeşmenin başına Mustafa yaklaştı ve abdest almaya başladı nedendir bilmiyorum, içten içe sevindiğimi hatırlıyorum.
Bir saf bile olmayan cemaatle öğle namazını kıldık. Tatar bir zat imamlık yaptı. Namazın bitiminde, çok samimi duygular içinde, uzun bir dua yaptım. Duamı bitirip dışarı çıktığımda, Kırımlı Mustafa Bey, taş yolun bitiminde beni

bekliyordu. Yanında iki yaşlı tatar vardı. Yanlarına gittiğimde beni iki yaşlı Tatara Tatar lehçesiyle tanıştırdı. Cemaatin bu yaşlı, gün görmüş insanlarına saygı ile yaklaştım ve ellerini öpmek istedim. Her iki-side "Maaşallah" diyerek ellerini öptürmediler. Yanlarından ayrılarak, şirkete gitmek için yürümeye başladık, yolda Kırımlı Mustafa şunları anlattı:
"Namaz kılmasını ninemden öğrendim. Ninem hem namaz kılar, hem de arapça Kuran okurdu. Bize dinimizi hep ninem öğretti. Rahmetli babamda fırsat buldukça bizi din konusunda eğitmek için bildiklerini anlatırdı. Peygamber sevgisini babamdan öğrendiklerimle kazandım." Sustu, birkaç adım yürüdükten sonra durdu ve bana doğru dönerek, "Biliyormusun İstanbul'a gittiğimde Sultan Ahmet Camisi'nde ağladım, şükürler ettim." dedi.
Ezan sesinden aşırı derecede etkilendiğimi, gözyaşı döktüğümü anlamış ve görmüştü. Nedendir bilmiyorum, o ana kadar
256
mesafeli durmaya çalıştığım Mustafa'ya güven duydum. Aldığımız kararı bir tarafa bırakarak, onbeş-onaltı yaşımdan beri Kırım'ı, Kırım'ın makus talihini bildiğimi, gençlik yıllarımızda Kırım için yanıp tutuştuğumuzu anlattım. Yıllar önce Mustafa Ce-müoğlu'nun Sovyet zindanlarında öldürüldüğü haberi geldiğinde (Cemiloğlu o günlerde Sovyet sisteminin Kırım üzerindeki baskılarına karşı eylem başlatmış ve bu nedenle tutuklanmıştı. Açlık grevinde olduğu söylenen Cemiloğlu'nun öldü şeklindeki haberi; Türkiye'ye ulaştığında, değişik şehirlerde yaptığımız mitinglerle durumu protesto etmiştik.) eylemler yaptığımızı, Rusya'yı tel'in ettiğimizi söyledim. Kırım'ı Kırım'ın has evlatlarının yazdıklarından okuduğumu, onlarla Kırım'ı tanıdığımı izah ettim. Yürümeye yeniden ara veren Mustafa, durdu, gözlerimin içine bakarak elini kaldırdı ve beni şaşırtan işaretini yaptı. (Bozkurt işareti.) "Sen böylemisin?" diye de sordu. "Gençlik yıllarımda bozkurtların derneklerine üye idim." dedim. Bunun üzerine Pehlivan lakaplı Mustafa elimden tuttu ve kendine doğru çekerek, yanaklarımdan öptü.
"İstanbul'a gittiğimde Tatar akrabalarımı buldum; onların gençleri de bozkurtlardanmış. Bana çok şey anlattılar. Beni Kırımlıların kurdukları bir derneğe götürdüler. Orada bulunan bir muallim bana Türkiye'de geçmişte yaşanan olayları anlattı. Ayrıca burada okul açan vakıfın muallimlerinden biriyle dost oldum. Onunla bazen biraraya gelir sohbetler ederiz. Onun bilgilerinden de çok faydalanıyorum. Fırsat buldukça cuma namazlarına beraber katılırız. Sağolsun Kırım tarihini ondan öğrendim, çok iyi dost olduk."
Mustafa'nın anlattıklarından güvenebileceğimiz, bizi satmayacak bir insan olduğunu anladım. Kırımlı Mustafa'yı sevmiştim.
257
Şirkete gittiğimizde Muzaffer Bey ve Hızır Abi gelmişler, Muzaffer Bey'in odasında oturuyorlardı. Mustafa odaya girmediğinden, son bir saat içinde yaşadıklarımı olduğu gibi Hızır Abi'ye anlattım. Mustafa hakkında intibalarımı söyledim. Maksadım beni heyecanlandıran, duygulandıran olayı Hızır Abi ile paylaşmaktı. Konuşmanın sonuna doğru lafa giren Muzaffer Bey, Mustafa hakkında olumlu düşüncelerini söyleyerek, benim anlattıklarıma katkı sağlamak istedi. Çok dürüst ve iyi bir insan olduğunu, kendilerine her konuda yardımcı olduğunu birkaç dafa tekrarladı. Daha sonra Hızır Abi'ye Mustafa'nın iki yakm akrabasının Odessa Limanı'nda çalıştığını, bir keresinde gümrük işlemlerinde kendilerine yardımcı olduklarını anlattı. O sırada odaya gelip, konuşulanlardan konuyu anlayan Fatih Bey'de, Yalta'da söylediği gibi, Mustafa hakkında olumlu cümleleriyle sohbete iştirak edince, Hızır Abi:
"Odessa'da verimli çalışma yapabilmemiz için içerden haber alabileceğimiz birilerinin olması çok önemli. Gittik, çıplak gözle bazı araştırmalar yaptık ama, netice elde edemedik. Adamlar pek ortalarda görünmüyorlar. TIR şoförlerine karı satan peze-venklerle bile ortaklık kurmuşlar. Tezgahları güçlü ve birkaç yıllık çalışmanın ürünü. Resimlerini mutlaka ele geçirmek lazım. Bunun için de içerden birilerine ihtiyacımız var, başka türlü çalışma yapmak imkansız gibi."
Hızır Abi'ye Odessa'da neler yaptıklarını, limanı ve çevresini nasıl bulduğunu sordum. Limanın geniş bir alana dağıldığını, TIR parkının da oldukça büyük olduğunu, iyi bir rantı olan Liman ve çevresinin Moldovyalı birkaç karanlık tiple bölücü militanların elinde bulunduğunu söyledi. Sonra Fatih Bey'e "Hanginiz Mustafa ile daha yakınsınız?" diye sordu. Muzaffer Bey kendisinin daha

yakın olduğunu, birara aynı evde birlikte kaldıklarını söyleyince, Hızır Abi, dedi ki:
258
"Limana bir daha gitmeden önce Mustafa'dan yardım isteyelim. Orada çalışan akrabaları vasıtasıyla bize yardımcı olsun."
Hızır Abi'nin fikrine her iki Türk iş adamı da katıldılar. Muzaffer Bey konuyu Mustafa'ya açma ve yardım isteme işini üzerine aldı. Bunun üzerine Hızır Abi:"Yardım isterken elinden geldiğince dikkatli ve ölçülü olmaya çalış. Yapmak istediklerimizin ticari faaliyetlerle yakın ilişkisi olduğunu anlat. Adamların Türkiye düşmanı olduklarını, sizi soyduklarını, bu adamların kanunsuz eylemlerinin ispat edilmesi halinde Ukrayna Dev-leti'nin bunları sınır dışına atacağını vurgula." dedikten sonra, "Eğer yardımcı olmak için istekli olursa, nasıl bir yardım isteyeceğimizi benim kendisine anlatacağımı, onun içinde kendisi ile görüşmek istediğimi söyle."
Mustafa'dan yardım isteme hususunda karara varıldıktan sonra biz dışarı çıktık. Muzaffer Bey bu meseleyi konuşmak üzere Mustafa'yı odasına çağırdı.
Herşey planladığımız gibi yürüdü; Mustafa severek yardımcı olacağını, oradaki bütün tanıdıklarını bu işe koşturacağını söylemiş. Kendisi ile konuşan Hızır Abi ise, Mustafa'ya hem teşekkür etmiş, hem de övgü dolu bir sürü laf etmiş.
Konuşulanlar bittikten sonra Muzaffer Bey'in odasında tekrar toplanıp, yapılması gerekenleri gözden geçirirken, Muzaffer Bey olumlu gelişmelerin üzerine bize akşam Tatar yemeklerinden oluşan bir ziyafet vereceğini söyledi. Bu habere çok sevinmiştim çünkü, eskiden beri her gittiğim yerin orjinal yemeklerini tatmak gibi bir alışkanlığım vardı.
O gün akşam üzeri, şehre yakın, asırlık ağaçların çevreleyip, gölgelediği, yemyeşil bahçe içindeki lokantaya gittik. Lokantayı yaşlı karı-koca Tatar aile işletiyordu. Fırını ve mutfağı yarı açık bu lokantanın sakin bir köşesinde büyük bir masaya oturduk. Sipariş almak için yanımıza gelen yaşlı Tatar kadınına bütün ye-
259
meklerden azar azar tadmak istediğimi söyledim. Kırım Türkle-ri'nin lehçesi ile konuşup anlaşmak hiç zor değildi. Bazı harfleri yutarakta kanuşsalar oldukça rahat anlaşılıyorlardı. Et ağırlıklı, hamur işleri de olan Tatar yemekleri Anadolu yemeklerini andırıyordu. Aklımda kaldığı kadar tabak böreği dedikleri bizim mantıya benzer bir yemek, cantık, kuzu çorbası, göbete, ka-lakay gibi ve daha birçok yemekten azar azar tatlarına baktıktan sonra, üzerine Kırım Baklavası yedim. Lezzetli ve bazılarının değişik tatları olan yemekler çok güzeldi. Yemekten oldukça memnun kaldım, hele yaşlı Tatar kadınıyla kolayca anlaşmam ve kısa bir sohbet etmemiz ziyadesiyle memnun olmama yetmişti.
Ertesi sabah Muzaffer Bey ve Hızır Abi Kırımlı Mustafa Bey'i de yanlarına alarak, Odessa'ya hareket ettiler. Hızır Abi dikkat çekmemek için benim kendilerine katılmamı uygun bulmadı. Hareket planlan basitti. Hızır Abi Odessa'da Mc Donlad's şubesi açmak için uygun yer arayan Almanya'dan gelmiş bir Türk yatırımcı rolünü oynayacak, Muzaffer Bey onun arkadaşı, Mustafa Bey ise şoförleri ve tercümanları gibi davranacaktı. Muzaffer Bey'in gümrük işlemlerini yapmak için gittiğinde kaldığı otelde kalacaklar, imkan bulurlarsa liman ve çevresinde haraç çetesi mensuplarıyla da görüşerek, Hızır Abi'nin sözde yapmak istediği yatırım için yardım isteyeceklerdi. Kafileyi yolcu ederken, Hızır Abi'ye beni merakta bırakmamasını, fırsat buldukça telefonla bilgi vermesini söyledim.
Hızır Abi görevden dönene kadar beş gün Simperapol'da Fatih Bey ile birlikte, Muzaffer Bey'in evinde kaldım. Bir-iki defa telefonda görüştük ve herşeyin normal gittiğini öğrenerek rahatladım.
Döndükleri gün, Hızır Abi ile şirket merkezinde başbaşa görüşme yaptık. Odessa'da yaptığı çalışmadan elde ettiği bazı dö-
260
kümanları bana vererek Kiev'e geçmemi ve oradan uçakla İstanbul'a dönerek, kendisini beklememi söyledi. Planına göre o birkaç gün Yalta'da kalıp, deniz yoluyla dönecekti. Dükümanla-rm Kiev üzerinden Ukrayna'dan çıkmasının daha iyi olacağını, bir takip varsa ondan böylece kurtulacağımızı ifade etti. Anlattığına göre Odessa gezisi iyi geçmiş ve ummadığı başarılar elde etmişti. Mustafa'nın

kendisine çok yardımcı olduğunu söylüyordu. Her zaman olduğu gibi çalışma hakkında detaylara girmiyor, yaptıklarını uzun uzun anlatmaktan kaçmıyordu. Huyunu bildiğim için bende üzerinde durmadım.
Ertesi gün, Hızır Abi'yi kaldığımız evde bırakarak, Fatih Bey ile, neredeyse şehrin merkezinde bulunan havaalanına gittik. İç hatlarda işleyen Kırım Havayolları'na ait uçakla Kiev'e uçacaktık. Havaalanını görünce oldukça şaşırdım. Havaalanından çok otobüs terminaline benziyordu. Köhne bir terminal binası, iç karartıcı renklerle boyanmış duvarlar, eski sovyet uçaklarının resimleri ile dizayn edilmeye çalışılmış iç dekorasyon, belki 1930'lardan kalma yolcu bekleme koltukları, ışıksız ve pis kokulu terminal tuvaleti... Gördüklerim karşısında şaşırdığımı gören Fatih Bey, Sovyet Yönetimi'nin bütün Türk topraklarına aynı muameleyi yaptığını özellikle halkın faydalanacağı yatırımlardan kaçındığını anlattıktan sonra, "Sen birde bineceğimiz uçakların halini gör!" dedi.
Uçuş saati geldiğinde, terminalin oprona açılan kapısı açıldı ve asık suratlı, şişman, tipinden Rus olduğu anlaşılan kadın görevliye biletlerimizi göstererek oprona girdik ve pistin başında bekleyen uçağımıza doğru yürümeye başladık. Bizi uçağın yanma götürecek araç olmadığı gibi, uçak pisti de oldukça eski ve bakımsızdı. Yer yer otların baş gösterdiği oprondan yürüyerek uçağın yanma geldiğimizde, Fatih Bey'in, "Sen bir de uçağı gör." demekle neyi kasdettiğini anladım. Ukrayna'nın başkenti-

ne bizi götürecek olan çift, pervaneli, otuz-otuzbeş yolcu kapasiteli, eski model bir uçaktı. Birkaç basamaklı merdivenden çıkarak içine girdiğimizde bayağı korkmaya başladım. Hiçbir haliyle insana güven vermiyordu. Koltuklarının kimi kırık, kimi yamalı döşemeleri bulunan uçağın bizi Kiev'e götürmesi pek aklıma yatmadı. İmkanım olsa hemen aşağı inecek, uçmayacaktım ama, içinde bulunduğum durum buna el vermiyordu. Na-çar, uygun bir yer bularak, numarasız koltuğuma oturdum merak ve korku ile karışık heyecan içinde uçağın kalkmasını bekledim. Fatih Bey bu tür uçuşlara alışık olduğunu, biraz sallantılıda olsa güvenlikli şekilde Kiev'e varacağımızı söylüyor, rahat davranıyordu.
Uçak sallantı ve gürültü içinde havalanıp belli bir irtifaya ulaşıncaya kadar, oturduğum koltukta hareketsiz kaldım. Uçuşun hal ve şartlarına biraz adapte olduktan sonra, açık havada aşağıyı seyre koyuldum. Güneşin batma saatlerinde Kırım Yarı-madası'nm Karadeniz'e bakan sahillerini görüyordum. Bir müddet deniz üzerindeki rotasında yol alan uçağımız, akşamın ilk saatleriyle birlikte Ukrayna'nın uçsuz bucaksız ovaları üzerinde yol almaya başladı. Kırım Özerk Bölgesi'ne ait olan uçağımızda nasıl olmuşsa ikramıda unutmamışlardı ve ikramlarıda bindiğimiz uçakları kadar mütevazı idi. İki saate yakın süren yolculuğumuzda, Kırım Havayolları küçük bir bardak meyve-suyu ve birer şeker ikram etmeyi unutmamıştı!
Sovyetler Birliği'nin niçin yetmiş yılda göçüp gittiğini anlamak için kahin olmaya, çok büyük verilerle donatılmış bilgilere sahip olmaya gerek yoktu. İnsan için yatırım yapmayan, insanın mutluluğundan çok rejimi ayakta tutmak için askeri harcamalara yönelen Sovyet anlayışı, sonsuz zenginliğini halkının hizmetine sunmamanın girdabına yuvarlanmıştı. Bu yuvarlanışı, hayatın her alanında görmek mümkündü. Bir kere daha anladım

ki, halkın hizmetinde olmayan, insanların mutluluğuna hizmet etmeyen sistemler, giderek adalet duygusundan da uzaklaşıyor ve kendi sonlarını hazırlıyorlar.
Kiev Hıvaalanı'nın da Simperapol'da gördüklerimden bir farkı yoktu. Koskoca kentin, hele bir devletin başkentinin hava limanının böylesine ilkel olması karşısında afalladım. Gördüklerimi kendisiyle paylaştığımda Fatih Bey, uçağımızın indiği alanın Sovyet yönetimi zamanından kaldığını, Ukrayna bağımsızlığına kavuştuktan sonra, şehrin dışında modern bir havaalanı yapıldığını ve işletmeye alındığını, İstanbul'a giderken bu alanı göreceğimi söyledi.
Kiev'de bir gün kaldım. Fatih Bey'in şirketine ait bir araçla, onun mihmandarlığında şehri gezme fırsatı buldum. Elden geldiğince şehrin tarihi dokusu korunmuştu. Geniş yolları, yeşil alanları, planlı yapısıyla görülmeye değerdi. Yalnız, hediyelik bir şeyler almak için girdiğimiz mağazadaki boş

raflar Ukrayna'nın ekonomik halini anlamaya yetiyordu. Fatih Bey, gezdiğimiz mağazaların Sovyetler zamanından kalma devlet mağazalarının devamı olduklarını söyledikten sonra şunları anlattı:
"Ukraynalılar Sovyet Yönetimi'nden kurtulduktan sonra büyük atılımlar başlattılar. Hızla özelleştirmeye geçtiler. Verimsiz ve pahalı üretim yapan işletmeleri devre dışı bıraktılar. Yeni yatırımlara yöneldikleri gibi, dışa açılmada da akıllı davranıyorlar. Bizim müteahhitlik firmalarımızda burada büyük işler aldılar. Böyle devam eder ve aynı akıllılıkla yol alırlarsa, kısa zamanda ekonomik kalkınmada bizi geçebilirler."
Fatih Bey'in Ukrayna hakkında anlattıklarını dinlerken, bizde kaplumbağa hızıyla ve değişik şaibelerle yürütülmeye çalışılan özelleştirme çalışmaları aklıma geldi, ve ülkem adına bir kez daha üzüldüm.
263
tın
O gece Fatih Bey'in çok katlı bir binadaki apartman dairesinde kaldım. Ertesi gün, İstanbul uçağına binmek için yeni havaalanına doğru yola çıktık. Fatih Bey yolda bana önemli bir hatırlatmada bulundu. "Ukrayna Devleti henüz emekleme dönemimde. Sistem tam oturmadığından, devlet işlerinde değişik aksamalara ve uygulamalara rastlanabiliyor. Ülkeye girişte kişinin yanında getirdiği mal ve paraları deklere etme uygulaması da bunlardan biri. Aman deklere makbuzunu göstermeyi unutma. "Sovyetler Birliği zamanından kalma ve katı devletçiliği simgeleyen uygulamalardan biriydi bu para va mal dekleresi. Biz de ülkeye girişte yanımızdaki döviz cinsinden paraları görevliye deklere etmiş, karşılığında makbuz almıştık. Bu uygulama yurtdışına dövizin çıkışını engellemek için konulmuştu. Kişinin yanında getirdiğinden fazlasını dışarı çıkarmasına izin verilmiyordu. Girişte verilen makbuz yanımda, pasaportumun arasındaydı.
Ukrayna'da kaldığım süre içinde ciddi bir para harcamadığımdan, deklere ettiğim paraya yakını da yanımdaydı. Bunları Fatih Bey'e aktardığımda, çıkışta dikkat çekmemek için yanımdaki paranın bir miktarını Fatih Bey'e bırakmamın uygun olacağı kanaatine vardık.
Allah'danki, Fatih Bey uyarmışta öyle bir karar almışız! Çünkü, Ukrayna Havaalanı'nda pasaport kontrolüne girdiğimde, pasaport polisi deklere kağıdını eline alıp inceledikten sonra, bozuk bir ingilizce ile yanımda taşıdığım paralan göstermemi istedi. Cüzdanımdaki paralan çıkarıp kendisine uzattım. Ciddi bir yüz ifadesiyle uzattığım paraları saydı ve teşekkür ederek geri verdi. Dünyada pek örneği kalmamış, garip uygulamadan böylece kurtulmuş oldum.
Milletlerarası uçuşlara açık, küçük fakat sevimli havaalanında üç ayrı noktada kontrolden geçerek uçağa bindim ve İstanbul'a uçtum. Kısa süre kalmış olsamda, merak ettiğim eski Sov-
264
yet topraklarının bir kısmını görmüştüm. Halen sosyalist devlet anlayışının izleri silinmemişti. Sovyetlerden kalma sessiz ve donuk hava insan ruhuna sıkıntı veriyor; duvarların renkleri bile karamsarlık aşılıyordu. Ülkemde görmeye alışık olduğum canlı, çeşitli iklim oralarda yoktu. Vatandaşlarının yüzünde yaşama sevinci yerine, eski sistem'in mirası tedirginlik sinmişti ve gören insanın etkilenmesine yetiyordu. Bütün bunları İstanbul'a indiğimde daha iyi fark ettim. Bütün seyahat dönüşlerimden farklı bir coşkuya büründü ruhum, mutluluğum ziyadeleşti.
Ben İstanbul'a döndükten üç veya dört gün sonra da Hızır Abi geldi ve hemen bende bulunan dokümanları alarak geniş bir rapor hazırlamaya koyuldu. Şirketteki odasında roporunu hazırlayan Hızır Abi bir ara, "Herifler müthiş bir tezgah kurmuşlar! TIR garajından ve^ellerine geçirdikleri diğer işlerden büyük rantlar elde ediyorlar. Aslında bu işleri başaracak, böylesi geniş alanlara yayılarak stratejik noktaları tutacak kabiliyet ve zekaları yok fakat, bunları yönlendirenler bunlara neyi nasıl yaptıracaklarını çok iyi biliyorlar. Uzun vadeli bu çalışmaların altında yatanları Ankara'nın, özelliklede dışişlerinin çözümlemesi gerekiyor ama nerede... Bizimkiler uyuyorlar!.. Elde ettiğimiz bu bilgi ve belgeleri gördüğünde Amca bile şaşıracak, sanıyorum bunlar Amca'yı da aşacak, daha üst noktalarda ele alınacak!
Bu kahpelerin önünü kesmek, yarınlarda olması muhtemel gelişmeleri lehimize çevirmek için Türk Devleti'nin her yerde! ama her yerde olması gerekiyor. Yoksa

bu çakalları yönetenler, akıl hocaları, bizden hep bir adım öteye taşınmaları için olmadık yerlerde, olmadık şekilde bunları yönlendiriyorlar."
Hızır Abi roporu hazırladıktan sonra Ankara'ya hareket etti. Giderken kendisinden, Ankara'dakileri bize verecekleri ihale için sıkıştırmasını istedim. Ticari olarak büyümemiz için kapita-

le ihtiyacımız vardı ve bunu en rahat böyle bir ihale sonucunda bulacağımızı biliyordum. Ankara'dan bağlanacak bir ihale veya alım işi, ticarette sıçrama yapmamıza yardımcı olacak en önemli etmendi. İsteğimi ve isteğime bağlı olarak geleceğe yönelik planlarımı sessizce dinleyen Hızır Abi, "Ben özellikle konuyu açarak birşey söylemem. Meseleyi önümüze kendileri getirdiler, bırakalım kendileri açsınlar. Eğer açar ve ne yaptığımı sorarlarsa hazır olduğumuzu, her türlü ihale için elimizde değişik alanlarda iş yapan firmalar olduğunu söylerim." dedi. Aç gözlü davranmak, yaptıklarımızın karşılığını bekliyormuşuz gibi bir hava yaratmak istemiyordu.

- XIII -

Yeni bir tezgahın, günlük gazetelerden birinin haber sütunlarında kurgulanmaya çalışıldığını gördüğümde hiç şaşırmadım. Bizim çalışmalarımızdan ve gayretlerimizden rahatsız oldukları açıkça ortaya çıkanlar, yeni bir oyunu başlatmışlardı. Peşimize adam takan, yalan haberlerle birilerine bizi gammaz-layanlar oynadıkları bu oyunlardan netice alamayınca, bu sefer kaçırıldığı iddia edilen bir bankacı olayıyla bizi ilişkilendirmek işitiyorlardı. Düşük trajlı, günlük gezetelerden birinde yer alan haber şöyleydi:
"Liderliğini Hızır Çalıkoğlu'nun yaptığı iddia edilen çete, bankacı Enver Salih'i beş milyon Dolar alabilmek için kaçırdıkları istihbar edilmiştir. Geçmişte sayısız şiddet eylemlerine de

katılıp uzun yıllar cezaevinde kalmış olan Çalıkoğlu ve adamlarının nerede oldukları bilinmemekte, muhabirimize bilgi veren ve isminin açıklanmasını istemeyen üst düzey bir yetkili..."
Baştan aşağı yalan ve iftiralarla dolu bu gazete haberinin yanma bir de, Hızır Abi'nin gençlik_yıllarma ait resmi konulmuştu.
Gazetede çıkan bu yalan ve uydurma haberi şirkette, sabah kahvemi içerken okumuştum. İşin en ilginç tarafı, kaçırıldığı iddia edilen adamı hiç tanımıyor, ismini bile ilk defa duyuyordum. Bir de adamın kaçırıldığı iddia edilen tarihte biz Türkiye'de bile yoktuk. Haberi yazdıranlar bizi iyi takip edemediklerinden "atlama" yapmışlardı. Bu saçma ve temelsiz haberi yine Bıyıksız kod isimli vatandaş yaptırmıştır diye düşündüm. Epeydir sesi çıkmayan Bıyıksız yeni bir atağa kalkmıştı herhalde. Bizi gazete sayfalarına haber yapmakla veya böyle asılsız haberlerle hedef haline getirmekle neyi amaçlıyordu? Bunu ilk bakışta anlamak biraz zordu. Çünkü bizden ona zarar gelmeyeceğini artık anlamış, en azından çözmüş olması gerekti. Galiba "korkularını" yenememiş ve yine birileri bizim hakkımızda ona olmadık yalanlar uydurmuşlardı; yakında nelerin olup bittiğini nasıl olsa anlayacaktık.
Haberi iki defa dikkatli şekilde okuduktan ve kafamda kısa bir analizini yaptıktan sonra, Ankara'da bulunan Hızır Abi'yi aradım. Otelde yatıyormuş, haliyle gazetede çıkan yazıdan haberdar değildi, kısaca bahsettim. Uykulu bir sesle, haberi baştan aşağı okumamı istedi. Okuyup bitirdiğimde ise, soğuk bir ses tonuyla, haberin altında kimin imzası olduğunu, muhabirin ismini istedi. Muhabirin ismini aldıktan sonra, "Ben seni arayacağım, telefonun açık olsun." dedi.
Öğle sonrası beni telefonla arayan Hızır Abi, "Yine Bıyıksız ve ekibi" dedi. Bıyıksız denilen vatandaş işini gücünü bırakmış

bizimle oyun oynuyordu. "Ne olmuş, niye böyle bir oyuna başvurma ihtiyacı hissetmiş, derdi neymiş?" diye sorduğumda, "Akşama döneceğim, geldiğimde konuşuruz. Sen şirkette lüzumsuz şeyler varsa her ihtimale karşı ortadan kaldır. Herif şaşırmış, ne yaptığını bilmiyor. Kendisi ile konuşmaya çalışacağım."
İçim oldukça rahattı, her ne kadar iftira atıyor da olsalar, bu sefer "açığa" düşmüşlerdi. Dediğim gibi, bankacının kaçırıldığı iddia edilen tarihte her ikimizde yurtdışında bulunuyorduk. Üzerimize gelir de bu işten bizi sorumlu

tutmak gibi bir çabanın içine girerlerse bunu ispat etmekte pek fazla zorlanmazdık! Ayrıca, olaylarla ilgili olarak polisin bir araştırması olduğu muhakkaktı ve bizimle ilişki kuracaklarını hiç sanmıyordum.
Hızır Abi'nin talimatına uyarak, şirketteki şahsi eşyalarımızı gözden geçirdim, kasada bulunan bazı evrakları, Hızır Abi'nin masasının gözünde bulunan kimi notları toplayarak dışarı çıktım. Celil'i aradım, buluştuk. Gazete de çıkan haberi ve son gelişmeleri ona anlattım. Celil oldukça bozuldu ve Bıyıksız'a ateş püskürdü. "Abi, bu herif sapıtmış, bunu susturmak lazım!" dedi. Belki de adamın istediği buydu, bizi tahrik ederek yanlış yapmamızı istiyordu. Celil'e ne olursa olsun, hiçbir yerde bu türde konuşma yapmamasını, tahrike kapılmamasını tembih ettim. O gün akşam üzeri beni tekrar arayan Hızır Abi, merak edeceğim bir durum olmadığını, birkaç gün daha Ankara'da kalması gerektiğini söyledi. Biz de Osman'ı arayarak akşam yemeği için gideceğimiz bir lokantada randevu verdik. Osman, Celil ve ben yemekteyken, eskiden Osman'ların grubunda yer alan, birlikte yıllarca dağlarda mücadele ettikleri, benimde onların vasıtasıyla tanıdığım Selami aradı, buluşma istiyordu. Yemekte olduğumuzu oraya gelmesini söyledim. Selami yanımıza geldiğinde oldukça heyecanlı şekilde, kendisini Davut

Bey'in aradığını, kaybolduğu iddia edilen bankacı olayında isminin geçtiğini, dikkatli olmasını ve vakit kaybetmeden Ankara'ya yanma gitmesini istediğini anlattı. Bizdeki gelişmelerden haberi olmayan Selami'ye, "Ooo! Sen geç kalmışsın, bizim çete (!) senden önce davrandı, o iş bize kaldı." dedim ve Selami daha nelerin olup bittiğini anlamadan şaşkın şaşkın bakarken, gazete haberiyle başlayan gelişmeleri kendisine anlattım. Ve "Bankacıyı tanıyormusun, nasıl oluyormuşta senin ismin geçiyormuş?" diye sordum. Selami şunları söyledi: "Davut Bey'in şoförlüğünü yaptığım günlerde, adı geçen bankacı, bir arkadaşı ile birlikte bizim merkeze geldi. Bıyıksız denilen Mehmet Enlice hakkında bizim patrona bazı şeyler anlatmaya başladı. O esnada ben de Davut Bey'in odasında bulunuyordum. Adam anlattıklarını derinleştirirken, Davut Bey be-ni dışarı çıkarttı. Adamın dedikleri yenilir yutulur şeyler değildi ve konuştukça heyecanlanıyor, dili tutulur gibi oluyordu. Tabii dışarı çıktıktan sonra neler anlattığını öğrenemedim. Fakat içeride bir saat kaldıktan sonra birlikte dışarı çıktılar ve onu Davut Bey ile beraber Davut Bey'in patronunun yanma götürdüm. Adamı ikinci kez kendi bürosunda gördüm. Davut Bey ile ziyaretine gitmiştik. Bizi kapıda karşıladı, Davut Bey'e büyük hürmet gösterdi. Bürosundaki odasında Davut Bey ile başbaşa uzun bir görüşme yaptılar. Bürodan ayrıldığımızda, Davut Bey, bankacı Enver hakkında bana, 'Bu herife güven olmaz, bir söylediğini başka zaman yalanlıyor, oynak bir tip.' dediğini hatırlıyorum. Allah şahidim adamı başka zaman ve yerde bir daha hiç görmedim."
İşler karışmıştı... Ortaya çıkan yeni gelişmelerden, farklı bir-şeylerin döndüğünü anlamıştım. Bu farklılığın ortaya çıkması bizim için iyi olacaktı. Kafamdaki en önemli soru, niçin çift taraflı hedef oluşturulmaya çalışıldığıydı. Selami'nin anlattıkları-

nı dinleyince, konu hakkında fikrini almak için hemen Hızır Abi'yi aradım. Selami'nin konu hakkında bazı bilgilere sahip olduğunu, bizzat kendisinin dinlemesinde fayda olacağını söyledim. "Selami yanımda, zaten o da Ankara'ya gidecekti, istersen birlikte gelelim kendisini bir dinle." dedim. Hızır Abi "olur" verince de Ankara'ya gitmek için masadaki arkadaşlarla yola çıktık. Ankara'ya girmek üzereydik, cep telefonundan arayan Hızır Abi, bir adres verip, orada beklediğini söyledi. Şehre girince, doğrudan aldığımız adrese gittik. Burası Hızır Abi'nin yakın ve eski dostu bir parlamentere ait büroydu. Eski parlementeri bende değişik vesilelerle daha önce tanımıştım. İçeri girdiğimizde Hızır Abi parlementer dostu ve bir kaç eski bürokrat arkadaşıyla salonda oturuyorlardı. Bizde, bir müddet onlarla beraber oturduktan sonra boş bir odaya geçip, kendi aramızda konuşmaya başladık. Selami bana anlattıklarını tekrarladı. Hızır Abi bazı sorular sorup cevaplarını alıktan sonra, mütebessim bir ifadeyle şunları anlattı:
"Bir saat önce Bıyıksız buradaydı! (Eski parlamenter dostunu kastederek) Bizimki vasıtasıyla buluştuk. Ta başından başlayarak bizden ne istediğini, niçin eski hesaplarına bizi bulaştırmaya çalıştığını ve gazete haberini sordum. İlk başta

kesin dille gelişmelerin içinde olmadığını, hele gazete haberinin nasıl yer aldığını bilmediğini söyledi. Ama, konuştukça, bazı konuları deştikçe verdiği cevaplardan anladım ki, çok şeye vakıf ve bizzat işlerin içinde. Kurnazlık yaparak ve zarflar atarak benim neyi, ne kadar bildiğimi öğrenmeye çabaladı, ne de olsa istihbaratçı...
Bütün olaylardan haberdar ve kurnazlık yaparak ağzımdan laf almaya çalışıyor, hemen sertleştim ve hafif yollu tehdit ettim. Baktı, görüşmek istememin altında kendisine teslim olmak gibi

bir tavrım yok, bu sefer yumuşadı, alttan aldı, gönlümü okşayacak laflar etmeye başladı. İki saate yakın süre sohbet ettik. Bir sürü şey anlattı. Herif tam bir hokkabaz, her dalda oynuyor.
Bir saat sonra Amca ve Davut Bey ile buluşacağım ve konuştuklarımı onlarla mütaala edeceğim. Selami benimle kalsın, isterseniz siz dönün."
Vakit geç olmuştu. Selami'yi Hızır Abi'nin yanında bırakarak bürodan tam ayrılacağımız sırada, beni kenare çeken Hızır Abi, İstanbul'a döndükten sonra, hakkında haber yapan gazeteciyi araştırmamı, kim olduğunu öğrenmemi istedi.
Ertesi gün İstanbul'a döndüğümüzde Celil'e ve birkaç arkadaşıma daha, hakkımızda uydurma haber yapan gazete muhabirinin kim olduğunu araştırmalarını söyledim.
Bir sonraki gün aldığım bir telefonla gazeteciye ulaşma imkanı buldum. Eski bir dostum ve hemşerim, plastik imalatçısı Sedat Abi beni aradığında şirketteydim. Hatırımı soran Sedat Abi, hakkımızda yalan haber yapan gazetecinin ismini vererek benimle görüşmek istediğini söyledi. Adamı aradığımı, hakkında bilgi toplamaya çalıştığımızı saklayarak, "Hayırdır Abi, benimle ne için görüşmek istiyormuş?" diye sordum. Sedat Abi, konunun ne olduğunu bilmediğini, gazetecinin kardeşinin arkadaşı olduğunu,, onun vasıtasıyla kendisine ulaştıklarını söyledikten sonra, "İyi bir çocuktur, kendisini tanıyorum, önemli olduğunu, mutlaka görüşmek istediğini söyledi, görüşsen iyi olur." dedi. Sedat Abi'nin açıklamaları ve tavassutu üzerine gazetecinin telefon numarasını alarak arayıp görüşeceğimi söyledim.
Vakit kaybetmeden, Sedat Abi'den aldığım telefon numarasını çevirerek, karşıma çıkan şahsa kendimi tanıttım ve benimle görüşmek istiyorsa bunun için hazır olduğumu söyledim. Tiz sesli, "yalan haber" üstadı, aradığım için çok memnun olduğunu, müsaitsem yüzyüze konuşmak istediğini söyledi ve rande-

vulaştık. Ataköy'de buluşma noktasına gittiğimizde, arabasının rengini ve plakasını verdiğinden adamı bulmam kolay oldu. Alış veriş mağazalarının bulunduğu iş merkezinin önündeki araba parkında, aracının direksiyonuna yaslanmış dalgın dalgın oturuyordu.
Arabanın camına tıklatarak geldiğimi belirttim. Hemen aracından inen muhabir kısa boylu, gözlüklü, otuzbeş-kırk yaşlarında sıradan bir tipti. Birlikte iş merkezinde bulunan bir kafeteryaya gidip oturduk. Sıkıntılı görünen muhabir konuya girmekte zorlanıyor, havadan sudan konuşmayı tercih ediyordu. Ben fazla uzatmadan hemen konuyu açtım ve şunu sordum:
"Aslı astarı olmayan bir haberi nasıl yaparsın, seni bu haberi yapmak için kim yönlendirdi?"
Sorum karşısında sıkılan, ellerini koyacak yer bulmakta zorlanan, sesi daha tizleşen muhabir, "Ben iki gündür bu konuya açıklık getirmek için size ulaşmaya çalışıyorum. İnanın o haberin gazetede yer almasıyla benim hiçbir alakam yok! Haberi ben yapmadım, haberin çıktığı gün İstanbul'da bile değildim. "Benden gelecek tepkiyi bekler gibi sustu, etrafına bakarak konuşmasına devam etmek istedi ama ben buna müsade etmedim; gülerek, "O nasıl iş öyle, senin haberin olmadan senin isminle haber yapılması akıl kârı mı, benim buna inanmamı mı bekliyorsun?" dedim. Oturduğu sandalyeden öne doğru eğilen ve ses tonunu iyice kısan muhabir, "Elbette buna inanmamakta haklısın ama ben bunu ispat ederim, (Bağlı olduğu gazetedeki şefinin ismini vererek.) Haber çıktığında, bunu hemen haber merkezimizdeki şefe sordum. Şef önemli birşey olmadığını, adliyelik haber olduğu için benim ismimi koyduklarını söyledi. Adliye muhabiri olduğum için de şefe birşey diyemedim, ayrıca bu tür uygulamalar gazetede zaman zaman yapılır."

Gazeteci ile bir süre konuştuk. Geçmişimizi ve kim olduğumuzu biliyordu. Kendini temize çıkarmak için dil döküp durdu. Bizler vatanperver insanlarmışız, bizi çok severmiş, pis işlerle uğraşmadığımızı iyi bilinmiş... Gazetecinin hararetli konuşmasının bitmesini bekledim ve sonra ona şu teklifi yaptım:
"Sen gazetecisin, kulağın deliktir! bu haberi kimlerin yaptığını, kimler tarafından yaptırıldığını az çok öğrenmişsindir; bana bunlardan biraz bahsetsene. Biraz alaycı bir tavır takınarak, "Bizi seviyorsun ya, herhalde bilgi vermekten, bize yardımcı olmaktan çekinmezsin." dedim. Haberin niçin yapıldığını bilmediğini söyledikten sonra, bana oldukça ilginç gelen şu bilgileri verdi:
"Vallaha, duyduğum ve bildiğim kadarıyla bu Enver denilen adamın geçmişi oldukça karanlık. Geçmişte her dalda oynamış, bir zamanlar kaçakçılarla ortaklık yapmış ama sıkıştığında hepsini satmış. Kaynağı belli olmayan paralarla borsadan büyük gelir elde etmiş, daha sonra bankacılık işine girmiş. Yaygın olarak istihbarat birimlerine bilgi aktardığı söyleniyor. Bir zamanlar basında da yer alan istihbarat raporunun ana bilgi kaynağının bu adam olduğu biliniyor..."
Gazetecinin bahsini ettiği istihbarat raporunu, ucundan kıyısından, ben de biliyordum. Basında yer aldığında büyük tartışmalara sebep olmuştu. Gazeteci raporun ana kaynağının Enver ismindeki bankacı olduğunu söyledikten sonra, kaybolması hakkında önemli bir tespitte bulundu: "Bana kalırsa o rapordan dolayı kimin fazla canı yanmışsa adama zarar verende o veya onlardır diye düşünüyorum." Adamın zarar görüp görmediği henüz belli değil, sadece kaybolduğu iddia ediliyordu. Akıbetinin ne olduğu bilinmeyen adam belki de yeni bir oyunun parçası olarak gizleniyordu. Ayrıca, böyle bir geçmişe sahip olan adamın dostundan çok düşmanının olması normaldi. Muhabirin olay hakkındaki yorumu

doğruysa, Bankacı Enver'in kaynaklık yaptığı rapordan en fazla zarar görenlerden biri, bilindiği kadarıyla Bıyıksız kod isimli istihbarat görevlisiydi. Çünkü raporun basında yer almasından sonra gözden düşüp, işinden kovulduğu bilinen bir gerçekti.
Muhabirle yaptığım görüşmenin sonuna doğru, telefon numaramı vererek, yaptığım teklifime yenisini ekledim. "Yeni bir duyum veya gelişme olduğunda beni arar bilgi verirsen çok sevinirim." Baştan beri olayın içinde olmadığını, haberin kendisinin bilgisi dışında gazetede yer aldığını söyleyen muhabir, isteğime seve seve karşılık vereceğine, duyduğu her bilgiyi bana aktaracağına dair söz verdi. Bizden korkusundan veya başka bir nedenden mi bilmiyorum, kendini temize çıkarmanın rahatlığı içindeydi ve ilk anlardaki tedirgin ve sıkıntılı hali kalmamış, ayrılırken bana sıkıca sarılarak öpmekten kaçınmamıştı.
Gazetecinin yanından ayrıldıktan sonra hemen Hızır Abi'yi arayarak, gazeteci ile yaptığım görüşmeyi kısaca anlattım. Bir yorum yapmadan, akşama döneceğini, arkadaşları da alarak evine gelmemi söyledi. Hızır Abi'nin evinde toplanıp yemek yedikten sonra, salona geçtik ve ben hemen o gün gazeteci ile yaptığım görüşmeyi olduğu gibi anlattım. Hızır Abi'de Ankara'da yaptığı bazı görüşmelerden bilgi verdi. Arkadaşlar kendi çevrelerinden konu hakkında duyduklarını aktardılar. Elde ettiklerimizi toplayıp gözden geçirdiğimizde, hepimizin ortak kanaatine göre işin altında kesinlikle Bıyıksız vardı ve bütün amacı hedef saptırarak, ortalığı karıştırmaktı. Polis kaynaklarına göre bankacının kaçırılmasına ilişkin birimizin bile ismi geçmeyip, aranmamız yokken, gazetelerde farklı haberlerin çıkması ve haberin kaynağının saklanması bunu gösteriyordu. Ayrıca Hızır Abi, Davut Bey'in de Bıyıksız'ı makamında ziyaret ettiğini, arkadaşlarının bu olaya isimlerinin karıştırılması halinde sert tepki vereceğini söylediğini anlattı.

Uzun soluklu bir intikam programı hazırlayan Bıyıksız, bankacı olayını kullanarak bir taşla iki kuş vurmak istiyordu. Bıyık-sız'ın çözmeye çalıştığımız planına göre, bankacı ortadan kaybolacak, kaybolmasına gerekçe olarak bizler gösterilceğiz, bizler panikleyip kedimizi temize çıkarmak için çabalarken, yanlışlar yaparak onun ekmeğine yağ sürmüş olacağız. Bu arada kendisi boş durmayacak bizleri tam enterne etmek için ortalığa bir sürü yalan haber pompalayarak bizi sindirecekti. Ortalık karıştığı zaman da, bizi paravan yaparak, Amca ve onun patronundan intikam almak için harekete geçecekti. Hızır Abi ile yaptığı görüşmeden sonra artık iyice anlamıştık ki, Bıyıksız bizden açık

bir şekilde çekiniyor, ve bu çekinmesi onun korkularını körüklüyordu. İntikam planlarını devreye sokabilmek için, Amca ve patronunun yumuşak karnı olarak gördüğü bizleri durmadan bir şeylerin içine çekmek için çaba sarf ediyordu. Bankacı olayını kullanarak üzerimize gelmesi, bunun için basını kullanma planları da tutmadı. Akıllı ve seri şekilde olayın üzerine gitmemiz, paniklememiz Bıyıksız'm oyununu bozmaya yetti. Artık Bıyıksız ile açık biçimde karşı karşıya gelmiştik. Onun baskıları ve oyun taktiklerine boyun eğmemiş, safımızı değiştirmemiştik. Hiç istemediğimiz halde "oyunun" parçası olarak Amca ve arkadaşlarının yanında yerimizi almıştık. Bulunduğu makamı ve elindeki yetkileri yanlış ve çıkarları uğruna kullanan Bıyıksız kod isimli adamla bundan sonrada mücadele edecektik, bunu kendisi istemişti. İyice biliyor ve idrak ediyorduk ki, intikam hırsıyla kendini kaybetmiş olan Bıyıksız, yeni bir oyunun içine girerek başımıza olmadık işler açabilirdi. Hızır Abi ile yaptığı görüşmede birlikte çalışma isteğine Hızır Abi'nin "hayır" demesi, onu daha büyük tezgahlar kurmaya yönlendirebilirdi. Uyanık olmak, bu uslanmaz ve kararlı intikamcının hışmından korunmak için dikkatimizi kaybetmememiz gerekiyordu.
275
Tahminlerimizde yanılmamıştık! Bankacı olayı gündemden düştükten kısa bir süre sonra, Bıyıksız'ın yeni bir saldırısına muhatap olduk.
Bir sabah erkenden şirkete gelen Hızır Abi, yeni göreve başlayan İstanbul Emniyet Müdürü'ne iletilen istihbarat kökenli bir bilgi notundan bahsetti. Buna göre çevresine kanun tanımaz şahısları toplayan Hızır Çalıkoğlu karanlık işlere bulaşmış ve bazı yeni eylemlere girişeceklermiş. Hızır Abi, böylesine adice ve yalanlarla dolu bilgi notunun gerçekten var olabileceğini, çünkü kaynağının kendisine yalan söylemeyecek iyi bir dostu olduğunu anlattıktan sonra, "Bilgi notunu alan Emniyet Müdürü konunun araştırılması emrini vermiş ve çevresinde bulunanlara, 'Gerekirse bunları alalım' demiş. Bu müdürü ben öğrencilik yıllarımdan tanırım, söylediğini yapan, sözünün eri, aynı zamanda çok dürüst bir polistir; babasına bile taviz vermez. Olayı öğrendikten sonra Amca'yı aradım Bıyıksız'ın yeni bir tezgah içinde olduğunu ve olayı anlattım. Amca konuyla hemen ilgileneceğini söyledi. Fakat, düşündüm; bizde müdahil olabilecek bir şeyler yapsak iyi olur. Aklıma, Müdür'e birini göndererek kendisinin yanlış yönlendirilmek istendiğini, yanlış bilgilere itibar etmemesini anlattım. Bıyıksız boş durmuyordu, başımıza yeni bir iş açmış görünüyordu. Hızır Abi'ye Emniyet Müdürü'ne kimi gönderip, gerçekleri anlattıracağını sordum. Tanınmış bir iş adamımızın ismini verdi. "Onu göndermeyi düşündüm, gitsin gerçekleri anlatsın, bizim yanlış işlerin içinde olmadığımızı söylesin, adamı ikna etsin." Hızır Abi'nin Müdür'e göndermeyi düşündüğü iş adamını tanıyordum. Düşüncesine aynen katıldığımı söyledim. Emniyetçilerle karşı karşıya gelmek, ne tür işlerle uğraştığımızı bilmeyen insanlarla çekişmeye girmek, daha doğrusu onları karşımıza almak hiç doğru değildi. Aynı zamanda Hızır Abi .şartla
276
cezaevinden çıktığı için küçük bir suçtan dahi olsa ceza alması şartla tahliyesini ortadan kaldırırdı ki, bu göze alabileceğimiz bir risk değildi. Hızır Abi, tanınmış iş adamını Emniyet Müdürü'ne göndermekle yetinmeyip, bir de siyasetçi dostunu gönderdi. Müdür Bey'i ilk ziyarete giden iş adamı dostumuz oldu. Emniyet Müdürü'nün makam odasında görüşmüşler. İş adamı konuyu açıp se-beb-i ziyaretini söylediğinde, Müdür Bey masasının çekmecesinden bir not defteri çıkararak, kendisine bizim hakkımızda bazı bilgileri okumuş. Buna göre: Hızır Abi trilyonlarca paraya hükmeden yapının tepe noktasındaymış. Çevresine karanlık tipleri toplamış ve gayri meşru işler yapıyormuş, hatta bazı hayali isimler yanında benimde ismim varmış. Ev ve iş adreslerimizin yanı-sıra, kullandığımız bazı telefon numaralarıda defterde yer alıyormuş. Defterdeki bilgilerin kaynağını söylemeyen Emniyet Müdürü, "Ben buraya kanunu tesis etmek için atandım, kimse kusuruma bakmasın, bu bilgilerin doğruluk derecesini araştırıyorum, doğru çıkmaları halinde gereğini yapacağım." demiş. İş adamı dostumuz defterdeki bilgilerin çoğunun yalan olduğunu, bizi iyi tanıdığını, ticaretle uğraşarak geçimimizi temine çabaladığımızı, hiçbir kanunsuz eylemin ve işin içinde olmadığımızı izah etmiş. İş adamının anlattıklarını dinleyen Enmiyet Müdürü, araştırmanın sürdüğünü, sonucuna göre davranacağını, ardni-yet taşımadığını açık bir dille söylemiş. Emniyet Müdürü'nün ikna olmaması üzerine

Hızır Abi siyasetçi dostumuzu emniyet müdürüne göndermiş ama göndermeden önce kendisini biraz bilgilendirerek, konunun hangi sebeplerden kaynaklandığım," niçin böyle bir bilgi notunun ortaya çıktığını, üstü kapalıda olsa siyasetçiye anlatmış. Hızır Abi'nin verdiği bilgilerden etkilenen siyasetçi, "Birşeyler duydum, şimdi daha iyi anladım, sen hiç nıerak etme ben kendisiyle gerektiği gibi konuşurum." diyerek
277
Emniyet Müdürü'nü ziyarete gitmiş. Emniyet Müdürü'ne bazı bilgiler aktaran siyasetçi dostumuz, Müdür Bey'i aydınlattıktan sonra, bizden kendisine zarar gelmeyeceği noktasında teminat vermiş, yönlendirmelere kanmaması için gerekli uyarılan yapmış. Siyasetçi dostumuzun anlattıklarından etkilenen Müdür Bey, olumlu yaklaşım sergileyerek, "O zaman söyle onlara dikkatli olsunlar. Böyle boş şeylerden dolayı benden kendilerine zarar gelmez. Sonra uydurma haberlere dayalı olarak yapılmaya çalışılan yönlendirmelere gelmem." gibi laflar etmiş.
Görüşmelerin detaylarını anlatan Hızır Abi, Emniyet Müdürü'ne Ankara'dan da ulaşıldığını, bazı gerçeklere dikkatinin çekildiğini söyledikten sonra, "Siyasetçi arkadaşı göndermemiz iyi oldu, adamın ateşi düştü ve bazı şeyleri iyice anladı, böylece yanlış bir hareket yapmasını engellemiş olduk. Kendisine bu bilgileri vererek, yönlendirme yapanın ismini öğrenemedik ama, en azından o dostunun düşmanının kim olduğunu anladı." dedi.
Bıyıksız'in bizim üzerimizden giderek hasımlarını sıkıştırma planlarından birini daha böylece alt etmiş olduk ama, korkularının devam ettiğini aklımızdan çıkarmıyorduk. Mezarlıkta ıslık çalmaya devam edeceği belliydi!..
"Estergon kalesi aman su başı durak..." diye başlayan kahramanlık türküsünü, öğrencilik yıllarımızda kantin masalarına yumruklarımızı vurarak az söylememiştik; türküyü söylerken tüylerimiz diken diken olur, kendimizi geçmişin savaşları içinde yer alan akıncılar gibi hissederdik... Estergon Kalesi gençlik yıllarımızın heyecanları arasında kendine her zaman bir yer bulmuştu...
Atalarımızın kelle alıp, kelle verdikleri Macaristan ovaları son zamanlarda bölücü örgütlerin ülkemize karşı "Bıçak biledikleri!" alan haline gelmişti. Yeni görev alanımızın Mcsa-ristan olduğunu söyleyen Hızır Abi, "Bu tavşan kılıklı herifler
278
Avrupa'nın liman ve transit yolları üzerinde kümelenip, buraları kontrolleri altına almak istiyorlar. Uzun vadeli stratejik hesaplarının altında, Türklerin ticaretini baltalamak yatıyor.
Macaristan'ın başkenti Budapeşte Doğu Avrupa ticaretinin önemli merkezlerinden biri. Budapeşte'yi mekan tutan bir grup militan aktif çalışma içine girmiş. Bizim iş adamlarımızın mal sattıkları pazarları ele geçirmek, onların ticaretlerini engellemek için çalışıyorlarmış. Ayrıca, burayı uyuşturucu ticareti için atlama taşı olarak kullanma çabaları varmış. Ankara, Avusturya'dan gelerek Budapeşte'de hücre faaliyeti göstermeye başlayan öncü militanları enterne etmemizi istiyor. Heriflere ciddi bir operasyon yapacağız. Belki Amca'da bize katılacak. Risk almaktan çekinmememizi söylediler.
"Risk almaktan" kastın ne olduğunu anlamamıştım. Nasıl olacaktı, yabancı bir ülkede bu heriflerle açıktan mı vuruşacak-tık? Hızır Abi ile bunu ve aklıma takılan diğer konuları tartıştık. Öncü olarak kendisinin Macaristan'a gideceğini, etüd ettikten sonra çalışma biçimi hakkında bize bilgi vereceğini izah etti.
"Budapeşte'de bize her konuda yardımcı olacak arkadaşlar var; onlarla haberleştim misafir edecekler. Belki uzun süre kalmam icap edecek. Hele bir gideyim sana durumu aktarırım, ona göre hareket ederiz."
Hazırlığını yapan Hızır Abi kısa süre sonra Macaristan'a gitti. Ben ise bir arkadaşımın getirerek ortaklık teklifi ettiği spor kompleksi projesi çalışmalarına başladım. İstanbul Belediyesi kendisine ait boş bir anlanda spor kompleksi yapılması için ihale açmıştı. Yap-işlet-devret modeli üzerine bina edilecek olan ihale için arkadaşla birlikte alt yapı çalışmalarına başladık. Arsa oldukça değerliydi ve iyi bir proje ile belediyeden burayı almak, kompleksi yaparak işletmek istiyorduk. İhale için güzel bir dosya hazırladık. İhale günü yaklaşıyordu ve ben bütün mesaimi
279

bu iş için harcıyordum. Tam o günlerde telefonla beni arayan Hızır Abi Almanya'ya getmemi istedi. Peşinde olduğum ihaleyi ve spor kompleksi için yaptığım çalışmaları biliyordu. Hızır Abi'ye kısaca, yaptığım çalışn alan anlattım ve ihale gününün yaklaştığını söyleyerek, "Şu ihale olana kadar beklesem, sonra geçsem olmaz mı?" diye sordum. Telefonda bir müddet susan Hızır Abi, "Yok olmaz işimiz acele, arkadaşın işi takip etsin, zaten uzun sürmez, haftaya döneriz." diyerek ihale gününe kadar kalmama izin vermedi. İyi bir yatırım ve neticesinde iyi bir gelir beklediğim projenin akamete uğrama riskini göze alarak Almanya'ya gitmek için hazırlık yapmaya başladım.
Bir gün sonra, akşam üzeri Frankfurt Havaalanı'na indiğimde karşılamaya gelen Ali ile buluştuk. Çalıştığı taksi ile gelmişti. Birlikte Ali'nin evine gittik. Yine, rahat etmem için eşini ve çocuğunu babasına göndermişti. Selim ve Yusuf'unda geleceklerini söyleyen Ali'nin evinden Hızır Abi'yi aradım ve Almanya'da olduğumu bildirdim. Yeni bir telefon numarası veren Hızır Abi bundan sonra verdiği numaradan aramamı istedi. (Aramızda daha önce belirlediğimiz şifreye göre yeni numara vermek verilen numaranın şifreli olduğunu belirtmek içindi. Doğru numarayı bulmak için verilen telefon numarasının ikinci rakamı ile sonuncuyu, üçüncü rakamı ile beşinci rakamının yerlerini değiştirerek doğru numarayı elde ediyorduk. Ayrıca, yeni numarayı bilinen yani taşıdığımız telefonlardan asla aramıyorduk. Bu basit bir tedbirdi. Gelişmiş istihbarat tekniklerini kullananlara göre değildi belki, ama bundan hiç zarar görmedik.)
Hızır Abi'den telefon numarasını aldıktan sonra, arkadaşların gelmelerini beklemeden hemen dışarı çıkarak, sakin bir yerdeki umumi telefondan aradım. Hızır Abi örtülü bir dille şu talimatları verdi:

"En az iki silah, dört kişi ve iki araç ile güvenlikli şekilde Budapeşte'ye gelin, fazla vakit kaybetmeyin!"
Telefon görüşmesi yapıp eve döndükten bir süre sonra Selim ve Yusuf'da gelerek bize katıldılar. Macaristan meselesini kendilerine anlattım ve Budapeşte'ye gitmemiz gerektiğini söyledim. Anlattıklarımı dikkatle dinleyen arkadaşlarımdan Yusuf, "Abi biliyorsun biz Türk pasaportu taşıyoruz, Macaristan'da kalmak için vizeye ihtiyacımız var. Gerçi sınırda da vize veriliyor ama bu vize iki günlük ve sadece transit geçişlerde kullanılıyor. Eğer Macaristan'da iki günden fazla kalacaksak Macar elçiliğine gidip turist vizesi almamız gerekir." dedi. Durumun aciliyeti vardı ve vakit kaybetmememiz gerekiyordu. Yusuf'un uyarısından sonra en kısa zamanda vize almaları talimatını verdim. Ayrıca dikkat çekmeyecek bir araç kiralamalarını, çünkü, iki araçla gitmemiz gerektiğini söyledim.
İki gün içinde işlerimizi hallettik. Macarlar vize konusunda arkadaşlarıma zorluk çıkarmamışlardı. Müracaat yaptıkları gün, belki de Almanya'da oturum izinleri olduğundan, hemen vize vermişlerdi. Araç kiralama yerineyse Ali'nin bir akrabasma ait arabayı emaneten almıştık. Ali bir dostunun Türkiye'den geldiğini onu Macaristan'a gezmeye götüreceğini söylemişti. Hazırlıklarımız bittikten sonra iki araçla yola çıktık. Ali ile Selim, Ali'nin ödünç aldığı araçla önden gidiyorlardı. Hızır Abi'nin istediği malzemeleri bu araca zulalamıştık. Zulamız basitti ama öyle sıradan bir aramada da hemen açığa çıkacak şekilde değildi. Çocuklar gideceğimiz güzergahı iyi kötü biliyorlardı. Aileleriyle birlikte bazı yaz tatillerinde Türkiye'ye giderken bu güzergahı kullandıklarından sınırların yabancısı değillerdi. Özellikle Yugoslavya'da meydana gelen iç karışıklıklardan sonra Almanya ile Avustuya'da yaşayan Türk işçileri Macaristan, Romanya, Bulgaristan üzerinden Türkiye'ye gelip gitmeye baş-

lamışlardı. Bu yolu yakın zamanda kullananlardan biri de Yusuf olduğundan, sınır geçişlerinin nasıl olduğunu gayet iyi biliyordu. Yusuf: "Macarlar sınır geçişlerinde bazı zorluklar çıkarıyorlar, onun haricinde bir akisilik çıkacağını hiç zannetmiyorum." diyordu.
Babasına ait arabada ben ve Yusuf yolculuk yapıyorduk. Yusuf'un tahminine göre sabahın ilk saatlerinde Budapeşte'de olacaktık. Selim ve Ali önden yola çıktıklarından aramızda yaklaşık bir saatlik mesafe vardı.
Yol güzergahımız üzerindeki sınır geçiş noktalarından Avusturya sınırında bir problem yaşayacağımızı sanmıyorduk. Türk pasaportlu insanların sık kullandıkları Avusturya sınırında zaten ciddi bir inceleme yapılmadığını söylemişlerdi. Ama

Macaristan sınırından biraz kuşkum vardı. Çünkü arkadaşlar Macar gümrük yetkililerinin onbeş-yirmi Mark rüşvet alabilmek için olmadık zorluklar çıkardıklarını söylemişlerdi. Yolda bu kuşkumu ve endişemi Yusuf'a anlattığımda Yusuf, "Abi bizim için problem değil, gide gele bunların ruhlarını okur olduk! Hele Ali gümrük geçişlerinde hem adamlara küfür eder hemde rüşvet verir hiç kafanı takma. Her sene ailecek toplanıp minibüsle bu yolları arşınlarlar, çok değişik şeyler gördüğü için adamların dilinden iyi anlar. Ali ne de olsa büyük bir şehirde taksi şoförlüğü yapıyordu. Kurnaz olması, uyanık davranması elbette normaldi. Yusuf'a, "Ne de olsa taksi şoförü uyanık olması normal." dedim. Zaten, aksilik halinde bir hikayeleri de vardı! Almanya'da görevli bir Amerikalı askerden aldıkları silahları Türkiye'deki arkadaşlarına hediye götürüyorlardı. Macaristan konsolosluğuna vize için başvuruda bulunduklarında, Türkiye'ye gitmek istediklerini ancak bir müddet Macaristan'da kalarak tarihi ve turistik mekanları gezmek istediklerini beyan etmişlerdi.

Almanya - Avusturya sınırına geldiğimizde Almanya tarafında herhangi bir denetime tabi tutulmadık. Almanya Avrupa Birliği anlaşmaları çerçevesinde sınır denetimini kaldırmıştı ama, Avusturya Devleti hala konrol noktalarında denetimi sürdürüyordu. Arabayla kontrol noktasına yanaştık ve Yusuf pasaportları gçrevli polise uzattı. Pasaportları alan polis kontrol noktasındaki kulübesinde kısa bir inceleme yaptıktan sonra, hiçbirşey söylemeden pasaportları Yusuf'a geri verdi ve başıyla geçebileceğimizi işaret etti. Yusuf sadece Almanca teşekkür ederek,? yol alıyorduk aracımızı hareket ettirdi ve böylece problemsiz şekilde Avusturya topraklarına geçmiş olduk. Salzburg yolunu takip ederek geceyarısmı biraz geçe uzaktan Viyana'nm ışıkları göründü.

Osmanlı ordusunun iki d^fa kuşatıp alamadığı, valsler şehri Viyana imparatorluklara başkentlik yapmış, her tarafı tarih kokan bir şehirdir. Yanından geçip giden otobandan bile ışıklarıyla ihtişamlı görünen şehri bir daha görüp göremeyeceğim şüpheli olduğundan, içimden gelen müthiş bir arzuyla şehri gezip görmek istedim. Yusuf'a şehre girmesini, en azından arabayla bir tur attıktan sonra yola devam etmemizi söyledim. Daha önce değişik vesilelerle Viyana'yı gezmiş olan Yusuf, "Abi gece vakti hiç bir yeri göremezsin, gezmekten zevk alamazsın. İstersen bir otele geçelim sabah erkenden kalkıp şehri gezelim." dedi. Önümüzde kalan dört-beş saatlik yolu hesap ettim, Viyana'da birkaç saat yatmak ve sabahın erken vaktinde bir saat şehri gezmek bize birşey kaybettirmezdi. Yusuf'un teklifine katıldım ve şehrin girişinde bir otelde kalmaya karar verdik.

Sıradan bir otelin iki kişilik odasına çıktığımızda, aklıma yıllar önce aynı öğrenci yurdunda kaldığımız Viyana'da yaşayan arkadaşım Baysal geldi. Baysal gençlik yıllarımızda yaşadığımız şiddet olaylarına katılıp, sonrasında Türkiye'yi terk etmek zo-

runda kalan arkadaşlarımızdandı. Viyana'ya yerleşmiş, ticaretle uğraşıyordu. Bazen telefonla konuştuğumuz oluyordu. Yusuf'a konuyu açarak, "Acaba arasam mı?" dedim. Oralara kadar gitmişken dostumu görmek isteğim depreşmişti. Yusuf bu fikrime karşı çıkarak, "Abi yıllardır birbirinizi görmemişsiniz. Şimdi araşan hemen gelir ve kolay kolay bizi bırakmaz. Ayrıca buralarda niçin bulunduğunu izah etmekte zorlanmaz mısın?" dedi. Yusuf doğru söylüyordu. Çok arzulamama rağmen yıllardır hasret olduğum dostumu görme fikrimden vazgeçtim. Görev herşeyden önemliydi!..

Sabah erken saatlerde Yusuf'un uyarmasıyla kalktım, duş aldım ve kahvaltı yapmadan dışarı çıkarak şehrin merkezine girdik. Bizi şehirde gezdirecek bir mihmandarımız yoktu. Yusuf'un bildiği kadarıyla, şehrin trafiği yoğunlaşmadan önce gezdik. Tabi buna gezmek denemezdi. Aracımızdan inmeden, ana yolları takip ederek önümüze çıkan tarihi binalara bakarak tur attık. Viyana gerçekten tarihi dokusu içinde görülüp, gezilmeyi hak eden bir şehirdi. Bir saat kadar turlayıp durduktan sonra, yol levhalarını takip ederek otobana çıktık ve Macaristan sınırına doğru yola koyulduk.

Önümüz sıra giden arkadaşlarla aramızdaki zaman farkı oldukça açılmıştı. Aynı zamanda sağ salim gidip gitmediklerini de merak ediyordum. Macaristan sınırına varmadan bir benzin istasyonuna girerek, Hızır Abi'yi aradım. Merak içindeydi,

niçin geç kaldığımızı sordu. Yusuf yorulmuştu, onun için birkaç saat uyudu dedim. Hızır Abi'nin söylediğine göre, Ali'ler Budapeşte'ye varmışlar ve kendisiyle buluşmuşlardı. Oldukça rahatladım, öğlene kalmadan bizimde Budapeşte'de olacağımızı söyledim.
Avusturya-Macaristan sınırına vardığımızda, Avusturya sınır görevlileri sadece aracımıza öylesine bakmakla yetindiler.

Herhangi bir kontrol yapmadan geçişimizi izlediler. Macaristan sınır kapısına yanaştığımızda (Gümrük ve kontrol noktaları geniş bir alana yayılmıştı.) kontrol noktasında bulunan çam yarması bir gümrük polisi Yusuf'un uzattığı pasaportlarımızı aldıktan sonra, Almanca birşeyler söyledi. İnmek için arabanın kapısını açan Yusuf bana dönerek, "Abi sen otur, bakalım ne istiyor" dedi. Aşağı indikten sonra, arabanın arka tarafına geçerek bagajı açtı. Kısa bir müddet sonra bagajı sertçe kapatan Yusuf söylene söylene görevli ile birlikte geçiş noktasındaki kulübeye giderek damgalanan pasaportlarla geri geldi. Direksiyon başına geçince ne olduğunu sorduğumda, sinirlenmiş olan Yusuf, sunturlu bir küfür savurduktan sonra, "At hırsızı ne isteyecek, maksadı zorluk çıkarıp üç-beş kuruş tırtıklamak. Bende o göz varmı?.. At uşaklarımız kral kesildiler. Nereye gidiyormu-şuz, niçin gidiyormuşuz, araba kime aitmiş?., ahiret soruları soruyor. Küfür ettiğimi anlayınca soru sormaktan vazgeçip damgayı vurdu. Bunlara alttan aldıkça kendilerini bir bok zannederler; artık öğrendik! Yusuf oldukça sinirlenmişti, konuşmaya devam ediyordu, "Komplekslerini tatmin ediyorlar, sanki tarihteki yenilgilerinin intikamını alıyorlar. Bir keresinde ailecek dayımın düğünü için Türkiye'ye gidiyorduk. Bosna Savaşı başladığı için bura üzerinden gitmek mucburiyetimiz vardı. Sınıra geldiğimizde transit geçiş için vize istedik. Zalim herifler saat 24'ü iki dakika geçtiği için sabaha kadar beklememiz gerektiğini söylediler. Kapıdaki yetkililere dil dökmemiz para etmedi. Baktım ol-maycak ana binaya giderek şeflerini buldum elli Markı eline tutuşturdum herşey on dakika içinde halloldu."
Yarım kulakla Yusuf'un anlattıklarını dinliyordum çünkü, etraftaki çok güzel manzarayı seyre dalmıştım. Ormanların, ovaların uzayıp gittiği Macar topraklan gerçekten insanın gözlerini okşuyordu. O verimli toprakları ve ormanların bereketini

gördükçe Osmanlı'nın niçin ısrarla kuzeye doğru tırmandığını, Macar topraklarını ele geçirmek için niçin yıllarca savaştığını daha iyi anlıyordum. Otobanda durduğumuz bir mola yerinde kahvaltı yaptık. Kahvaltı boyunca Macar topraklarının güzelliği ve atalarımızın bu topraklarda yaptıkları savaşlar üzerine sohbet ettik. Yusuf'un sınır kapısından beri süren siniri yatışmamış-tı. "Abi" diyordu, "Eskiden olsa, şu Macarlar akıncılara kimlik sorsalar, belge isteyip akıncıyı aşağılamaya kalkışsalar kim bilir ne olurdu!" Bu kadar moralim bozmaması gerektiğini söyledikten sonra, Türk milletinin bu sıkıntıları aşması için yapması ica-beden çok şey olduğunu, bu tür muamelelerden kendimize ders çıkarmamız gerektiğini anlattım.
Budapeşte'ye girişte, Hızır Abi'nin tarif edip ismini verdiği otelin önünde durduk. Telefonla Hızır Abi'yi arayarak, verilen noktada kendisini beklediğimizi bildirdim. Çok geçmeden yanında daha önce hiç görmediğim biriyle geldi. Sakallı, orta boylu, saçları yer yer kırlaşmış ama genç görünen tanımadığım zat, geldikleri lüks aracı kullanıyordu. Aracımızdan aşağı inerek onları karşıladık. Hızır Abi yanındaki kır saçlı adamı tanıttı: "Bilal Bey burada ticaret yapan arkadaşlarımızdan. Bizi takip edin diğerlerinin yanına gidelim." dedi. Bilal Bey diye tanıtılan şahıs oldukça güleç yüzlü misafirperver birine benziyordu. Hızır Abi tanıttıktan sonra boynumuza sarılarak, "hoşgeldiniz, merak ettik?" derken oldukça samimi görünüyordu.
Aracımızla onları takip ederken, Budapeşte'yi inceliyordum. Yeni otoban'a, şahane manzaralı ovalarına rağmen Macaristan'ın başkentinde bir solukluk, bir "renk kaçıklığı!", bakımsızlık ilk elde göze çarpıyordu. Yol aldığımız cadde ve sokaklarda donukluk, renksizlik var gibiydi. Sanki yıllarca hüküm süren komünist yönetim, insan tabiatına aykırı yüzünü şehrin binalarına boca etmişti! Şehrin merkezine girmeden, kirli uzun baca-

lan bulunan bazı tesislerin yanlarından geçerek, uzunca bir caddenin baş tarafındaki villa benzeri evin açık bahçe kapısından içeri girdik. Araçlarımızı evin bahçesine park ederek aşağı indik. Önümüzdeki arabadan inen Hızır Abi yanına gitmemi bekledikten sonra, gülümseyerek, "merkez üssümüz burası, Bilal'in malikanesi!" dedi.
Hızır Abi'nin "malikane" dediği ev oldukça geniş bahçenin ortasında, iki katlı, çok odalı sıradan bir evdi. Giriş katındaki salondan içeri girdiğimizde Selim, Ali ve bir başka genç adam oturmuş televizyon seyrediyorlardı. Bilal Bey genç adamı "kardeşim" diyerek bizimle tanıştırdı. Ali, Bilal Bey'in zengin video kaset kolleksiyonundan seçtikleri filimleri seyrettiklerini söyledikten sonra, "Abi gel otur acayip güzel filimler var." diyerek bizimde kendilerine katılmamızı sağladı. Hızır Abi'ye baktım sesini çıkarmıyor, hep birlikte seyredeceğimiz bir film arıyordu. Kimsede iş ile ilgili bir hareket görmeyince bende onlara katıldım. Rahat koltuklara oturarak, film seyretmeye başladık. Bilal'in kardeşi Cengiz'in demleyip getirdiği çaylarımızı içtik. Bi-rara yanımdaki koltukta oturan Hızır Abi'ye sessizce, "Ne yapıyoruz?" diye sordum. "Sonra konuşuruz." diye cevap veren Hızır Abi, filmin bitiminde, işlerin umduğundan daha iyi gittiğini, zor tarafını hallettiğini, Bilal'ın kardeşini işaret ederek, daha geniş izahat vereceğini söyledi. Cengiz'in olup bitenden haberi olmadığını anlayarak sustum.
Bir müddet sonra Bilal Bey, Hızır Abi'ye "Arapların oraya yemeğe gidelim mi? diye sordu. Hızır Abi'de "İyi olur ama tek araçla gidelim, senin minibüse sığarız." dediğinde, telefonla birini arayan Bilal Bey, Macarca konuşarak telefonu kapattı ve, "Onbeş dakikaya kadar araba burada olur." dedi.
Bilal Bey'in şirketine ait minibüs geldiğinde Cengiz'i evde bırakıp, Macar şoförün kullandığı arabayla, yemeğe gitmek için

yola çıktık. Birkaç dakika yol aldıktan sonra Tuna Nehri'ne paralel uzayan bir caddeye çıktık. Şehrin merkezine doğru yol alıyorduk. Osmanlı ordularına ilham veren nazlı Tuna yanımız sıra akıyordu. Üzerini süsleyen tarihi köprüler, iki tarafında yer alan tarihi binalar, bakımsız ve kirli görünümlerine rağmen şehre güzellik katıyorlardı. Biz şehrin Peşte diye isimlendirilen kı-yısmdaydık. Buda diye isimlendirilen Tuna'nm karşı kıyısındaki tepede yer alan Buda heykeli, yeşil tepeden şehre ayrı bir güzellik katıyordu. Benim, gözlerimi dört açarak incelediğimi gören Bilal Bey, şehir hakkında bilgiler vermeye başladı. O'na göre garabet komünist yönetimden kurtulan şehir, Doğu Avrupa'nın yıldızı olmaya adaydı. Turizm ve ticaretin kendine yer bulmaya başladığı Budapeşte'de durumu fark eden yabancı yatırımcılar cirit atıyorlardı.
Ürdünlü arapların işlettikleri ve tarihi bir binanın giriş katında bulunan lokantadan içeri girdiğimizde, işletmecileri tarafından güler yüzle karşılandık. Lokanta oldukça temiz ve güzel görünüyordu. Arap motifleriyle dekore edilmiş lokantanın duvarlarında Kur'an ayetlerinden levhalar göze çarpıyordu. Oturduğumuz masaya gelen iri kıyım Arab'ı bizimle, lokantanın sahibi olarak tanıştıran Bilal Bey, Hızır Abi'ye daha önce yedikleri yemekten sipariş vereceğini söylediğinde Hızır Abi "İyi olur," dedi. Lokantanın sahibiyle Macarca konuşan Bilal Bey, siparişi verdikten sonra, bize dönerek, "Koyun ve körpe dana etinden yaptıkları karışık kebaplarından istedim. Ayrıca kendilerine has pilavları var onuda getirecekler. Daha önce Hızır kardeşimle yedik oldukça beğendi?" dedi.
Şehrin merkezinde, oldukça güzel lokantaların araplar tarafından işletilmesini ilginç bulmuştum. Daha yeni yeni dünyaya açılan Macaristan'da pek müteşebbis olmadıklarını bildiğim Arapların ne işi vardı, nasıl olmuşta buralarda ticarethaneler aç-

mışlardı? Bilal Bey'e bunları sorduğumda şu açıklamaları yaptı:
"Hiç şaşırma! Adamlar bizden önce buralara gelmişler; daha ilginci, finans işlerine el atmışlar. Para değişim işleri yapıyorlar ve büyük paralar kazanıyorlar Serbest piyasa tam oturmadığı için, piyasanın boşluklarından faydalanıyor, bizim bile kazancımızdan para kazanmasını biliyorlar. Burada iş yapan Türk tüccarlar kazandıkları Macar parasını bunların döviz bürolarında değiştiriyorlar ve onların verdikleri fiyatlara mecburen uymak zorunda

kalıyorlar. Döviz piyasasında fiyat belirleyici olduklarından, kazancımızın bir miktarını bunlara vermek durumunda kalıyoruz."
İçki satılmayan lokantanın yemekleri fena değildi. Bizim kebaplarımıza benzeyen karışık kebap ve içinde bazı sebzelerin bulunduğu yemeklerimizi yedikten sonra gelen kahvelerimizi içerken Hızır Abi, Macaristan'da bulunduğu süre içinde yaptığı çalışmaları hakkında şunları anlattı:
"Adamlarımız altı ay önce Avusturya'dan gelerek buraya yerleşmişler. Oturum işlerini nasıl hallettiklerini bilmiyoruz ama Macarların yardımcı oldukları bir ihtimal. Çünkü azınlık problemleri bulunmayan Macarlar daha cin olmadan adam çarpmanın peşine düşmüş gibiler! Avrupa Birliği'ne girmek için çaba harcarlarken, azınlıklar konusunda ciddi çıkışlar yaptıkları biliniyor.
Herifler buraya yerleştikten sonra, önce bizim tüccarlarımızın Türkiye'den getirerek mal sattıkları açık pazarlara dadanmışlar. En büyük pazarın girişinde açtıkları büfeyi paravan olarak kullanarak bizimkilerden haraç istemeye başlamışlar. Son zamanlarda işi öylesine azıya almışlar ki, PKK ambleminin basılı olduğu makbuzlarla para topluyorlarmış. Pazarda kendilerine yer edindikten sonra, şehrin kıyısında bulunan TIR garajına el atmışlar. Bir Macar kamyon şirketinden kiraladıkları par-
289
km içindeki kafeterya-bar karışımı mekanıda işletiyor, buraya gelen Türk TIR'larmdan nemalanıyorlarmış ki ben buraya el atmalarını sadece kazanç kapısı olarak görmüyorum, galiba işin içinde uyuşturucu trafiğini kontrol etme isteği ve hedefi var.
Esas organizasyonu yapanlar dört kişi. Bunlar pek ortalıkta görünmüyorlar. Biz kaldıkları evi tespit ettik. Pasaportlarmdaki isimleri biliyoruz ama gerçek isimleri değil. Amca'nın verdiği bilgilere göre iki tanesi bilinen ve takip edilen tehlikeli tiplerden ve Avrupa'da uzun yıllardır faaliyet gösteriyorlar. Unutmadan söyleyeyim, şu anda içlerinde bir adamımız var! Bingöllü; onlar daha buralara el atmadan işçi olarak bir Türk tüccarın yanında çalışmış olan bu vatandaş, daha sonra onlara angaje olmuş ama bize önemli bilgiler verdi.
İşin güzel tarafı geç kalınmadığıdır. Yani adamlar daha tam yerleşmeden, kadrolarını kuramadan üzerlerine gideceğiz. Tespitime göre teşkilatı kuran dört kişiyi enterne ettiğimizde, kurmaya çalıştıkları yapı çökecektir. Onlara öyle bir darbe vuracağız ki, kendilerini bir daha kolay kolay toparlayamayacak, buraları terk etmek zorunda kalacaklar!"
Adamları öldürecek miydik? Hızır Abi, "Onlara öyle bir darbe vuracağız.." derken neyi kasdetmişti! "Bu darbe nasıl olacak?" diye sormadan edemedim. Ellerini başının üzerine kenetleyip, geriye doğru yaslanan Hızır Abi, "Kaldıkları ev çok müsait; içeri girip eşek sudan gelinceye kadar döveceğiz." dedi. Adamların dayakla bir yere gitmeyeceklerini biliyordum ama Hızır Abi'nin farklı bir uygulamayı aklından geçirdiğini düşünerek, konuyu fazla deşmedim. Artık yapacağımız eylemin genel hatları ortaya çıkmıştı. Yine de Hızır Abi planladığı operasyon hakkında bilgiler vermekten geri durmadı. Planına göre şöyle hareket edecektik.
290
İçerdeki adamımızdan haber gelince hedeftekilerin evde olduğunu anlayıp, baskın düzenleyeceğiz. Önce ikna yoluyla, Macaristan'dan gitmeleri isteyecek, olmazsa silahları kullanacağız. İşimiz bitince Macaristanı terk edeceğiz. Hızır Abi diyordu ki: "Adamları,_ buralardan kaçmadıkları takdirde öleceklerine inandırmak lazım!"
Lokantadan çıkıp eve doğru yola koyulduğumuzda, şehri gezmek için bir tur atmayı teklif ettim. Teklifim Hızır Abi tarafından uygun bulunmadı. O, operasyona kadar ortalıkta gezmememiz, kimse tarafından,görülmememiz, taraftarıydı. Kalacağımız süre içinde evden pek çıkmadan beklememizin uygun olduğunu söyledi. Arabayla gezmenin bir zararı olmayacağı fikrimde ısrarcı olunca da, "Operasyon için yapacağımız keşif sırasında gezebiliriz" dedi.
Yemekten sona eve dönünce akşamın ilk saatlerine kadar sohbet ettik. Hızır Abi Macarların Türk soylu millet olduklarını, asıllarının Atilla'nın Batı Hun İmparatorluğu'na dayandığını süylüyordu. 1956'daki Macarların Rusya'ya karşı ayaklanmalarını ve sonrasında yaşanan olayları anlattı. "Amerika ve Avrupa 1956 ayaklanmasında Macarları çok kötü sattılar. Adamlar ilk ayaklandıklarında

hedeflerine ulaşmak üzereyken, Batı söz verdiği halde Macarlara yardım etmedi. Neticede Budapeşte'ye giren Kızıl Ordu, insanlık tarihine yeni bir utanç sahifesi açarak binlerce Macar'ı Budapeşte sokaklarında katletti. Katliam sürerken Batılı devletler olayı sadece seyretmekle yetindiler." Yakın Macar tarihi üzerine yaptığımız sohbet giderek eski tarihlere de uzadı. Osmanlı Devleti'nin Macaristan'da bıraktığı izleri konuştuk. Estergon Kalesi ve Macar ovalarında şehit düşen atalarımızı yadettik, aziz ruhlarına fatihalar okuduk. Akşam üzeri Ali, ben Hızır Abi ve Bilal Bey hedefimizde bulunan şahısların tespitli evlerinin civarında keşif yapmak için

291

çıktık. Bilal'in arabasıyla önce içeri girip baskın düzenleyeceğimiz eve gittik. Şehrin merkezine oldukça uzak ama şansımıza çevre yoluna yakın evin etrafında tur atarak keşif yaptık. Yüksek du varlarla çevrili bahçe içindeki ev sesiz görünüyor, bahçenin giriş kapısı açık duruyor, ve geniş kapının ardında Macar plakalı bir araba park etmiş vaziyette duruyordu. Bilal, görünen koyu renkli arabayı adamlarımızın kullaıdıklarını söyledi. Evin etrafındaki keşfimiz bittikten sonra, operasyonun bitiminde takip edeceğimiz yolun güzergahında küçük bir keşif gezisi yaptık. Hızır Abi operasyon sonrasında otobana çıkış için hazır bekleteceğimiz arabalarımızı bırakacağımız uygun noktaları belirledi. Daha sonra ise şehrin Buda kısmına geçerek bir şehir turu yaptık. Buda kısmı oldukça güzel ve çekiciydi. Akşam karanlığında ana caddelerini gördüğüm, tarihi binalarla dolu şehri ilk fırsatta gezmek ve görmek için kendi kendime söz verdim. Böyle araba içinde ve dar vakitte yabancı bir şehri gezmenin hiç bir tadı yoktu.

Keşif yapıp arabaların park yerlerini belirlediğimiz akşamdan sonra eve döndük. O gece ve ertesi gün boyunca bir yere çıkmadan Bilal Bey'in evinde kaldık. Zamanı film seyrederek ve sohbet ederek geçirdik. Bilal Bey, kardeşini evden gönderdiği için rahat hareket edebiliyor, operasyon hakkında açıkça konuşabiliyorduk. Yemeğimiz ise dışardan geliyordu. Hızır Abi'nin çizdiği krokiler üzerinde çalışarak operasyonun detaylarını ve kimin ne yapacağını net olarak belirledik; buna göre:

Adamların evde oldukları tespit edildiğinde, öncelikle bizim geldiğimiz araçlar belirlenen noktalara götürülüp park edilecekti. Sonrasında, hep birlikte minibüsle hedefteki eve gidecek, Ali'nin açtıracağı kapıdan içeri girerek adamlarımızı enterne edecektik. Eve giriş biçimimiz, kimlerin nasıl hareket edeceği üzerinde de ayrıntılı şekilde durmuştuk.

292

Macaristan'a geldiğimizin ikinci günü gece saatlerinde beklediğimiz haberin gelmesi üzerine harekete geçtik. Önce Ali, Yusuf ve Bilal araçları çıkış noktasına park etmek için evden çıkarak araçları bırakıp geri geldiler. Onlar geldikten hemen sonra Bilal Bey'i evde bırakıp minibüsle operasyon noktasına doğru gittik. Arabayı Ali kullanıyordu ve yolu Hızır Abi tarif ediyordu. Evin önüne yakm bir yerde aracı park ettikten sonra bahçe kapısından içeri girerek ana kapıya geldik. Ucunda susturucu takılı silahlardan biri bende diğeri Hızır Abi'de üçüncüsü ise Yusuf'taydı. İki katlı evin alt katındaki bir odadan cılız bir ışık dışarı yansıyordu. Zili olmayan iki katlı evin dış kapısını Ali çalmaya başladığında biz silahlarımızı elimize almış ve kapının yanlarına doğru çekilmiştik. Plana göre kapı açılmadan önce içerden "kim o" denecek olursa, Ali kürtçe olarak cevap verecek ve bir haber getirdiğini söyleyecekti. Fakat iş beklediğimiz gibi olmadı. Ali'nin kapıyı çalmasından kısa bir süre sonra duyulan ayak seslerinin akabinde kapı hiçbir şey sorulmadan açıldı. Kapı açıldığında ben sağ tarafta, açılışını görebilecek konumda duruyordum. Kapıyı açan adamı bir an gördüm, üzerindeki eşofmanı seçebildim. Ben daha hareket etmeden kapının sol tarafında elinde silahla bekleyen Hızır Abi bir anda hamle yaparak, yarıdan biraz fazla açılmış olan kapıyı hızla itti ve silahını adamın başına doğru tutarak içeri girdi. Onu Ali takip etmişti, onun ardından ben içeri daldım. Plana göre Selim dışarda bekleyeceğinden Yusuf benim arkamdan geldi.

Evin içine girişimiz ilk hamlede başarılı olmuştu. Kapıyı açan militan ne olduğunu anlamadan ve bir direniş gösteremeden, Hızır Abi tarafından enterne edilerek girişteki antreye yüz üstü yatırılmıştı. Yusuf'u yerde yatan adamın başına bırakarak antreye açılan ve ışık yanan odaya doğru hızla harekete geçtik. Odaya girdiğimizde üzerinde şort ve atlet bulunan bıyıklı, es-

293
mer, uzun boylu bir adamla burun buruna geldik. Adam duyduğu sesler üzerine odadan çıkmaya hazırlanmış, kapıya yönelmişti. Elimizde silahlarla bizi görünce şaşkınlık içinde kaldı. Hiçbir hareket yapamadı. Baskın basanın olduğu için psikolojik ve fiziki üstünlük bizdeydi. Odanın kapısında rastladığımız adama silahı doğrultup, "Yat yere!" diye bağıran Hızır Abi, şaşkın şaşkın bakan militanı etkisi altına kolayca aldı. Gayri ihtiyari elini kaldıran uzun boylu, pos bıyıklı militan korku içinde tahta zemin üzerine uzandı. Arkamdan gelen Ali hiç vakit kaybetmeden yerde yatan adamın ellerini arkasına toplayarak bağladı ve ağzını bantladı.
Bu arada ben odayı gözden geçiriyordum. Eski bir koltuk takımı, küçük bir masa ve büyükçe bir televizyon ilk göze çarpan eşyalardı. Küçük masanın üzerinde oyun kağıtları vardı ve zannediyorum biz içeri girdiğimizde iki militan kendi aralarında oyun oynuyorlardı. Masanın yanında, yere gelişi güzel bırakılmış bira şişeleri militanların bir taraftanda içtiklerini gösteriyordu.
Ali'nin işi bittiğinde eve gireli neredeyse beş dakika olmuştu. Hızır Abi Ali'ye diğerini de odaya getirmelerini ve bağlamalarını söyledi. Ali ile Yusuf kapının girişinde yerde yatan militanı getirip, onuda bağladılar. İlk başta gördüğümüz iki militanı tamamen etkisiz hale getirdikten sonra, Yusuf'u onların başında bırakarak, evi gezmeye, başkaları olup olmadığına bakmaya başladık. Alt katta ıvır zıvırm doldurulduğu bir başka oda daha vardı. Lambası yanmayan bu odada kimsenin olmadığını görünce, mutfağa göz atıp yukarı kata doğru yöneldik. Merdivenlerin başında banyo vardı ve pis bir şekilde kokuyordu. Buranın lambasını yanık bırakıp kapısını açtıktan sonra, kapıdan sızan ışığın eşliğinde birinin kapısı açık ikisi kapalı odalara girmeye başladık. Kapısı açık odada tek kişilik toplanmamış bir yatak ve"
294
bir dolap vardı. Ben bu odanın ışığını da yakıp dolaba doğru yöneldiğimde Hızır Abi'nin beni çağıran sesi ile odadan çıktım ve dip taraftaki odaya doğru yöneldim. Hızır Abi kapısını açtığı odanın dışında duruyordu ve başıyla bana içeriyi işaret ediyordu. Odada birilerinin olduğunu hemen anladım ve hızla yanma gittim. Üç ayrı yatağın yer aldığı odadaki yatakların birinde bir adam yatıyordu, diğer yataklar boştu. Hızır Abi ile birlikte içeri girerek yatmakta olan adamı kaldırdık. Uykudan kalkan ve ne olduğunu anlamakta zorlanan militana susması ve sessiz olması için telkinde bulunuyorduk. Yavaş hareketlerle üzerindeki pikeyi kaldıran militan çok korkmuştu. Ne olduğunu anladığı andan itibarende tir tir titremeye başladı. Ayağa kalkan militanın arkadan kollarını tutan Ali, onu iterek odadan çıkardı ve birlikte aşağı diğerlerinin yanma indirdik. Ali'yi orada bırakarak tekrar yukarı çıktım. Hızır Abi son militanı çıkardığımız oda da araştırmaya girişmişti. Silahlarımızı belimize sokarak elimize geçen herşeyi incelemeye başladık. Gardolaptan aldığımız bir valizin içine bulduğumuz her yazılı kağıdı, evrakı doldurmaya başladık.
Üst katı aramamız ve araştırmamız onbeş dakika kadar zamanımızı aldı. İşimiz bittikten sonra bütün ışıkları söndürerek alt kata indik. Adamlarımız odanın ortasında, ağızları bantlı, elleri ayakları bağlı vaziyette yatıyorlardı. Hızır Abi'nin talimatı doğrultusunda arkadaşlar militanlarla hiçbirşey konuşmuyorlardı. Korku ve endişe içinde, gözleri açık halde yerde yatan militanlara bizde birşey sormadan alt katı aramaya başladık. Darmadağınık, bulaşıklarla dolu mutfakta birşey yoktu. Boş, ışığı yanmayan odada bulunan ve gelişigüzel atılmış eşyalar arasında da birşeye rastlayamadık. Militanların oturdukları oda da ise, başta koltukların birinin altına zulalanmış 9 mm'lik tabanca olmak üzere kayda değer birçok şey bulduk! Bulduklarımız ara-
295
sında boş Romen pasaportları bile vardı. Adres defterleri, telefon numaralan, bir miktar para, ikisinin ceplerinde Türk pasaportları ve bir miktarda esrar bulduk.
Arama ve araştırma işlemleri bittikten sonra, Hızır Abi, uzun boylu olandan başlamak suretiyle militanları tek tek boş odaya almamızı söyledi. Dördüncü şahıs evde yoktu ama, °nterne etmeyi başardığımız üç militan Hızır Abi'nin öncülüğünde sıkı bir sorgudan geçtiler! En fazla bilgiyi, canının bağışlanacağına inanan uykudan kaldırdığımız militan verdi. Kime bağlı olarak

çalıştıklarım, elde ettikleri paraları kimlere gönderdikleri, gerçek isimleri ve memleketleri, Macaristan'da bağlı oldukları şahısları, ne yapmayı planladıklarını, Avusturya'daki militan kadroların çalışma biçimlerini, irtibatta oldukları yabancıların isimlerini...
İçeride olduğumuz süre içinde Selim dışarda gözetleme görevini yapıyordu. Bir gelişme veya eve birilerinin gelmesi halinde telefonla uyarı yapacaktı. Şansımız yaver gittiğinden böyle birşey olmadı. Zaten militanların verdiği bilgiye göre evi dört kişi paylaşıyorlardı ve dürdüncü şahıs şehir dışına çıkmıştı. Onun şehir dışına niye çıktığını yine uykudan kaldırdığımız militan anlatmıştı. Dördüncü militan Slovakya sınırına yakın bir şehirde bulunan pazara girebilmek, orada örgüt adına yer kapatabilmek için çalışma yapmaya gitmişti. Sorguların sonunda "büyük balığın!" dördüncü militan olduğunu öğrenmiştik ama şans eseri baskından kurtulmuştu.
Evde kaldığımız üç saat içinde sorgudan geçen ve oldukça önemli bilgiler veren militanlar, Macaristan'daki çalışmalarına ara verip, ülkeyi terk etmeye çoktan razı oldukları gibi, yaptıkları işlerden el etek çekmedikleri zaman öleceklerine iyice kanaat getirmişlerdi! Türk Devleti'nin onları her hal ve şartta takip ettiğini, istediği anda ulaşarak imha etme yeteneğine sahip ol-

duğunu kafalarına sokmuştuk. Hele evde bulduğumuz bir fotoğraf makinesi ile onları bağlı vaziyette fotoğraflamamız ve gözlerinin önünde çektiğimiz fotoğrafların filmlerini çıkarıp çantaya koymamız akıllarının söylediklerimize iyice yatmasına neden olmaya yetmişti.
Yaptığımız operasyon neticesinde beni en çok sevindiren şeyin, çocuk, kadın, ihtiyar demeden, askerimize, polisimize, pusu kurarak şehit eden militanların karşımızda düştükleri haldi. Gücün karşısında köpekleşen, yalvaran, öldürülmemek için her türlü bilgilerini açıklayan'militanların ufalmaları karşısında gülmemek için kendimi zor tutmuştum. Ayrıca evden çıkarken geride bıraktığımız militanlar oldukça yorgun! görünüyorlardı. Bu yorgunluklarını, yaşadıkları gecenin psikolojik etkilerini kolay kolay atamayacaklarını iyi biliyordum.
Evi terk edip dışarı çıktığımızda, yanımızda bir küçük valizi dolduracak kadar yazılı evrak vardı. Adamların anlattıklarını ise yine evde bulduğumuz küçük teybe kaydetmiştik. Kürtçe bir iki kasetin üzerine kaydettiğimiz konuşmaların haricinde evde bulunan bütün kasetlere de el koymuştuk. Operasyon umduğumuzdan da iyi geçmişti. Hepimizin neşesi yerindeydi, ve geldiğimiz minibüse bindiğimiz de arkadaşlara "gazanız mübarek olsun." dedim. Hızır Abi'nin sürdüğü minibüsle otobana çıkış noktasına bıraktığımız araçlarımızın yanma geldik. Ortalıkta kimseler görünmüyordu ve biz Macaristan'ı terk edene kadar da evde ki manzaranın ortaya çıkmayacağına emindik. Plana göre biz geldiğimiz düzen içinde ve silahları alarak Almanya'ya dönecektik. Hızır Abi Macaristan'da kalacak, evden elde ettiğimiz malzemeleri ve dokümanları güvenli şekilde Türkiye'ye aktaracaktı. Ayrılacağımız sırada evde bulduğumuz tabancayı bana veren Hızır Abi, yolda atmamı istedi. "Ne idüğü belli olmayan tabancayı bizim malzemelerin arasında tutmak yanlış olur, yolda atın gitsin." dedi.

r
Minibüsün içinde kısa bir vedalaşmadan sonra, Hızır Abi'yi orada bırakarak araçlarımıza bindik ve yola çıkarak, Budapeşte'den uzaklaştık. Öndeki aracı kullanan Ali'ye bizden biraz önde gitmesini, yine nramızda bir saatlik bir mesafe oluşturmasını söyledim. Aynı anda sınır kapılarına girmemizin uygun olmayacağını düşünüyordum. Benim bindiğim aracı kullanan Yusuf'a da ilk gördüğü benzin istasyonuna girmesini, önümüzdeki araçla aramızın açılması için burada biraz oyalanmamızın iyi olacağını söyledim.
Artık yol boyunca konuşacağımız yeni bir hatıramız olmuştu. Yusuf'la evde geçen olayları konuşuyor, adamların yaptıkları şeyler üzerinde sohbet ediyor, uykudan kaldırdığımız militanın anlattıkları üzerinde yorumlar yapıyorduk. Adam, Macarların kendilerine nasıl yardım ettiklerim anlatırken, bozuk Türk-çesiyle, "Bize her konuda yardımcı oluyorlar. Oturum için başvuruda bulunduğumuzda hiç zorluk çıkarmadılar. Zaten buraya gelirken Avusturya'da bağlı bulunduğumuz arkadaşımız bize Macar elçiliğinden tavsiye mektubu almıştı!" demişti. Adamın anlattıklarını tekrarlayan Yusuf, " Abi bu nasıl bir kumpastır anlayamadım

gitti. Bizim Macarlarla ne alıp veremediğimiz var. Bu adamlara hangi amaçla topraklarında böyle rahat hareket etme imkanı tanıyorlar?" diye soruyor, Türk Devleti'nin sahipsizliği ve açılan düşman cephenin büyüklüğü karşısında hayıflanıyordu.
Yusuf'a ciddi konulara girmemesi gerektiğini söyledim. Evde oldukça komik olaylar olmuştu, militan bozuntularının kırk-sekiz saat içinde Macaristan'ı ter edeceklerine dair yeminlerini hatırlattım. Hızır Abi'nin adamları sorgularken ellerinin aldığı şekli gözünün önüne getirmesini söyledim. Hızır Abi'nin elleri şişmişti evden çıkıp minibüse bindiğimizde direksiyonu kavramakta zorluk çekiyordu. Sonra, kendilerine "kim " olduğumu-

zu anlatırken kullandığımız, daha doğrusu uydurduğumuz "STİT"nın, (Sınır Tanımayan İntikam Tugayları) sözlerinde durmamaları halinde kendilerinden nasıl hesap soracağını söylediğimizde adamların suratının aldığı şekli düşünmesini salık verdim. Ardı ardına yaşadıklarımızı hatırlatmam Yusuf'un neşemizi bozacak konulara girmesini engellemeye yetmişti.
Sohbet ederek yol aldığımız sırada, bir taraftanda bacağımın altına sıkıştırdığım tabancayı atacak uygun bir yer gözlüyor-dum. Uzun bir viyadükün üzerine geldiğimizde, aşağıda akan suyu ay ışında seçtiğimde, Yusuf'a yavaşlamasını söyleyerek, arabanın camından çıkardığım tabancanın namlusundan tutarak, aşağıda akan suya doğru fırlattım. Militanlardan elde ettiğimiz silahı ortadan kaldırdıktan sonra, yeni yapıldığı belli olan, oldukça temiz ve bakımlı bir benzin istasyonuna gidik. İstasyonun bitişiğinde bulunan bir dinlenme tesisinde oyalandık, kahve içtik. Her ihtimale karşı, arabaların benzin depoları gündüz Bilal Bey tarafından full doldurulmuştu; o nedenle benzine ihtiyacımız yoktu.
Tekrar yola çıkarak Avusturya-sınırma doğru, hız limitlerine dikkat ederek yol aldık. Biz Avusturya sınırına yaklaştığımızda telefonla arayan Ali Avusturya'da olduklarını, problem yaşamadan yollarına devam ettiklerini, bizi beklemeden Almanya'ya geçiş yapacaklarını söyledi. Uygun bulduğum için, Almanya'da görüşmek üzere iyi yolculuklar diledim. Silahlar onların arabasında olduğundan Macaristan'ı problemsiz çıkmalarına oldukça sevindim. Gerçi bir aksilik halinde uyduracakları ifadelerini önceden hazırlamıştık, bu sefer girişteki hikayenin tam tersini anlatacaklar, Macaristan'da bir Türk şoförden aldıkları silahlan Almanya'da Türk arkadaşlarına satmak için götürdüklerini söyleyeceklerdi. Her ikisine de kesin talimat vermiş-

tik. Ne olursa olsun ilk verdikleri ifadelerinden kesinlikle dönmeyecekler, asla başka suçlamaları kabul etmeyeceklerdi.
Sabahın ilk saatlerinde Macaristan sınırını geçerken anormal bir durum yaşamadık. Herşey yolunda gitti. Macar sınır görevlileri rutin bir şekilde pasaportlarımızı kontrol ederek çıkış damgalarını vurdular ve herhangi bir arama yapmayı gerekli görmediler. Öğle sonrası vardığımız Avusturya-Almanya sınırında ise pandomim koptu!.. Avusturya sınır polisi bizden para istiyordu.
Avusturya sınır kontrol noktasına girdiğimizde, Yusuf arabanın camından pasaportlarımızı polise uzattı. Görevli, pasaportları inceledikten sonra, Yusuf ile karşılıklı konuşmaya başladı. Polisin söyledileri karşısında sinirlendiği belli olan Yusuf bana bir açıklamada bulanmadan hırsla arabadan aşağı indi ve elinde pasaportlarımızı tutan adamla hararetli bir tartışmaya girişti. Almanca konuştuklarından hiçbir şey anlamıyordum ama tartışmaya çevrede bulunan birkaç görevli daha müdahil olduklarından hemen aşağı inerek Yusuf'un yanma gittim. Yusuf ellerini, kollarını kullanarak adamlarla tartışmaya devam ediyor, giriş kıspmda bulunan levhaları göstererek birşeyler anlatıyordu. Yusuf'a sakin olmasını söyleyerek, ne olup bittiğini sordum. Sinirden yüzü kızarmıştı, "Abi, adamlar güpegündüz haraç istiyorlar! Neymiş efendim girerken otoban parası ödememişiz, şimdi vermemiz gerekiyormuş. Girişte levhada yazıyormuş, oraya bakıp para vermemiz lazımmış. Makbuzumuz olmadığından cezalı şekilde otoban parası ödememi istiyorlar..." Yusuf iyice kızmıştı, kelimeleri birbirine karıştırıyor, bir taraftan bana durumu anlatırken diğer taraftan polislerle ağız dalaşını sürdürüyordu. Ödememiz gereken paranın miktarını sorduğumda, üçyüz Mark

civarında olduğunu söyledi. Bunun üzerine Yusuf'un koluna girerek, tartışmaya son vermesini, işi uzatmadan
300
parayı ödemesini söyledim. Yarım kulakla beni dinleyen Yusuf tekrar polislerin yanına giderek konuşmasını sürdürdü. Daha sonra polislerden biri kontrol noktasında bulunan kulübesine girerek bir takım notlar aldı. Dışarı çıktığında ise pasaportlarımızı polisin elinden çekerek alan Yusuf bana dönerek "Gidelim Abi." dedi. Aracımıza bindiğimizde arabayı, adamlara küfür eder gibi patinaj yaptırarak hareket ettirdi. Avusturya polisine söğüp duruyordu. "Aslanım sinirlerine hakim ol." diye uyardığımda ise şunları anlattı:
"Abi iş bildiğin gibi değil. Adamlar otobanlarından para al-mıyorlarmış, yalnız transit geçişlerden makbuz karşılığı para isteniyormuş. Bu parayı almak için ise smır geçiş noktasına uyarıcı levhalar koymuşlar. Biz Almanya'dan giriş yaparken levhayı görmemişiz, kendileride bir uyarıda bulunmadılar. Şimdi suçlu sanki bizmişiz gibi, önce para makbuzuma istediler, olmadığını söylediğimde cezalı olarak vereceksin diyorlar. Bu duruma itiraz ettim ki haklıyım. Bana ne yola koydukları levhalardan, madem geçiş ücreti alacaklar kendileri ağızlarıyla istesinler verelim. Dil bilmeyenler bunlara cezalı olarak para ödemek zorunda mılar?
İşin gerçeğine bakarsan, bir Alman'a bir Hollanda'lıya bunu yapamazlar daha doğrusu yapmazlar. Dertleri bizimle, pasa-portumuzdaki ay-yıldızla! İşte ben böyle çifte standart gördüğümde dayanamıyorum, ağzıma geleni söylüyorum. İnat ettim peşin olarak ödemedim. Pasaportumdan adresimi, pasaparot numaramı aldılar, yazıp çizip adresime gönderirler, yine öde-mezsem bu sefer Almanya Devleti bankadaki hesabıma mahsup yapar, Yani her türlü kayıpta olan benim, ama hiç olmazsa yüzlerine karşı söyleyeceklerimi söyledim, isteklerine boyun eğmedim."
301
Yusuf'un tavrı hoşuma gitmişti. Artık yeni nesil Türk insanı Avrupa'da hakkını arar, derdini anlatır hale gelmişti. Dil bilmenin, yol bilmenin avantajlarını kullanabiliyorlardı. Bir müddet sonra sinirleri yatışan Yusuf polislerle arasında geçen konuşmaları anlatırken, "Abi bu adamlar oldukça ilginç kişiler. Tartışmaya başladığımda ince ince laflar dokundurdum, herifleri alaya aldım. Maksadım onları tahrik etmekti, ama tam tersi oldu adamlar beni çıldırttı. İnan, bunlara söylediğim lafların onda birini Türk polisine söylesem, adamlar çekip beni vurur! Bunlara tren geliyor..."
Bizden birkaç saat önce Almanya'ya giden Ali'yle Selami'nin isteği üzerine Münih'in girişinde buluştuk. Yabancısı olduğumuz bir ülkede başarılı bir operasyona imza atmanın mutluluğu içindeydik. İşin riskli tarafını da atlatmıştık. Ali'lerin arabasını park yerine bıraktık, iyi bir lokantaya götürmelerini istedim, buralara defalarca geldiğini, iyi bir Türk restorantı bildiğini söyleyen Ali'nin öncülüğünde, karnımızı doyurmaya gittik. Türk müziği eşliğinde kendimize zafer ziyafeti çektikten sonra gecenin geç vakitlerinde Frankfurt'a doğru yola çıktık.
Frankfurt'tan Hızır Abi'yi arayarak, herşeyin normal olduğunu, hepimizin sağ salim yerlerimize vardığımızı anlattım. Hızır Abi'de, uygun bir dille, kendi cephesinde de bir anormallik olmadığını, birkaç güne kadar döneceğini söyledi. Bunun üzerine İstanbul'a dönmek için izin istedim, "Dönebilirsin." dedi. O gece yine Ali'nin evinda kaldım, ertesi gün Frankfurt'un merkezinde bulunan büyük alış veriş mağazalarından hediyelik bir şeyler aldıktan sonra, aynı akşam yabancı bir havayolu şirketine ait uçakla Türkiye'ye döndüm. Havaalanına beni yolcu etmeye gelen Yusuf ve Ali en kısa zamanda tekrar gelmemi isterlerken, Ali, "Abi hep işin olduğu zaman geliyorsun, şöyle geniş zamanda gelsende gönlümüzce gezip eğlensek" diyordu. İşin aslı
302
I
ben de Avrupa'da rahat rahat gezmeyi, görmediğim yerleri görmeyi istiyordum, ama kaderimin beni nereye, ne zaman, nasıl taşıyacağını bilemediğimden dostlarıma söz veremiyordum.
İstanbul'a döndükten bir gün sonra telefonla arayan Hızır Abi, Bilal Bey'in geleceğini, onu karşılayarak vereceği emaneti uygun bir yere bırakmamı söyledi. Hızır Abi'nin talimatına uygun olarak, verdiği saatte havaalanına giderek,

Budapeşte'den gelen Bilal Bey'i karşıladım. Yanında getirdiği ve içinde Macaristan'da elde ettiğimiz dokümanların bulunduğu şifreli çantayı alarak, oturduğum semtte bulanan esnaf bir arkadaşıma emaneten bıraktım. Hızır Abi döndükten sonra da çantayı alarak kendisine teslim ettim.
Hızır Abi bizden sonra Macaristan'da kalmamış, elde ettiğimiz dokümanları Bilal Bey'e bıraktıktan sonra Romanya'ya geçmişti. Romanya'dan Türkiye'ye giriş yapıp döndükten ve benden dokümanları aldıktan sonra Ankara'ya geçmiş, bağlantılarına operasyonun neticelerini götürmüştü. Ayrıca, anlattığına göre STİT'ndan gerekli dersi almış olan militanlardan bir ses çıkmamış, Budapeşte'de elde ettikleri mevzilerden hızla çekilmişlerdi. Operasyonun farklı biçimde örgütün Avrupa'da bulunan yayın organlarında yer alması da yarı bir kazanç halini almıştı. Hızır Abi, "Adamlar operasyonu abartmışta abartmışlar... Hayali isimler ortaya atarak yapılanların sorumlusu olarak gösterdikleri isimlerden hesap soracaklarını zırvalıyorlar." demişti.
303
-XV-
Epey zamandır ortalık sakindi. Ne Bıyıksızdan ne de başka bir merkezden ses çıkmıyordu. Bu arada tek çatlak ses marjinal bir solcu grubun dergisinde yer alan yazıydı. Hızır Abi'nin ve Amca'nm isimlerinin yer aldığı yazıda, üstü kapalı suçlamalar vardı. Olayları provake etmekle, pireyi deve yapmakla ünlü grubun yazdıklarını kimse kaile almamıştı. Zaten trajı oldukça düşük dergide yer alan yazı kamuoyunda da yer bulamamış, ses getirmemişti. Konuyu kendi aramızda değerlendirdiğimizde, 1980 öncesinden beri bizleri tanıyan, isim isim bilen ve zaman zaman, gündeme gelmek için olmadık iftiralar atan bu herifleri dikkate almak, onların ekmeklerine yağ sürmek anlamı taşıyacağından, sessiz kalmanın en doğru tavır olacağı kanaatine varmıştık. Adamları dikkate almak kendilerini "nimetten" saymalarına neden olurdu!
Hızır Abi Ankara'dan döndükten bir müddet sonra, birazda benim zorumla, nihayet erteleyip durduğu tatile çıkmıştı. Çocuklarını da alarak bir tatil beldesine giderken telefonunu kapatmasını, tatil boyunca hiç birşeyle meşgul olmadan kafasını dinlemesini tembih etmiştim. Ben ise son anda çıkarılan bir prüz nedeniyle, spor kompleksi projesinden vazgeçmiştim ama Budapeşte'de tanışarak dostluk kurduğum Bilal Bey vasıtasıyla ve onun yardımlarıyla Macaristan'da bir pazar bulmuştum. Macaristan'daki bir Türk firmasına kadın iççamaşırı yaptırıyor, parça başından komisyon alıyordum.
304
Görünürde herşey iyi gidiyordu...
Fırsat buldukça İsmail Abi'ye uğruyordum. Bir akşam ailece yemeğe davet ettim. Eşlerimizi alarak gittiğimiz bir balıkçı lokantasında yemek yiyerek sohbet ettik. Konu Türkiye'de son zamanlarda meydana gelen siyasi olayların analizine geldiğinde durumdan hoşnut olmadığını söyleyen İsmail Abi, iktidarı hayalci güçlerin ele geçirdiğini söyleyerek, ümmetçi siyasetin, hem bölgede, hem de dünyada yer bulamayacağını vurguluyordu. Dünya gerçeklerini iyi okuyamadıklarından emin olduğunu iddia ettikten sonra, gelişmelerin Türkiye'nin basma olmadık işler çıkaracağından endişe duyduğunu söyledi.
"... Bak Yavuzcuğum, cumhuriyetin değişmezleri vardır ve en değişmezi de cumhuriyetin bizzat kendisidir! Parlamenter yapı üzerine yükselen cumhuriyet ayakta kalmalıdır. Bu yapıyı yıpratmaya yeltenmek veya yıkmaya kalkışmak ciddi bir kaos yaratır. Böyle bir kalkışma veya bu yönde atılacak-zayıfta olsa-bir adım cumhuriyeti yaşatmak isteyenleri, sisteme inananları harekete geçirir. Son zamanlardaki gelişmelere bakarak bunların emarelerini görüyorum ve bir taraftan da korkuyorum! Ortaya çıkan bulanık havada sapla samanın birbirine karıştırılması ihtimali beni korkutuyor. Çıkarları zedelenenlerden tutta, sistemle kavgalı olan gruplara kadar birçok güç, bu bulanık sisli havada 'balık' avlama yarışma girişecekler. Yani kazanlar kalkacak, kazanları kaldıranların hepsi iyi niyetli olmayacak!
Dünyadaki güç merkezleri yeni yapılanmalara gidiyorlar. Özellikle Sovyetler'den sonra güç merkezlerinde ayrışmalar ve yeniden yapılanmalar kendini göstermeye başladı. Yani dünyayı yeniden dizayn ediyorlar. Bu dizaynda elbette bizimde yerimiz var biliyorum ve inanıyorum ki, oradaki yerimiz yükselen yıdız şeklinde

olmayacak! Çünkü güç merkezlerini oluşturanlar bizim üzerimizden kendilerine pay çıkarma çabalarını sürdü-
305
rürlerken, asla bizim ayağa kalkmamıza müsade etmeyecekler. Hepsinin bize ihtiyacı var ve bu ihtayaçları oranında bölge coğrafyasında yaşamamıza izin vereceklerdir.
Türkiye hızla bir yol ayrımına doğru gidiyor. Yol ayrımında sayısız seçeneğimiz yok. Ya güç merkezlerine direnecek, kendi yolumuzu kendimiz çizerek yeni bir güç merkezi oluşturacağız ki bu güçlü ekonomi ile olur. Yada yeni dünya düzeni içinde oluşmaya başlayan bir güç merkezine entegre olacağız. Uzun vade de böyle bir entegrasyonun bize kaybettireceklerini düşünmek bile insana zül geliyor. Her iki halde de bizi olmadık zorluklar bekliyor. Soğuk Savaş yıllarında herşey yerine oturmuş gibiydi. Dış politika dengeleri birkaç basit kural için de kendi halinde akıp gidiyordu. Herkesin yeri belli olduğundan ve karşılıklı görünmez anlaşmalar yürürlükte olduğundan ülkenin çıkarlarını korumak pek de zor değildi. Şimdi; kimin dost kimin düşman olduğu belli olmayan yeni bir mücadele başladı. Yeni mücadele taktik ve stratejileri içinde kimin nereye oturacağı da belli değil. Bölgemizde Rusya, ABD, Avrupa Birliği kıyasıya mücadeleye giriştiler ve kilit ülke olarakta Türkiye önlerinde duruyor. Çok bilinmeyenli bir denklemin parçasıyız. Fakat ekonomik güçsüzlüğümüz dengelerde istediklerimizi elde etmek açısından itibarımıza ve gücümüze sekte vurup duruyor.
Son zamanlarda Türkiye'de meydana gelen gerginliklere baktığımız zaman gördüğümüz manzarayı 'güç merkezleri' gerçeği içinde değerlendirme mecburiyetimiz vardır. Güç merkezleri boş durmuyor, kendi çıkarlarını ve yıllar sonrasının planlarını korumanın ve kurmanın çabasını veriyorlar..."
Gerçekten de o günlerin Türkiye'sinde, iç siyasetin dışarıya yansıması sonrasında değişik rahatsızlıklar topluma sirayet etmeye başlamıştı. Hükümet eden siyasi partinin aldığı kimi kararlar değişik çevrelerce kabul görmüyor, toplum kendi içinde
306
geriliyordu. Gerginliğin nerelere kadar gideceğini kimse kesti-remiyordu ama olayın görünmeyen tarafları olduğu da bir gerçekti. Kılıçlar çekilmişti ve elinde "kılıç" olan her güç karşı tarafa saldırmak için önüne çıkabilecek fırsatları kollayıp duruyordu.
Doğrusu, o günlerde ben, esen bu olumsuz rüzgarların nelere mal olacağına veya nerelere ulaşacağına ilişkin kafamı pek yormuyordum. Üzerine düşeni yapmış, verilen görevi hakkıyla yerine getirmiş olmanın rahatlığıyla işimle uğraşıyordum. Ticarette yeni hedeflerim vardı. Kurmayı planladığım yeni bir şirketle tekstil imalatına yönelik yatırımlara girişmek istiyordum. En büyük idealim ise İhracatçılar Birliği'nin şeref listesine girebilmekti.
İşimi genişletmek uğruna çalışıp durduğum günlerde, Hızır Abi tatilden dönmüş, bana her zamankinden daha fazla destek verir olmuştu; ticari işlerimizle daha ilgili görünüyordu. Bazen hedeflerimi ona da anlatıyor, ticarette düşündüğüm noktaya varabilmek için sermayemizin artması gerektiğini vurguluyor-dum. Dünya malıyla pek ilgili görünmeyen, ticari hırstan nasip almayan Hızır abi, ihtiyacımızı görecek kadar kazandığımızı söyleyerek, herşeyin zamanla olacağını acele etmemem gerektiğini anlatıyordu.
Son operasyondan döneli nerdeyse üç ay olmuştu. Belki de Türkiye'deki son siyasi gelişmeler nedeniyle Ankara'dan ses çıkmıyordu, irtibatımız kesilmiş gibiydi. Bu arada bir kez Amca şirkete uğramış misafirimiz olmuştu. Yalnız gelen Amca çay içmiş, kısa bir sohbet yapmıştı. Sohbet sırasında çok yorulduğunu, artık bir kenara çekilip dinlenmek istediğini, bunun için fırsat kolladığını anlatmıştı. Hızır Abi Amca'mn bu fikrine karşı çıkmış, "Aman abi, (Hızır Abi Amca ile yüzyüze konuşurken 'Abi' diye hitap ediyordu.) senin yorulduğun yerde bizim ölme-
307
miz gerekir. Maaşallahm var, daha çok günler hizmet verecek durumdasın. Kimse seni kolay kolay bir yere bırakmaz." dediğinde, oturduğu yerde gözleri dalan, bu gün görmüş, hizmet etmekten başka bir amaç gütmemiş, yıllarını namlu ucunda geçirmiş mert insan, birazda duygusallaşarak şunları söyledi:

"Yok, öyle değil Hızır, gerçekten yoruldum. Otuz yıl gece demeden, gündüz demeden, soğuğa, sıcağa aldırmadan vatanım için koşturup durdum. Onurlu bir hayatım oldu, hiç şikayetçi değilim. Ama bilin ki son zamanlarda Ankara 'değişime!' uğradı. Kimi sevdiğimiz, arkamızda durmalarından şeref duyduğumuz insanlar siyasete heves ettiler ve siyasete soyundular. Onlar olmadan yürümek çok zor. Ağzını açmış bizi yemek için bekleyen bir sürü hain etrafta kol geziyor. Onların oyunlarına gelmemek için de ayrılmak iyi olur diye düşünüyorum. Artık çocuklarım büyüdüler. Bir kenara çekilip, onların mürüvvetlerini görmek istiyorum. Bizi gammazlayan, yaptıklarımızı şahsi hesap hanesine yazmak için çırpınanlar varsın meydanlarda salınsınlar.
Rıza-i Bari için yapılanlar siyasete tahvil edilmek isteniyor, ben bunda yokum ki bu da işin bir başka yüzü!.."
Amca gittikten sonra Hızır Abi'ye "Ne oluyor Amca havlu atıyor galiba." dedim. Hızır Abi Amca'nın hainliği olmadığını, dümdüz bir adam olduğunu söyledikten sonra, "Bu kadar hizmetin karşığılmda iftiraya kurban gitmekten korkuyor galiba." dedi.
Amca ile şirkette görüşmemizden bir süre sonra Ankara'ya giden Hızır Abi birkaç gün sonra döndüğünde bana, "Aldığımız karara göre Ankara ile bütün ilişkilerimizi kesip, grubu dağıtıyoruz." dedi. Son gelişmelere binaen böyle bir kararın çıkacağını zaten bekliyordum; yine de nedenini sordum. Hızır Abi şunları anlattı:

"Amca'nın da bulunduğu bir toplantı yaptık, bazı tahlillerde bulunduk. En doğrusunun projeye son vermek olduğu nokta-sînda karara vardık. Ankara'dan aldığımız bütün belge ve malzemeleri geri vereceğiz."
Hemen aklıma yurtdışına çıkardığımız malzemeler geldi, onları nasıl geri getirip teslim edecektik. Hızır Abi'ye bunu sordum.
"Yakında, belki, Amca'nında katılacağı bir seyahate çıkacağım, dönüşte bir yol bulup onları da getirip teslim edeceğiz. Malzemelerin hepsinin bende listesi var, eksiksiz teslim etmemiz iyi olur." dedi.
Geri çekildiğimiz, grubu dağıtma kararı aldığımız bir ortamda, Hızır Abi yine seyahatten bahsediyordu. Bu seyahatin nereye olduğunu, ne için olduğunu sormadan edemedim. Sorularıma cevap verirken pek istekli görünmeyen Hızır Abi, sadece Güney taraflarına gideceklerini, önemli bir gezi olmadığını söylemekle yetindi. Onun isteksiz olduğunu görünce üzerine gidip konuyu fazla deşmek istemedim. Zaten "dağıtılma" kararını duyduktan sonra içten içe sevinmiştim. Üç yıla yakın bir zaman diliminde verdiğimiz mücadeleden alnımızın akıyla çıkıyor-duk, bu sevindirici bir durumdu. Varsın Hızır Abi son bir seyahat daha yapsındı, bundan birşey çıkmazdı...
Yolculuklarının ne zaman başlayacağını kendiside bilmiyordu. Zamanı geldiğinde Amca'nın arayacağını söyleyen Hızır Abi, bazı hazırlıkların da içine girmişti. Ankara ile irtibata girdiğimizden beri biriktirdiği evrakları, elimizde bulunan bazı malzemeleri bir araya topluyordu. Benden, bana verilen pasaport gibi evrakları da istedi. Hepsini eksiksiz olarak teslim ettim. İki silahla birlikte küçük bir çanta içinde topladığı evrak ve malzemeleri, Ankara'ya gittiğinde teslim edeceğini söyleyen Hızır

Abi, elindeki malzeme listesinden teslim edeceklerini de siliyor-du.
Son seyahatine çıkmak için Amca ile buluşmaya gitmeden önce şirkete uğrayan Hızır Abi spor kıyafet giymişti. Oldukça neşeli görünüyordu. Her zamanki gibi sade kahvesini yaptırdım. Kahvesini yudumlarken günlük gazetelere göz attı. Araba meraklısı olduğu için, yeni aldığım araba üzerine sohbet ettik. Birara, gecikmesi halinde evine para bırakmamı tembih etti. "Uçakla mı gideceksin?" diye sorduğumda, Ankara'ya kadar kendi arabasıyla gideceğini söyledi ve "Ondan sonra ne olur bilmiyorum, seyahati düzenleyen Amca'ya bu konuda birşey sormadım," dedi.
Yola çıkmak için kalktığında birlikte çıktık. Ayrılık seramo-nilerini sevmediğini bildiğim Hızır Abi, merdiven başında elimi tuttu, kendine doğru çekerek göğsüne bastırıp yanaklarımdan öptü. Bu tür tavırlarını pek görmediğim Hızır Abi'ye gecikmesi halinde beni merak içinde bırakmamasını, mutlaka haber vermesini söyledim. "Tamam" diyerek yürüdü. Peşinden gittim ve arabasına binip

hareket edene kadar kapının önünden ayrılmadım. Araba hareket ettiğinde elimi kaldırarak salladım görmedi ve hızla uzaklaştı.
310
- XVI -
Cep telefonum çaldığında aile dostlarımla ailecek bir lokantada yemekteydik. Arayan Amca'ydı. "Yavuz nerdesin?" diye sordu. Sesindeki solukluk' dikkatimi çekti. Ayrıca, Amca beni kolay kolay aramazdı şaşırdım ama şaşkınlığımı gizleyerek İstanbul'da olduğumu söyledim. Kısa bir sessizlikten sonra Amca belkide dünyada son duymak istediğim cümleyi söyledi:
"Hemen Ankara'ya gel Hızır'ı kaybettik..."
İlk anda Amca'nm ne dediğini anlayamadım. "Kaybettik" kelimesini duyar duymaz beynim durmuş gibi oldu. Söylenenleri anlamakta zorluk çekiyordum. Oturduğum yerde, telefon kulağımda öylece kalmıştım. Boğazım düğümlenmiş, ağzım kurumuştu. Beynimin içinde Amca'nm sakin, donuk, garip sesi yankılanıp duruyordu. "Hızır'ı kaybettik... Hızır'ı kaybettik..." Hızır'ı nasıl kaybetmiştik?.. Ne olmuştu?... Neden?.. "Kaybettik" denildiğinde hemen aklıma ölüm gelmişti... Ölüm, ölüm Hızır'a hiç yakışmıyordu. O ölümle hep içice yaşamıştı, ölüme hep yakın olmuştu ama ölümle hiç bütünleşmemişti, bütünleştiğini hiç aklıma getirmemiştim. Ölüm Hızır'dan uzak durmalıydı. Ölümle eğlenen, dalgasını geçen Hızır Çalıkoğlu nasıl olurdu da ölürdü!..
Yemek masasında karşıma oturan eşimin çığlık atar gibi, "Ne oldu Yavuz?" diyen endişeli sesiyle kendimi biraz toparladığımda, sofradaki herkesin, hatta üç yaşındaki kızımın bile
311
korku dolu gözlerle bana baktıklarını fark ettim. Amca, kulağımda ter içindeki elimle tuttuğum telefonda konuşmaya devam ediyordu.
"... dikkatli ol, yanına birini al, Ankara'ya geldiğinde beni ara..."
Telefonu kapatıp, masadan kalktığımda, kafamdaki tek düşünce, arabama binip hızla Ankara'ya gitmekti. Masada bulunanlar sorular soruyor, ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Eşime "Hızır Abi'yi kaybetmişiz," dediğimde kendi sesimi duymakta zorlanıyor gibiydim. Benimle birlikte ayağa kalkmış olan eşim, söylediğimi duyar duymaz elini ağzına götürerek, iri iri açılan gözleriyle, "Ya!" diyerek, sandalyesine yığıldı. Onun haline aldırmadan masada bulunan dostlarımdan birine çocuklarımı eve bırakmasını, iş ortağımı kaybettiğimi, acilen Ankara'ya gitmek zorunda olduğumu söyledim. Dışarı çıkmak için yürüdüğümde, dostlarımdan biri yalnız yola çıkmamın doğru olmayacağını söyleyerek benimle birlikte gelmeyi teklif etti. Dostumun teklifini bütün ısrarlarına rağmen reddettim. Kafam allak bullak olmuştu. Şimdi bile izahını yapamayacağım şekilde yalnız kalmayı arzuluyordum. Arkama bakmadan, kimseye "Allahaısmarladık" demeden lokantadan çıkarak parkta bulunan arabama bindim ve hızla Ankara'ya doğru yola çıktım.
İstanbul'dan ayrıldığından beri beş gün geçmişti, bu zaman zarfında bir kere aramış, iyi olduğunu bir haftaya kadar döneceğini söylemişti. Sesi iyi geliyordu. Konuşmayı fazla uzatmamış sadece, "Eve uğra bir ihtiyaçları var mı diye sor," demişti. Ben sitem etmiş, "Hatırlatmana ne gerek var, giderken söyledin ya, daha dün gittim, iyiler, birşeye ihtiyaçları yok." demiştim. Ailesine çok düşkündü; hele kızlarına hiç dayanamıyor, .onları şımartmaktan, onlarla zaman geçirmekten ayrı bir zevk alıyordu. Belki çocuk yaşta onları bırakıp uzun yıllar cezaevinde yat-
312
masının ezikliğiyle hareket ediyor, kızlarının bir dediğini iki etmemeye gayret ediyordu. Nereye giderse gitsin onlara hediye almadan geri dönmüyordu. Hayallerini hep kızları süslüyor, onlara arkadaşları gibi davranıyordu.
Ben şimdi ne yapacaktım... Çocuklarına acı haberi nasıl verecektim... Küçük kızına, "Herkesin saygı duyduğu, herkesle mesafeli ama seninle olduğunda çocuklaşan, bambaşka bir insan olan baban öldü." nasıl diyecektim?
Gözyaşlarımm kendiliğinden aktığını fark ettim...
Otobana çıkmış, sön sürat Ankara'ya doğru gidiyordum. Amca'nm telefonda söyledikleri sanki hafızamın sisleri altında parça parça çıkıyorlardı. Yıllar önce anlatılmış, söylenmiş gibiydiler."... Güney Kıbrıs'ta vuruldu... "Kim vurdu... Nasıl vuruldu... Güney Kıbrıs'ta nejşi vardı?... Naaşı nerdeydi?...

Gözümü yola dikmiş, boş gözlerle, hızla beynime doluşan sorular eşliğinde, bir başka alemde yaşıyormuş gibi araba kullanıyordum. Kimbilir kaç kere çalan cep telefonumun sesini duyduğumda kendi kendime telkinde bulunuyordum:
"Toparlan, aklını başına topla, ağlama..."
Arayan Celil'di, bağırır gibi konuşuyordu: "Doğru mu, haberlerde söylenenler doğru mu?" Haberler... ne haberleri... Burnumu çekip, sesime ayar verip, "Haberlerde ne var?" diye sordum. Celil telaşlı ve yüksek sesle, haberlerde Hızır Abi'nin Güney Kıbrıs'ta vurulduğunu, naaşının Birleşmiş Milletler Barış Gücü yetkililerine teslim edildiğini... Celil'in anlattıklarını dinlemek istemiyordum, içim sıkılıyordu, sadece "Doğru" diyebildim.
Celil'den sonra telefonum hiç susmadı. Haberlerden olayı duyanlar, birbirlerine haber verenler beni arıyorlar, duyduklarını teyit ettirmeye çalışıyorlardı. "Doğru mu?" diye başlayan sorulara kısa cevaplar veriyordum. Kimileri bilmediklerimi de ba-

na aktarıyorlardı. Olay gitgide berraklaşıyordu ama benim perişan halimi, içinde bulunduğum psikolojiyi kimse düşünmüyordu. Herkes olup biteni öğrenmenin peşine düşmüştü.
Eve gittikten sonra televizyon haberlerini dinleyen eşim telefonda, haberlerde benimde ismimin geçtiğini söyledi. Güya Hızır Abi'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kaldığı otelde polis arama yapmış, otelde bıraktığı çantasından benim resimlerimin bulunduğu bazı evraklar çıkmış... Kuzey Kıbrıs'ta polis ne bulmuş, nasıl bulmuş, Hızır Abi ordanmı Rum Kesimi'ne geçmiş... Bunalıyordum. Herkes birşey anlatıyordu: Ortalık yıkılı-yormuş, Rumlar Türkiye'ye nota vermeye hazırlanıyorlarmış, televizyon kanalları olaya ilişkin ara haberler veriyorlarmış. Rum Kesimi'ndeki yasak bölgede, eski sabıkalı, hatta katil, geçmişi karanlık bir adamın oralarda ne işi varmış, onu oraya kim veya kimler göndermiş... Telefonumu kapattım ve Ankara'ya gidene kadar da bir daha açmadım.
Yol uzadıkça uzuyordu. Kendimi toparlamak için çabalamama rağmen gözyaşlarıma bir türlü hakim olamıyordum. Sinirlerim boşalmıştı. Birkaç kez direksiyonu yumrukladım. Son seferiydi... son seferine çıkmıştı... Son kez "sınırı" geçmişti...
Ankara'ya girdiğimde Amca'yı aradım. Verdiği adreste buluştuk. Amca'nın yanında korumaları ve tanımadığım bir kişi daha vardı. Bir şirkete ait olduğu belli olan büronun salonunda beni karşılayan Amca'nın yüzü asık, rengi kaçıktı. Gravatını gevşetmiş, ceketini çıkarmıştı. Tokalaşmadık bile, üzgün bir ifadeyle, "Başımız sağ olsun." dedi. "Şimdi nerede?" diye sordum. Sigarasından derin bir nefes çeken Amca, başını yere eğerek, "Mersin Devlet Hastanesi'nin morgunda. Kardeşine haber verdirdim oradan alıp memleketine götürecek. "Sonra oturduğu koltuktan kalkıp yanıma kadar gelen Amca, yüzündeki donuk ve sıkıntılı ifadeyi bozmadan, "Seni acil olarak buraya sesleme-

nin nedeni, bir müddet ortalıkta görünmemeni temin etmek için. Olaylar farklı gelişiyor. Birileri yalan haberlerle ortalığı karıştırmak istiyorlar. Dezenformasyon kaynaklan harekete geçti bile! Olay olduğunda herşey sessiz sedasız yürüyordu, olay birden basına yansıtıldı ve ortalıkta acayip iddialar dolaşmaya başladı."
Yol boyunca duygusal anlar yaşamış, kendi kendime ağlamış, bir anlamda deşarj olmuştum. Kendimi olabildiğince toplayarak Amca'ya olup bitenler hakkında sorular sorup, neler olduğunu öğrendim. Sabahın ilk ışıklarına kadar çay içip olayları konuştuk ve değerlendirmelerde bulunduk.
Amca Hozır Abi'yi Güney Kıbrıs'taki terör kamplarının bulunduğu bölgeye göndermişti. Amca'nın anlatımına göre, Hızır Abi'nin hedefinde bu kampları yöneten biri vardı. Kuzey Kıbrıs'tan Güney'e sızan Hızır Abi, Güney'e geçtikten bir gün sonra uzak mesafeden açılan ateşle arkasından kafasına aldığı tek kurşunla şehit edilmişti. Üzerinden sahte bir Yunan pasaportu, susturucu takılı 22Tik bir tabanca ve kimi gizli servislerin kullandıkları çok özel ve dengeli bir bıçak çıkmıştı. Hızır Abi'yi şehit eden Rumlar, kimliğini tespit etmeye uğraşmışlar, fotoğrafını Barış Gücü vasıtasıyla Kuzey Kıbrıs'a, oradan da Türkiye'ye ulaştırmışlardı. Türkiye fotoğraftaki şahsın vatandaşı olduğunu kabul etmekle birlikte, resmi hiçbir sıfat taşımadığını, hatta eski bir sabıkalı

olduğunu belirterek, Rum Kesimi'nde ne için olduğunu bilmediklerini söylemişler. Türkiye'den cevap alan Rum-larda bir gün sonra Hızır Abi'nin naaşım Barış Gücü askerlerine teslim etmişler.
Olay sonrasında, yazışmalar devam ederken, herşey gizlilik içinde yürütülüyormuş. Ne olmuşsa, Hızır Abi'nin naaşı Barış Gücü'ne teslim edildikten sonra olmuş. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde çıkan sol tandanslı bir gazete, "Güney'de Ajan
315
Provakatör Avı! manşetiyle konuyu haber yapmış ve KKTC Po-lisi'ni göreve çağırmış. Burada bir ihbarı değerlendiren KKTC Polisi Hızır Abi'nin Güney'e geçmeden kaldığı oteldeki odasında arama yapmış. İşin kötü tarafı odasında bıraktığı çantasının içinden bazı belgeler ve notlar basma sızdırılmış. Bu belgelerin içinde benimle ilgili olanlarda varmış.
Amca'ya benimle ilgili olan belgeleri kendisine teslim etmesi için Hızır abi'ye verdiğimi, niçin teslim almadığını sorduğumda Amca, "İyi de, biz Hızır'la Ankara'da değil Kıbrıs'ta buluştuk." dedi.
Oturduğumuz salona çöken sessizliği bozan Amca oldu. Yanımda vesikalık fotoğrafımın olup olmadığını sordu. Niyetini hemen anlamıştım, "Pasaport için mi?" dedim. Bir müddet, en azından ortalık yatışmcaya kadar ülke dışına gitmemin iyi olacağını söyledi. Bu teklifi kabul etmek istemedim. En azından dostumun cenaze törenine katılmak istiyordum. "Efendim ne yaptım, vatana mı ihanet ettim. Niçin hemen kaçıp gizlenmem gereksin. Burada kalmak ve cenazeye katılmak istiyorum." dedim. Israrcı tavrımı, isyankar halimi gören Amca, salonda bulunanları dışarı çıkararak, benimle özel olarak konuştu. Amca'nın anlattıkları karşısında ikna olmamak mümkün görünmüyordu. Onu dinledikten sonra yanımda fotoğraf bulunmadığını söyledim. Bir müddet düşünen Amca, "Sabah dükkanlar açılır açılmaz bizim çocuklarla gidip çektirirsiniz. Belgen hazır olduğunda hemen çıkarsın. İrtibatı kesmeyiz, Allah'tan hayırlısı, kendini üzme, ne yapalım kader..." dedi.
Tarifi mümkün olmayan duygular içindeydim. Amca'nın "özel" olarak anlattıkları içimi bulandırmış, zaten karışık olan kafamı iyice karıştırmıştı. Amca, konjönktürel bir değişimden, bu değişimin bir hesaplaşma getireceğinden, hesaplaşma neticesinde ise "kurbanların" ortaya atılacağından bahsetmişti. Am-
316
ca, "Senin kurban edilmeni veya seçilmeni istemiyorum." demişti. "Fırtınanın nereden, hangi yönden eseceğini bilmiyoruz. Olaylar hesaba kitaba uymaz biçimde gelişebilir. Ama, elbette bizlerde oturup kalmayacağız. Eğer olaylar çığrmdan çıkarılırsa biz de üç-beş kelime ile de olsa kendimizi savunacağız."
Meraklanma, senin gidişini bir tedbir olarak düşünüyorum. İnşaallah beklediğimiz saldırılar olmaz da en kısa zamanda dönersin." Diyen Amca bir ara omuzlarımdan tutarak , "Yavuz, Hızır'ı ne kadar sevdiğimi biliyorsun; o artık yok ama sen onun bize bıraktığı yadigarısın. Seni korumak, olabilecek kötülüklerden uzak tutmak bizim görevimiz." demeyi ihmal etmemişti. Amca çok üzgündü ve olanların yorumunu yapmaktan çok, geleceğe yönelik hazırlıklara girişmiş görünüyordu.
Gidecektim... Arkadaşımı, dostumu, yıllarca kader birliği yaptığım ağabeyimi vatan topraklarına emanet ederek... Boynumu bükmüş, ellerimi bacaklarımın arasına almış, ruhumda biriken acılarla içinde bulunduğum durumu değerlendirmeye çalışıyordum. Eşim, çocuklarım, binbir zorluklarla kurduğum işim, yanımda çalışan insanlar, Hızır Abi'nin yetimleri...
Üzerime büyük bir yük binmişti, o yükün ağırlığım daha şimdiden hissediyor, altında eziliyordum. Artık yanımda her sıkıntımı paylaştığım, dertlerime çare olan, çözümler üreten, yol gösteren dağ gibi dostum yoktu. Ama herşeye rağmen ayakta kalmalıydım. İçine düştüğüm ruh halinden kurtulmam, sorumluluklarımı taşımam gerekiyordu.
Onlarca arkadaşımı kahpe kurşunlara kurban vermiş, cenazelerini omuzlamıştım. Yakınlarım ölmüş acılarını içime gömmüştüm. Ne kadar zor olursa olsun dostumun acısını da içime gömecek, bütün yanlızlığıma, çaresizliğime rağmen ayakta kalmanın, onun hatırasını yaşatmanın mücadelesini verecektim.
317
Gidecektim... şairin dediği gibi:

Bugün yoUanıyorken bir gurbete yeniden / Belki bir kişi bile gelmeyecektir bize / Bir kemiğin ardından saatlerce yol giden / İtler bile gülecekur kimsesizliğimize...
SON
Haluk Kırcının Yayınevimizden Çıkan Diğer Kitapları
1- Zamanı Süzerken (Hatıralar 1)
2- Donmuş Zaman Manzaraları (Cezaevi Hatıraları)
3- Bırak Eşkiya Bellesinler
318
319

KURT DURUŞU
Ülkemiz uzun yıllar anarşi ve teröre karşı müthiş bir savaş verdi. Büyük bedeller ödenerek kazanılan bu savaşta, görünür görünmez binlerce kahraman görev aldı.Kahramanlardan kimileri ıssız bir dağ başında veya sessiz bir köşede kurulan kahpe pusularda hayatlarını feda edip şehit oldular; kimileri ise görevlerini yapmanın huzuruyla, sessiz sedasız köşelerine çekildiler.
işte o müthiş savaşın, karanlık günlerin, o zor saatlerin estirdiği "sert rüzgarların" hafiflediği, etkisini kaybettiği günlerde, ülkemizde bazı olaylar meydana geldi. Bu olayları bahane eden bir çok güç ortalığa dökülerek doğru-yanlış, binlerce bilgiyi insanlarımızın beyinlerine boca ettiler. Şahsen, zikrettiğim olaylar neticesinde ortaya atılanları, yazılıp çizilenleri, elimden geldiğince inceleme fırsatı buldum, çoğunluğu maksatlı yazılmış kitapları okudum. Ve gördüm ki ideolojik yaklaşımlardan tutun da, intikam saikine kadar sayısız "HİKÂYE" anlatılmaktadır "Hikâye" diyorum, çünkü anlatılanlara, yazılıp çizilenlerin çoğunluğuna "HİKAYE" demekten başka bir isim bulamadım.
Yukarıda bahsetmeye çalıştığım "Hikâyeleri" inceledikten sonra, "Niye ben de bu olaylar çerçevesinde bir 'HİKÂYE' yazmayayım" diye düşündüm ve elinizdeki bu kitabı kaleme aldım. Bu kitap: Ne birilerinin anlattıkları hikâyelere bir cevap ne de anlaşılmayanları anlatmak için yazılmamıştır. Ayrıca "Örtüldü" denilenlerin "Altında" kalanlarla hiç bir ilişkisi yoktur!..
Değerli okuyucularımdan, tamamen muhayyileme dayanan bu hikâyeyi okurlarken, diğer "Hikâyelerle" mukayese etmemelerini özellikle rica ediyorum.
internetten sipariş için \
Halûk Kırcı _ Zor Zamanda Kurt Duruşu